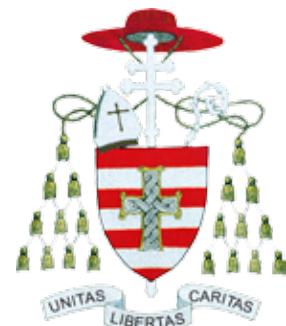

VJESNIK ZADARSKE NADBISKUPIJE

Broj: 1-2/2015. SIJEČANJ/VELJAČA

VJESNIK ZADARSKE NADBISKUPIJE

Izdaje: Nadbiskupski ordinarijat, Jurja Biankinija 2, 23000 Zadar
tel: 023/208-650; faks: 208-640;

e-mail: izdavstvo@zadarskanadbiskupija.hr

Odgovara: Mons. Želimir Puljić, nadbiskup zadarski

Uredništvo: Don Josip Lenkić, don Šimun Šindija, don Roland Jelić, Ines Grbić, prof

Fotografije: Ines Grbić; Računalni slog: don Šimun Šindija

Tisk: IT CENTAR - BIOGRAD

S proslave 25. obljetnice biskupskog ređenja mons. Želimira Puljića
Katedrala Svete Stošije 10. siječnja 2015.

Korizma - vrijeme molitve i dobrih milosrdnih djela

Liturgijom Čiste srijede započelo je vrijeme četrdesetodnevnog korizmenog hoda. Ono će nas uvesti u Vazmeno trodnevљe koje je u srce otajstva našega spasenja kad se posebice spominjemo muke, smrti i uskrsnuća Gospodina Isusa. Zbog toga Crkva poziva kršćane neka kroz to vrijeme na djelotvoran i prikladan način još življe posviješćuju Kristovo otkupiteljsko djelo. Korizmeno trajanje od četrdeset dana podsjeća nas onih četrdeset dana općega potopa, koji je urođio sklapanjem saveza što ga je Bog sklopio s Noom. Isto tako to nsa podsjeća i na četrdeset dana koje je Mojsije proveo na brdu Sinaju, nakon čega je uslijedilo predavanje ploča Zakona. No, na osobit način korizmeno razdoblje nas poziva s Isusom proživjeti onih četrdeset dana što ih je on proveo u pustinji, moleći i posteći, prije nego je započeo s javnim djelovanjem. Na čistu Srijedu započeli smo hod promišljanja i molitve kako bismo se u duhu zaputili prema Kalvariji, razmišljajući o središnjim otajstvima vjere.

Simbolični obred posipanja pepelom pomaže nam shvatiti opomenu proroka Joela koji traži da izvanjskim činima i obredima mora odgovarati iskrenost duše i usklađenost naših čina. Jer, čemu koristi čin paranja haljina, ako nam srce ostaje i dalje daleko od Gospodina. Zbog toga je neophodno vratiti se Bogu raskajana i ponizna srca kako bi se steklo njegovo milosrđe. Pravi vjernik svjestan je svoje grješnosti pa čitavim svojim bićem –dušom i tijelom- moli Božje oproštenje sa željom da mu povrati radost i nadu. Korizma je stoga i vid vojevanja protiv zlih nagnuća kako se moli u zbornoj molitvi Gospodina neka nam dopusti da "vježbe u kršćanskom vojevanju započnemo svetim postom, te se uzdržljivošću oboružamo za borbu protiv duha zloće". A takva borba traži budnost, cjelovitost i ustrajnost.

U vremenu korizme, dakle, kršćani se u duhovnom boju služe "oružjem" molitve, posta i pokore. I to je vojevanje protiv zla, sebičnosti i mržnje, te "umiranje samom sebi" kako bismo živjeli u Bogu. Na tom putu ujedinjeni s Njime i mi smo kadri dobrotom oduprijeti se zlu, istinom pobjeđivati laži, te ljubavlju nadvladati zlu i mržnju. Uđimo u ovo sveto vrijeme u kojem nas liturgija poziva da se obratimo i vjerujem evangeliju. Dopustimo biblijskim tekstovima neka nas rasvjetle i poučavaju. A neizmjerno blago Božje riječi pohranimo u svojim srcima i u svojoj pameti. S tim blagom i svetom prtljagom krenimo na put molitve, pokore i dobrih djela u korist braće koja su u nevolji.

Post je vezan uz milostinju koju nazivamo i milosrđem jer obuhvaća dobra djela ljubavi. Sveti Augustin je pisao da su post i milostinja "dva krila molitve" koja omogućuje da se duša lakše vine k Boga. I kao što je usađena u biće ljudi čežnja za "višim, ljepšim, boljim, svetijim životom", tako postoji i prijeka "potreba za pogledom koji ljubi i ispravlja, poznaje i prepoznaće, duboko proniče, opominje, suošće i opraća" (usp. Lk 22, 61). Upravo onako kako je činio Isus, te nastavlja činiti i danas sa svakim od nas koje šalje riječima: Idi, pa i ti čini tako. Bilo to zgodno ili nezgodno.

Neka nas korizmeno vrijeme, uz pozorno slušanje Božje riječi, hrani na putu naše vjere. Naša pak zauzetija molitva, popraćena postom i dobrim djelima milostinje i milosrđa, neka nam otvara nadu koja ne razočarava. I dok pazimo jedni na druge i natječemo se u ljubavi i dobrim djelima" (Heb 10, 24), neka nas Gospodin učvrsti u prisnom zajedništvu s Kristom od koga nas nitko i ništa "rastaviti ne može" (usp. Rim 8, 39).

mons. Želimir Puljić, nadbiskup

S V E T A   S T O L I C A

Djeca su radost obitelji i društva

Papina kateheza na općoj audijenciji - 11. veljače 2015.

Draga braćo i sestre, dobar dan!

Nakon razmišljanja o likovima oca i majke, u ovoj katehezi o obitelji želim govoriti o djetetu ili, bolje, o djeci. Krenut ću od jedne lijepo Izajijine slike. Prorok piše: "Svi se sabiru, k tebi dolaze. Sinovi tvoji dolaze izdaleka, kćeri ti nose u naručju. Gledat ćeš tad i sjati radošću, igrat će srce i širit' se" (60,4-5a). To je divna slika, slika sreće koja se ostvaruje u ponovnom susretu roditelja i djece, koji zajedno kroče prema budućnosti slobode i mira, nakon dugog razdoblja odricanja i odvajanja, kada se židovski narod nalazio daleko od domovine.

U stvari, postoji tjesna povezanost između nade naroda i sklada među naraštajima. O tome trebamo dobro promisliti. Postoji tjesna veza između nade naroda i sklada među naraštajima. Radost djece čini da roditeljima srce jače zakucu i ponovno otvara budućnost. Djeca su radost obitelji i društva. Nisu problem reproduktivne biologije, ili jedan od mnogih načina vlastitog ostvarivanja. Još su manje posjed roditelja ... Ne. Djeca su dar, ona su dar: jeste li razumjeli? Djeca su dar. Svako od njih je jedinstveno i neponovljivo; i u isti mah nepogrešivo vezano uz svoje korijene. Biti sin i kćer, zapravo, prema Božjem naumu, znači nositi u sebi spomen i nadu jedne ljubavi koja je ostvarila samu sebe upravo tako da je podarila život drugom ljudskom biću, jedinstvenom i novom. I za roditelje svako je dijete različito od drugoga, drukčije, ono je drukčije. Dopustite mi iznijeti jednu obiteljsku uspomenu. Sjećam se moje majke, znala je za nas reći – bilo nas je pet: "Ja imam petero djece". Na pitanje "Koje od njih najviše volite?", ona je odgovarala: "Imam petero djece, kao pet prstiju. [Pokazuje prste ruke] Ako me udare po ovome, boli; ako me udare po drugom, boli. Svih pet me boli. Sve su to moja djeca, ali sva su različita poput prstiju na ruci". Tako je to u obitelji! Djeca su različita, ali sva su djeca.

Dijete se voli, jer je dijete, ne zato što je lijepo, ili zato što je ovo ili ono; ne, već zato što je dijete! Ne zato što razmišlja isto kao ja, ili utjelovljuje moje želje. Dijete je dijete: život kojeg smo mi rodili ali koji ima vlastiti put, određeno je za vlastito dobro, dobro obitelji, društva, cijelog čovječanstva.

Iz toga proizlazi dubina ljudskog iskustva biti nečiji sin ili kćer, koje nam omogućuje otkriti veličinu najbesplatnije ljubavi koja nas nikada ne prestaje iznenadivati. To je ljepota da smo mi prvi ljubljeni: djecu se voli i prije nego se rode. Koliko puta na trgu susrećem trudnice koje me mole za blagoslov... ta djeca su voljena i prije nego su došla na svijet. A to je besplatnost, to je ljubav; ljubljena su prije rođenja, poput ljubavi Boga koji nas uvijek prvi ljubi. Voli ih se prije nego su učinili bilo što da to zasluže, prije nego što mogu govoriti ili razmišljati, čak i prije dolaska na svijet! Biti djeca je temeljni uvjet za upoznavanje Božje ljubavi, koja je krajnji izvor tog pravog čuda. U srce svakog djeteta, ma koliko bilo ranjivo, Bog utiskuje pečat te ljubavi, koja je temelj njegova osobnog dostojanstva, dostojanstva koje ništa i nitko ne može uništiti.

Čini se da je djeci danas teže zamisliti svoju budućnost. Očevi - kao što sam spomenuo u prethodnoj katehezi - možda su se povukli u drugi plan i djeca su postala nesigurnija ići dalje kroz život. Možemo naučiti dobar odnos među generacijama od našeg nebeskog Oca, koji svakom od nas daje slobodu, ali nas nikad ne ostavlja same. I ako pogriješimo, on nas i dalje strpljivo prati, njegova ljubav prema nama se ne umanjuje. Nebeski Otac nikad ne uzmiče u svojoj ljubavi prema nama, nikada ne posustaje! On uvijek ide naprijed, a ako ne može ići naprijed čeka nas, ali nikad ne čini uzmak; želi da njegova djeca budu hrabra i čine svoje korake naprijed. Djeca, sa svoje strane, ne trebaju se bojati opredjeljenja za izgradnju novog svijeta: njihova želja da svije bude bolji

od onoga u kojem su se rodili je potpuno ispravna! No, to treba činiti bez arogancije, bez umišljenosti. Djeci treba prepoznati njihovu vrijednost, a roditeljima treba uvijek odati poštovanje.

Četvrta zapovijed traži od djece – a to smo svi mi! – da poštuju oca i majku (usp. Izl 20, 12). To je zapovijed koja slijedi odmah nakon onih koje se odnose na samog Boga. Zapravo u njoj ima nešto sveto, nešto božansko, nešto što je u korijenu svake druge vrste poštovanja među ljudima. U biblijskoj formulaciji četvrte zapovijedi se dodaje: “da imadneš dug život na zemlji koju ti dâ Jahve, Bog tvoj”. Čestita veza među naraštajima je jamstvo budućnosti i to je jamstvo uistinu ljudske povijesti. Društvo djece koja ne poštuju svoje roditelje je društvo bez časti; kada se roditelje ne poštuje gubi se vlastitu čast! Tom je društvu suđeno da bude puno bezosjećajne i pohlepne mlađeži. Međutim, i društvo koje je siromašno djecom, koje se ne voli okružiti djecom, koje ih smatra prije svega brigom, teretom i opasnošću je depresivno društvo.

Sjetimo se mnogih društava koje poznamo ovdje u Europi: to su depresivna društva, jer ne žele djecu, nemaju djece, stopa nataliteta je ispod jedan. Zašto? Neka svatko od nas o tome razmisli i odgovori. Ako se na obitelj s mnogo djece gleda kao na teret, tu nešto nije u redu! Rađanje djece treba biti odgovorno, kao što to uči enciklika Humanae vitae blaženoga pape Pavla VI., ali imati više djece ne može automatski postati neodgovorna odluka.

Nemati djece je sebičan izbor. Život se pomlađuje i dobiva snagu tako da se množi: time on biva bogatiji, a ne siromašniji! Djeca uče kako preuzeti odgovornost za svoje obitelji, sazrijevaju u dijeljenju svojih žrtava, rastu u cijenjenju vlastitih darova. Radosno iskustvo bratstva rađa poštovanjem i brigom za roditelje, kojima dugujemo svoju zahvalnost. Mnogi od vas ovdje prisutnih imate djecu i svi smo djeca. Učinimo jednu stvar, minutu šutnje. Neka svaki od nas u svom srcu misli na svoju djecu – ako ih ima –; neka razmišљa u tišini. I svi se sjetimo u srcu svojih roditelja i zahvalimo Bogu za dar života. U tišini, oni koji imaju djecu neka misle na njih, a svi mislimo na naše roditelje. Neka Gospodin blagoslovi naše roditelje i neka blagoslovi vašu djecu! Neka nam Isus, Vječni Sin, koji je postao dijete u vremenu, pomogne pronaći put novog širenja tog tako jednostavnog, a tako velikog ljudskog iskustva - biti dijete. U povećanju naraštaja krije se misterij obogaćivanja života sviju, koji dolazi od samoga Boga. Moramo to ponovno otkriti, prkoseći predrasudi; i živjeti to u vjeri, u savršenoj radosti. I želim vam reći: kako je lijepo kada prolazim između vas i vidim očeve i majke koji podižu djecu na blagoslov; to je gotovo božanska gesta. Hvala vam što to činite!

Društvo bez majki bilo bi nehumano

Papina kateheza na općoj audijenciji - 7. siječnja 2015

Draga braćo i sestre, dobar dan!

Danas nastavljamo s katehezama o Crkvi a razmišljat ćemo o Crkvi majci. Crkva je majka. Naša Sveta majka Crkva. U ovim nam je danima liturgija Crkve stavila pred oči sliku Djevice Bogorodice. Prvog dana u godini je svetkovina Majke Božje, nakon koje slijedi Bogojavljenje, sa spomenom pohoda mudracâ. Evangelist Matej piše: “Uđu u kuću, ugledaju dijete s Marijom, majkom njegovom, padnu ničice i poklone mu se” (Mt 2, 11). Nakon što ga je rodila, majka Isusa predstavlja svijetu. Ona nam daje Isusa, ona nam pokazuje Isusa, daje nam vidjeti Isusa.

Nastavljamo s katehezama o obitelji a u obitelji postoji majka. Svaki čovjek život duguje jednoj majci i gotovo uvijek njoj duguje mnogo od kasnijeg života, ljudsku i duhovnu izgradnju. Ipak, premda se majku simbolički veoma hvali – toliko je poezije, toliko lijepih stvari pjesničkim jezikom rečeno o majci – slabo ju se sluša i slabo joj se pomaže u svakodnevnom životu, slabo se cijeni njezinu središnju ulogu u društvu. Štoviše, nerijetko se iskorištava spremnost majke da se žrtvuje za svoju djecu kako bi se “uštedjelo” na socijalnim troškovima.

I u kršćanskoj se zajednici događa da se majci ne posvećuje dužna pozornost, da ju se slabo sluša. A ipak u središtu života Crkve je Isusova Majka. Možda bi se majke, koje su spremne na tolike žrtve za vlastitu, a nerijetko i za drugu djecu, trebalo više slušati. Trebalo bi bolje razumjeti njihovu svakodnevnu borbu da na poslu budu učinkovite, a u obitelji pažljive i osjećajne; trebalo bi bolje razumjeti čemu one teže da bi se izrazilo najvrsnije i autentične plodove njihove emancipacije. Majka s djecom uvijek ima problema, uvijek posla. Sjećam se kod kuće, bilo nas je petero djece, i dok bi jedan radio jedno, drugi je smisljao nešto drugo, a jadna bi majka trčala od jednog do drugog, ali je bila sretna. Toliko toga nam je dala.

Majke su najbolji lijek protiv širenja sebičnog individualizma. "Individua" znači "ono što se ne može dijeliti". Majke se naprotiv "dijele", počevši od trenutka kad prihvate začeto dijete kako bi ga donijele na svijet i odgojile. Upravo su majke te koje najviše mrze rat u kojem se ubija njihovu djecu. Toliko sam puta razmišljao o onim majkama koje prime pismo u kojem piše: "Obavještavamo vas da je vaš sin poginuo u obrani domovine...". Jadne žene! Koliko samo trpi jedna majka! One su te koje svjedoče ljepotu života. Nadbiskup Oscar Arnulfo Romero je govorio da mame proživljavaju "mučeništvo majke". U homiliji na pogrebu svećenika kojeg su ubili eskadroni smrти, izrekao je riječi u kojima odzvanja odjek Drugog vatikanskog koncila: "Svi moramo biti spremni umrijeti za našu vjeru, čak i ako nam Bog ne da tu čast... Dati život ne znači samo biti ubijen; dati život, imati duh mučeništva, znači davati u ispunjavanju svojih obaveza, u tišini, u molitvi, u časnom izvršavanju dužnosti; u onoj tišini svakodnevnog života; davati život malo po malo. Da, kao što je daje majka, koja bez straha, s jednostavnosću mučeništva majke začinje dijete u svojoj utrobi, donosi ga na svijet, doji ga, pomaže mu u rastu i pazi na njega s ljubavlju. To znači dati život. To je mučeništvo". Do ovdje je citat. Da, biti majka ne znači samo donijeti dijete na svijet, nego je to i životni izbor. Što izabire majka, koji je životni izbor jedne majke? Životni izbor majke je davati život. A to je veliko, to je lijepo.

Društvo bez majki bilo bi nehumano, jer majke znaju uvijek, i u najtežim trenucima, svjedočiti nježnost, predanost i moralnu snagu. Majke često prenose također najdublji smisao vjerske prakse: u prvim molitvama, u raznim činima pobožnosti koje dijete uči, upisana je vrijednost vjere u životu jednog čovjeka. To je poruka koju majke vjernice znaju prenijeti bez mnogo objašnjenja: ova će doći kasnije, ali se klica vjere krije u onim prvim, najdragocjenijim trenutcima. Bez majki ne samo da ne bi bilo novih vjernika, nego bi vjera izgubila dobar dio svoje jednostavne i duboke topline. A Crkva je naša Majka, sa svim tim, ona je naša majka! Nismo siročad, imamo majku! Majka Božja, majka Crkva i naša mama. Nismo siročad, već smo djeca Crkve, djeca Majke Božje i djeca naših majki.

Predrage mame, hvala vam, hvala vam za ono što jeste u obitelji i za ono što dajete Crkvi i svijetu. I tebi, ljubljena Crkvo, hvala, hvala ti što si majka. I tebi, Marijo, majko Božja, hvala što si nam pokazala Isusa. I hvala svim ovdje prisutnim mamama: pozdravimo ih pljeskom.

Iskustvo bratstva

Papina kateheza na općoj audijenciji, 18. veljače 2015

Draga braćo i sestre, dobar dan!

Na našem putu kateheza o obitelji, nakon razmišljanja o ulozi majke, oca, djece, danas su na redu braća. "Brat" i "sestra" su riječi koje kršćanstvo jako voli. I, zahvaljujući obiteljskom iskustvu, to su riječi koje sve kulture i sva razdoblja razumiju.

Bratska veza ima posebno mjesto u povijesti Božjeg naroda, koji prima svoju objavu u životu ljudskom iskustvu. Psalmist pjeva o ljepoti bratske veze: "Gle, kako je dobro i kako je milo kao braća zajedno živjeti" (Ps 132, 1). I to je istina, bratstvo je nešto lijepo! Isus Krist je priveo svojoj punini također to ljudsko iskustvo bratstva i sestrinstva, unijevši ga u trinitarnu ljubav i osnaživši ga tako da može nadići rodbinske veze i svaki zid otuđenosti.

Znamo da kada se bratski odnos uništi, kada se razori odnos među braćom, utire se put bolnom iskustvu sukoba, izdaje, mržnje. Biblijsko izvješće o Kajinu i Abelu predstavlja primjer toga negativnog ishoda. Nakon Abelova ubojstva, Bog pita Kajina: "Gdje ti je brat Abel?" (Post 4, 9a). To pitanje nastavlja ponavljati u svakom naraštaju. I nažalost, u svakom naraštaju, ne prestaje se ponavljati dramatični Kajinov odgovor: "Zar sam ja čuvar brata svoga?" (Post 4, 9b). Raskid veze između braće je nešto ružno i loše za čovječanstvo. Također u obitelji, koliko se samo braće svađa zbog sitnica, ili zbog nasljedstva, pa onda više ne pričaju jedni s drugima, jedni druge više čak ni ne pozdravljaju. To je loše! Bratstvo je nešto veliko, kada se pomisli da su sva braća bila u istoj majčinoj utrobi devet mjeseci, potječu od iste mame! Bratstvo se ne može raskinuti.

Razmislimo malo: svi poznajemo obitelji u kojima postoje podjele među braćom, koja su se posvadala; molimo Gospodina za te obitelji - možda u našoj obitelji ima nekih slučajeva – da se ponovno braća ujedine, da se ponovno uspostavi obiteljsko jedinstvo. Bratstvo se ne smije raskinuti i kada se raskine dogodi ono što se dogodilo s Kajinom i Abelom. Kad Gospodin pita Kajina gdje mu je brat, on odgovara: "Ali, ja ne znam, nije me briga za mog brata". To je loše, to je vrlo, vrlo bolno čuti. U svojim molitvama uvijek molimo za braću, koja su podijeljena.

Veza bratstva koja se uspostavlja u obitelji među djecom, ako se događa u ozračju odgoja za otvorenost prema drugima, je velika škola slobode i mira. U obitelji se djeca uče ljudskom suživotu, kako zajedno živjeti u društvu. Možda toga nismo uvijek svjesni, ali upravo je obitelj ta koja uvodi bratstvo na svijetu! Polazeći od tog prvog iskustva bratstva, jačanog privrženošću i obiteljskim odgojem, stil bratstva se širi kao obećanje na čitavo društvo i na odnose među narodima.

Blagoslov kojega Bog, u Isusu Kristu, izljeva na tu vezu bratstva on širi na nezamisliv način, i time omogućuje da ta veza nadiže sve razlike u naciji, jeziku, kulturi, pa čak i vjeroispovijesti. Zamislite samo što postaje veza među ljudima, čak i međusobno vrlo različitima, kada jedno drugom mogu reći: "Ovaj mi je upravo poput brata, ova mi je poput sestre"! I to lijepo! Povijest je, uostalom, u dovoljnoj mjeri pokazala da također sloboda i jednakost, bez bratstva, mogu biti ispunjeni individualizmom i konformizmom, pa i osobnim interesom.

Bratstvo u obitelj blista pogotovo kad vidimo brigu, strpljivost, ljubav i privrženost kojom se obasipa mladež brata ili sestru koji su slabiji, bolesni ili hendikepirani. Veoma je mnogo braće i sestara koji to čine, u cijelom svijetu, i možda ne cijenimo dovoljno njihovu velikodušnost. I kada je u obitelji mnogo djece - danas sam pozdravio obitelj s devetero djece: najstariji, ili najstarija, pomaže ocu, majci, u brizi oko manje djece. I baš je to lijepo, pomagati braći. Imati brata, sestru koji te voli je snažno, neprocjenjivo, nezamjenjivo iskustvo. Isto se to događa u kršćanskom bratstvu.

Najmanjima, najslabijima, nasiromašnjima treba pristupati s nježnošću: oni imaju "pravo" obuzeti nam dušu i srce. Da, oni su naša braća i moramo ih voljeti i postupati s njima kao takvima. Kada se to dogodi, kada su siromašni kao članovi obitelji, samo naše kršćansko bratstvo ponovno oživi. Kršćani izlaze ususret siromašnim i slabim ne iz poslušnosti nekom ideološkom programu, već zato što nam riječ i primjer Gospodina govore da smo svi braća. To je načelo Božje ljubavi i svake pravde među ljudima. Predlažem vam jedno: prije završetka – preostalo mi je još nekoliko redaka - u tišini svaki od nas, sjetimo se naše braće, naših sestara i u tišini se od srca pomolimo za njih. Trenutak tištine. Evo ovom svojom molitvom smo ih sve, braću i sestre, s mislima, srcem, doveli ovdje na trg da prime blagoslov.

Danas je više nego ikada potrebno vratiti bratstvo u srce našeg tehnokratskog i birokratskog društva: tada će i sloboda i jednakost dobiti svoju pravu intonaciju. Stoga, ne lišavajmo olako naše obitelji, zbog podložnosti ili zbog straha, ljepote šireg bratskog iskustva bratinstva i sestrinstva. I ne gubimo svoje povjerenje u širinu horizonta kojeg vjera može izvući iz tog iskustva, osvijetljenog Božjim blagoslovom.

Očvrsnite srca (Jak 5, 8)

Poruka pape Franje za korizmu 2015

Draga braćo i sestre,

korizma je vrijeme obnove za Crkvu, zajednice i pojedine vjernike. To je nadasve "vrijeme milosti" (2 Kor 6, 2). Bog od nas ne traži ništa što nam već prije nije dao: "Mi ljubimo jer on nas prije uzljubi" (1 Iv 4, 19). On nije ravnodušan prema nama. Stalo mu je do svakog od nas, poznaće svakog od nas po imenu, brine se za nas i traži nas kada se okrenemo od njega. On se zanima za svakog od nas; njegova ga ljubav prijeći da bude ravnodušan prema onome što nam se događa. Međutim događa se da kada nam je dobro i kada smo bez briga tada zaboravljamo druge (što Bog Otac nikada ne čini): ne zanimaju nas njihovi problemi, njihove patnje i nepravde koje podnose... Tada naše srce postaje hladno. Sve dok mi je relativno dobro i dok sam zadovoljan, ne mislim na one koji nisu dobro. Taj egoistični, ravnodušni stav danas je poprimio svjetske razmjere, dotle da možemo govoriti o globalizaciji ravnodušnosti. To je problem s kojim se, kao kršćani, moramo uhvatiti u koštac. Kada se Božji narod obrati njegovoj ljubavi, nalazi odgovore na ona pitanja koja povijest neprestano postavlja. Jedan od najvećih izazova o kojem želim progovoriti u ovoj svojoj poruci jest upravo globalizacija ravnodušnosti.

Ravnodušnost prema bližnjemu i prema Bogu predstavlja stvarnu napast također za nas kršćane. Imamo stoga potrebu svake godine u korizmi čuti vapaj prorokâ koji dižu svoj glas i bude naše uspavane savjesti. Bog nije ravnodušan prema svijetu, već ga toliko ljubi da je dao svoga Sina za spasenje svakog čovjeka. U utjelovljenju, zemaljskom životu, smrti i uskrsnuća Sina Božjega vrata između Boga i čovjeka, između neba i zemlje otvorena su jednom zasvagda. Crkva je poput ruke koja ta vrata drži otvorenima navještanjem Božje riječi, slavljenjem sakramenata, svjedočenjem vjere ljubavlju djelotvorne (usp. Gal 5, 6). No, svijet teži zatvoriti se u samoga sebe i zatvoriti ta vrata kroz koja Bog ulazi u svijet i svijet u njega. Tako ruka, koja je Crkva, ne smije se nikada iznenaditi ako bude odbačena, zgažena i ranjena.

Božji narod treba dakle tu duhovnu obnovu, da ne bi postao ravnodušan i zatvoren u samoga sebe. Želim vam predložiti za razmišljanje tri biblijska teksta.

1. "Ako trpi jedan ud, trpe zajedno svi udovi" (1 Kor 12, 26) – Crkva

Božja ljubav razbija tu pogibeljnu zatvorenost u sebe same koja se zove ravnodušnost. Crkva nam tu Božju ljubav pruža svojim učenjem i, nadasve, svojim svjedočenjem. Međutim, svjedočiti se može samo ono što se najprije iskusilo. Kršćanin je onaj koji dopušta Bogu da ga zaodjene

svojom dobrotom i milosrđem, da ga zaodjene Kristom, da bi poput njega bio na službu Bogu i ljudima. To nam jasno doziva u svijest liturgija Velikog četvrtka obredom pranja nogu. Petar nije želio da mu Isus opere noge, ali je kasnije shvatio da Isus ne želi biti samo primjer kako trebamo jedni drugima prati noge. Tu službu može činiti drugima samo onaj koji je prije toga dopustio Isusu da mu opere noge. Jedino on ima "dijela" s njim (Iv 13, 8) i tako može služiti drugima. Korizma je pogodno vrijeme da dopustimo Kristu da nam služi te tako postanemo poput njega. To se događa svaki put kada primamo sakramente, napose euharistiju. U njoj postajemo to što primamo: Kristovo tijelo. U tome tijelu nema mjesta za onu ravnodušnost koja, čini se, tako često zagospodari našim srcima. Jer onaj tko je Kristov pripada jednom tijelu i u njemu ne možemo biti ravnodušni jedni prema drugima. "I ako trpi jedan ud, trpe zajedno svi udovi; ako li se slavi jedan ud, raduju se zajedno svi udovi." (1 Kor 12, 26). Crkva je communio sanctorum ne samo zbog svojih svetaca, već također zato jer je zajedništvo u svetim stvarima: ljubavi Boga koji nam se objavio u Kristu i svim njegovim darovima. Među tim darovima je također odgovor onih koji su dopustili da ih ta ljubav zahvati. U tome zajedništvu svetih i u tome dioništu u svetim stvarima nitko zadržava ništa za sebe, već sve što ima dijeli s drugima. A budući da smo povezani u Bogu, možemo učiniti nešto i za one koji su daleko od Boga, za one do kojih nikada ne bismo mogli doprijeti vlastitim silama, da s njima i za njih molimo Boga da se svi otvorimo njegovu djelu spasenja.

2. "Gdje ti je brat...?" (Post 4, 9) – Župa i zajednice

Sve što smo rekli za opću Crkvu mora se primijeniti na život župâ i zajednicâ. Uspijevamo li u tim crkvenim stvarnostima iskusiti da smo dio istoga tijela? Tijela koje ujedno prima i dijeli ono što Bog želi darivati? Tijela koje poznaje i skrbi za svoje najslabije, najsiromašnije i najmanje članove? Ili se sklanjamo u neku opću ljubav koja želi zagrliti cijevi, ali zaboravlja Lazara koji sjedi pred našim zatvorenim vratima? (usp. Lk 16, 19-31). Kako bismo primili ono što nam Bog daje i kako bi to dalo obilne plodove moramo nadići granice vidljive Crkve na dva načina. Prije svega ujedinjujući se s nebeskom Crkvom u molitvi. Kada zemaljska Crkva moli, tada se uspostavlja zajedništvo uzajamnog služenja i dobra koje se uspijeva vinuti do Božjeg lica. Sa svetima koji su našli svoju puninu u Bogu, činimo sastavni dio onoga zajedništva u kojem ljubav pobjeđuje ravnodušnost. Nebeska Crkva nije pobjednička jer je okrenula leđa patnjama svijeta i sama uživa u slavi. Sveci, radije, već kontempliraju i raduju se činjenici da su, Isusovom smrću i uskrsnućem, jednom zauvijek pobijedili ravnodušnost, tvrdoću srca i mržnju. Sve dok ta pobjeda ljubavi ne prožme čitav svijet, sveci nas nastavljaju pratiti na našem ovozemaljskom putovanju. Sveta Terezija iz Lisieuxa, crkvena naučiteljica, izrazila je uvjerenje da radost na nebu zbog pobijede raspete ljubavi neće biti potpuna sve dok i jedan čovjek na zemlji pati i jeca od boli: "Čvrsto sam uvjerenja da neću biti besposlena na nebu; želja mi je i nadalje raditi za Crkvu i za duše" (Pismo 254 od 14. srpnja 1897.).

Mi smo dionici zasluga i radosti svetaca, a oni sudjeluju u našoj borbi i u našoj želji za mirom i pomirenjem. Njihova radost zbog pobjede Krista uskrsloga daje nam snagu u nastojanju da prevladamo tolike oblike ravnodušnosti i tvrdoće srca. S druge strane svaka je kršćanska zajednica pozvana izaći iz same sebe i biti uključena u život društva čiji je dio, napose radeći sa siromašnima i onima koji su se udaljili od Crkve. Crkva je po svojoj naravi misionarska, nije prgnuta nad samu sebe, već je poslana svim ljudima. Njezina je misija biti strpljivi svjedok Onoga koji želi privesti Ocu cjelokupnu stvarnost i svakoga čovjeka. Njezina je misija svima donijeti ljubav koja ne može šutjeti. Crkva slijedi Isusa Krista na putu koji je vodi do svakog čovjeka, sve do kraja zemlje (usp. Dj 1, 8). Tako u svakom našem bližnjem možemo vidjeti brata i sestru za koje je Krist umro i uskrsnuo. Sve što smo primili, primili smo i za njih. Jednako tako, sve ono što ta braća posjeduju je dar za Crkvu i čitavo čovječanstvo.

Draga braćo i sestre, velika mi je želja da sva mjesta u kojima je Crkva prisutna, posebno naše župe i naše zajednice, postanu otoci milosrđa usred mora ravnodušnosti.

3. "Očvrsnite srca" (Jak 5, 8) – Pojedini vjernik

I kao pojedinci izloženi smo napasti ravnodušnosti. Zatrpani vijestima i potresnim slikama ljudskih patnji, često osjećamo našu nesposobnost da pružimo pomoć. Kako izbjegići da budemo uvučeni u tu spiralu strahote i bespomoćnosti? U prvom redu, možemo moliti u zajedništvu sa zemaljskom i nebeskom Crkvom. Ne podcjenujmo snagu molitve mnoštva glasova ujedinjenih u molitvi! Inicijativa 24 sata za Gospodina, za koju se nadam da će se 13. i 14. ožujka provesti u čitavoj Crkvi, također na dijecezanskoj razini, želi biti znak te potrebe za molitvom. Drugo, možemo pomagati djelima ljubavi, dopirući kako do onih koji su blizu tako i do onih koji su daleko, preko mnogobrojnih karitativnih tijelâ Crkve. Korizma je pogodno vrijeme da se pokaže ta briga za druge jednim znakom, pa i bio on i mali, našeg pripadanja jednoj ljudskoj obitelji. Treće, patnja drugoga predstavlja poziv na obraćenje, jer mi potreba brata doziva u svijest krhkost moga života i moju ovisnost o Bogu i braći. Ako ponizno molimo za Božju milost i prihvaćamo granice svojih mogućnosti, tada ćemo vjerovati u beskrajne mogućnosti koje Božja ljubav čuva za nas. Moći ćemo se također oduprijeti đavolskoj napasti da mislimo da možemo vlastitim silama spasti svijet i sebe.

Da bismo pobijedili ravnodušnost i naše težnje samodostatnosti, sve vas pozivam da živite ovo vrijeme korizme kao prigodu da se poradi na onome što je Benedikt XVI. nazvao izgradnjom srca (usp. Deus caritas est, 31). Imati milosrdno srce ne znači imati slabo srce. Tko želi biti milosrdan treba čvrsto, postojano srce, zatvorenu napasniku, a otvoreno Bogu. Srce koje dopušta da ga pronikne Duh Sveti i da posvuda nosi ljubav braći i sestrama. I konačno, siromašno srce, koje je svjesno vlastitog siromaštva i besplatno se daje drugima.

Zbog toga, draga braćo i sestre, želim zajedno s vama u ovoj korizmi reći Kristu: "Fac cor nostrum secundum cor tuum": "Učini srce naše po Srcu svome" (prošnja iz litanija Presvetom Srcu Isusovu). Tada ćemo imati snažno i milosrdno, budno i velikodušno srce koje se ne zatvara u samo sebe i ne postaje plijenom globalizacije ravnodušnosti. U toj usrdnoj nadi, jamčim svoju molitvu da ova korizma urodi duhovnim plodovima za svakog vjernika i svaku crkvenu zajednicu, i molim vas da molite za mene. Neka vas Gospodin blagoslov i Majka Božja čuva!

Iz Vatikana, 4. listopada 2014.

Blagdan svetog Franje Asiškog
Franjo

Odsutnost oca u životima djece i mladih

Papina kateheza na općoj audijenciji u srijedu 28. siječnja 2015.

Draga braćo i sestre, dobar dan!

Nastavljamo niz kateheza o obitelji. Danas će u središtu biti riječ "otac". Ta je riječ nama kršćanima draža od bilo koje druge, jer je to naziv kojim nas je Isus učio oslovljavati Boga: otac. Značenje toga naziva dobilo je novu dubinu upravo iz načina na koji ga je Isus koristio u svom obraćanju Bogu i da pokaže svoj poseban odnos s njim. Sveti misterij prisnosti Boga, Oca, Sina i Duha, kojeg je objavio Isus, je srce naše kršćanske vjere. "Otac" je riječ poznata svima, univerzalna riječ. Ona pokazuje temeljni odnos čija stvarnost je stara koliko i ljudska povijest. Danas se, međutim, ide tako daleko da se govori kako je ovo naše "društvo bez očeva". Drugim riječima, osobito u zapadnoj kulturi, lik oca je simbolično odsutan, nestao, uklonjen. Isprva se to shvaćalo kao oslobo-

đenje: oslobođenje od oca-gospodara, oca kao predstavnika zakona koji je nametnut izvana, oca koji je kovač sreće svojoj djeci i prepreka emancipaciji i samostalnosti mlađih ljudi. Ponekad je u nekim obiteljima u prošlosti vladala autoritarnost, u nekim slučajevima čak i tlačenje: roditelji su postupali sa svojom djecom kao sa slugama, ne poštujući osobne potrebe njihovog rasta; očevi im nisu pomogli slobodno krenuti svojim putem, ali nije lako odgajati dijete u slobodi; očevi im nisu pomagali preuzeti vlastite odgovornosti u izgrađivanju vlastite i budućnosti društva.

To, naravno, nije dobar stav; no, kao što se često događa, ide se iz jedne krajnosti u drugu. Problem našeg vremena, čini se, nije toliko nametljiva prisutnost očeva, koliko prije njihova odsutnost, njihova skrivenost. Očevi su katkad tako usredotočeni na same sebe i svoj posao, a ponekad i na vlastita individualna postignuća, da zaboravljaju čak i obitelj. I ostavljaju malene i mlade same. Već kao biskup u Buenos Airesu zamijetio sam da se današnja djeca osjećaju kao siročad; često sam pitao tate igraju li se sa svojom djecom, imaju li hrabrosti i vole li provoditi vrijeme sa svojom djecom. A odgovor je, u većini slučajeva, bio ružan: "Pa, ja ne mogu, jer imam toliko posla ...". I otac nije bio uz to dijete koje raste, nije se igrao s njim, nije gubio vrijeme s njim.

Sada, na ovom zajedničkom putu razmišljanja o obitelji, želio bih poručiti svim kršćanskim zajednicama da trebamo biti pažljiviji: odsutnost oca u životima djece i mlađih ljudi stvara praznine i rane koje mogu biti i vrlo ozbiljne. I zapravo se zastranjivanje djece i adolescenata može u velikoj mjeri pripisati tom nedostatku, nedostatku primjerâ i autoritativnih vođa u njihovu svakodnevnom životu, nedostatku blizine, nedostatku ljubavi od strane očeva. I, dublje no što mislimo, to je razlog što se mnogi mlađi osjećaju kao siročad. Oni su siročad u obitelji, jer su tate često odsutni, čak i fizički, iz kuće, ali prije svega zato što, čak i kada jesu kod kuće, ne ponašaju se kao očevi, ne komuniciraju sa svojom djecom, ne ispunjavaju svoju odgojnu zadaću, ne daju djeci, svojim primjerom popraćenim riječima, ona načela, one vrijednosti, ona pravila života koji su im potrebni kao kruh nasušni. Odgojna kvaliteta očeve prisutnosti je utoliko potrebnija što je otac prisiljen zbog posla biti daleko od kuće. Ponekad se čini da tate ne znaju dobro koje mjesto zauzimaju u obitelji i kako odgajati djecu. I tada, našavši se u nedoumici, drže se na distanci, povlače se i zanemaruju svoje dužnosti, ili možda nalaze utočište u nemogućem "ravnopravnom" odnosu s djecom. Točno je da moraš biti "prijatelj" svome djetetu, ali ne zaboravi pritom da si otac! Ako se ponašaš samo kao ravnopravni prijatelj djetetu, to neće biti dobro za dijete.

I taj problem uočavamo i u društvenoj zajednici. Društvena zajednica sa svojim institucijama ima određenu odgovornost - možemo reći očinsku - prema mladima, jednu odgovornost koju ponekad zanemaruje ili loše obavlja. I ona ih često ostavlja kao siročad i ne nudi im perspektivnu istinu. Mladi tako ostaju siročad sigurnih putova kojim treba ići, siročad učiteljâ u koje se valja pouzdati, siročad idealâ koji mogu zagrijati srce, siročad vrijednosti i nada koji će ih svakodnevno podupirati. Ispunjeni su možda čak i idolima, ali im se otima srce; potiče ih se da sanjaju o zabavama i užicima, ali im se ne daje posao; zavedeni su bogom novcem, a niječu im se prava bogatstva. Dobro je da svi, i očevi i djeca, ponovno poslušaju obećanje koje je Isus dao svojim učenicima: "Neću vas ostaviti kao siročad" (Iv 14, 18). On je naime Put kojim treba ići, Učitelj kojeg treba slušati, Nada da se svijet može promijeniti, da ljubav pobjeđuje mržnju, da je budućnost bratstva i mira za sve moguća. Netko će mi možda od vas reći: "Ali oče, danas ste previše negativni. Govorili ste samo o odsutnosti očeva, o tome što se događa kada očevi nisu blizu svoje djece...". To je točno, želio sam to istaknuti, jer ču iduću srijedu nastaviti tu katehezu iznoseći na vidjelo ljepotu očinstva. Zato sam odlučio krenuti od tame da bih došao do svjetla. Neka nam Gospodin pomogne dobro shvatiti ove stvari. Hvala!

“Blago čistima srcem: oni će Boga gledati!” (Mt 5, 8)

Poruka pape Franje za 30. svjetski dan mladih 2015

Dragi mladi,

nastavljamo naše duhovno hodočašće prema Krakovu, gdje će se u srpnju 2016. održati idući Svjetski dan mladih. Odlučili smo na tome putu voditi se blaženstvima. Prošle godine smo razmišljali o blaženstvu siromašnih duhom, uključenom u širi kontekst “govora na gori”. zajedno smo otkrili revolucionarni značaj blaženstava i Isusov snažni poziv da se hrabro upustimo u avanturu potrage za srećom. Ove godine ćemo razmišljati o šestom blaženstvu: “Blago čistima srcem: oni će Boga gledati!” (Mt 5, 8).

1. Želja za srećom

Izraz blaženi odnosno sretni javlja se devet puta u ovoj prvoj velikoj Isusovoj propovijedi (usp. Mt 5, 1-12). To je kao refren koji nas podsjeća na Gospodinov poziv da zajedno s njim kročimo putem koji, unatoč svim izazovima, je put koji vodi do istinske sreće.

Da, dragi mladi, potraga za srećom je zajednička svim ljudima svih vremena i svih životnih dobi. Bog je stavio u srce svakog muškarca i svake žene nezatomljivu želju za srećom i ispunjenjem. Zar ne osjećate da su vaša srca nemirna i neprestano tragaju za dobrom koje može utažiti njihovu žedž za beskonačnim?

Prva poglavља Knjige Postanka nam pokazuju divno blaženstvo na koje smo pozvani. Ono se sastoji u savršenom zajedništvu s Bogom, s drugima, s prirodom i sa samim sobom. Slobodni pristup Bogu, njegovoj intimi i gledanju bio je prisutan u Božjem planu za nas od samih početaka; njegovo božansko svjetlo proželo je sve ljudske odnose istinom i jasnoćom. U tome stanju izvorne čistoće nisu postojale maske, varke, razlozi da se jedni skrivaju od drugih. Sve je bilo jasno i čisto. Kad su Adam i Eva podlegli napasti i prekinuli taj odnos povjerljivog zajedništva s Bogom, grijeh je ušao u ljudsku povijest (usp. Post 3). Posljedice su odmah bile vidljive također u njihovim odnosima s njima samima, u njihovu međusobnom odnosu kao i u odnosu s prirodom. A kako su samo dramatične te posljedice! Izvorna čistoća je okaljana. Od tog trenutka nije više moguć izravni pristup Božjoj nazočnosti. Javlja se težnja za skrivanjem, muškarac i žena moraju sakriti svoju golotinju. Lišeni svjetla koje dolazi od gledanja Gospodina, promatraju stvarnost koja ih okružuje na izobličen, kratkovidan način. Unutarnji “kompas” koji ih je vodio u traženju sreće gubi svoje uporište, a zamamnost moći, bogatstva, blaga i želje za užitkom pod svaku cijenu ih je dovela do ponora tuge i tjeskobe.

U psalmima nalazimo vapaj kojeg čovjek upućuje Bogu iz dubine duše: “Tko će nam pokazati sreću? Obasjaj nas, Jahve, svjetлом svoga lica!” (Ps 4,7). Na čovjekov vapaj Bog, u svojoj beskrajnoj dobroti, odgovara tako da šalje svojega Sina. U Kristu Bog dobiva ljudsko lice. Svojim utjelovljenjem, životom, smrću i uskrsnućem on nas otkupljuje od grijeha i otvara nam nove, do tada nezamislive obzore. I tako, u Kristu, dragi mladi, nalazi se puno ispunjenje vaših snova o dobroti i sreći. Samo on može zadovoljiti vaša očekivanja, koja su često iznevjerena lažnim svjetovnim obećanjima. Kao što je rekao sveti Ivan Pavao II.: “On je ljepota koja vas tako privlači; on je onaj koji vas izaziva onom žeđi za radikalnošću koja vam ne dopušta da pristajete na kompromis; on je taj koji vas poziva da skinete sa sebe maske koje život čine lažnim; on je taj koji čita u vašim srcima prave izvore koje bi drugi htjeli ugušiti. Isus je taj koji budi u vama želju da učinite nešto veliko od svojega života” (Molitveno bdjenje u Tor Vergati, 19. kolovoza 2000.: Insegnamenti XXIII/2, [2000], 212).

2. Blago čistima srcem

Pokušajmo sada dublje shvatiti kako je to blaženstvo duboko povezano sa čistoćom srca. Prije svega, moramo razumjeti biblijsko značenje riječi srce. Za hebrejsku kulturu srce je središte čovjekovih osjećajâ, misli i namjerâ. Budući da nas Biblija uči da Bog ne gleda ono izvanjsko, već srce (usp. 1 Sam 16, 7), možemo također reći da iz srca možemo vidjeti Boga. To je zato što je u srcu zgušnuto ljudsko biće u svom totalitetu kao jedinstvo tijela i duše, u njegovoj sposobnosti da ljubi i bude ljubljeno. Što se pak tiče definicije izraza čist, grčka riječ koju koristi evanđelist Matej je *katharos* i u osnovi znači čist, jasan, lišen onoga što bi moglo okaljati. U Evanđelju vidimo da Isus odbacuje određeno shvaćanje ritualne čistoće vezane uz izvanske čine, koje zabranjuje svaki doticaj sa stvarima i osobama (uključujući gubavce i strance), koje se smatra nečistima. Farizejima koji, kao i mnogi Židovi toga doba, nisu jeli ništa prije obrednog pranja i koji su obdržavali mnoge običaje vezane uz pranje predmeta, Isus kategorički poručuje: "Ništa što izvana ulazi u čovjeka ne može ga onečistiti, nego što iz čovjeka izlazi – to ga onečišćuje. Ta iznutra, iz srca čovječjega, izlaze zle namisli, bludništva, krađe, ubojstva, preljubi, lakomstva, opakosti, prijevara, razuzdanost, zlo oko, psovka, uz nositost, bezumlje" (Mk 7, 15.21-22). U čemu se dakle sastoji sreća koja izvire iz čistoga srca? Iz Isusova popisa zala koje čovjeka čine nečistim vidimo da je to pitanje povezano prije svega s područjem naših odnosa. Svaki od nas mora naučiti prepoznati ono što može "onečistiti" njegovo srce, oblikovati ispravnu i osjetljivu savjest, tako da ona bude sposobna "razabirati što je volja Božja, što li je dobro, Bogu milo, savršeno" (Rim 12, 2). Ako moramo pokazati zdravu brigu za očuvanje stvorenog svijeta, za čistoću zraka, vode i hrane, koliko više trebamo očuvati čistoću onoga što je najdragocjenije od svega: našeg srca i naših odnosa. Ova "ljudska ekologija" će nam pomoći udisati čisti zrak koji dolazi iz ljepote, istinske ljubavi i svetosti.

Jednom sam vam prigodom postavio pitanje: "Gdje vam je blago? Na kojem blagu vam počiva srce?" (usp. Intervju s mladima iz Belgije, 31. ožujka 2014. godine). Naša srca se mogu privezati uz istinita ili lažna bogatstva, mogu naći pravi odmor ili se uspavati, postati lijena i zapasti u mrtvilo. Najdragocjenije dobro koje možemo imati u životu je naš odnos s Bogom. Jeste li uvjereni u to? Znate li da ste u Božjim očima od neprocjenjive vrijednosti? Znate li da vas on voli i prihvata bezuvjetno, takve kakvi jeste? Izgubi li se taj osjećaj, čovjek postaje nerazumljiva zagonetka, jer upravo spoznaja i svijest da nas Bog bezuvjetno ljubi daje smisao našim životima. Sjećate li se Isusova razgovora s bogatim mladićem (Mk 10, 17-22)? Evanđelist Marko primjećuje da ga Gospodin pogleda i zavoli (usp. r. 21), te ga pozva da ga slijedi i tako pronađe pravo bogatstvo. Želim vam, dragi mladi, da vas taj Kristov pogled pun ljubavi prati kroz čitav život.

Mladost je životno doba u kojem se javlja veliko afektivno bogatstvo prisutno u vašim srcima, duboka želja za istinskom, lijepom i velikom ljubavlju. Koliko je snage u toj sposobnosti da se ljubi i da se bude ljubljen! Ne dopustite da ta dragocjena vrijednost bude patvorena, uništena ili izobličena. To se događa onda kada u naše odnose prodre instrumentalizacija bližnjih za svoje sebične ciljeve, ponekad kao puki predmet užitka. Srce ostaje ranjeno i tužno nakon tih negativnih iskustava. Molim vas, ne bojte se prave ljubavi, one kojoj nas Isus uči a koju sveti Pavao ovako opisuje: "Ljubav je velikodušna, dobrostiva je ljubav, ne zavidi, ljubav se ne hvasta, ne nadima se; nije nepristojna, ne traži svoje, nije razdražljiva, ne pamti зло; ne raduje se nepravdi, a raduje se istini; sve pokriva, sve vjeruje, svemu se nada, sve podnosi. Ljubav nikad ne prestaje" (1 Kor 13, 4-8).

Pozivajući vas da ponovno otkrijete ljepotu čovjekova poziva na ljubav, potičem vas da se pobunite protiv raširene težnje banaliziranja ljubavi, posebno kada je se pokušava svesti isključivo na aspekt spolnosti, lišavajući je tako bitnih karakteristika ljepote, zajedništva, vjernosti i odgovornosti. Dragi mladi "u kulturi prolaznog, relativnog, mnogi propovijedaju da je važno 'uživati'

trenutak, da se ne vrijedi vezati za čitav život, donositi konačne odluke, ‘zauvijek’, jer se ne zna što donosi sutra. Ja, naprotiv, od vas tražim da budete revolucionari, da idete protiv struje. Molim vas da se u tome pobunite protiv te kulture prolaznog, koja, u osnovi, smatra da niste kadri preuzeti na sebe odgovornost, da niste u stanju istinski voljeti. Imam povjerenje u vas, mladi, i molim za vas. Imajte hrabrosti ‘ići protiv struje’. I imajte hrabrosti također biti sretni” (Susret s volonterima SDM u Riju, 28. srpnja 2013.).

Vi ste, mladi, izvrsni istraživači! Ako se upustite u otkrivanje bogatog učenja Crkve na ovom polju, otkrit ćete da se kršćanstvo ne sastoji od niza zabranâ koje guše naše želje za srećom, već je to plan za život kadar očarati naša srca.

3. ...oni će Boga gledati!

U srcu svakog muškarca i svake žene neprestano odzvanja Gospodinov poziv: “Traži lice njegovo!” (Ps 27, 8). Istodobno moramo uvijek imati na umu da smo siromašni grešnici. To je ono što čitamo primjerice u Psalmima: “Tko će uzići na goru Gospodnju, tko će stajati na svetom mjestu njegovu? Onaj u koga su ruke čiste i srce nedužno” (Ps 24, 3-4). No, ne smijemo se bojati ili obešrabriti: u Bibliji i povijesti svakog od nas vidimo da je uvijek Bog taj koji čini prvi korak. On nas čisti da možemo biti pripušteni u njegovu prisutnost.

Kada je primio Gospodinov poziv da govori u njegovo ime, prorok Izajia se uplašio i zavapio: “Jao meni, propadoh, jer čovjek sam nečistih usana” (Iz 6, 5). No Gospodin ga je očistio, poslavši mu jednog anđela koji se dotače njegovih usta i reče mu: “krivica ti je skinuta i grijeh oprošten” (r. 7). U Novom zavjetu, kada je na Genezaretskom jezeru Isus pozvao svoje učenike i učinio čudo čudesnog ribolova, Šimun Petar pade do njegovih nogu govoreći: “Idi od mene! Grešan sam čovjek, Gospodine!” (Lk 5, 8). Odgovor je neočekivan: “Ne boj se! Odsada ćeš loviti ljude!” (r. 10). A kada ga je jedan od učenika tražio: “Gospodine, pokaži nam Oca i dosta nam je!”, Učitelj je odgovorio: “Tko je video mene, video je i Oca” (Iv 14, 8-9). Gospodinov poziv na susret s njim je upućen dakle svakom od vas, u kojem god mjestu i situaciji da se nalazili. Dovoljno je “da donesu odluku da će... dopustiti njemu da se susretne s njima, da će ga tražiti svakoga dana bez prestanka. Neka nitko ne misli da se taj poziv ne odnosi na njega” (Apost. pob. Evangelii gaudium, 3). Svi smo mi grešnici, potrebiti Gospodinova očišćenja. No dovoljan je mali korak prema Isusu da se otkrije kako nas on uvijek čeka raširenh ruku, osobito u sakramantu pomirenja, toj povlaštenoj prigodi za susret s Božnjim milosrdjem koje čisti i obnavlja naša srca.

Da, dragi mladi, Gospodin se želi susresti s nama, želi nam dopustiti da ga “vidimo”. “A kako?” - mogli biste me pitati. I sveta Terezija Avilska, rođena u Španjolskoj prije točno 500 godina, već je od malih nogu govorila svojim roditeljima: “Želim vidjeti Boga”. Zatim je otkrila put molitve kao “duboki odnos prijateljstva s Onim koji nam daje da se osjećamo ljubljenima” (Knjiga života, 8,5). Zato vas pitam: “Molite li?”. Znate li da možete razgovarati s Isusom, s Ocem, s Duhom Svetim, kao što se razgovara s prijateljem? I to ne s bilo kojim prijateljem, već s najvećim i najpozdanijim prijateljem! Pokušajte to učiniti, s jednostavnosću. Otkrit ćete ono što je jedan seljak rekao Arškom župniku: kada molim pred svetohraništem, “ja gledam njega i on gleda mene” (Katekizam Katoličke Crkve, 2715).

Još vas jednom pozivam na susret s Gospodinom čestim čitanjem Svetoga pisma. Ako još nemate tu naviku, počnite od evanđeljâ. Pročitajte svaki dan jedan odlomak. Pustite da Božja riječ progovori vašem srcu i bude svjetlo na vašem putu (usp. Ps 119, 105). Otkrit ćete da se Boga može “vidjeti” također u licu braće i sestara, posebno onih koji su zaboravljeni: siromašni, gladni, žedni, stranci, bolesnici, zatvoreni (Mt 25, 31-46). Jeste li već imali to iskustvo? Dragi mladi, da bi se ušlo u logiku Božjeg kraljevstva treba se prepoznati siromašnim sa siromašnima. Čisto srce je nužno također srce “na dlanu”, koje se zna prignuti i podijeliti svoj život s najpotrebitijima.

Susret s Bogom u molitvi, kroz čitanje Biblije i u bratskom životu će vam pomoći da bolje upoznate Gospodina i sebe same. Kao što se dogodilo učenicima na putu u Emaus (usp. Lk 24, 13-35), Gospodinov glas učinit će da vaša srca gore. On će vam otvoriti oči da prepozname njegovu prisutnost i tako otkrijete plan ljubavi koji on ima za vaš život. Neki od vas osjećaju ili će osjetiti Gospodinov poziv na brak, na zasnivanje obitelji. Mnogi danas misle da je ovaj poziv "ispao iz mode", ali to nije točno! Upravo iz toga razloga cijela crkvena zajednica prolazi kroz posebno razdoblje razmišljanja o pozivu i poslanju obitelji u Crkvi i suvremenom svijetu. Pozivam vas, nadalje, da razmislite jeste li pozvani na redovnički život i svećeništvo. Kako je lijepo vidjeti mlade ljude koji su priglili poziv da se potpuno posvete Kristu i služenju njegovoj Crkvi! Preispitajte se čista srca i ne bojte se onoga što Bog od vas traži! Polazeći od vašega "da" na Gospodinov poziv postat ćete novo sjeme nade u Crkvi i društvu. Ne zaboravite: Božja je volja da budemo sretni!

4. Na putu prema Krakovu

"Blago čistima srcem: oni će Boga gledati!" (Mt 5, 8). Dragi mladići i djevojke, kao što vidite, to blaženstvo izbliza dotiče vaš život i jamstvo je vaše sreće. Zato vas još jednom pozivam: imajte hrabrosti da budete sretni! Ovogodišnji Svjetski dan mlađih vodi prema posljednjoj etapi priprave za veliki skup mlađih iz cijelog svijeta u Krakovu 2016. Prije trideset godina sveti Ivan Pavao II. utemeljio je Svjetski dan mlađih u Crkvi. To hodočašće mlađih po svim kontinentima pod vodstvom Petrova nasljednika doista je bila providnosna i proročka inicijativa. Zahvalimo zajedno Gospodinu za dragocjene plodove koje su ti svjetski dani mlađih donijeli u životu mnogih mlađih u svim dijelovima svijeta! Do koliko se samo važnih otkrića kroz to vrijeme došlo, a u prvom redu do otkrića da je Krist Put, Istina i Život a Crkva velika i gostoljubiva obitelj! Koliko obraćenja, kolika su zvanja proizašla s tih skupova! Neka sveti papa, zaštitnik Svjetskog dana mlađih, moli za naše hodočašće prema njegovu voljenom Krakovu. I neka nas majčinski pogled Blažene Djevice Marije, pune milosti, koja je sva lijepa i čista, prati na svakom koraku na tom našem putu.

Iz Vatikana, 31. siječnja 2015.

Spomendan svetog Ivana Bosca
Franjo

HRVATSKA BISKUPSKA KONFERENCIJA

Čestitka novoizabranoj Predsjednici RH

Poštovana novoizabrana Predsjednica Republike Hrvatske,

U ime Hrvatske biskupske konferencije i vjernika Katoličke crkve u našoj domovini čestitam Vam na izboru za Predsjednicu Republike Hrvatske.

Služba Predsjednice Republike Hrvatske, na koju ste izabrani voljom većine hrvatskih građana, uključuje iznimnu čast i veliku odgovornost. Birači su Vam iskazali povjerenje da ste postali prvom Predsjednicom Lijepo Naše koju nam je darovao višnji Bog. To je osobita čast koju su Vam iskazali građani naše Domovine kao i svi koji žive i rade izvan njezinih granica, diljem svijeta. No, biti Predsjednicom Republike Hrvatske velika je i odgovornost. Naša se zemlja, naime, nalazi pred brojnim izazovima koji traže hrabro vodstvo i mudre i razborite odluke na dobro i boljšak svih njezinih stanovnika.

Vi ćete ovih dana primiti brojne čestitke, želje i prijedloge. Budući da ste javno očitovali da Vam vjera puno znači u životu, te da ste ponosni na svoje roditelje, rodbinu i kraj u kojem ste nikli, kao i na hrvatsku kulturu kojoj pripadate, usuđujem se poželjeti Vam ono što je mladi kralj Salomon tražio u susretu s Gospodinom. On je, naime, na upit što želi odgovorio: "Podaj svome sluzi pronicavo srce da može suditi tvom narodu i razlikovati dobro od zla" (1 Kr 3,9). Pisac knjige Kraljeva veli kako se Bogu svidjelo što je Salomon tražio pa mu je rekao da će mu dati "srce mudro i razumno kakvo nije imao nitko prije njega", te ako bude "išao stopama Gospodnjim, umnožit će njegove dane" (isto 3, 13-14).

U svom obraćanju nakon objave rezultata izrazili ste nakanu i želju raditi na promicanju sloge i zajedništva u zemlji i inozemstvu, kao i širenju ozračja nade, optimizma, uzajamnog povjerenja i solidarnosti među ljudima. Vi ćete kao Predsjednica imati velike mogućnosti, sukladno svojim ovlastima, davati doprinos i poticaje u osnaživanju općega dobra i promicanju temeljnih vrijednosti na kojima počiva svako zdravo i napredno društvo kao što su poštivanje dostojanstva svake ljudske osobe, od začeća do naravne smrti, promicanje i zaštita braka i obitelji. Neka Vam Gospodin kao i Salomonu udijeli "mudro i pronicavo srce" u ostvarivanju stvaralaštva, solidarnosti i subsidijskosti u svim segmentima društva.

Vaša nastojanja oko općega dobra pojedinca i skupina vjernici će sa svojim pastirima pratiti i podupirati svojim molitvama. Neka Vas u svim državničkim poslovima na dobro svih hrvatskih ljudi prati zagovor sv. Josipa, zaštitnika Hrvatske, blaženoga Alojzija Stepinca i svih hrvatskih svetaca i blaženika te zagovor naše nebeske Majke Marije, Majke Milosti koju kao takvu časti vjerni puk Vaše rodne Grobinštine u drevnom svetištu na riječkom Trsatu.

Zagreb, 12. siječnja 2015

Mons. Želimir Puljić, nadbiskup zadarski
Predsjednik Hrvatske biskupske konferencije

Fra Ivica Petanjak novi krčki biskup

Papa Franjo prihvatio je odreknuće od službe mons. Valtera Župana, dosadašnjeg krčkog biskupa, u skladu s odredbom kanona 401 § 1 Zakonika kanonskoga prava te je za novog krčkog biskupa imenovao fra Ivicu Petanjka, franjevca kapucina, dosadašnjeg gvardijana u Osijeku, objavio je danas, 24. siječnja, apostolski nuncij u Republici Hrvatskoj nadbiskup Alessandro D'Errico.

Fra Ivica Petanjak, OFM Cap., rođen je 29. kolovoza 1963. u Đakovu, u Đakovačko - osječkoj nadbiskupiji, župa sv. Mihaela u Drenju, u katoličkoj vjerničkoj obitelji. Poslije srednje škole koju je pohađao u Osijeku (1978. – 1982.) stupio je u kapucinski novicijat u Karlobagu. U međuvremenu odlazi na odsluženje vojnog roka i po povratku dovršava novicijat i polaže privremene zavjete 4. studenoga 1984. te započinje studij teologije na Katoličkom bogoslovnom fakultetu u Zagrebu. Doživotne je zavjete položio na blagdan sv. Franje 4. listopada 1988., a za svećenika je zaređen 24. lipnja 1990. u Zagrebu.

Kao redovniku i svećeniku bile su mu povjerene brojne službe. Bio je zamjenik odgojitelja i prefekt sjemeništaraca u Varaždinu (1990. – 1991.) te župni vikar i bolnički kapelan u Splitu (1991. – 1995.). Potom odlazi na studij u Rim na papinsko sveučilište Gregorijana, gdje je studirao crkvenu povijest (1995. – 2002.). Doktorirao je 2002. obranivši doktorsku radnju pod naslovom „*Michelangelo Bosdari da Ragusa OFM Cap., predicatore, diplomatico, uomo di governo e guida spirituale (1653-1729)*“. Po povratku iz Rima bio je magistar bogoslova u Zagrebu (2002. – 2005.). Službu provincijalnog ministra Hrvatske kapucinske provincije sv. Leopolda Bogdana Mandića obnašao je od 2005. do 2011. Nakon toga bio je župnik župe Gospe Lurdske u Rijeci i odgojitelj postulanata (2011. – 2014.). Od kolovoza 2014. bio je gvardijan u Osijeku i provincijalni definitör.

Nadbiskupova čestitka novoimenovanom krčkom biskupu

Preuzvišeni gospodine Petanjak,

Već sam Vam brzopisom izrazio svoju čestitku na imenovanju krčkim biskupom. Žurim se i ovim prigodnim pismom čestitati na ukazanom povjerenju koje Vam je očitovao papa Franjo u ovoj godini koju je posvetio posvećenom životu. U tom vidu otkrivam i određenu simboliku u Vašem imenovanju. Stoga, neka bude blagoslovljeno Vaše služenje na novom polju rada, služenja i djelovanja. Znam kako očekivanja onih kojima ste poslani mogu stvoriti određene strepnje i strahove. Ali, ne bojte se. Ima netko tko sve vodi i upravlja. Uostalom, Crkva je Kristova, pa svu svoju brigu prepustite i povjerite Njemu. A uhodane trase Vaših dičnih predčasnika Mahnića, Zazinovića, Bozanića i Župana dovoljan su i siguran smjerokaz na tom putu.

Istina, Vaše služenje prvenstveno je usmjereni prema partikularnoj Krčkoj biskupiji i Riječkoj metropoliji. No, ono je na otajstven način umreženo i u zajedništvo s drugim biskupima našeg naroda, a i šire. Jer, zajedništvo apostolskih nasljednika, djelitelja svetih tajna nije obično, nego sakramentalno. Ono je posebice utkano u tajnu službe koja stvara "školu zajedništva". Neka Vam svijest o sakramentalnom zajedništvu dadne dostačnu snagu i hrabrost. Jer, nismo sami. Puno je onih koji nas prate svojim molitvama: od svećenika, redovnica i redovnika do zauzetih i odanih vjernika laika.

Uz čestitku na prihvaćanju službe krčkog biskupa obećavam molitvenu potporu da svijest zajedništva Crkve Kristove trajno ispunja Vašu dušu radošću, hrabrošću i zahvalnošću. Preporučit ću Vaš rad i služenje zagovoru i pomoći svetog Kvirina i hrvatskih svetaca i blaženika.

Izričem Vam i srdačnu dobrodošlicu u zbor Hrvatske biskupske konferencije sa željom da budete dobar suradnik i mudar savjetnik. Uz dobre želje i pozdrave primite moje čestitke s molitvom da Vas Gospodin blagoslovi i čuva.

Zadar, 24. siječnja 2015.

† Želimir Puljić, nadbiskup zadarski
Predsjednik Hrvatske biskupske konferencije

Priopćenje sa 17. zajedničkog zasjedanja HBK i BK BiH

Zajedničko godišnje zasjedanje Hrvatske biskupske konferencije i Biskupske konferencije Bosne i Hercegovine, XVII. u nizu, održano je 26. siječnja 2015. u sjedištu HBK u Zagrebu. Na jednodnevnom zasjedanju, kojem su predsjedali nadbiskup zadarski mons. dr. Želimir Puljić, predsjednik HBK, i biskup banjolučki mons. dr. Franjo Komarica, predsjednik BK BiH, sudjelovali su svi članovi Biskupske konferencije BiH i svi članovi Hrvatske biskupske konferencije, osim jednoga koji je bio sprječen. Dijelu zasjedanja pridružio se i apostolski nuncij u Republici Hrvatskoj nadbiskup Alessandro D'Errico koji je prenio blagoslov i pozdrave Svetog Oca. Kazao je kako je, s gledišta Svetе Stolice, godišnje zajedničko zasjedanje dviju Biskupskih konferencija važan događaj, jer daje mogućnost, ne samo za zajedničko odlučivanje o zajedničkim pitanjima pastoralnoga života, nego također da se zajedno razmišlja o izazovima s kojima se hrvatski katolički narod mora suočiti u konkretnim situacijama ovoga vremena.

U pozdravnom govoru nadbiskup Puljić izrazio je dobrodošlicu u Hrvatsku biskupsku konferenciju novoimenovanom krčkom biskupu fra Ivici Petanjku te zaželio da, kao vrijedni sljedbenik duha svetog Franje i dobar poznavatelj crkvene povijesti, bude unutar Biskupske konferencije mudar savjetnik u promicanju posvećenog života i formaciji prezbitera i laika. Govoreći o zajedničkom zasjedanju biskupa iz Republike Hrvatske i BiH, zahvalio je Bogu što, iako djeluju u dvije države, preko dviju konferencija putem zajedničkih poslova i umreženih institucija služe istom narodu te na zasjedanjima dijele svoje brige i radosti, nade i tjeskobe.

Pozdravljajući sve nazočne u ime BK BiH, biskup Komarica je, između ostalog, posebno spomenuo privođenje kraju postupaka za beatifikaciju slugu Božjih nadbiskupa Josipa Stadlera i Petra Barbarića te katastrofalne poplave koje su pogodile brojne župe Vrhbosanske nadbiskupije i dio župa Banjolučke biskupije. Zahvalio je za dragocjenu pomoć koju je stradalima pružio Hrvatski Caritas, premda je i sam morao skrbiti za brojne stradale na području Republike Hrvatske.

Biskupi su upoznati s aktualnim pitanjima hrvatske inozemne pastve. Trenutno diljem svijeta ima 184 hrvatskih katoličkih župa i misija u kojima djeluje 195 svećenika, 49 časnih sestara i 46 pastoralnih suradnika. Promišljajući o izazovima pred kojima se nalazi hrvatska inozemna pastva, posebno je istaknut problem novog vala iseljavanja poglavito mladih obitelji i samaca. Naglašena je potreba ozbiljnog suočavanja s tim problemom na svim razinama te izražena zahvalnost svim koji djeluju u hrvatskoj inozemnoj pastvi za njegovanje vjerskog i nacionalnog identiteta te očuvanje obiteljskih vrijednosti među hrvatskim iseljenicima.

Predsjednici Hrvatskog Caritasa i Caritasa BK BiH informarali su biskupe o prošlogodišnjoj akciji Tjedna solidarnosti s Crkvom i ljudima u BiH te o pripremama za ovogodišnju akciju pod geslom „Nositi Isusovu ljubav“. Ponovno je istaknuto da ova akcija ima za cilj, ne samo materijalnu pomoć, nego jačanje međusobne povezanosti na duhovnoj i svakoj drugoj razini između Crkve u RH i BiH. Biskupi iz BiH su i ovom prigodom zahvalili svima koji su se uključili u ovu akciju, ali i u mnoge druge manje akcije kojima se pomaže opstanak u BiH Hrvata katolika, napose u onima dijelovima u kojima su egzistencijalno ugroženi.

Razmatrajući zajednička liturgijska pitanja, biskupi su dali smjernice za nastavak pripreme i tiskanje novog kantuala. Također su dali smjernice za poduzimanje potrebnih koraka za odobrenje datuma i molitava na spomendane pojedinih hrvatskih blaženika. Biskupi su, između ostalog, također saslušali i izvješće o radu Komisije HBK i BK BiH za Hrvatski martirologij. Predstavljene su sve, do sada poduzete aktivnosti na popisivanju svih žrtava katolika na području obiju konferencija s posebnim naglaskom na onim osobama koje su dale svoj život iz ljubavi prema vjeri te bi se mogao pokrenuti proces za njihovo proglašenje blaženim.

Zagreb, 26. siječnja 2015.

Tajništvo BK BiH

Tajništvo HBK

**Izjava predsjednika HBK
povodom najave papinog pohoda Sarajevu**

Obradovala nas je vijest o nakani pape Franje da u lipnju pohodi Sarajevo. Njegova najava o tom pastirskom pohodu podsjeća nas one žive želje svetog Ivana pavla II. koji je to htio učiniti u sklopu pohoda Hrvatskoj 1994. Dakle, prije punih dvadeset godina. Tada je, naime, u tijeku rata on htio svojim pohodom dati obol miru na ovim područjima. Imao je u planu posjetiti tri grada: Beograd, Zagreb i Sarajevo. Ali, nije išlo sve što je želio. Ne zna se javno koji su bili razlozi da mu je Beograd uskratio gostoprimstvo. Ali, za Sarajevo znamo kako mu međunarodna zajednica nije garantirala sigurnost. U Zagrebu je tada dočekan veličanstveno na Hipodromu kad je proslavljenja ona "Misa stoljeća".

Gledom pak na nakanu pape Franje da u lipnju pođe u Sarajevo prisjećam se kako je sveti Ivan Pavao II. nakon povratka iz Hrvatske slavio misu u Castel Gandolfu i uputio najdriljiviji vapaja koji je Papa ikad izgovorio. Uzdignutim pogledom prema Bosni i Hercegovini, on je povišenim glasom zavapio: "S vama smo, i bit ćemo sve više s vama!" Osobito je bio dirljiv i znakovit susret u Sarajevu, nakon "tri godine čekanja" (1997.) kad je rekao da želi zagrliti sve stanovnike toliko napaćene zemlje. A posebice one koji na svom tijelu nose biljege rata, ili su tijekom godina nasilja bili prisiljeni napustiti svoje domove. Sveti Ivan Pavao II. im je tada zajamčio kako upravo oni "u Papinu srcu imaju povlašteno mjesto".

Budući da je Sarajevo postalo znak patnje čitave Europe u XX. stoljeću, a uz taj grad povezano je izbjijanje i Prvoga svjetskog rata prije stotinu godina (1914.), razumljivo je da i papa Franjo ovom objavom pokazao da stanovnici "te napaćene zemlje" imaju povlašteno mjestu i u njegovu srcu. Znatiželjan sam koju će poruku Papa tamo uputiti. Sigurno će njegove riječi biti upravljene najprije narodima Bosne i Hercegovine, s bolnim iskustvom stradanja, patnje i rata koji je ostavio zapanjujuće tragove pustošenja. A onda i svim javnim, političkim i kulturnim djelatnicima Europe i svijeta koji mogu pomoći da ranjena i osiromašena Bosna i Hercegovina krene putem svestranog napretka. To je, naime, zemlja dobrih, radnih i ponosnih ljudi koji su voljni živjeti tamo gdje su "nikli i obikli" (kard. Puljić), pa tamo unatoč teškoćama izgrađivati svoju budućnost putem mira, pravde i suradnje. Takvoj nakani i želji i papa Franjo želi dati svoj poticaj i uputiti molitvu Svemuogućemu da više nikada ne bude rata. Stoga, već sada radujemo se toj Papinoj nakani i kličemo neka je blagoslovjen onaj koji dolazi u ime Gospodnje.

Zadar, 1. veljače 2015.

† Želimir Puljić, nadbiskup zadarski

Predsjednik HBK komentirao presudu Međunarodnog suda pravde

Zadarski nadbiskup Želimir Puljić, predsjednik HBK, u srijedu 4. veljače komentirao je presudu Međunarodnog suda pravde o podizanju hrvatske tužbe za genocid u razgovoru za HKR. „Definitivno je utvrđeno da je Srbija bila agresor na hrvatsko područje gdje su počinjena brojna zlodjela i ratni zločini koja imaju obilježja genocida s ciljem stvaranja Vlike Srbije, pri čemu je protjerano i nesrpsko stanovništvo. Ljudi ovoga područja trebaju zajedno živjeti, surađivati, komunicirati, trgovati. Ali ne može se jednostavno brisati ono što se dogodilo. Budućnost treba graditi na istini i pravdi”, poručio je nadbiskup Puljić, smatrajući važnim što međunarodna presuda govori da nisu samo počinjeni zločini, na sve strane, „nekako anonimno, potukli se, pobili se”, nego da je Srbija na teritoriju Hrvatske vodila politiku etničkog čišćenja. „To je dobra prosudba koja može biti utješna, iako nije ostvareno ono što je Hrvatska željela postići samom tužbom za genocid”, kaže nadbiskup Puljić.

Navodi konkretnе podatke iznesene u hrvatskoj tužbi, koji nisu priča, nego stvarni fakti: 12,500 ubijenih, 8000 logoraša, uništene civilne zgrade, domovi i više od 1500 vjerskih objekata, 900

nestalih osoba. Uništeno veliko kulturno blago, 25 000 umjetnina iz 47 muzeja, tisuće religijskih artefakata, križeva, kipova i umjetnina iz biblioteka i arhiva. „To je strašno mnoštvo zlodjela za koje Hrvatska smatra da ima miris genocida. Zato je tužila one koji su izvršili napad na Hrvatsku. Zato dijelim zabrinutost ljudi koji su izrazili svoje čuđenje zbog toga što je Sud tako prosudio. Stavljam se u kožu onih koji su, da spomenem samo neka mjesta, koja su postali simbol stradanja, kao što su Vukovar, Škabrnja, Nadin, Dubrovnik i drugi brojni gradovi i naselja diljem Slavonije, Baranje, Like, Dalmacije, koji su u Domovinskom ratu zaista osjetili strahote. Nakon tolikih ljudskih i materijalnih stradanja, čovjek se spontano zapita – tko će odgovarati za sve to? Tko će nadoknaditi moralnu i materijalnu štetu? Jer to nije došlo samo od sebe. Mi znamo, netko je došao u Hrvatsku, netko je napadao gradove, netko je bombardirao. Bio sam u Dubrovniku u vrijeme najtežeg stradanja i granitiranja. Zna se tko je bombardirao, zna se tko je rušio i tko je palio. Isto tako, zna se tko je u svom zanosu govorio ‘Ovo je Srbija’, nije ovo Hrvatska”, upozorava nadbiskup Puljić.

Apsurdnom smatra tezu koja se može čuti u svijetu, ‘Tamo se dogodio građanski rat’ te se izjednačavaju agresor i žrtva. „Sve se manje, nažalost i kod nas, govori da je na Hrvatsku i BiH izvršena agresija, i da je netko s imenom i prezimenom to učinio. Pravne su i političke smicalice kako to nije učinila Srbija, nego Jugoslavija. Apsurdno je onda zaključivati kako ‘nitko nije kriv, ili pak da su jednako krivi’. I međunarodna zajednica se mora suočiti s objektivnošću jer je i ona sukrivac. Nije na vrijeme reagirala i nije na vrijeme sprječila rat. A mogla je. A sada da se ‘spasi’ i oslobođi odgovornosti, prebacuje lopticu na strane sukoba”, kaže mons. Puljić.

Usprkos tome, nadbiskup smatra da Hrvatska ovom presudom donekle može biti zadovoljna, jer se jasno u presudi kaže da je na području Hrvatske agresor bila Srbija, zajedno s JNA i domaćim suradnicima. „Učinjena su brojna zlodjela i brojni ratni zločini za koje se u objašnjenu presude kaže da imaju obilježje genocida. Međunarodni sud, dakle, otkriva značajke genocida, prosuđuje da su JNA i srpske paravojne snage koristile prekomjernu silu, počinili brojna ubojstva, te progonom nesrpskog stanovništva počinili etničko čišćenje. No, zbog dizanja visokog praga genocidnosti, Sud je prosudio kako je prosudio. Uzme li se u obzir kako je sudište u Haagu i političko sudište kojem je prvenstveno stalo da ovdje nakon svega što se dogodilo, stvari ponovno dobro funkcioniraju, što se moglo drugo i očekivati, nego: ‘Dat ćemo jednima i drugima neka prava, a isto tako nešto ćemo im zanijekati, pa neka se sami snalaze i stvaraju bolje odnose’. U tom smislu, pokušavaju iz toga negativnog iskustva izvući i neke pozitivne zaključke” smatra nadbiskup Puljić. Zbog toga je sada na potezu naše pravosuđe, da na tom polju radi intenzivno i zauzeto, kako bi stradali doživjeli pravdu, a žrtve zadovoljštinu.

O visokom kriteriju za dokaz namjere genocida, kaže: „12,500 ubijenih ljudi, nije dovoljno u odnosu na 4,5 milijuna stanovnika. Ne znam koji je točno prag, ali jako visoko su ga digli. Ali utješno je što se u presudi nalaze definicije, da je vojska JNA sa srpskim paravojnim odredima činila masovne zločine, etničko čišćenje, a to već ‘miriše’ na genocid. Usudio bih se reći, i to je puno od Haaškog suda, koje je ustanovljeno ad hoc, najprije da zaustavi rat, da pomogne ljudima da sami procesuiraju zločine. Sad je na hrvatskom sudištu da konačno ustanovi tko je taj tko je tu došao. Nije neki xy poubijao nevine ljude u Škabrnji. Zločinci imaju svoje ime i prezime, kao i postrojba kojima je netko zapovjedao. Ako se ne zna, onda se i protiv anonimnog počinitelja treba provesti ročište i osuditi. Inače, ispada kao, eto tamo, posvađala se dva susjeda, pa nek’ se izmire”.

Upitan da prokomentira srbjanske političare koji za učinjeno u Hrvatskoj ne priznaju krivnju, nadbiskup Puljić je rekao: „Političari moraju sami sebe braniti, pogotovo ako se zna da su neki od njih u tome i sami sudjelovali. Ne može se očekivati da kaže ‘Ja se kajem’. To bi možda u ovom trenutku bilo prezahtjevno, ali nije nemoguće. Svojevremeno je nešto takvo učinio njemački kancelar Willy Brandt, koji je sedamdesetih godina 20. st., polažući vijenac pred žrtvama

Varšavskog geta, pao na koljena. I time zamolio oproštenje u ime naroda kojeg je kao kancelar predstavljaо. Kao da je rekao: 'Oprostite svi koji ste stradali, oprostite, Poljaci, za sve zlo koje vam je nanio moј narod'. To mogu veliki ljudi. Ne očekujem da se sada kaju oni koji su nanijeli toliko muke i trpljenja nevinim ljudima u Hrvatskoj. Ali, mislim da će doći vrijeme kad će se netko otrijezniti", kaže mons. Puljić. Značajnom smatra i činjenicu prosudbe Suda kojom se srpsku optužbu u cijelosti odbacuje. „Ne mora ih tješiti stav Suda koji nije uvažio hrvatsku tužbu za genocid. Jer u izjavama Suda ima jako puno elemenata koji se ne mogu opravdati. Naime, nije to bio neki dobrosusjedski pohod, već napad s ciljem uništenja, bombardiranja, etničkog čišćenja, a to je strašno. Sad je nemoguće očekivati da političko vodstvo zauzme objektivan stav. Ali, nadati se kako će se s vremenom naći pojedinaca i skupina, političara i povjesničara koji će imati snage reći 'Mi smo išli tamo gdje nismo trebali ići i radili smo što nismo smjeli'", zaključio je predsjednik HBK.

Nadbiskup Puljić je, uvodno, rekao kako ne spada na vjerske službenike da izriču presude ili prosudbe o sudskim rješenjima, ili vode kampanje. „No, nije zabranjeno, a to ovim putem činim, da kao slobodni građanin društva i države u kojoj su vjernici to društvo stvarali, izrazim svoju prosudbu o nekom događaju i zauzmem stav glede informacija koje ovih dana primamo", rekao je nadbiskup Puljić.

Priopćenje sa sjednice Stalnog vijeća HBK

Pod predsjedanjem mons. Želimira Puljića, zadarskog nadbiskupa i predsjednika Hrvatske biskupske konferencije, u ponедjeljak 17. veljače 2015. godine, održana je sjednica Stalnoga vijeća HBK u prostorijama HBK u Zagrebu. Na sjednici su sudjelovali i ostali članovi Stalnoga vijeća HBK: kardinal Josip Bozanić, nadbiskup zagrebački i potpredsjednik HBK, mons. Marin Barišić, nadbiskup splitsko-makarski, mons. Ivan Devčić, nadbiskup riječki, mons. Enco Rodinis, generalni tajnik HBK i mons. Fabijan Svalina, zamjenik generalnog tajnika HBK.

Na dnevnom redu sjednice Stalnog vijeća bila je provedba zaključaka prethodnih zasjedanja HBK-a kao i priprema slijedećeg zasjedanja koje će se održati od 14. do 16. travnja o.g. Rješavana su i neka pitanja redovitog funkcioniranja HBK-a.

Stalno vijeće uobičajeno se osvrnulo na aktualna događanja kojima smo svjedočili ovih dana i na općeprihvaćene poruke i pozive na zajedništvo, solidarnost i okrenutost prema budućnosti te zajedno s brojnim ljudima, koji su nam se obratili, izražava zabrinutost zbog neprimjerenog pristupa naše javne televizije u prenošenju događaja od nacionalnog značenja.

Zagreb, 17. veljače 2015.

Susret Stalnog vijeća HBK s redovničkim poglavarcima

Članovi Stalnog vijeća HBK susreli su se s poglavarcima članicama Hrvatske konferencije viših redovničkih poglavara i poglavarica u utorak, 17. veljače 2015., u velikoj dvorani HBK u Zagrebu. Nakon pozdrava Predsjednika HBK mons. Želimira Puljića okupljenima se obratila i dopredsjednica HKVRPP.-a časna majka Miroslava Bradica, te predsjednik Vijeća HBK za ustanove posvećenog života i družbe apostolskog života mons. Mate Uzinić.

Budući da je u tijeku Godina posvećenog života koju je papa Franjo proglašio povodom 50. godišnjice dekreta "Perfectae caritatis", predsjednik HBK mons. Želimir Puljić naveo je ukratko papine ciljeve ove godine: "Sa zahvalnošću spominjati prošlost, s nadom prigrlići budućnost, te s oduševljenjem živjeti sadašnjost". Uz taj trostruki cilj Godine posvećenog života mons. Puljić je napomenuo i papina očekivanja s tim u svezi. Tako on očekuje da među Bogu posvećenim osobama "vlada radost" i da ne bude tužnih lica; da Bogu posvećene osobe "budu proroci svoga

vremena”, te da nemaju drugih interesa osim Božjih i da budu na strani siromaha i nezaštićenih. Posebice pak papa očekuje da Bogu posvećene osobe njeguju i stvaraju “duhovnost zajedništva”, te da “ogovaranja, zavist, ljubomora i drugi antagonizmi ne smiju imati mesta u samostanima”. On uz to želi da svi kršćani, a posebice Bogu posvećene osobe, izidu i podu na “egzistencijalne periferije” gdje su ljudi koji su izgubili nadu, brojne obitelji u teškoćama, djeca i mladi kojima je oduzeta budućnost. Dakle, pojedinci koji traže smisao života i želju za Bogom. To su poticajne misli koje su trajno nadahnuće, ne samo u Godini posvećenog života, rekao je mons. Puljić.

Imajući u vidu da je papa Franjo, na prijedlog Međunarodne Unije viših redovničkih poglavara i poglavarica, odredio da se ove godine uz spomendan svete Jozefine Bakhito (8. veljača 2015.), na svjetskoj razini “moli za oslobođenje od svake vrste ropstva, te razmišlja i djeluje protiv trgovine ljudima”, na susretu je časna

sestra Stanka Oršolić održala kratko predavanje o “iskustvu volontiranja i rada sa žrtvama trgovine ljudima”. Toj važnoj temi trgovine ljudima, koju papa naziva “zločinom protiv čovječnosti”, on je u svojoj Poruci za Svjetski dan mira ove godine naveo taksativno razne kategorije ropstva: selioce koji žive i rade u uvjetima nedostojnim čovjeka; osobe prisiljene na prostituciju, seksualne ropkinje i robe; žene prisiljene na udaju ili prodaju temeljem dogovorene ženidbe. “Ne mogu ne misliti i na one maloljetne i odrasle”, veli papa, koji su žrtva trgovine ljudskim organizma, ili su prisiljeni na vojačenje, prosjačenje, na proizvodnju ili prodaju droge, ili pak prikrivenе oblike međunarodnog posvajanja”. papa spominje na kraju i žrtve otmice koje u zatočeništvu drže terorističke skupine i prisiljavaju ih da se bore na njihovoј strani ili ih iskorištavaju kao robe. Mnogi od njih bivaju više puta prodavani, mučeni, sakaceni ili ubijani.

Može nam izgledati čudno, rekao je u svom pozdravu mons. Puljić, da se u XX. stoljeću društvo mora boriti protiv ropstva kad je ono već davno zakonski zabranjeno. Dubrovačka Republika je to učinila među prvima u Europi, pa je prije 600 godina zabranila trgovinu ljudi. No, podatci međunarodne organizacije rada (ILO) i Ured UN-a za droge i kriminal (UNODC), rekao je mons. Puljić, govore kako u svijetu danas ima oko 35 milijuna žrtava ropstva, od čega su više od 60% žene i maloljetnici. A prema istim informacijama svake godine oko 2,5 milijuna ljudi postaju nove žrtve modernog ropstva. To je zapravo potaknulo papu Franju da za 8. veljače ove godine pozove na molitvu i razmišljanje o toj problematici.

Na susretu članova Stalnog vijeća Hrvatske biskupske konferencije i članica Hrvatske konferencije viših redovničkih poglavara i poglavarica s. Stanka Oršolić, članica družbe Sestara “Naše Gospe”, govorila je o svom iskustvu volontiranja i rada sa žrtvama trgovine ljudima. Taj je projekt u tijeku, a cilj je kako se vjerske zajednice u Hrvatskoj mogu uključiti i pomoći oko ove problematike. Jer, od modernog oblika ropstva nije izuzeta niti jedna zemlja u svijetu, pa ni Hrvatska u kojoj procjenjuju da je oko 15.000 osoba. Ovoj problematiki osobiti je doprinos dao papa Franjo, veli sestra Stanka, koji je raznim inicijativama u nekoliko navrata okupio stručnjake i vjerske vođe iz cijelog svijeta, kako bi o tome zajedno razgovarali i donijeli načine suzbijanja ovog problema i tako spriječili ili okončali moderne oblike ropstva. Na kraju izlaganja sestra Stanka Oršolić predstavila je ideju Svjetskog dana molitve protiv trgovanja ljudima, kao i zaštitnicu sv. Josephinu Bakhitu. Sudionici susreta postavljali su pitanja u svezi s izloženom temom, a onda razgovarali o različitim iskustvima i prijedlozima za obilježavanje Godine posvećenog života u pojedinim mjestima i okolnostima.

Hoditi zajedno

Poruka za Tjedna solidarnosti

Dragi vjernici,

već devetu godinu zaredom, odlukom biskupa Hrvatske biskupske konferencije, provodimo akciju "Tjedan solidarnosti i zajedništva s Crkvom i ljudima u Bosni i Hercegovini". Nositelj akcije je Hrvatski Caritas u suradnji s Caritasom Bosne i Hercegovine. Tako ćemo i ove godine treće korizmene nedjelje, 8. ožujka, na svim našim župama zajedno moliti i dati novčani prilog za potrebe Crkve i Hrvata u Bosni i Hercegovini.

Koristimo ovu prigodu i zahvaljujemo svima koji su se prošle godine odazvali pozivu da preko Hrvatskog Caritasa pomognu obiteljima stradalim u poplavama, ne samo u Hrvatskoj već i u susjednoj Bosni i Hercegovini i Srbiji, posvjedočivši tako da se ljubav umnožava dijeljenjem i da za nas kršćane nema izvrsnijeg načina svjedočenja vjere u živog Krista od konkretnih djela ljubavi. Na taj smo način posvjedočili i da je Crkva autentična u svom govoru o Bogu samo onda kada govoriti, misli i djeluje za konkretnog čovjeka u njegovim potrebama, materijalnim i duhovnim. Stoga vam još jednom velika hvala na svim molitvama i darovima koji su našoj braći i sestrama pomogli ublažiti tegobnu svakodnevnicu koju su živjeli i još uvijek žive nakon razornih poplava.

Bog koji nam se očitova kao Ljubav, koji je dio naše ljudske povijesti, u koju je na poseban način ušao Kristovim rođenjem, svakodnevno i neumorno poziva nas da povjerujemo kako je Boga – Ljubav moguće susresti u svakodnevnim stvarnostima koje nas okružuju. Da bismo se otvorili za tu mogućnost, moramo najprije nadvladati ravnodušnost srca, izaći iz sebe i otvoriti se drugima, i postati aktivnim sudionicima društvenog života, Crkve i zajednica u kojima živimo - a na osobit smo način pozvani to činiti prema siromašnjima. Da bismo to mogli, potrebno je prihvati vlastita ograničenja, otvoriti se Božjoj milosti te se vježbati u odgoju srca.

Kada molimo Gospodina "učini srce moje po srcu svome", tražimo milost da nam srce bude snažno i milosrdno, budno i velikodušno, tražimo da nam dade srce koje se ne zatvara u sebe i ne pada u zamke „globalizacije ravnodušnosti”, kako nas u svojoj ovogodišnjoj korizmenoj poruci poziva i papa Franjo. Drago nam je bilo ovih dana čuti vijest da će i sam papa Franjo doći ove godine u Sarajevo i pokazati svoju solidarnost i blizinu.

Želeći produbiti razumijevanje važnosti odgovora na taj poziv na otvorenost srca, a misleći na Crkvu i našu braću i sestre u vjeri u Bosni i Hercegovini, ove smo godine za nacionalnu korizmenu akciju odabrali moto "Hoditi zajedno". Zajedništvo za nas vjernike prije svega znači biti uz drugoga, biti s drugim, u molitvi i djelima koja svjedoče prihvaćanje drugoga, znači vjerovati zajedno, podnosići patnje i dijeliti radost, međusobno se poštivati, moliti jedni za druge, zajedno slušati Riječ Božju i slaviti Euharistiju – drugim riječima: zajedno živjeti iskustvo Boga kako bi Crkva u svijetu na vidljiv način posvjedočila da su vrata koja povezuju Boga i čovjeka otvorena.

Pozivam vas stoga da u Godini posvećenoga života osobito molite za sva duhovna zvanja kojima je Crkva u Bosni i Hercegovini obogatila i nas u Hrvatskoj, da se prema svojim mogućnostima odazovete pozivu hrvatskih biskupa i svojim darom doprinesete svim onim projektima kojima ćemo putem Caritasa pomoći da naša braća i sestre žive životom dostoјnim čovjeka u svojoj Bosni i Hercegovini. Posebno želimo ohrabriti i pomoći svećenicima – župnicima koji sa svojim narodom na župama dijele oskudicu i svako dobro i zlo svagdašnjega života. Hodimo zajedno moleći da budućnost Crkve i vjernika u Bosni i Hercegovini bude ojačana svjedočanstvom zajedništva koje se pokazuje djelima konkretne ljubavi.

Varaždin, 27. veljače 2015.

mons. Josip Mrzljak
predsjednik Hrvatskog Caritasa

**Pozdrav nadbiskupa Želimira Puljića
na susretu europskih nacionalnih ravnatelja Papinskih misijskih djela**

Susret europskih nacionalnih ravnatelja Papinskih misijskih djela održava se od 1. do 5. ožujka u Duhovno-edukativnom centru Marijin Dvor u Lužnici kraj Zagreba. Osim nacionalnih ravnatelja iz 22 zemlje na susretu sudjeluje generalni tajnik Papinskih misijskih djela za širenje vjere o. Ryszard Szmydki, hvarsко-bračko-viški biskup Slobodan Štambuk, predsjednik Vijeća za misije HBK, i vojni ordinarij u BiH Tomo Vukšić.

Svima je srdačnu dobrodošlicu poželio domaćin susreta vlč. Antun Štefan, nacionalni ravnatelj Papinskih misijskih djela u Hrvatskoj. Misu kojom je započeo susret prevodio je o. Ryszard Szmydki koji je istaknuo kako je "cilj našeg kršćanskog života da budemo dio pashalnog misterija, a upravo misionari i nacionalni ravnatelji Papinskih misijskih djela trebaju taj pashalni misterij donositi svim ljudima. Taj misterij je upravo Božja ljubav koja daje svoga Sina Jedinca za nas. Poslani smo biti misionari - da budemo svjedoci te Radosne vijesti da je Kraljevstvo Božje već ovdje, u nama kada živimo za misije, trpimo za misije i kada služimo bližnjima." Molitvu vjernika molili su mladi misijski animatori Zagrebačke nadbiskupije na nekoliko jezika - engleskom, talijanskom, njemačkom, francuskom, poljskom i hrvatskom.

Drugoga dana susreta u ponедjeljak 2. ožujka, nazočnima se obratio predsjednik Hrvatske biskupske konferencije zadarski nadbiskup Želimir Puljić čiji govor donosimo u cijelosti:

"1. Prije pola stoljeća završen je Drugi Vatikanski Sabor (1962-1965) kad se Katolička Crkva sabrala u Rim iz svih dijelova svijeta, te očitovala kako nadilazi nacionalne i europske okvire, jer je sveopća zajednica Božjeg naroda. Na Saboru je istaknut primat Božje Riječi, kao i svijest o Božjem narodu. Naglašena je važnost ekumenizma i misionarskog duha. Potaknut je dijalog s drugim religijama i kulturama svijeta. Tada je "Crkva u suvremenom svijetu" (GS) zatvorila vrata "lomovima i sukobima", a progovorila o ljudskom dostojanstvu, grijehu, savjesti i slobodi. Rekla je što vjeruje i što misli o sebi. Ali je kazala i što misli o svijetu koji bježi od Boga i kojem treba navijestiti Kristovo evanđelje.

O tomu je posebice progovorila u dekretu o misijskoj djelatnosti Crkve, "Ad Gentes" (1965.), koji je od devet objavljenih dekreta najveći. Istina stvaran je dulje od drugih i imao je sedam redakcija. Ali, glasovanje je bilo vrlo povoljno: 2.394 su glasovala "za", a samo 5 "protiv". Nijedan drugi saborski dokument nije imao takvu "jednoglasnost". Biskupi su u dekretu progovorili o misijama, o Očevoj zamisli spašavanja ljudi po Isusu, konačnom proroku i jedinom Otkupitelju čovjeka. A Crkva kao Kristovo produljeno utjelovljenje u vremenu "po naravi je misionarska" (AG 2) i valja joj biti i ostati u takvom "misionarskom stanju".

2. Per facilitare i traduttori adesso dirò due parole in italiano. Comincio con la frase di beato Paolo VI. che nella sua esortazione apostolica "Evangelii nuntiandi" (1975.) scrisse che "il mandato di evangelizzare tutti gli uomini costituisce la missione essenziale della Chiesa". E aggiunge che "evangelizzare deve essere ritenuta la grazia e la vocazione propria della Chiesa, la sua identità più profonda. La Chiesa esiste per evangelizzare, cioè per predicare e insegnare la parola di Dio, per essere lo strumento attraverso il quale giunge a noi il dono della grazia.." (n. 14). Il suo successore, santo Giovanni Paolo II., nella sua enciclica "Redemptoris Missio" (1990.) usa linguaggio di tipo esistenziale e parla di "urgenza" della missione, di "premura", "pressione", "sollecitazione", "necessità", "impazienza" ed "esigenza". "L'amore di Cristo ci possiede, ci spinge e costringe, ci guida", scrive san Paolo (2 Cor 4, 14) e per questo san Peitro e Giovanni di fronte al Sinedrio dissero: "Noi non possiamo tacere" (At. 4,20). Nella lettera apostolica "Novo millennio ineunte" (2001) san Giovanni Paolo II traccia le linee programmatiche per l'evangelizzazione del nuovo millennio. "Evangelizzare, vedere e contemplare" non è un mero trasmettere ciò che io

ho sentito dire di Gesù, ma uno sperimentare che ciò che ho sentito dire di Gesù è vero e reale per me.

3. Oggi, invece, la teologia della Missione soffre di un certo intellettualismo. Per questo un teologo scriveva che le infinite interpretazioni della Missione danno l'impressione di un "gnosticismo missionario", come se tutto si risolvesse a livello di idee, slogan e strategie. E aggiunge: "Se avessi ancora una seconda vita come teologo, mi libererei di molta zavorra, di tanta vasta erudizione, e rifletterei molto più intensamente su Dio. Qui io vedo una grande possibilità: Quella che il nuovo movimento missionario, assolutamente necessario, ma da tempo in crisi, non potrà mettersi in moto senza un nuovo slancio sulla questione di Dio, che ci faccia gioire molto di più a motivo della nostra fede" (P. Castello).

Sulla riflessione dell'importanza della questione di Dio abbiamo l'enciclica di Benedetto XVI, "Deus caritas est" (2005.) nella quale papa Benedetto scrive che "il cristianesimo non è una nuova filosofia o una nuova morale. Cristiani siamo soltanto se incontriamo Cristo". Solo in questa relazione personale con Cristo, solo in questo incontro con il Risorto, diveniamo veramente cristiani.

L'invito di papa Benedetto è di "entrare nella dinamica dell'amore per ritrovare la sorgente e la fonte della missione". L'invito poi è stato rafforzato dall'esortazione apostolica di papa Francesco "Evangelii gaudium" di cui dirò alcune parole in croato.

4. Za pobudnicu pape Franje, "Radost evanđelja" (Evangelii Gaudium), moglo bi se reći kako je napisana pod motom: Crkva otvorenih vrata radosno svjedoči i naviješta. Napisao ju je biskup Rima, papa Franjo, koji je iako u poodmaklim godinama životvorno spremjan na stvaralački dijalog i osobitu misijsku zauzetost. Pobudnicu je napisao jer je osjetio živu želju pozvati sve vjernike neka nošeni misijskom radošću krenu u evangelizaciju svijeta (br. 1), te s novim žarom "pođu na sve periferije koje trebaju svjetlo evanđelja" (br. 20). Njome najavljuje kakvu Crkvu želi, pa smatra da je potrebna "pastoralna i misionarska obnova i preobrazba". On živo želi "reformirati crkvene strukture kako bi postale više misionarske" (br. 27). A oni koji Boga traže ne bi smjeli naići na "hladnoću zatvorenih vrata". "Crkva nije carinarnica" u kojoj se kršćani "ponašaju kao kontrolori milosti", nego očev dom gdje "ima mjesta za svakoga koji se hrve sa životnim tegobama" (br. 47). A ono što bi nas trebalo posebice "uznemiravati, veli papa Franjo, jest činjenica da je još puno naše braće koja su izvan dometa Isusovog prijateljstva" (br. 49).

Posljednje poglavlje naslovljeno je "Duhom ispunjeni evangelizatori". Na upit tko su takvi navještitelji, papa odgovara: "To su blagovjesnici koji se bez straha otvaraju djelovanju Duha, kako bi poput apostola navješčivali čudesna Božja djela" (br. 259). Puni snage i smjelosti oni su "kadri plivati i protiv struje". Zbog toga Papa žarko moli "neka Duh Sveti dođe obnoviti, protresti i dati poticaj Crkvi da odvažno izide iz sebe, kako bi navijestila radosnu vijest svim ljudima" (br. 261). Poput prvih kršćana koji su "puni radosti i nepokolebive hrabrosti bili neumorni u naviještanju" Krista Uskrnuloga (br. 263). A temeljne razloge zauzetom evangeliziranju Papa nalazi u Isusovoj ljubavi koju smo primili, a koja nas tjerava da o ljubljenoj osobi zborimo, predstavljamo je i druge s njom upoznajemo. Naše je poslanje ljubiti ne samo Isusa, nego i njegov narod (br. 268) i svijet "komu smo poslani pružati razloge nade". Kao Božji ljudi koji se "ne umaraju činiti dobro" (Gal 6, 9).

5. Ovo Papino pismo u pravom smislu riječi je pobudnica koja želi u nama nešto pobuditi i probuditi. U njemu papa Franjo poziva, potiče, preporučuje i predlaže. Dapače, kao misionari koji ne prestaje nikada biti Isusovim učenicima (br. 266), Papa veli da smo "opečaćeni poslanjem da prosvjetljujemo, blagoslivljamo, tješimo liječimo i oslobađamo" (br. 273). I "ljubimo ono što on ljubi, te živimo i djelujemo na hvalu slave njegove milosti" (Ef 1, 6). Naše poslanje, dakle, "nije

HRVATSKA BISKUPSKA KONFERENCIJA

privjesak koji mogu skinuti”, već nešto što “ne mogu iščupati iz svoga bića, a da ne uništим samog sebe”. Zbog toga i potiče da “ne dopustimo da nam se ukrade misijski zanos” (br. 80) i “radost evangelizacije” (br. 83), već neka raste i cvjeta “duh zajedništva” (br. 92) i “misionarske snage” (br. 109). To je zapravo na tragu onoga što je sveti Ivan Pavao II. napisao kad je objavio encikliku “Redemptoris Missio” (1990.): “Osjećam kako je nastupio čas da se upregnu sve crkvene snage u smjeru nove evangelizacije i misije ad gentes. Nitko od Kristovih vjernika, nijedna od crkvenih ustanova ne može izmaknuti toj najvišoj dužnosti: Naviještati Krista svim narodima svijeta” (br. 3).

Neka ovaj europski susret nacionalnih ravnatelja Papinskih misijskih djela, koji se odvija u našem glavnom gradu Zagrebu, probudi u svima nama svijest o tom misijskom poslanju Crkve. Organizatorima zahvaljujem što su odlučili održati ovaj susret u Hrvatskoj. Sudionici-ma želim ugodan boravak u našoj domovini, te uspješno i blagoslovljeno zborovanje.”.

Lužnica, 2. ožujka 2015.

Mons. Želimir Puljić, nadbiskup zadarski
Predsjednik HBK

Pastoralno katehetski kolokvij za svećenike

Četvrti pastoralno-katehetski kolokvij za svećenike u organizaciji Vijeća za kler, Vijeća za katehizaciju i novu evangelizaciju i Ureda za život i obitelj Hrvatske biskupske konferencije održava se 3. i 4. ožujka u Zagrebu. Tema kolokvija je “Pastoral braka i obitelji s posebnim osvrtom na pastoral zaručništva”. Kolokvij je u Nadbiskupijskome pastoralnom institutu u Zagrebu u utorak 3. ožujka otvorio predsjednik HBK zadarski nadbiskup Želimir Puljić čiji govor donosimo u cijelosti:

Drago mi je što vas mogu sve pozdraviti na ovom Četvrtom pastoralno-katehetskem kolokviju za svećenike koji organizira Vijeće za kler i Vijeće za katehizaciju i novu evangelizaciju. A ovogodišnja tema je “Pastoral braka i obitelji s posebnim osvrtom na pastoral zaručništva”.

Uz nazočnu gospodu kardinalu Bozaniću i biskupe mons. Hraniću, predsjednik Vijeća HBK za katehizaciju i novu evangelizaciju, te mons. Huzjaku, predsjednik Vijeća HBK za kler, pozdravljam vas velečasna gospodo predstavnici naših nadbiskupija. Što reći na ovom studijskom susretu koji ima temu braka i obitelji? Usudio bih se parafrazirati čestitku koju sam nedavno uputio mlađom bračnom paru u prigodi njihovog vjenčanja kad sam napisao nekoliko biblijskih citata kako bi im pomogao da shvate to “veliko otajstvo” o kojem piše apostol Pavao i drugi sveti pisci nadahnutih tekstova. No, uz te osnovne misli iz Svetoga Pisma, gdje je brak opisan kao jedinstvena i nerazrješiva stvarnost kojoj su temelji građeni na ljubavi koja ne zavidi i ne traži svoje, nego se dariva, izrekao sam i nekoliko opisnih detalja koje ta sveta stvarnost predstavlja. Tako se brak opisuje kao savez koji Bog sklapa s čovjekom, a obilježja saveza su stabilnost i vjernost. Ovim trima riječima, saveza, vjernosti i stabilnosti dodao sam i riječ “hoda”. Jer, brak je stabilni savez vjernosti u hodu. Njega se, naime, živi i stvara svakodnevno i u svakom trenutku. A njegov uspjeh i blagoslov nisu unaprijed u zvijezdama zapisani, nego su darovani slobodi i ljubavi dvoje supružnika. Bezuvjetni, dakle, dar u neuvjetovanu slobodi.

Uz biblijske tekstove i karakteristične riječi braka i obitelji ukazao sam im i na neka bitna područja na kojima se očituje hod bračnog para u savezu vjernosti i stabilnosti. Prvo od njih jest molitva. Ona je privilegirano područje i vrijeme gdje se sakrament braka ostvaruje i učvršćuje. Nisu uzalud naši biskupi u Ninu 1979 proglašili slogan: Hrvatska obitelj dnevno moli i nedjeljom misu slavi! Zajednička molitva, hodočašće i zajedničko pohađanje crkve izvrsna su i privilegirana mjesta učvršćenja bračnog saveza.

HRVATSKA BISKUPSKA KONFERENCIJA

Uz molitvu tu su i zajedničke odluke gledom na rad, zaposlenje, odgoj djece i mjesto boravka, kao i neke teme i stvari oko kojih se bračni parovi teže slažu. No, važno je da to oni znaju, o tomu razgovaraju i ne traže "navijače među svojima". Jer, svjesni su kako je njima u zadatku palo da to skupa nose i rješavaju. Imajući uvijek u pozadini preporuke i riječi svetih pisaca, poput Pavla koji veli "muževima neka ljube svoje žene kao što je Krist ljubio Crkvu", a ženama određuje "neka poštuju svoje muževe". S dubokom vjerom i sviješću kako je to Božje otajstvo uistinu veliko (Ef 5, 21).

Neka nam ovo studijsko druženje pomogne biti sve više svjesni tog velikog Božjeg plana s ljudima. A u nama, navjestiteljima toga otajstva, neka ojača i probudi revnost da u hodu pratimo naše obitelji kako bi Božji savez sklopljen u sakramentu ženidbe ostvario višestruke plodove stabilnosti i vjernosti. Dok vas još jednom od srca pozdravljam, želim iskreno bratsko druženje i plodno zborovanje na ovom IV. pastoralno-katehetskom kolokviju za svećenike".

Zagreb, 3. ožujka 2015.

Mons. Želimir Puljić, nadbiskup zadarski
Predsjednik HBK

ZADARSKA NADBISKUPIJA

SVETKOVINA MARIJE BOGORODICE I SVJETSKI DAN MIRA

Propovijed nadbiskupa Željimira Puljića

1. Uz uobičajeni dan Nove godine liturgija danas slavi svetkovinu Marije Bogorodice. I kao što je hodočasnička duša u Marijanskem svetištu na Trškom Vrhu napisala ispod Marijinog lika: "Mundi melioris origo", tj. Marija je početak boljeg svijeta, tako je znakovito da se prvi dan u godini Mariji posvećuje; njoj Bogorodici koja nam je Boga rodila. Pa zato novorođeno dijete zovemo "Božić", a to je veliko otajstvo u malom djetetu. No, ovaj je dan posvećen i kao Međunarodni dan mira. Uveo ga je papa Pavao VI. i on se, evo, od 1968. svake godine obilježava. Papa tim povodom upućuje svoje pismo svim narodima, čelnicima država i vlada te vjerskim vođama diljem svijeta. Pavao VI. je to činio 11 puta, Ivan Pavao II. 27 puta, papa Benedikt XVI. osam puta, a papa Franjo, evo, drugi put. Teme koje su ova četvorica papa obrađivali veoma su raznolike i širok je spektar ideja na koje su nas oni upozoravali i pozivali: Promaknuće ljudskih prava; Odgajati za mir; Želiš li mir čini pravdu; Želiš li mir brani život; Mir zavisi i od tebe; Istina je snaga mira; Mir je Božji dar; Razvoj je novo ime mira; Iz obitelji se rađa mir čovječanstva; Ako želiš mir, pomzi siromasima; Nema mira bez ljubavi i oproštenja; Vjerska sloboda, put koji vodi k miru... Prošle godine papa Franjo je naslovio svoju poruku "Bratstvo, osnova i put k miru". A ovog puta razmišlja o suvremenom ropstvu koje je nazočno diljem svijeta. Nadahnuće je uzeo iz Pavlove poslanice Filomenu u kojoj se apostol Pavao zauzima za roba Onezima, pa piše dragom učeniku Filomenu "neka ga primi kao brata, a ne roba".

2. Na početku svoje poruke Papa šalje svima iskrene želje za mirom, a te želje prati svojom molitvom i žarko se nada da prestanu ratovi, sukobi, trpljenja i patnje koje su izazvale ljudske ruke, kao i razorne prirodne katastrofe. On također ističe da je za razvoj društva od temeljne važnosti priznati i poštivati dostojanstvo čovjeka i njegovu slobodu. Ali, nažalost –veli on- uvijek je prisutna pošast izrabljivanja čovjeka, a to nanosi tešku ranu zajedništvu ljudi. Kršćanska pak zajednica trebala bi biti pravo mjesto zajedništva među braćom i sestrama. Papa Franjo, vičan opisu suvremenog stanja u društvu, naglašava kako usprkos tome što je međunarodna zajednica usvojila brojne sporazume s ciljem iskorjenjivanja ropstva u svim njegovim oblicima i pokrenula razne strategije za borbu protiv te pojave, i danas su milijuni ljudi svih životnih dobi lišeni slobode i prisiljeni živjeti u uvjetima sličnim ropstvu. Nakon ove jasne optužbe Papa prelazi na opis konkretnog stanja pa veli:

- Mislim na brojne radnike i maloljetnike koji su podjarmljeni na raznim sektorima;
- Pred očima su mi životni uvjeti mnogih selilaca koji na putovanju trpe glad, bivaju lišeni slobode, ili ih se izvrgava tjelesnom zlostavljanju.
- Mislim i na osobe koje se prisiljava na prostituciju i druga ponižavanja.
- Ne mogu ne misliti i na one maloljetne i odrasle osobe koje su žrtve trgovine ljudskim organizma, prisilnog vojačenja, prosjačenja, prodaju droge ili na oblike posvajanja.
- Mislim i na sve žrtve otmica koje čine terorističke skupine, kao i na dublje uzroke takvih stanja kao što je siromaštvo, nerazvijenost ili korumpiranost onih koji to čine radi novca.
- Tu su još i oružani sukobi, nasilja, kriminalne aktivnosti i terorizam.

3. Kad je pretprošlog tjedna imao tradicionalni susret s djelatnicima Rimske kurije, Papa Franjo je u svom govoru nabrojao 15 duhovnih 'boleština' koje, kako je rekao, muče zaposlenike Kurije i protiv kojih se valja boriti. Dodao je kako su te 'boleštine' problem svakog kršćanina i svih zajednica, župa i biskupija koje postaje u Crkvi. Tim svojim govorom on je predložio svojevrstan "ispit savjesti". Tako i u ovoj novogodišnjoj poruci o zamkama suvremenog ropstva papa Franjo

ne samo konstatira razmjere i opasnosti toga zla, nego poziva na zajedničku borbu protiv toga. Istina, promatraljući sve to može se steći krivi dojam kako se to događa u ozračju opće ravnodušnosti. Iako je to, nažalost, većim dijelom istinito, Papa ipak spominje veliki i tih trud koje brojne redovničke zajednice već godinama ulažu u pružanju pomoći žrtvama. I to na tri područja: Pomoći žrtvama, njihova psihološko-odgojno-obrazovna rehabilitacija, te reintegracija u društvo u kojem žive. A sve to iziskuje hrabrost, strpljivost i ustrajnost, pa sa strane čitave Crkve i društva, veli Papa, zaslužuje naše priznanje i poštovanje.

Papa su tu ne zaustavlja, jer to nije dovoljno da se ukloni pošast izrabljivanja osoba. Potrebna je troje, veli on: Na institucionalnoj razini valja to sprječavati; treba zaštititi žrtve i onda sudski progoniti sve počinitelje. A da bi se to zlo iskorijenilo potrebna je mobilizacija razmjerna veličini same pojave. Zato Papa na koncu svoje poruke upućuje žurni apel svim ljudima dobre volje da ne postanu sudionici toga zla i da ne okreću pogled pred trpljenjima svoje braće i sestara koji su lišeni slobode i dostojanstva. Neka imaju hrabrosti dotaknuti Kristovo trpeće tijelo (12) koje je vidljivo na bezbrojnim licima onih koje on sam naziva "moja najmanja braća" (Mt 25, 40.45).

4. Bog će na koncu svakoga pitati: "Što si učinio za svoga najmanjeg brata?" Nasuprot globalizacije ravnodušnosti koja ima sve više pristaša i članova, traže se oni koji će biti i postati tvorci globalizacije solidarnosti i bratstva. A takva solidarnost može dati novu nadu i pomoći da se hrabro kroči u tom pravcu. Papa također potiče da se ne dadnemo obeshrabriti teškoćama na koje nailazimo, i da se ne plašimo uhvatiti u koštač s naporom i žrtvom. Mir nije neko dobro koje je dostignuto, već cilj prema kojemu svi težimo.

Završavam ovo razmišljanje onim blagoslovom koji je Mojsije naložio Aronu: Neka vas Gospodin blagoslovi i čuva; neka vas licem svojim obasja i milostiv neka vam bude. A u borbi protiv suvremenih načina ropstva neka Gospodin svrati svoj pogled na vas i donese vam hrabrost, blagoslov i mir. U tom duhu neka vam bude blagoslovljena i Božjim mirom ispunjena i Nova 2015. godina.

BOGOJAVLJENJE U ZADARSKOJ KATEDRALI

Propovijed nadbiskupa Želimira Puljića

Bogojavljenje, Epifanija ili Vodokršće – Odgovor neba tajanstvenoj čežnji čovjeka za Bogom

1. Božićno liturgijsko vrijeme uskoro završava. Rimljani su svojevremeno na 25. Prosinca, a Egipćani 6. siječnja, obilježavali zimski solsticij te slavili Nepobjedivo Sunce koje se 'rađa'. Kršćani su tom uhodanom slavlju dali novi sadržaj: Počeli su slaviti dan rođenja pravog sunca, Isusa Krista. Prije desetaka dana proslavili smo rođendan Spasitelja ljudi, a danas obilježavamo njegovo objavlјivanje svemu svijetu. I zato ga i zovemo Bogojavljenje. Današnji je blagdan poznat i kao dan blagoslova vode kojom Krist izljeva svoje milosti na sve stvoreno. Njome se škrope naši domovi, polja, tvornice i sve što služi čovjeku. Blagdan Bogojavljenja, Epifanija ili Vodokršće, na zoran način objavljuje Sina Božjega po kojemu smo spašeni i posvećeni. I postali 'sveti puk, kraljevsko svećenstvo, narod stečen da naviješta silna djela Gospodnja' (1 Pt 2, 9).

Svetkovina Bogojavljenja uz to pokazuje kako je sve u pokretu. Naime, otkad je Bog odlučio sići na zemlju i poći ususret ljudima, i ljudi su krenuli prema njemu. Tako nalazimo skupinu pastira koji žure u Betlehem pokloniti se malom djetetu Isusu. Njihova je uloga jasno definirana: Oni vode brigu za ispašu, hranu i vodu svoga stada; bdiju i čuvaju stado od opasnosti i vremenskih neprilika. Oni se stoga budni i u isčekivanju. A onda u stavu divljenja sposobni su vidjeti i onkraj svoga privida. Prosvijetljeni anđeoskom pjesmom i hvalom oni idu u Betlehem gdje se klanjaju i iskazuju čast Novorođenom Kralju.

2. Uz pastire tu su i biblijski likovi Mudraca s istoka koje nazivamo i kraljevima. Oni stižu iz-

daleka nošeni čežnjom susresti novorođenoga kralja. A nose i tri znakovita dara: smirnu, zlato i tamjan. Smirna čuva tijelo od raspadanja i simbol je preoblikovanja života. Zlato je simbol prosvjetljenja. Treći dar, tamjan simbolizira miris koji nosi prema nebu naše zazive i molitve. Tamjan spaja nebesko sa zemaljskim, jer je u tajni Utjelovljenja očima naše duše sinulo novo svjetlo Božje slave. Pa dok u božićnom djetetu spoznajemo Boga, budi se u nama čežnja za nebeskim dobrima.

Katekizam Katoličke Crkve veli kako je ta tajanstvena čežnja za Bogom “upisana je u čovjekovo srce” (br. 27). Jer, čovjek samo u Bogu pronalazi pravu istinu i blaženstvo, kako je to svojevremeno pisao sveti Augustin: ”Nemirno je ljudsko srce dok se u Bogu ne smiri”. Znam kako u današnjoj sekulariziranoj kulturi ova misao može zvučati kao provokacija. Mnogi naši suvremenici, naime, vele kako ne osjećaju tu čežnju, te da su oni zbog toga nevjernici ili agnostici. Ne ulazeći u razloge takvih izjava, nas zanima otkuda ta čežnja u srcu čovjeka o kojoj Katekizam zbori? ”Ljudskom srcu uvijek nešto treba”, pjevalo je naš Preradović i zaključio kako i onda kad dođe do cilja ”sto mu želja iz tog srca klijie”.

3. No, ne može se doći do spoznaje Boga polazeći samo od čovjekove čežnje. Čovjek, naime, ostaje misterij i trajni tražitelj Apsolutnog za kojim traga malim i nesigurnim koracima. Međutim, to iskustvo čežnje ”nemirnog srca” kako je pisao sveti Augustin vrlo je značajno. Ono nam potvrđuje da je čovjek, u svojoj dubini, religiozno biće (KKC, 28). On je poput ”Božjeg prosjaka” koji nosi želju da upozna svjetlo, koje obasjava svijet i pobuđuje osjećaj ljepote. Dakle, i u ovom našem dobu koje je neskonočno i neosjetljivo za transcendentalnu dimenziju moguće je otpočeti hod traganja za smislim života koji pokazuje da vjera nije absurdna i iracionalna. U tom vidu današnja trojica Mudraca ili Kraljeva s istoka nude i promiču svojevrsnu pedagogiju čežnje koja nam pomaže otkrivati radosti života i traženja onoga na koga nas zvijezde upućuju. Ta nam pedagogija čežnje pomaže ojačati djelotvorna antitijela u nama koja su od velike pomoći u borbi protiv banalizacije duhovnog svijeta u nama i oko nas. A ta banalizacija duhovnih vrjednota, priznat ćete, uzima sve više maha.

Dopustimo li toj čežnji da raste i da se ostvaruje, mi ćemo sve više težiti dobru koje možemo graditi vlastitim snagama i nećemo se dati obeshrabriti zbog napora i prepreka koje stoje na putu prema nebeskoj domovini. A kad se u toj čežnji otvoriti prozor prema Bogu, to je znak prisutnosti vjere i milosti Božje koja nam daje osjetiti kako smo na tome putovanju braća i suputnici s onima koji vjeruju, kao i s onima koji istražuju, provjeravaju i ispituju. Molimo, neka Novorođeni, koji je radi nas ljudi došao na zemlju, pokaže svoje lice svima koji ga iskrena srca traže.

4. Završit ću ovo razmišljanje riječima Psalma 23. koji zrači velikim pouzdanjem. A u njemu je izražena radosna sigurnost: ”Gospodina je pastir moj, ni u čemu ja ne oskudijevam”. Slika pastira govori o povjerenju, prisnosti i nježnosti. Jer, pastir poznaje svoje ovce, brine se za njih i čuva ih kao dragocjeno blago. ”Na poljanama zelenim on mi daje odmora. Na vrutke me tihane vodi i krije dušu moju”. I mi, poput psalmiste, ako idemo za ”Pastirom dobrim”, ma koliko se teškim, mukotrpnima ili dugima mogu činiti puti našega života, sigurni smo da su oni ”pravi” i da su nam bliski. Zato psalmist s povjerenje veli bez straha: ”Pa da mi je i dolinom smrti proći, zla se ne bojim, jer si ti sa mnjom. Tvoj štap i palica tvoja utjeha su meni”.

Ako vidljivost smanjena, normalno je da su ovce nemirne, jer postoji opasnost da posrnu ili da se udalje i izgube. Nije isključen i strah od mogućih napadača koji se skrivaju u tami. Božja blizina međutim preobražava tamnu dolinu smrti pa ona prestaje biti opasna. Jer, putnika prati Božja zaštita na njegovu putu: ”Dobrota i milost pratit će mene sve dane života moga. U Gospodnjem ću domu prebivati kroz dane mnoge”. Taj put sada dobiva novo značenje i postaje putovanje prema hramu Gospodnjem, svetom mjestu u kojem molitelj želi ”trajno” prebivati. Trojicu Mudraca dovela je zvijezda do Betlehema gdje su prepoznali u djetetu Isusu onog ”Dobrog Pastira”

koga je Otac Nebeski poslao na zemlju da spasi i otkupi raspršeno stado. On je onaj pravi put koji nas vodi u život. On je svjetlost koja prosvjetljuje mračnu dolinu i pobjeđuje svaki naš strah. Obnovimo i mi danas svoje pouzdanje u Boga i prepustimo se u njegove ruke. Neka nas on vodi na "vrutke tihane" gdje ćemo se napajati na izvorima vode žive "koja struji u život vječni" (Iv 4, 14). Amen.

SVEČANA VEČERNJA UOČI SVETKOVINE SV. STOŠIJE

Pozdrav na Večernjoj svete Stošije, zaštitnice Zadarske nadbiskupije

Svečana pjesma u čast našoj nebeskoj zaštitnici orila se zadnjih devet dana priprave u našoj prvostolnici i diljem dijeceze. Tom svečanom himnom puk je Zadarske nadbiskupije pozdravlja svoju zagovornicu, uzvišen ures grada i nadbiskupije, koju se ovdje časti već punih 12 stoljeća.

Osobita mi je čast pozdraviti među nama dvojicu naših uzoritih kardinala, zagrebačkog nadbiskupa kard. Josipa Bozanića i nadbiskupa Vrhbosanskog kard. Vinka Puljića, koji je u našem gradu proveo devet godina kao duhovnik u našem sjemeništu. Vašim dolaskom, uzorita gospodo, slavlje naše zaštitnice dobilo je još svečaniji izgled. I ja se kao srebrni biskup osjećam osobito počašćen Vašom naznočnošću. Hvala Vam na tom izrazu bratske solidarnosti.

S radošću pozdravljam među nama:

- sutrašnjeg propovjednika mons. Slobodana Štambuka, negdašnjeg dičnog studenta i odgojitelja u sjemeništu Zmajević;
- kotorskog biskupa mons. Iliju Janjića,
- vladiku križevačkog mons. Nikolu Kekića,
- te mons. Vjekoslava Huzjaka, biskupa najmlađe naše bjelovarsko-križevačke biskupije, kao i svećenike koji su dopratili naše kardinale i biskupe;
- Generalnog Tajnika HBK, mons. Enca Rodinisa i Tajnika HBK mons. Fabijana Svalinu. Veseli me što se ovom slavlju priključio moj brat fra Ilijan iz New Yorka koji je sav svoj svećenički vijek proveo među našim ljudima Kanade i Amerike.
- Članovima našeg stolnog kaptola sv. Stošije, s prepoštom mons. Pavlom Kerom na čelu, čestitam današnji blagdan.
- Pozdravljam braću svećenike iz naše nadbiskupije i drugih biskupija, posebice redovnike i redovnice u Godini posvećenog života.

Pozdravljam sve koji ste se okupili na ovu svečanu Večernju u čast naše nebeske zaštitnice, kao i Vas koji ćete večeras primiti "plakete" za očitovanu vjerničku hrabrost i ljubav prema potrebnima, bolesnima i klonulima, kao i zauzimanje u obranu ugroženih i 'koji glasa nemaju'.

Poseban pozdrav i zahvala našim pjevačima za njihovo aktivno sudjelovanje i animiranje svete liturgije. Pridružimo se njihovim glasovima pa molimo i pjevajmo: Popijevkom veselom blagdan objavite, Stošiju blaženu, Zadrani, častite!

SVEĆENIČKA REKOLEKCIJA U SIJEĆNUJU

Propovijed mons. Želimira Puljića

1. Poslanica Hebrejima spominje danas da je Veliki Svećenik postao braći sličan kako bi mogao okajavati grijeha naroda. A evangelist Marko izvješće nas o Isusu koji ustaje "rano ujutro, još za mraka i povlači se na molitvu na samotno mjesto". A onda kreće Galilejom "propovijedati u sinagogama i lječiti ljude od raznih bolesti". No, prije nego uputim nekoliko riječi, htio bih u ovoj prigodi obnoviti svoja obećanja dana prije 25 godina.

Tekstovi iz liturgije čitanja u kontekstu euharistijske godine i ove prigodne obljetnice daju mi povoda da se malo zadržimo na euharistiji kojoj smo postali nedostojni poslužitelji. Po euharistiji, naime, Bog je nazočan među nama. On je tu, jer «dragost mu je biti sa sinovima ljudskim». Zbog toga je euharistijski Krist središte naše vjere i svećeničkog života. Kad je prvi put pričestio svoje apostole na Posljednjoj večeri izgovorio je riječi: "Uzmite i jedite, ovo je moje tijelo. Uzmite i pijte ovo je krv moja novoga zavjeta koja će se proliti za vas". I od toga svetog i svečanog trenutka obnavlja se isto pod svakom svetom Misom. Obnavlja se na nekrvni način milost križa i otkupljenja. Teče i struji novi Božji život koji nam je Krist zaslužio svojom mukom, smrću i uskrsnućem. On leži na oltaru kao "zaklano i žrtvovano", ali uvijek živo "Janje Božje koje oduzima grijeha svijeta" (Iv 1, 29). On stoji na žalu i čeka nas i traži ljude za velika djela. Jer, "treba dlanove naše i srca našeg ražaren plamen". I premda smo jadni i siromašni ljudi, on se veseli što smo spremno prepustiti svoju lađu i kormilo njemu, te s pjesmom krenuti kamo nas šalje. "Ti i ja, krećemo skupa, loviti srca na moru života", kako lijepo zbori ona Wojtylina pjesma "Krist jednom stade na žalu".

2. Obično se pojedina zvanja prosuđuju po tome koliko pridonose izgradnji društva, koliko koriste samom čovjeku i kakav ekonomski položaj osiguravaju onima koji ih vrše. A kad je u pitanju određena profesija ljude uglavnom zanima je li čovjek stručan i ispunjava li poslovne obveze. Njegov pak moralni život manje ih zanima. Tako nije sa svećeničkim pozivom! Na njega se ne može gledati mjerilima ovoga svijeta! Jer, u njemu se ostvaruje vječno svećeništvo Isusa Krista, Sina Božjega. Dok druga zvanja čovjek može vršiti dobro ako i nema vjere, u svećeničkom zvanju to je temelj. Sada razumijete ono pitanja na koje sam maloprije odgovarao. A ono vrijedi i za svećenika: Hoćeš li poklad vjere čuvati čistim i cjelovitim?! Ne samo vjeruješ li, nego hoćeš li taj poklad čuvati?! Dakle, svećeništvo ima svoje opravdanje samo iz vjere i svoj smisao samo po vjeri. Nositelj duhovnog zvanja može biti samo čovjek vjere. I narod Božji gleda nas i prihvatač uglavnom očima vjere!

Možda ponekad nismo ni svjesni velikog Otajstva koje je u našim rukama. A ono je bit života, duša i srce kršćanstva i povijesti spasenja. Euharistijska godina trebala bi nam pomoći biti toga sve više svjesni. I biti zahvalni za veliki privilegij, dar i milost koja nam je dodijeljena. Bez euharistije hramovi su ledeni i pusti. Krijeposti gube duševnu snagu i veličinu. Istina, u opasnosti smo da pretjerani aktivizam i brojni svakodnevni poslovi umanje naš idealizam i da nam svetinje nekada postanu "stvari koje treba obaviti". Priča neki duhovni spisatelj kako je "svećenik organizao procesiju s Presvetim, te brižno predvidio sve: pjevači, pjesme, ministranti, svijeće, tamjan, redoslijed u procesiji, zvonjenje i dr.. Ceremonija je započela glazbom, zvonima i orguljama kako je i planirano. Miris tamjana stvarao je ozračje svečanosti i pobožnosti. S plaštem na leđima i pod baldakinom svećenik je koracao dostojanstveno držeći u ruci svečano pozlaćenu pokaznicu. Pred završetak procesije ministrant je htio nešto kazati svećeniku. No, on ga odbijao. Ali, ministrant je bio uporan pa ga je svećenik priupitao: "Što se dogodilo?" "Velečasni, šapnuo je ministrant ispod glasa, zaboravili ste staviti Hostiju u pokaznicu". Župnik je pogledao u pokaznicu i prokomentirao: "Uvijek zaboravim neki mali detalj!"

3. Poučna je reakcija ovog svećenika, nama koji svaki dan razgovaramo s Isusom na oltaru. I dobra prigoda upitati se "dogodi li se i nam katkada da nam Svetinja nad Svetinjama postane "dnevní mali detalj" koji treba obaviti?! Događaj je poučan i za vjernike koji ponekad Isusu nazočnom u hostiji pristupaju kao nekoj svetoj relikviji koju se poštije i cijeliva. A ne kao živom Bogu koji je naša hrana i poputbina. Jer, kad sam iznemogao, slab ili gladan, on me krije, jača i hrani. Vidi moj plać i moje trpljenje. Raširenim rukama s križa grli me i tješi: Ne boj se, ja sam uskrsnuće i život. Tko vjeruje u mene imat će život vječni! U tom vidu potrebno ne samo u nekim okruglim godišnjicama, nego i češće razmišljati o tom velikom milosnom daru. I upitati osjećamo li doista u duši kako je došlo spasenje duši našoj.

Za dva mjeseca napunit će se punih pet godina kako sam imenovan biskupom ove časne nadbiskupije. Uz iskrenu zahvalu Bogu za sve, zahvalujem i vama, braćo svećenici i redovnici. Htio bih u ovoj prigodi ponoviti riječi carinika: Gospodine, budi milostiv meni nedostojnom sluzi svome. I zamoliti ga za pomoć i blagoslov. Treba mi i vaša molitvena i ljudska potpora i razumijevanje. Umoran sam od nepotrebnih i suvišnih poslova. A pred bukom svijeta i svjetovnih ponuda, željan sam duševnog odmora. Ovu misu prikazujem za vas, dragi svećenici. Uz ovu misnicu koju ste mi darovali u ovoj prigodi želim prinijeti Velikom Svećeniku i našem bratu, sve vaše nakane, molitve i želje. Sva vaša pitanje i tjeskobe. I moliti ga žarko neka dođe k nama; neka se svrati svakome od vas i donese onu radost i spasenje kako je to učinio Zakeju u domu njegovu. Sveta gozba koju dnevno slavimo kadra je to učiniti. Stoga ćemo i danas, dok smrt Gospodnju naviještamo i uskrsnuće slavimo, moliti i vapiti: Dodji Isuse pod naš krov, u našu nadbiskupiju, i u naša srca i duše. Blagoslovi nas koji radimo na terenu ove Nadbiskupije i posveti nas u ovoj Godini euharistije i posvećenog života. Amen.

SVEĆENIČKA REKOLEKCIJA U SIJEĆNJU

Nadbiskupova riječ na pastoralnom dijelu rekolekcije
Svećenička molitva, ispovijed i oporuka

1. Svećenička molitva. Ako je išta očigledno u Svetome Pismu, to je poruka o molitvi Bogu. Ona se susreće na gotovo svakoj stranici Biblije, nekada i po više puta. Knjiga Psalama jest sama molitva. Sam Isus, Sin Božji obraća se često u molitvi Bogu Ocu. I kad zahvaljuje za njegov plan i ljubav, ili pak kad ga moli za izbor pravih učenika. I ne samo da moli nego i određuje neka se moli: Molite Gospodara žetve (Mt 9,38). Molite da ne padnete u napast (Mt 26,41). Molite za one koji vas progone (Mt 5,44). Molite za one koji vas zlostavljavaju (Lk 6,28). Molite da uzmognete stati pred Sina Čovječjega (Lk 21,36). I tako redom. A evo i drugih primjera kao poticaj:

- I Gospa moli. Od one najkraće molitve, "Neka mi bude po riječi twojoj" (Lk 1,38), do onog veličanstvenog hvalospjeva i najljepše molitve "Veliča duša moja Gospodina!". Tu molitvu mi ponavljamo svaki dan u molitvama časoslova. Gospa je uz to bila postojana u molitvi s apostolima u očekivanju Duha Svetoga (Dj 1,14).

- Mole i apostoli u očekivanju Duha Božjega, prigodom izbora novoga apostola (Dj 1, 24), ređenja đakona (Dj 6,6) i u brojnim drugim zgodama. Posebice je lako naći sv. Pavla u molitvi, zajedno ili zasebno. Apostoli sami u pismima na mnogo mjesta govore vjernicima o potrebi molitve. Bez molitve nema ni rada, ni zdravlja, ni spaša. Glavna je zabluda napustiti molitvu i udaljiti se od Boga. A bez Boga sve nam nedostaje, jer "bez mene ne možete učiniti ništa" (Iv 15,5). Nemojte smatrati izgubljenim ono vrijeme koje provedete u molitvi, govorila je majka Terezija svojim sestrama.

2. Svećenička ispovijed – U katekizmu učimo da je ispovijed sakrament Isusa uskrsloga, u kojem se, izljevom Duha Svetoga, podjeljuje Božje oproštenje pokorniku, koji se svjesno i cjelovito ispo-

vijeda i iskreno kaje za svoje grijeha. Osim biblijskog temelja tu je crkvena zapovijed o "godišnjoj ispovjedi". Veli se da su duhovne vježbe uspjele samo ako sudionik čestito i raskajano ispovjedi svoje moralne nerede pred Bogom, pred Crkvom i pred samim sobom. I popravi se. "Ne osjećam teških nereda", reći će poneki misnik. Bogu hvala da je tako.

Ali nije sv. ispovijed samo radi otpuštanja teških i smrtnih grijeha. Sakrament ispovijedi opršta i lake grijeha iz sadašnjosti i prošlosti. A ispovijed ima i psihološki i pedagoški vid. Da se ne uspavam u mlinavosti i ne zamrem u svojoj letargiji. Sveti pisac Izreka napominje: "padne li pravednik i sedam puta, on ustaje" (24,16). I s pomoću svete ispovijedi.

3. Svećenička oporuka – "Život kratak, a smrt stalna..." Svakom je dekanu i biskupu ugodno i lijepo kada nakon smrti svećenika nađe njegova oporuka sa sadržajem: zahvalnost Bogu za život i zvanje, predanje u Božje ruke, zahvalnost roditeljima, učiteljima i dobročiniteljima, oproštenje svima, podmirenje troškova, vraćanje eventualnih dugova, raspodjela ostavštine prema vlastitom uvidu, toliki broj misnih nakana za pokoj vlastite duše, odredba gdje želi da mu tijelo bude pokopano, tko su izvršitelji oporuke, koje mu je misničko geslo. Čisti računi, duga ljubav prema župi i župljanima; bližoj rodbini i svima redom. A kako je neugodno kada svećenik nema oporuke, nego nakon smrti priča raste sve malo pomalo, čak i do neželjena suda. "Nemam što pisati jer nemam što ostaviti!" Pa napiši to da nemaš što ostaviti! Onda se zna kako će se postupiti.

- Zašto treba oporuka? Jer je to čin poštenja i poštovanja. Pokazuje, naime, kako je velečasni svjestan smrti i da želi časno umrijeti i još časnije sve iza sebe ostaviti; da nikomu ne bude na nečast i teret. To je znak poštovanja prema onima kojima je ostao dužan, kojima želi nešto ostaviti. Da na vrijeme razjasni komu što pripada. Ponekad se ne zna ni koliko je intencija preuzeo, ni koliko ih je odslužio. Kako dobro dođe mali vlastoručno potpisani papirić. Zašto ne ostaviti čiste račune iza sebe?

- Kako se piše oporuka? Najjednostavniji oblik oporuke jest vlastoručno sastavljena i potpisana punim imenom i prezimenom, pri punoj svijesti i u punoj slobodi s datumom i mjestom. Takva oporuka vrijedi pred svakim sudom ovoga svijeta. Kad je napisana strojem potrebna su za valjanost potpisi dvaju svjedoka.

- Gdje se čuva oporuka? Na mjestu gdje će se lako pronaći. U nas je običaj da se original (ili kopija) oporuke čuva na Ordinarijatu na sigurnu mjestu. Oporuka vrijedi samo nakon smrti. Učinimo, dakle, ono što se od nas očekuje prije nego se pojavimo na sudištu Božjem. S pouzdanjem kako smo učinili što smo bili dužni učiniti, pa mirne savjesti sastavimo i ostavimo svoju napisanu oporuku.

22. OBLJETNICA AKCIJE MASLENICA

Propovijed mons. Želimira Puljića u crkvi sv. Šime, Zadar

1. Obljetnica vojno-redarstvene akcije ‘Maslenica’, koja je planirana i izvedena od 6. do 27. siječnja 1993., podsjeća nas one konačne pobjede u ‘Oluji’ 1995. Znamo kako su tijekom te akcije hrvatski vojnici i policajci oslobođili zadarsko zaleđe, Masleničko ždrilo i zrakoplovnu luku Zemunik, pa je omogućeno prometno povezivanje juga i sjevera Hrvatske. Operaciju su planirali i izveli generali Janko Bobetko, Ante Gotovina, Ante Roso, Mirko Norac i Mladen Markač. A u izvedbi bile su angažirane sve grane Oružanih snaga RH, koje su oslobođanjem zadarskog zaleđa najavile konačnu pobjedu u Oluji.

U današnjem čitanju slušali smo pisca poslanice Hebrejima kako veli: ”Evo, dolaze dani kad će s domom Izraelovim i domom Judinim dovršiti novi Savez” (Hebr 8, 8). Zadržimo se malo na ovoj rečenici “dovršenja Novog Saveza” kako bismo ušli u središte ovoga slavlja u kojem želimo moliti za poginule branitelje uz sjećanje na 22. obljetnicu operacije Maslenica. Kad bi nam naša poginula braća, kojih se s poštovanjem i zahvalnošću sjećamo, mogli nešto reći, siguran sam kako bi se zahvalili što smo ih uključili u naše molitve u svetoj misi. Nama pak živima ovo je lijepa prigoda produbiti svijest o neizmjernom blagu što ga je Krist ostavio i povjerio Crkvi u euharistiji. Njezina pak vjera u Kristovu stvarnu prisutnost u euharistiji ostala je ista i nepromijenjena. Velika je to i nedokučiva tajna pred kojom s Tomom ponavljamo: “Ne shvaćamo, ne gledamo, al’ po jakoj vjeri znamo, što van reda biva tu!”

2. U kontekstu čitanja iz poslanice Hebrejima možemo reći da je taj novi savez Bog sklopio sa svojim narodom po smrti, uskrsnuću i uzašašću njegovoga sina Isusa Krista. A on je po ovom slavlju nazočan među nama. “Starajte se, ne za jelo koje prolazi, nego za jelo koje ostaje za život vječni” (Iv 6, 27), govorio je Isus u Kafarnaumu. Jelo koje prolazi i jelo što ostaje za život vječni predstavljaju dva oprečna sustava, dva mentaliteta, dvije životne filozofije. Među njima je velika provalja i jasno razgraničenje. To su dva kraljevstva: ovog i onoga svijeta, vidljivo i nevidljivo, svijet duha i materije, vjere i nevjere, prolaznosti i vječnosti. Očima vjere shvaćamo i prihvaćamo da je prava sreća u onome što ne prolazi: u duhu, istini, u plemenitosti, u Bogu, u vjeri i nadi. U uskrsnuću i besmrtnosti. Bog je jedini neprolazan i vječan. On i nas po euharistiji čini dionicima svoje vječnosti. U tom vidu čvrsto se nadamo i vjerujemo da su i naša poginula braća sada dionici te vječnosti.

Okupljeni oko oltara mi vjerujemo da je euharistijski Krist središte našeg kršćanskog života. On nije neki simbol, slika ili sveta relikvija koju se časti i cijeliva. Ne, euharistijski Krist je živi Bog među živim ljudima. Mesija i Spasitelj koji nas tijelom svojim liječi i hrani za život vječni. Kad je prvi put pričestio svoje apostole na Posljednjoj večeri rekao je: “Uzmite i jedite, ovo je moje tijelo. Uzmite i pijte ovo je krv moja novoga zavjeta koja se za vas proljeva”. Od tога svetog i svečanog trenutka obnavlja se isto pod svakom svetom Misom. Obnavlja se na nekrvni način milost križa i otkupljenja. Teče i struji novi Božji život koji nam je Krist zaslužio svojom mukom, smrću i uskrsnućem. On leži na oltaru kao žrtvovano i uvijek živo “Janje Božje koje oduzima grijehu svijeta” (Iv 1, 29).

3. Nama putnicima u ovom prolaznome svijetu potrebna je neprolazna hrana. Jer, i naše će putovanje jednom završiti. Nemamo ovdje trajnog prebivališta. Putujemo u kuću Očevu. Ne daj nam Bože okasniti. Još ima vremena dok smo na putu. Prolazi svijet i njegova slava. Gospodin je blizu. Crkva stoga vjeruje i ispovijeda da je euharistija središte i vrhunac kršćanskog života. I stoljećima je ljubomorno čuvala i branila ovaj predragocjeni dar. I ispovijedala kako Krist po euharistiji živi među nama. On je Mesija i Spasitelj koji nas tijelom svojim liječi i hrani za život vječni. A kad misnik veli “pomolimo se”, on nas poziva da se priključimo molitvi Crkve. Mi se

tada obraćamo i molimo Bogu, iako znamo da smo grješni ljudi. A kad dvoumimo hoće li nas Bog uslišiti, mi znamo i vjerujemo kako imamo pristup k Ocu po Onomu koji je postao naš brat, te nas zagovara kod njega u nebu. Zato, kad iznosimo svoju molitvu, mi zapravo molimo neka nas radi njega usliši. Ne zbog nas jer toga nismo dostojni, nego zbog njegova Sina koji je radi nas ljudi i radi našega spasenja došao na zemlju.

U tom vidu čvrsto se nadamo i vjerujemo da će Bog čuti i uslišati naše molitve za poginule branitelje kojih se ovdje u svetištu našeg nebeskog zaštitnika svetoga Šime s poštovanjem i zahvalnošću sjećamo. Vjerujući kako je svaka misna pretvorba predokus Božjeg Kraljevstva i navještaj njegovog konačnog dolaska "jednog dana", mi ćemo i danas nakon pretvorbe i podizanja jednoglasno moliti i pjevati: Tvoju smrt, Gospodine, naviještamo. Tvoje uskrsnuće slavimo. Tvoj slavni dolazak iščekujemo! Dodji Gospodine Isuse. Amen.

PETA GODIŠNICA SMRTI ZADARSKOG NADBISKUPA IVANA PRENĐE

Propovijed mons. Želimira Puljića

Godišnjica mons. Ivana Prendje – pastira koji je ljubio Crkvu

1. Biskupski ceremonijal određuje neka se "prema časnoj predaji svake godine slavi godišnjica posljednjeg pokojnog biskupa" (br. 5), te dodaje kako treba "poticati vjernike i posebice svećenike da se spominju u Gospodinu svojih predstojnika koji su im Riječ Božju naviještali i euharistiju slavili" (br 1168). Gdje je teološka i liturgijska utemeljenost ovoj odredbi? Na kojoj se činjenici bazira preporuka da se svećenici i vjernici spominju u Gospodinu svojih predstojnika i mole za njih? Odgovore nalazimo ne samo u ceremonijalu, nego i u pobudnici svetog Ivana Pavla II. o biskupima: "Pastiri stada". Tamo se obrazlaže trinitarni temelj misijskog poslanja biskupske službe. A prema slici iz evanđelja biskup ima biti 'dobar pastir', spretan 'ribar', 'brižan nadglednik', 'otac', 'tješitelj' i 'učitelj', koji je 'nesalomiv u načelima', ali 'dobar i plemenit u ophođenju'; brat i prijatelj'. Međutim, te poželjne kvalitete i odlike koje imaju resiti svakog svećenika, a posebice biskupa, ne dobivaju se samo rađanjem. Za njih se valja osobno boriti, a povjereni stado mora to od Boga izmoliti. Zbog toga vjerni puk, svećenici i Bogu posvećene osobe mole za svoga biskupa; kako u euharistijskom slavlju i Božanskom časoslovu, tako i u osobnim dnevnim preporukama. Biskup, naime, nije 'privatni vjernik, već javni svjedok vjere', koji je dužan ne samo svjedočiti i njegovati ono što vjeruje, već prosuđivati i na primjeren način nalagati što se ima vjerovati.

2. Jednog takvog uzornog pastira nudi nam današnji kalendar koji spominje svetog Franju Saleškoga. Za njega vele da je bio "svetac džentlmen" (Hunt), a mi bismo rekli gospodin koji se uzorno ponašao, te svojim životom pokazao ono što je pisanom i izgovorenom riječju naučavao. Mudrost i izvanredne vrline resila su ovog Božjeg viteza, a možemo ih formulirati s dvije riječi: Ljudskost i širina srca. Rođen u plemenitaškoj savojskoj obitelji (1567.) stekao je visoku naobrazbu u Parizu gdje je studirao teologiju i u Padovi gdje je završio studij iz kanonskog i civilnog prava s naslovom "doctor in utroque iure". Kad je u mladosti proživljavao ozbiljnu krizu, pošao je u dominikansku crkvu u Parizu te ovako molio: "Što god mi se dogodilo, Gospodine, znam kako ti svime upravljaš, a tvoji su putovi pravedni i istiniti. I što god ti odlučio u svezi sa mnom, ja ću te ljubiti, Gospodine. Ti ćeš biti moja nada i moje spasenje u zemlji živih" (Vol I, art 4). Franjo je pronašao svoj mir, te usprkos očeva otpora, 18. prosinca 1593. zaređen za svećenika. Devet godina kasnije, (1602.) imenovan je ženevskim biskupom.

Upamćen je kao zauzeti apostol, propovjednik, pisac, čovjek rada i molitve. Uključivao se u diskusiju i dijalog s protestantima. Jedno vrijeme bio je zadužen za diplomatske misije na europskom kontinentu. No, on je prije svega bio voditelj duša. U tom vidu napisao je najčitaniju knjigu toga doba: Uvod u pobožni život. Iako je bio odličan polemičar, on je pisao i govorio mirnoćom

izričaja. Nije bio od onih teologa i propovjednika koji se ukopavaju u "rovove" i izravno sukobljavaju s neprijateljima. Nije volio grubost i nasrtljivost, već miran dijalog koji različitosti pretvara u prijateljstvo. Govorio je kako bi "radije pogriješio pretjeranom dobrotom, negoli prevelikom strogošću". Zbog toga je svoje pero umakao više u područja srce, negoli u područja razuma.

3. Posebice se skrbio oko katoličkoga obrazovanja djece i učenika, a vodio je brigu i o intelektualcima. Neke od njegovih knjiga bile su prava klasična djela, kao napr. "Uvod u pobožni život" te "Filotea" koja je doživjela više od tisuću izdanja, a 1656. bila prevedena na 17 jezika. Ova dva djela smatraju se najljepšim knjigama duhovne literature 17. stoljeća. Knjige su dostupne i u hrvatskom prijevodu. Upravo su mu spisi priskrbili titulu "Crkvenoga naučitelja", kao i vrlo uglednog i čitanog pisca. Preminuo je u Lyonu 1622. Papa Aleksandar VII., uzdigao ga je na čast oltara 1661., a Pio IX. proglašio ga je 1877. crkvenim naučiteljem, a Pio XI. zaštitnikom tiska i novinara (1923.).

I pastir ove mjesne Crkve, moj predšasnik mons. Ivan Prendja, punih 46 godina lomio je kruh nebeski, hranio ljude riječju i svetom euharistijom koja okuplja novo mesijansko pokoljenje i ispovijeda da je Isus "kruh koji je s neba sišao" (Iv 6, 50), te da je euharistija središte crkvenog i liturgijskog života. Velika je to i nedokučiva tajna pred kojom i mi poput sv. Tome mucajući izgovaramo: "Ne shvaćamo, ne gledamo, al' po jakoj vjeri znamo, što van reda biva tu!" O sveta gozbo na kojoj se Krist blaguje, slavi se spomen muke njegove; duša se napunja milošću i daje nam se zalog buduće slave.

4. Zahvalni smo Bogu za dar crkvenog naučitelja sv Franje Saleškoga. Zahvalni smo Bogu i za dar služenja nadbiskupa Ivana koji je Zadarsku crkvu Božjeg naroda okupljaо oko stola Gospodnjeg, s njom pjevao i molio, slušao i razmatrao. Pamtim ga kao zauzetog pastira koji je bio pun optimizma i ljubavi za sve što je Božje i crkveno. Upravo u duha svoga gesla 'ljubiti Crkvu'. I da je poživio bio bi i on ove godine obilježio svoj srebrni biskupski jubilej.

I dok počiva u kripti naše katedrale, ovim godišnjim spomenom preporučujemo ga toplo u naše molitve. Ali, slušamo večeras kako nas iz groba poziva da se euharistijom hranimo i oko Gospodnjeg stola nedjeljom okupljamo. A onda sabrani u Isusovo ime s odanom vjerom ponavljamo: "Tvoju smrt, Gospodine, naviještamo, tvoje usrksnuće slavimo, tvoj slavni dolazak iščekujemo!" Dodi Gospodine Isuse.

EUHARISTIJSKO KLANJANJE PRVOG PETKA U MJESECU (6. Veljača, 2015)

– Nagovor, mons. Želimir Puljić

Liturgija Riječi

1. Zadnji put u siječnju za vrijeme klanjanja rekao sam kako nakon Isusovog utjelovljenja imamo slobodan pristup k Ocu po Onomu koji je postao naš brat i koji nas zagovara u nebu. Tumačeći uvodne dijelove mise rekao sam da se zbog toga usuđujemo ući u dom Gospodnji, gdje upravljamo svoje molitve, vapaje i želje Bogu Ocu po onomu koji je radi nas ljudi i radi našega spasenja sišao s nebesa. U tom prvom uvodnom dijelu mi zapravo govorimo i molimo ga, a Bog nas sluša. A onda u liturgiji dolazi služba čitanja kad Bog nama govori, a mi ga slušamo po odlomcima njegovih riječi koje su zapisane u Svetom pismu. Liturgija Riječi ima šest dijelova: Čitanje, pripjevni psalam, evanelje, propovijed, vjerovanje i sveopća molitva vjernika. Večeras ćemo se zadržati na čitanju, pripjevnom psalmu i evanelju, a sljedeći put ću govoriti o propovijedi, vjerovanju i sveopćoj molitvi vjernika.

A kako se služba Riječi temelji na tekstovima Biblije, počet će oporukom koju je napisao kandidat za Nobelovu nagradu, ruski književnik Dmitar Sergejevič Mereškovski. On je umro 9. prosinca 1941. u Parizu, a njegove knjige prevađane su gotovo na sve jezike svijeta. U jednoj svojoj knjizi zapisao je nešto osobno: "Ja svaki dan čitam Svetu pismo. I čitat će ga dokle god budem imao oči kojima gledam. Čitat će ga pri svakom svjetlu, bilo pri danjem svjetlu, ili uz svjetlo ognjišta koje gori. Čitat će ga i zdrav i bolestan. I kad sam pun vjere i kad sam pun očaja. I kad sam pun zanosa i kad sam klonuo. Što ćete mi spremiti u grob? Spremite e mi Sv. Pismo kako bih kad uskrsnem pojавio se pred Bogom sa svojim Sv. Pismom. A ako vas ljudi budu pitali, što je taj Mereškovski u životu veliko učinio, recite im samo ovo: "Čitao je Sv. pismo". Tako je napisao i govoril jedan od velikih umova ruske književnosti.

2. U tumačenju obreda svete Mise došli smo do službe riječi kad se čita Sveti Pismo. I dok smo u uvodnim obredima mi Bogu upravljali svoje molitve, a on slušao, sad je trenutak kad će on govoriti po tekstovima Svetog Pisma, a mi ćemo ga slušati. Potrebno je sada reći dvije riječi o Svetom Pismu, kao i to kako se ono na misama čita. Sveti pismo je knjiga od 73 razna književna djela koja su napisali razni ljudi u raznim stoljećima i na različitim mjestima. Dijeli se Stari i Novi zavjet. Stari zavjet sadrži onu Božju objavu koju je Bog učinio prije rođenja Isusa Krista, a Novi zavjet sadrži život i nauku Isusa Krista, te opis prvih godina Crkve. Događaji objave prenosili su se u židovskom narodu nekoliko stoljeća usmeno. No, najstariji dijelovi Staroga zavjeta zapisani su u 10. stoljeću prije Krista, u vrijeme kralja Salomona, a posljednje knjige Novoga zavjeta pisane su oko 100. godine poslije Krista.

Zašto se Biblija zove Svetim pismom? Zašto se kaže da je to Božja riječ i da to Bog govorii? Evo zašto: Kad je Bog htio objaviti ljudima svoj nauk i misao, izabrao je pogodnu osobu, npr. Mojsija ili apostola Pavla. To su bile sveti, čestiti i pošteni pojedinci u koje se slikovito rečeno Duh Božji uselio i ušao u njegov um kojeg je rasvjetlio svojom svjetlošću i naukom koju je Bog htio očitovati. I dok je pisac pisao, Bog je bdio uz njega da napiše točno ono što Bog traži. Zato i velimo da je Bog pravi autor Svetog Pisma. On je, dakle, pisac Svetog Pisma pa stoga i velimo da je to Božja riječ koju je Crkva stoljećima poštovala. No, nije u Sv. pismu sve od Boga. I zemaljski pisac, čovjek, ima svoju ulogu. Bog je htio da sveti pisac iznese Božji nauk. No, on je slobodan pri tome upotrijebiti koju će književnu vrstu da tu nauku iznese, u tom je pisac slobodan. Ako je po naravi pjesnik, on će taj nauk iznijeti u pjesmi, poput pisca biblijskih psalama. Ako je historičar, učinit će to u obliku povijesnog prikaza, kao npr. Mojsije. Zato se i veli kako su dva pisaca svetih tekstova: Bog i čovjek koga je Duh Božji pozvao i potakao na to. Budući da je u Svetom Pismu izražen nauk koji je Bog htio nema reći radi našeg spasenja, mi velimo kako je to Božja riječ po kojoj Bog nema govorii.

3. Pogledajmo sada kako se Sveti Pismo čita u misi. Kad čitač stane pred ambon da pročita tekstove Svetog Pisma, pozvani smo pozorno pratiti, paziti i slušati. Jer, to Bog govorii nama danas. Kad završi prvo i drugo čitanje, narod kaže: "Bogu hvala!" Božja riječ je, naime, svjetlo u našem životu, duhovna hrana u nevoljama i snaga u našoj borbi. Poslije prvog čitanja uvijek dolazi psalam s prijevnim retkom koji narod ponavlja. Psalam je krasna molitva o pravdi i svetosti koju će Krist donijeti na svijet svima koji ga prihvate. "Zaista, blizu je njegovo spasenje onima koji ga se boje", koji ga prihvaćaju. "Ljubav će se i vjernost sastati" kada dođe Krist u dušama onih koji ga prihvate "i pravda i mir će se zagrliti, vjernost će nicati iz zemlje, pravda će gledati s nebesa" (Ps 85, 9-12 djelom). Prvo čitanje i psalam su Božja riječ koja je upravljeni nama u kojima nam sâm Bog govorii. Mi smo sada u njegovoj školi gdje on drži nastavu i poučava. Mi smo njegovi učenici koji ga slušaju. On to čini svaki dan i raduje se kad ga čujemo, prihvativi i po njegovim riječima i uputstvima živimo.

Među misnim čitanjima najodličnije mjesto zauzima evanđelje. Kao što sunce svojim sjajem nadilazi električnu sijalicu, tako evanđelje nadilazi svojim dostojanstvom druga čitanja. A kako

bi to što prikladnije pokazala, Crkva je odredila neka prije evanđelja bude i posebna priprava, a samo čitanje obdarila je osobitim obredom. Usklikom alaluja poziva se narod na pripravu. Nakon "Aleluje", čita se jedan redak, pa opet poklik "Aleluja". Što znači taj "aleluja"? Na hebrejskom "Halelu" znači "hvalite", a "Jah" je skraćeno od "Jahve"- "Bog". Dakle, aleluja znači "hvalite Gospodina". To je u stara vremena bio kliktaj dobrodošlice, ili pak kao kad netko veli: "Živio govornik!", "Živio kralj!", ili netko drugi. Izgovarajući riječ "Aleluja" prije evanđelja i mi pozdravljamo Krista koji dolazi govoriti po riječima evanđelja. To se osobito slikovito doživljava, napr. na Polnočki kad se između alleluje čita redak: "Javljam vam veliku radost. Danas vam se u gradu Davidovu rodio Spasitelj, Krist Gospodin" (usp. Lk 2,10-11). Crkva se pretvara u Betlehem, a mi se priključujemo pastirima kojima čitač poput anđela objavljuje "veliku radost..." To je ta priprava naroda.

4. Uz pripravu naroda tu je i priprava svećenika i pratitelja. Svećenik koji kani čitati evanđelje, mora se duboko sagnuti prema oltaru i sklopljenih ruku kazati: "Svemogući Bože, očisti mi srce i usne, da dostoјno mogu navijestiti twoju blagu vijest." A kadiioničar i svijeće prate svećenika do ambona, kao što se prati uvaženog gosta (Papu, kralja, predsjednika) u službenom pohodu nekoj zemlji. Svećenik koji je ređenjem dobio vlast slaviti svete Tajne i oprati ljudima grijeha, sada naklonjen prema oltaru moli Gospodina da bude čist i dostojan objaviti njegovo sveto evanđelje. U tu pripravu spada i čin ustajanja na noge kako bi se čulo samog Krist koji nam po evanđelju govorи. A kad svećenik izgovori riječi "Gospodin s vama", to više nije samo pozdrav, 'neka Bog bude s vama', nego izjava: On je tu sada među nama; u ovoj svetoj knjizi, evanđelju po kojoj nam se objavljuje. A kad svećenik objavi iz kojeg se evanđelja čita, on napravi tri križa na čelu, usnama i prsima, a to isto učine i vjernici. Tim znakom križa mi zapravo molimo i želimo neka Krist i njegova riječ, koju slušamo, bude u mojoj pameti, na mojim usnama i u mome srcu. Ona neka zagospodari svim mojim bićem.

U svom evanđelju Isus objavljuje istine koje valja vjerovati, kao i moralne i etičke norme koje treba prakticirati. On svojim čitateljima i učenicima veli da su oni "sol zemlje i svjetlo svijeta", pa želi neka svjetli njihova svjetlost pred ljudima da vide dobra djela i slave Oca koji je na nebesima" (usp. Mt 5, 13-16). Uz blagu preporuku "ako tko želi biti moj učenik", Isus određuje neka kršćani i njegovi učenici tako žive da svijetle kao uzor u ovome svijetu. No, Krist je ne samo učitelj istine i morala, nego i liječnik duše i tijela. O tomu nam primjer slijepca Bartimeja (Mk 10, 46-52) rječito zbori. Bartimej koji je godinama slijep, čuo je da Isus liječi sve bolesti, pa se ponadao da će ga negdje susresti. Jednog dana čuo je kako mnogi prolaze u blizini gdje je prosio. Kad su mu rekli da tuda prolazi Isus iz Nazareta, počeo je vikati: "Isuse, sine Davidov, smiluj mi se!" Isus je doista stao i dozvao ga k sebi i darovao mu vid. I mi smo taj Bartimej, slijepac koji sjedi na putu i prosi. Mi smo prosjaci pred Bogom. Slična scena ponavlja se u svetoj misi kad Isus dolazi, a mi podižemo oči i glas pa velimo: "Gospodine smiluj se, Kriste smiluj se!" A na Isusov upit, "što hoćete da vam učinim", svatko bi mogao ponoviti Bartimejeve riječi: "Gospodine, da progledam". Jer, ruku na srce svi smo mi, duhovno slijepi. Ne vidimo veličinu Božjeg kraljevstva. Ne vidimo kako je jedino potrebno spasiti dušu. Kad svećenik završi čitanje evanđelja, s poštovanjem poljubi knjigu i tiho veli: "Evanđeoskom riječju uništili se naši grijesi", a narod kliče: "Slava tebi Kristu!" Kako je to lijepo kad se s dostojanstvo i pobožnošću obavlja.

STEPINČEVO - BILI BRIG, ZADAR

Propovijed mons. Želimira Puljića

1. Vjerojatno ste vidjeli ili čuli za trilogiju 'Blaženi Alojzije Stepinac- svjedok evanđelja ljubavi', koja ima 1872 stranice. To je kapitalno djelo hrvatske historiografije o blaženom Alojziju koje je prikupio mons. Juraj Batelja. Sabrani povjesni izvori svjedoče kako se u krajnje nepovoljnim okolnostima nadbiskup Stepinac cijelim svojim bićem i utjecajnim položajem stavio na stranu ugroženih, obespravljenih i progonjenih pojedinaca, zajednica, naroda i institucija. Upravo onako kako danas od nas traži papa Franjo. S punom sviješću o rizicima Stepinac je odabrao dosljedno, riječju i djelom zastupati vjerska i druga vrijednosna načela, posebice ljubav, pravednost i jednakost svih. O tomu najbolje govore njegove riječi koje je upućivao u raznim prigodama u tim turbulentnim godinama. Kao napr. propovijed u katedrali, na svetkovinu Krista Kralja, 25. listopada 1942. Dok se Europom širio nacizam koji je uvažavao samo arijevsku rasu, kard. Stepinac objašnjava kako "svi narodi i rase potječu od Boga". A "rodni list svakog naroda nalazi se u knjizi Postanka" gdje Bog "iz gliba zemaljskoga sazdaje prvoga čovjeka i udahnuje mu životni duh" (Post 2, 7). Zbog toga "svaki narod i svaka rasa ima pravo na život dostojan čovjeka". A svi bez razlike, "bili pripadnici ciganske rase ili Crnci, uglađeni Europejci, omraženi Židovi ili ponosni Arijevci imadu jednako pravo da govore: Oče naš koji jesi na nebesima!" (Mt 6, 9).

"Katolička Crkva uvijek je osuđivala, a i danas osuđuje svaku nepravdu i nasilje koje se počinja u ime klasnih, rasnih ili narodnosnih teorija". "Ne može se istrijebiti sa lica zemlje inteligenciju jer to možda prija radničkoj klasi, kao što je učio i učinio boljševizam. Ne može se istrijebiti sa lica zemlje Cigane ili Židove, jer ih se smatra inferiornom rasom. Ako se budu na laku ruku primjenjivali principi rasnih teorija, koje nemaju temelja, da li uopće postoji za bilo koji narod još nekakva sigurnost na zemlji?" Ovo je kard. Stepnica zborio u svojoj katedrali u Zagrebu 1942. dok se Europom širio duh nacizma koji nije uvažavao nikakve druge rase osim one arijevske. Doista, jasan proročki govor kojim je izložio sebe i svoju službu.

2. Mi večeras obilježavamo obljetnicu smrti ovog odvažnog blaženog heroja kojeg su komunisti 1946. osudili na 16 godina tamnice. Izdržao je kaznu u Lepoglavi do 1951. kada je prebačen u zatočeništvo u Krašić gdje je preminuo na današnji dan 1960. s riječima predanja u ruke Božje: 'Fiat voluntas tua'. Papa Ivan Pavao II. ga je 3. listopada 1998. progglasio blaženim u marijanskom svetištu u Mariji Bistrici. A živio je i bio nadbiskup u Zagrebu u vrlo teškom i kompleksnom povijesnom vremenu, u tri suslijedne diktature. Kad je preuzeo upravu zagrebačke crkve, iz Njemačke se širio zadah nacizma i fašizma, a iz Rusije bezbožna ideologija komunizma. Žestoko se protivilo i jednoj i drugoj i trećoj ideologiji braneći ljudska i narodna prava. Izložio se opasnostima i radije pošao u tamnicu i u smrt, nego prihvatići odvajanje Katoličke Crkve od Svete Stolice. Stepinčeva hrabrost u tom teškom i mračnom razdoblju bila je izvorom nade za potlačene i ugrožene.

Što večeras reći o ovom dičnom sinu roda našega koji blista na obzoru Crkve Katoličke i hrvatske povjesnice? Što bi nama večeras u Zadru i Hrvatskoj poručio ovaj duhovni knez dvadesetog stoljeća? Vjerujem kako bi nam ponovio ove iste riječi koje je izgovorio u zagrebačkoj prvostolnici na svetkovinu Krista Kralja. Osim što je stao u obranu ugroženih naroda i rasa, on je spomenuo da je "Crkva katolička u bližoj i u daljnjoj prošlosti imala odvažnosti podignuti svoj glas protiv zakulisnog rada internacionalne masonerije, protiv moralne degradacije, protiv zločina pobačaja... Ona bi se iznevjerila svojoj zadaći kad ne bi istom dosljednošću dizala i danas glas u obrani svih koji se žale na nepravde, bez obzira kojoj rasi ili narodu pripadali".

3. Zahvalni smo Bogu za dar blaženog Alojzija koji je bio jasan, te svakomu upućivao svoju utješnu pastirsку riječ. I očevima i majkama. Mladićima i djevojkama. Studentima i radnicima. Svećenicima i redovnicima. Kulturnim djelatnicima i političarima. Svojim nastupima, propovijedima i

govorima branio je Božja prava i ljudsko dostojanstvo. Nije se plašio ni povijao pred moćnicima ovoga svijeta. Imao si osjećaj "pomazanog sluge" koji je pozvan i poslan naviješčivati sužnjima oslobođenje, tužnima radost, a svima proglašiti godinu milosti Gospodnje i dan odmazde Boga našega. "Na sve optužbe koje se ovdje protiv mene iznose odgovaram da je moja savjest mirna. Ja sam za svoje uvjerenje sposoban podnijeti prezir i poniženje.. i pripravan sam svaki čas i umrijeti.."

Kako bismo mogli razumjeti neslomivi stav ovog Božjeg heroja, prisjetimo se večeras potresnog pisma koje je uputio Sudu u Osjeku u prosincu 1959.: "Osuda je bila juridičko umorstvo sa strane komunista koji poduzimaju sve da me dotuku jer za njih presporo umirem... Mogu i dalje moji istražitelji po Vašem nalogu onemogućavati moj život, ali ja znam svoju dužnost i uz milost Božiju vršit će je do kraja bez trunque mržnje i osvete prema bilo komu. Ali, i bez straha pred bilo kim". U jednom drugom pismu mons. Čekadi veli kako su njegove "bronhije sve drugo nego zdrave. Kad su liječnici zatražili od vlasti da me puste na more, odgovorili su neka podnesem molbu. Rekao sam, nikada! Volem ovdje umrijeti, negoli i za čas dati dojam da Crkva popušta i to radi kukavnog zdravlja jednog biskupa... Nanijeli su mi krvavu nepravdu i sad bih još morao moliti od njih milost i reći im da su oni u pravu, a ne Crkva, kad je dignula glas na njihove nepravde".

4. Ovakva pisma mogao je pisati samo odabrani Kristov učenik i posebni Marijin štićenik, bez trunque mržnje i osvete prema bilo komu. Ali, i bez straha pred bilo kim. I kad se večeras pitamo što je motiviralo Ivana Pavla II da ovog Marijinog štićenika ubroji među mučenike Kristove Crkve i da to učini u svetištu Marije Bistrice u koje je Stepinac rado hodočastio, naslućujemo odgovor. Sveti Ivan Pavao II. reći će kako je u "njegovom liku sažeta cijela tragedija koja je pogodila Europu tijekom XX. stoljeća, obilježena velikim zlima fašizma, nacizma i komunizma. U kardinalu Stepincu blista u punini katolički odgovor: Vjera u Boga, poštivanje čovjeka, ljubav prema svima potvrđena praštanjem, jedinstvom s Crkvom vođenom Petrovim nasljednikom".

Naš je blaženik ostavio osobit primjer kršćanskog svjedočanstva. Službu naviještanja Evandelja ispunio prije svega svojom patnjom za Crkvu. A svoju poruku vjere zapečatio je smrću. Draža mu je bila tamnica negoli sloboda; i to samo zato da bi obranio slobodu Crkve i njezino jedinstvo. Nije se strašio okova kako ne bi bile okovane riječi Evandelja. Hrvao se s moćnicima da zaštiti nemoćne. Povijest Crkve i svijeta upisat će ga u niz najhrabrijh biskupa Europe onog tragičnog vremena. Stoga ime Stepinac za nas je poruka: poruka Istine i dobrote, poruka vjernosti Bogu i čovjeku, poruka ljubavi prema svome rodu. "A u ljubavi prema hrvatskom narodu ne dam se ni od koga natkriliti", piše na njegovom grobu u Zagrebu. Na taj grob dolaze trajno molitelji: mlađi, odrasli, stari, radnici, zemljoradnici, intelektualci, svećenici, redovnici, biskupi iz domovine i svijeta. Na tom grobu uče se vjerovati, nadati, ljubiti, praštati. Uče se biti mirotvorci i mironosci. Jer, s tog groba šire se sadržajne riječi iz njegove oporuke: "Predragi sinci, ljubite se među sobno! Vazda se bratski ljubite! I budite jedno srce i jedna duša!" Bl. Alojzije moli za nas i za hrvatski narod. Amen!

BLAGDAN GOSPE LURDSKE I SVJETSKI DAN BOLESNIKA

Propovijed mons. Želimira Puljića

Iskustvo bolesti i trpljenja postaje školom nade - Svjetski Dan bolesnika

1. Osnutak Papinskog vijeća za dušobrižništvo zdravstvenih djelatnika prije trideset godina razlogom je zahvaliti Bogu za velikodušni apostolski žar u službi bolesnika i svih onih koji se posvećuju njihovoj skrbi. A svjetski Dan bolesnika, koji, evo, obilježavamo 23. put pruža nam svake godine osobitu mogućnost biti velikodušnim učenicima Dobrog Samarijanca. Ovaj je dan na tragu spasenjskog poslanja božanskog liječnika Isusa koji je 'prošao zemljom čineći dobro i ozdravljujući sve kojima bijaše ovladao đavao' (Dj 10,38). U tajni njegove muke, smrti i uskrsnuća, ljudsko trpljenje crpi smisao i puninu svjetla. Na Posljednjoj večeri, prije nego će se vratiti Ocu, on je oprao noge apostolima i tako pozvao učenike neka uđu u istu logiku ljubavi koja se daje najmanjima i potrebitima (Iv 13,12-17).

Slijedeći njegov primjer, svaki je kršćanin pozvan provoditi u djelo prispopobu o dobrom Samarijancu, koji 'vidjevši polumrtva čovjeka, sažali se, pristupi mu, opra mu rane uljem i vinom i zavi ih. Zatim ga odvede u gostonicu i preuze za nj brigu. Sutradan izvadi dva denara i dade ih gostoničaru: Brini se za nj, pa ako što više potrošiš, ja će ti na povratku platiti' (Lk 10, 33-35). A na kraju prispopobe Isus dodaje: 'Idi pa i ti čini tako'. S tim se riječima on se obraća i nama i potiče nas pragnuti se nad ranama tolike naše braće. Iskustvo pak bolesti i trpljenja postaje tako školom nade. Doista, 'ne ozdravlja čovjeka izbjegavanje trpljenja i bijeg od boli, već sposobnost prihvatići nevolje i sazrijevati u njima, poput Krista koji je patnje podnio s beskrajnom ljubavlju'.

2. U svojoj poruci za dvadeset i treći Svjetski dan bolesnika papa Franjo se obraća svima koji su opterećeni bolešću i na razne načine pridruženi Kristovom trpećem tijelu, kao i svim djelatnicima i volonterima u zdravstvu. Služeći se Jobovim riječima "bjeh oči slijepcu i noge bogalju" (Job 29, 15), papa Franjo tumači kako vrijeme provedeno s bolesnicima postaje sveto vrijeme. Jer, na taj način mi uzdižemo hvalu Bogu koji nas suočljuje slici svoga Sina, koji "nije došao da bude služen, nego da služi i život svoj dade kao otkupninu za mnoge" (Mt 20, 28). Suvremeni svijet zaboravlja osobitu vrijednost vremena provedenog uz bolesnikovu postelju. Mi smo, naime, stalno u nekoj žurbi i jurnjavi. Zahvaćeni smo mahnitim ritmom rada, proizvodnje, pa zaboravljamo slobodno sebedarje. Zaboravljamo brinuti se o drugima i biti odgovorni za druge. To je često plod mlake vjere koja zaboravlja Isusove riječi: "Što god učiniste jednomu od ove moje najmanje braće, meni učiniste" (Mt 25, 40).

Već nas je prije pola stoljeća Drugi vatikanski sabor podsjetio da je "zadaća Crkve skrbiti za one koji trpe, te ljubavlju okružiti sve koji su pogodeni ljudskom slabošću. Ona u siromasima i patnicima prepoznaje sliku patničkog Utetmeljitelja, pa se trsi u bolesnicima služiti Kristu". "Osnuvanje Papinskog vijeća za dušobrižništvo zdravstvenih djelatnika prije 30 godina vidljivi je znak takve skrbi" i odgovor na "Poruku siromašnima, bolesnima i svima koji trpe", koju su koncilski oci uputili svijetu na završetku Drugoga vatikanskog koncila: "Vi koji osjećate teret križa i koji plačete, vi neznani patnici, budite hrabri: Vi ste miljenici Božjega kraljevstva, kraljevstva nade, sreće i života; vi ste braća trpećeg Krista; i s njim, ako to želite, vi spašavate svijet!"

3. Crkva u bolesnicima prepoznaje Krista koji je svojim trpljenjem, smrću i uskrsnućem, spasio čovječanstvo. Svi koji nježno pristupaju onima koji su potrebiti naše skrbi, unose nadu i Božji osmjeh u svijet koji je prepun proturječja. Zbog toga Papa veli kako vrijeme provedeno s bolesnicima postaje sveto vrijeme. Služeći onima koji su potrebni mi uzdižemo hvalu Bogu, a on nas suočljuje slici svoga Sina, koji "nije došao da bude služen, nego da služi i život svoj dade kao otkupninu za mnoge". Povjerimo ovaj Dan Mariji kako bi nas ona naučili služiti bolesnima i

učiti ih kako podnosići trpljenje i patnju. Posebice kako nalaziti izvore vedrine i pouzdanja kod uskrsloga Gospodina.

Molimo je stoga neka čuje i usliši molitvene vapaje koji se dižu iz brojnih svetišta patnje i neka otare suze svima koji trpe. Neka Gospa Lurdska pomaže onima koji rade na području zdravstvene skrbi i neka bdi už one koji su sami. Na sve bolesnike u našem gradu i Nadbiskupiji zazivam osobitu Marijinu zaštitu. Svima pak koji rade na području zdravstvenih ustanova, koja su privilegirana "svetišta patnje", neka Majka Isusova isprosi i udijeli milost da budu vjerodostojni svjedoci Kristove ljubavi. A nama, braćo i sestre, neka nikada ne dojadi činiti dobro svima koji našu pomoći zatraže. Amen.

44. GODIŠNJA SVEĆENIČKA SKUPŠTINA

Propovijed Mons. Želimir Puljić

Otajstvo vjere, milosti i grijeha (Post 2, 4-24; Mk 7 24-30)

1. Druga i treća glava Knjige Postanka smatraju se biserom te knjige. Tu nalazimo najdublje misli o Bogu i čovjeku izrečene lijepim, slikovitim jezikom vješta pisca. Bogatstvo misli, pitanja i istina izraženo je jednostavnim riječima, živim opisima. I najsloženije duševne osjećaje i borbe otkriva nam pisac jednostavnim potezom pera. U slikama, simbolima i izričajima probija se glavna piščeva misao: otajstvo milosti i grijeha. Počinje povijest odnosa između Boga i čovjeka.

No, pogled na našu Zemlju zбуjuje nas. Zašto je čovjek, djelo Božje, bijedan, jadan i grešan, bačen na ovu planetu koja će, čini se, uvijek biti planeta smrti, ratova, koncentracionih logora i ubijanja, planeta bolesti i smrti -dolina suza? Tko je tome kriv? Čovjek misli i pita. Traži odgovor zašto je svijet takav. Može li ovakav svijet zaista biti djelo dobrog i mudrog Boga? Je li uvijek tako bilo? Hoće li uvijek tako biti? To su mučna pitanja koja čovjeka uzneniraju u svoj njegovo povijesti, i vjernika i nevjernika. Ni jedna stvarnost nije čovjeku tako očita i ni pred kojom se drugom stvarnošću ne osjeća

Ovdje nam se otvara povijest grijeha i milosti. Grijeh i milost izvori su ljudske povijesti. Oni stvaraju ljudsku povijest. Oni upravljaju pojedincima i narodima. Čovjek nosi u sebi i raj i pakao. I upravo tu jest ključ razumijevanja čovjeka i njegove povijesti. Bez te spoznaje čovjek i njegova povijest ostaju nam neshvatljivom, nerazrješivom zagonetkom. Tek po ovoj objavi postaje nam jasna čovjekova sudbina: odakle zlo, bolest i tragična smrt u čovjeku, koji svim bićem teži za životom, besmrtnošću i blaženstvom.

2. Druga i treća glava Knjige Postanka razlikuju se od prve glave načinom prikazivanja, scenarija i vremena pisanja. Prvu je znamo sastavio nepoznati svećenik negdje nakon babilonskog sužanstva (na prijelazu iz 6. u 5. stoljeće), a ove dvije napisao je jahvist u 9. stoljeću prije Krista. Prvi je više teolog i liturg, a drugi je više psiholog i pjesnik. Prvi nam tumači postanak svemira i Čovjeka, a drugi nam tumači zašto su svijet i čovjek danas ovakvi. Prvi piše velebnu liturgijsku himnu o stvaranju; drugi doziva u svijest svome narodu i svim pokolenjima poruku o raju i grijehu uz snažan poziv: "čini dobro i bježi od zla!" Prvo izvješće stvaranja (I. glava) mogli bismo nazvati himnom Bogu, svemoćnom stvoritelju i premudrom upravitelju, a drugo himnom čovjekove veličine i tragike, himnom vječnoj Božjoj ljubavi.

U prvom izvješću biljke i životinje stvorene su prije čovjeka, a ovdje, u drugom izvješću, prvi je čovjek, a zatim su stvorene biljke pa životinje. U prvom izvješću Bog stvara čovjeka kao »muško i žensko« u isti mah; ovdje pak najprije stvara čovjeka a onda ženu. U prvom izvješću djelo stvaranja razdijeljeno je u šest dana, a ovdje je sve stvoreno u jedan dan. U prvom je izvješću čovjek na vrhu ljestvice stvaranja; u drugom on je u središtu svega. Prvo je izvješće usmjereno prema Bogu:

teocentrično je; drugo je više usmjereno prema čovjeku: antropocentrično je. Prvo nam govori o Božjoj mudrosti i moći, a drugo o Božjoj ljubavi koja se brine za čovjeka: Bog "mijesi" čovjeka sam svojim rukama, brine se za njega, za njega zasađuje u Edenu vrt, kraljevski perivoj pun svakog bogatstva. U tom je izvještaju osobito istaknuto dostojanstvo čovjeka, koji je tako visoko uzdignut te je postao dionikom božanskog života u milosti u raju. Raj zemaljski nije geografska ili zemaljska stvarnost, već religiozna, nadnaravna. To u prvom redu nije mjesto, već stanje. Pisac se služi poznatim slikama i simbolima da nam opiše to stanje u koje je čovjek pozvan.

3. Bog najprije stvara »sve životinje u polju i sve ptice u zraku te ih predvodi čovjeku da vidi kako će koju nazvati. Divan »mimohod« životinja svih vrsta koje prolaze pred čovjekom. Ipak, njemu još nešto nedostaje. Ne može s njima zapodjeti istinski razgovor, pa je i dalje usamljeno biće. Jer, ne nalazi u njima "pomoć kao što je on", biće s kojim bi mogao ostvariti odnose. U tom stanju Adam promatra kako mu Bog "izvadi jedno rebro, te od njega napravi ženu". Kao da se nalazimo u nekoj operacijskoj sali u kojoj se rađa novi život. Nebeska narkоза i bezbolna operacija! Rađanje života Bog uvijek ovija dubokom tajnom koja budi veliko strahopoštovanje. Rebro u šumersko-akadskom jeziku znači i "život". Zbog toga je smisao spomenutog biblijskog izraza da žena nastaje iz čovjekove životne snage. Ona ima istu narav kao i muškarac. I isto dostojanstvo. I nju je Bog stvorio neposredno. Ona je u sebi dobra, jer vidje Bog kako je sve što je stvorio "bilo dobro". Ovo je bilo potrebno govoriti u ono doba, ali i za sva vremena jer je bilo (i još uvijek kultura) koje su ženu smatrале nižim bićem, polučovjekom, sluškinjom, ropkinjom, kućnim predmetom.

U izvješću knjige Postanka vidimo kako se Adam nakon spavanja (ekstaze) osvješćuje. Uza se nalazi biće slično sebi, biće iste naravi i istog dostojanstva. Jer, Bog mu dovodi ženu, pa je ona Božji dar čovjeku; dar odozgora. I dok su ispred njega prolazile životinje, Adama je šutio. Sada odjednom njegova se duša raspjevala te on kliče u zanosu: »Evo kosti od mojih kostiju, mesa od mojega mesa!« Prva pjesma bračne ljubavi, pjesma koja nikada neće na zemlji zamrijeti, već će se pjevati na najosebujnije načine u svim vremenima i na svim prostorima. Žena je dio muževljeva tijela, dio njegova bića. Muž i žena određeni su za život udvoje, za ljubav koja stvara jedno tijelo, ljubav iz koje se rađa novi život, stvorenje na »sliku Božju«. Stvoreni jedno za drugo i dopunjaju se. Oni označuju prisno krvno, tjelesno i duhovno zajedništvo što je sveti pisac naglasio i opisao lijepim i slikovitim jezikom vještoga zapisničara. Valja nam, braćo svećenici, zauzeto razmišljati i ljudima tumačiti ovo veliko otajstvo Božje objave zapisano na prvim stranicama Biblije.

4. Druga slika, koju nam današnja liturgija čitanja stavlja pred oči, govori o jednoj majci, poganki u Tiru ili Sidonu, koji pripadali zemlji Kanaanu. Ona je imala kćer duševno bolesnu. Evanđelist nije zabilježio ime majke i njezine kćeri. No, zabilježio je kako je mati čula za Isusa i imala sreće susresti ga u Sidonu. Tu ga je žarko zamolila neka joj izljeići malu bolesnicu. Isus je pokušao ne obazirati se na njezinu molbu da vidi ženinu vjeru i ustrajnost. Žena je očitovala svoju nepokolebljivu vjeru, rijetko videnu u svoj Palestini. U neobičnu razgovoru s Isusom ona je pokazala osobitu vjeru koja je Isusa zadivila, pa je njezinu vjeru pohvalio i kćer joj izlječio. Čuli smo kako Marko opisuje taj slučaj: Isus zatim ode odande i povuče se u krajeve tirske i sidonske. I gledali smo kako neka Kanaanka iz onih krajeva, izideviči: "Smiluj mi se, Gospodine, Sine Davidov! Kći mi je teško opsjednuta!" Ali on joj ne uzvrati ni riječi (Mt 15,21-22). Možda je bila posrijedi i neka teška duševna bolest: epilepsija ili shizofrenija kojoj ni tada, a ni sada ne znaju ni imena ni uzroka. Stoga se svaka takva bolest tada pripisivala āavlu.

Mala se vladala tako kao da je svaki dan bila izvan sebe. Provaljuje nesuvisle riječi. Izvodi neprotumačive geste. Skače u vatru, u vodu; mlati oko sebe. Vrišti i jauče, a ni otkuda lijeka ni pomoći; ni smirenja. Zbog toga se njezina majka napila tjeskobe i nasilita mukom i nevoljom svake vrste. Čula je za Isusa koji sve iscjeljuje, a mita ne očekuje. I prišuljala se ona u njegovu blizinu. "Sine Davidov! Kći mi je bolesna." Budući da se on nije obazirao, pristupe mu učenici pa ga zamole: "Udovolji joj, jer više za nama" (Mt 15,23). Oni navaljuju kako bi je odmakli od sebe i riješili je se.

Zaboravljuju, međutim, kako se osobi može pomoći samo iz ljubavi, tako da joj se smilujemo, da je razumijemo, da je primimo i otpremimo u ljubavi i s ljubavlju. Pa i očitovanjem naše nemoći uz obećanje kako ćemo je uključiti u molitve i preporučiti Božjem milosrđu. Ne mora pri tom izvoditi nikakve dodatne "habra-kadabra" eksperimente. Da nas ne proglaše čudotvorcima, a mi pokrića nemamo.

5. Vratimo se ovom čudnovatom razgovoru koji je Marko zabilježio. Ženi koja uporno moli da joj ozdravi kćer, on odgovora: "Poslan sam samo k izgubljenim ovcama doma Izraelova". Na njezinu opetovanu zamolbu da joj pomogne, on odgovara: "Ne priliči uzeti kruh djeci i baciti ga psićima". Međutim žena se nije dala zbuniti. Odmah je dočekala kao da je takav odgovor i očekivala. "Priznajem, prvo treba dati dječici kruha, pa onda psićima ostatke. Ali i psići se hrane s gospodareva stola. Ti meni daj samo mrvicu; onaj ostatak ostataka i ja ću biti sretna. Kćer mi ozdravi. Isusu se osobito dopala dosjetljiva riječ o mrvicama sa stola. Svidjela mu se sunčana vjera i velika ljubav izmučene i plemenite žene.

Možemo samo zamisliti kako je Isusu bilo drago osjetiti vjeru i domišljatu ljubav ove žene koja je izmamila ne samo blagoslov i ozdravljenje, već i veliku pohvalu: "O ženo! Velika je vjera tvoja! Neka ti bude, kako želiš." I ozdravi joj kćи toga časa. A majka, Sirofeničanka, bila je sva izvan sebe od radosti. Ovo je jedan od malobrojnih primjera da je Isus rekao za vjeru da je velika! A doista je velika jer je bila uporna i jaka, čista i zaufana, puna ljubavi i molitve. I konačno puna nade i ustrajnosti koju ništa nije moglo omesti. Molimo i mi danas Isusa neka nas obdari milošću i osnaži svojim darovima u ovom našem trogodišnjem hodu u vjeri. Amen.

Čista srijeda – poziv na plodnu korizmu

Propovijed mons. Želimira Puljića

1. Danas, liturgijom Čiste srijede, započinje četrdesetodnevni korizmeni hod koji će nas uvesti u Vazmeno trodnevљe, spomen muke, smrti i uskrsnuća Gospodinova, u srce otajstva našega spasenja. To je prikladno vrijeme u kojem Crkva poziva kršćane da još življe posvijeste otkupiteljsko djelo Kristovo. Po svome trajanju od četrdeset dana mi mislimo na onih četrdeset dana općega potopa, koji su doveli do saveza što ga je Bog sklopio s Noom, kao i na četrdeset dana što ih je Mojsije proveo na brdu Sinaj, kojemu je slijedilo predavanje ploča Zakona. U tom vidu korizmeno razdoblje poziva nas najprije s Isusom proživjeti onih četrdeset dana što ih je on proveo u pustinji, moleći i posteći, prije nego se upustio u javno djelovanje. I mi danas započinjemo hod promišljanja i molitve kako bismo se u duhu zaputili prema Kalvariji, razmišljajući o središnjim otajstvima vjere.

Simbolični obred posipanja pepelom pomaže nam shvatiti opomenu proroka Joela iz prvog čitanja: Izvanjskim činima i obredima, naime, mora odgovarati iskrenost duše i usklađenost naših čina. Jer, čemu koristi čin paranja haljina, ako nam srce ostaje i dalje daleko od Gospodina. Zbog toga je neophodno vratiti se Gospodinu raskajana i ponizna srca kako bi se steklo njegovo milosrđe. I to je ono što u pripjevnom psalmu ponavljamo i pjevamo. Pravi je vjernik svjestan svoje grješnosti pa čitavim svojim bićem, dušom i tijelom, moli Božje oproštenje sa željom da mu povrati radost i nadu. Ima još jedan vid korizme koji bismo mogli nazvati vojevanjem protiv zlih nagnuća. On je osobito izražen u zbornoj molitvi gdje se izričito moli Gospodina neka nam dopusti da "vježbe u kršćanskom vojevanju započnemo svetim postom, te se uzdržljivošću obružamo za borbu protiv duha zloće". Takva borba traži budnost i cjelevitost.

2. U tom vidu korizma nas podsjeća kako je kršćanski život trajna borba u kojoj se vjernici služe "oružjem" molitve, posta i pokore. To je vojevanje protiv zla, sebičnosti i mržnje, te "umiranje samom sebi" kako bismo živjeli u Bogu. Na tom putu ujedinjeni s Njime i mi smo kadri dobrotom

ZADARSKA NADBISKUPIJA

oduprijeti se zlu, istinom pobjeđivati laži, te ljubavlju nadvladati zlo i mržnju. Uđimo, dakle, u ovo sveto vrijeme u kojem nas liturgija poziva da se obratimo i vjerujemo evanđelju. Dopustimo biblijskim tekstovima neka nas rasvjetle i pouče, a to neizmjerno blago Božje riječi pohranimo u svojim srcima i u svojoj pameti, te s tim blagom i tom svetom prtljagom krenimo na korizmeni put molitve, pokore i dobrih djela u korist braće koja su u nevolji.

Post je vezan uz milostinju koju nazivamo i ‘milosrđem’ jer obuhvaća dobra djela ljubavi. Sveti Augustin piše kako su post i milostinja “dva krila molitve” koja omogućuje da se duša lakše vine k Boga. I kao što je usađena u biće ljudi čežnja za ‘višim, ljepšim, boljim, svetijim životom’, tako postoji i prijeka ‘potreba za pogledom koji ljubi i ispravlja, poznaje i prepoznaće, duboko proniće, opominje, suosjeća i opraća’ (usp. Lk 22, 61). Upravo onako kako je činio Isus u evanđelju, pa nastavlja činiti i danas sa svakim od nas koje šalje s riječima: Idi, pa i ti čini tako. Bilo to zgodno ili nezgodno. Neka nas korizmeno vrijeme uz pozorno slušanje Božje riječi hrani na putu naše vjere. Naša pak zauzetija molitva, popraćena postom i dobrim djelima milostinje i milosrđa, neka nam otvara nadu koja ne razočarava. I dok pazimo jedni na druge i natječemo se u ljubavi i dobrim djelima” (Heb 10, 24), neka nas Gospodin učvrsti u prisnom zajedništvu s Kristom od koga nas nitko i ništa “rastaviti ne može” (usp. Rim 8, 39). Amen.

ODREDBE

Broj: 1/2015.

Zadar, 7. siječnja 2015.

Predmet: Svečana Večernja u čast sv. Stošije - srijeda, 14. siječnja 2015. - poziv

Svim župnim zborovima u Gradu Zadru

Poštovani,

Ovime pozivam sve župne zborove u Gradu Zadru na sudjelovanje na svečanoj Večernjoj uoči svetkovine sv. Stošije, zaštitnice Nadbiskupije i naslovnice naše prvostolnice, u srijedu, 14. siječnja 2015., u 18 sati.

Zadarski nadbiskup mons. Želimir Puljić 14. siječnja 2015. navršava 25 godina biskupskog ređenja. Tom prigodom, zajedno s njime želimo zahvaliti Bogu za njegovo pastirsko služenje kroz punih 25 godina biskupske službe u Dubrovniku i u Zadru.

To je ujedno i prigoda izraziti našem Nadbiskupu svoje čestitke i blizinu, te uputiti molitve Ocu nebeskom za pomoć u odgovornom obnašanju službe u našoj Crkvi.

S poštovanjem Vas pozdravljam,

Don Josip Lenkić, Generalni vikar

Broj: 2/2015.

Zadar, 7. siječnja 2015.

Predmet: Proslava svetkovine svete Stošije

Svim župnim uredima, upraviteljima crkava
i svim redovničkim zajednicama u Nadbiskupiji

Draga braćo svećenici, redovnici, redovnice, dragi Kristovi vjernici!

U četvrtak, 15. siječnja 2015. godine, slavimo svetkovinu svete Stošije, mučenice, zaštitnice naše Nadbiskupije i naslovnice naše prvostolne crkve. Katedrala je majka svih crkava u našoj Nadbiskupiji, a sveta Stošija naša zaštitnica i zagovornica svih vjernika Zadarske nadbiskupije. Blagdan svete Stošije je stoga blagdan cijele Nadbiskupije i svih njenih župa i crkava.

Sve Vas pozivam da sudjelujete u proslavi njezina blagdana, koji započinje u srijedu, 14. siječnja 2015., svečanom Večernjom u 18 sati, koju predvodi Nadbiskup, a nastavlja se na sam blagdan, u četvrtak 15. siječnja 2015., svetim misama u 7, 8 i 9 sati, te svečanom koncelebracijom u 11 sati, koju predvodi Nadbiskup.

Pod svečanom Večernjom podijelit ću plakete zaslužnim vjernicima za očitovane znakove služenja u Crkvi i hrabrog svjedočenja stožernih kršćanskih krjeposti vjere, ufanja i ljubavi prema svima koji su potrebni ljudske pažnje i pomoći.

Svečanu koncelebraciju biskupa i svećenika u 18 sati predvodi Vrhbosanski nadbiskup kard. Vinčko Puljić.

ODREDBE

Svojim sudjelovanjem u svetim Otajstvima posvjedočimo svoju vjeru Kristu Gospodinu i privrženost našoj nebeskoj zaštitnici, mučenici sv. Stošiji.

S poštovanjem Vas pozdravljam
i želim svako dobro od Gospodina,

† Želimir Puljić, nadbiskup

Broj: 3/2015.

Zadar, 7. siječnja 2015.

Predmet: Godišnjica smrti nadbiskupa Ivana Prende

Svim župnim uredima, upraviteljima crkava
i svim redovničkim zajednicama u Nadbiskupiji

Draga braćo svećenici, redovnici, sestre redovnice, dragi Kristovi vjernici!

25. siječnja 2015. navršava se peta godišnjica smrti zadarskog nadbiskupa mons. Ivana Prende.
To je prigoda da ga se sjetimo u našim molitvama i ujedno pozovemo vjernike na molitvu.

Budući da je toga dana nedjelja, svetu Misu za pokojnog Nadbiskupa, predvodit će u subotu, 24. siječnja 2015., u katedrali sv. Stošije u 18 sati.

Gospodin mu bio nagrada za sve što je učinio i ostavio kao duhovnu baštinu u ovoj Nadbiskupiji.

Svima pozdrav i blagoslov od Gospodina,

† Želimir Puljić, nadbiskup

Broj: 127/2015.

Zadar, 20. siječnja 2015.

Predmet: Ekumenski molitveni susret u Osmini za jedinstvo kršćana
Crkva benediktinki Svetе Marije - 25. siječnja 2015.

SVIM ŽUPNIM UREDIMA, SAMOSTANIMA, REDOVNIČKIM ZAJEDNICAMA I POKRETIMA
I UDRUGAMA U GRADU ZADRU

Od 18. do 25. siječnja održava se u čitavom svijetu tradicionalna Molitvena osmina za jedinstvo kršćana. Jedinstvo Kristove Crkve spada u temeljne molitvene nakane svakoga kršćana i svih kršćanskih Crkava.

Ove godine, u našem gradu održat će se ekumenska molitva Zadarske nadbiskupije u nedjelju, 25. siječnja, u crkvi Benediktinki Svetе Marije, s početkom u 18 sati, gdje će biti molitva Večernje.

Svojim sudjelovanjem i molitvom ispunjavamo zapovijed samoga Krista koji je prvi molio Oca za svoje učenike "Da svi budu jedno" (Iv 17,11).

Pozdrav u Gospodinu.

Mr. don Marinko Duvnjak,
povjerenik za ekumenizam

Broj: 224/2015.

Zadar, 26. siječnja 2015.

Predmet: Dan posvećenog života

Svim župnim uredima i upraviteljima crkava u Gradu
Svim redovničkim zajednicama u Nadbiskupiji

Draga braćo i sestre!

Na Svjećnicu, blagdan Gospodinova prikazanja u hramu, Crkva slavi Dan posvećenog života. Taj je dan posvećen prikazanju Isusa u hramu i s pravom je povezan s danom posvećenog života, jer redovnici i redovnice svojim životom i zavjetima sebe prikazuju Bogu. Ovaj nas dan potiče da obnovimo svoje zavjete i odluku za prikazanje i predanje.

Svi će naši redovnici i redovnice kao i druge osobe posvećenog života taj Dan proslaviti u svojim zajednicama. Na nadbiskupijskoj razini mi ćemo taj dan i ove godine proslaviti u samostanskoj crkvi Svetе Marije u Zadru, kod sestara benediktinki, u nedjelju, 1. veljače 2015., svečanom Večernjom, s početkom u 17.00 sati.

Dragi redovnici i redovnice, srdačno Vas pozivam na svečanu Večernju uoči blagdana Prikazanja Gospodinova kako biste vi svoje posvećenje Bogu obnovili, a Kristovi vjernici za vas molili.

Želim Vam svima blagoslovjen Dan posvećenoga života.

† Želimir Puljić, nadbiskup

Broj: 225/2015.

Zadar, 26. siječnja 2015.

Predmet: Blagdan Prikazanja Gospodinova (Svjećnica) – Sv. Šime, 2. veljače 2015.

Svim župnim uredima i upraviteljima crkava u Gradu

Draga braćo i sestre,

U ponedjeljak, 2. veljače 2015., slavimo blagdan Prikazanja Gospodinova - Svjećnicu. Taj blagdan na osobit način slavimo u našoj Nadbiskupiji, u svetištu svetog Šime u Zadru. On, starac Šimun, na svoje ruke je primio Božansko Dijete kojega su njegova Majka Marija i sveti Josip donijeli prikazati Gospodinu.

Na sam blagdan, u ponedjeljak, 2. veljače 2015., u crkvi svetog Šime, svete mise slavit će se u 8.30 sati i u 18.00 sati s blagoslovom svijeća i ophodom.

Pozivam vas da okupljeni zajedno, svečano, molitvom i pjesmom proslavimo blagdan Prikazanja Gospodinova.

Sve Vas pozdravljam i blagoslivljem u Gospodinu.

† Želimir Puljić, nadbiskup

ODREDBE

Broj: 226/2015.

Zadar, 26. siječnja 2015.

Predmet: Izvještaj za Svećeničku godišnju skupštinu

P. t.

SVEĆENIČKI DOM "ZMAJEVIĆ"

NADBISKUPSKO SJEMENIŠTE "ZMAJEVIĆ"

KLASIČNA GIMNAZIJA IVANA PAVLA II. s pravom javnosti

VISOKA TEOLOŠKO - KATEHETSKA ŠKOLA U ZADRU

CARITAS ZADARSKE NADBISKUPIJE

KATEHETSKI URED ZADARSKE NADBISKUPIJE

URED ZA MLADE ZADARSKE NADBISKUPIJE

TISKOVNI URED ZADARSKE NADBISKUPIJE

TAJNIŠTVO ZA POVRET CRKVENE IMOVINE....

SVIM POVJERENSTVIMA U ZADARSKOJ NADBISKUPIJI

Poštovani!

Budući da idemo ususret 44. godišnjoj skupštini prezbiterija Zadarske nadbiskupije koja će se održati u četvrtak, 12. veljače 2015., na kojoj želimo prikazati život i rad u Nadbiskupiji u protekljoj godini, ovime Vas pozivam da Nadbiskupskom ordinarijatu, najkasnije do 9. veljače 2015. pismeno dostavite sljedeće:

1. Izvještaj o radu u protekljoj godini;
2. Konkretni planovi za 2015. godinu.

U Gospodinu Vas pozdravljam i blagoslovljam.

† Želimir Puljić, nadbiskup

Broj: 330/2015.

Zadar, 2. veljače 2015.

Predmet: Pastoral braka i obitelji s posebnim osvrtom na pastoral zaručništva
Četvrti pastoralno-katehetski kolokvij za svećenike (3. - 4. ožujka 2015.)

Svim dekanima u Nadbiskupiji

Poštovani gospodine Dekane,

Po nalogu gospodina Nadbiskupa u privitku Vam dostavljamo dopis vezan uz Četvrti pastoralno-katehetski kolokvij za svećenike, u organizaciji Vijeća za kler i Vijeća za katehizaciju i novu evangelizaciju. Tema Kolokvija je: 'Pastoral braka i obitelji s posebnim osvrtom na pastoral zaručništva', a održat će se 3. i 4. ožujka 2015. u prostorijama Nadbiskupijskoga pastoralnog instituta u Zagrebu, Kaptol 29a.

Također, u privitku dostavljamo i nacrt programa Kolokvija, pa Vas molimo, da u dogовору са svećenicima из Vašeg dekanata delegirate jednog svećenika koji će prisustvovati Kolokviju i prijavite Ordinarijatu (Ured kancelara), najkasnije do 25. velječe 2015.

S poštovanjem Vas pozdravljam,

don Josip Lenkić, kancelar

Broj: 359/2015.

Zadar, 2. veljače 2015.

Predmet: 44. svećenička skupština Zadarske nadbiskupije - četvrtak, 12. veljače 2015.

Svim svećenicima Zadarske nadbiskupije

Draga braćo svećenici,

Ovim sazivam 44. svećeničku skupštinu koja će se održati u četvrtak, 12. veljače 2015., u Nadbiskupskom sjemeništu "Zmajević" u Zadru, sa sljedećim dnevnim redom:

I. Kapelica Sjemeništa:

8.30 sati Prigoda za sakrament pomirenja
9.00 sati Euharistijsko slavlje

II. Dvorana Sjemeništa (10.15 sati)

a. Uvodna riječ Nadbiskupa

b. Apostolsko pismo, upućeno biskupima, svećenicima, redovničkim zajednicama i vjernicima laicima 'Dies Domini' - o posvećenju, poštivanju i produbljivanju Dana Gospodnjeg predstaviti će mr. o Jozo Milanović OSB.

c. Povjerenstvo za liturgiju – rad, djelovanje i poslanje... / u vidu produbljivanja svijesti sakralnosti prostora.... - mr. don Dario Tičić.

d. Svrha i djelovanje Nadbiskupijske ustanove za uzdržavanje klera i drugih crkvenih službenika Zadarske nadbiskupije - don Šime Kevrić.

e. Diskusija

f. Završna riječ Nadbiskupa

III. Zajednički objed u blagovaonici Sjemeništa (ca. 12.15)

Očekujem braću svećenike na ovoj našoj 44. svećeničkoj godišnjoj skupštini koja je važan znak našeg biskupijskog zajedništva. Sve Vas u Gospodinu pozdravljam i blagosloviljam,

† Želimir Puljić, nadbiskup

Prilog: Izvještaj iz Ekonomata za 2014.

Doprinos župa po fondovima u 2014.

ODREDBE

Broj: 360/2015.

Zadar, 4. veljače 2015.

Predmet: KORIZMENA AKCIJA 2015.

ŽUPNIM UREDIMA I UPRAVITELJIMA CRKAVA U NADBISKUPIJI OSNOVNIM I SREDNJIM ŠKOLAMA U ZADARSKOJ ŽUPANIJI VJEROUČITELJIMA OSNOVNIH I SREDNJIH ŠKOLA U ZADARSKOJ ŽUPANIJI GRADOVIMA I OPĆINAMA U ZADARSKOJ ŽUPANIJI

Poštovani,

Sveto korizmeno vrijeme nas poziva da ga provedemo u 'postu, molitvi i bratskoj ljubavi'. I ove godine nastavljamo s 'korizmenom akcijom' koja se u našoj Nadbiskupiji provodi već 12 godina. Svojim skromnim prilozima, naime, naše su župe, škole, ustanove, odrasli, djeca, mлади и ljudi dobre volje pomogli u raznim potrebama, kako u Domovini, tako i u misijama diljem svijeta (Centar za rehabilitaciju sv. Filip i Jakov, centar za smještaj i školovanje siromašne djece i mlađih u Kampali u Ugandi, obnova škole i športske dvorane u Maipu-Čile, Psihijatrijska bolnica na Ugljanu, pomoći potrebnima i siromašnima u BiH, izgradnja kuća za obitelji s brojnom djecom u Kistanjama, 'Zadar s ljubavlju Vukovaru'...).

Ovogodišnjom 'korizmenom akcijom' želimo pomoći sirotištu 'Kardinal Alojzije Stepinac' u Bon Reposu, nadbiskupija Port-au-Prince (Haiti), koje vode sestre Služavke Malog Isusa. Sirotište je otvoreno 2010. godine nakon potresa, a trenutno u njemu boravi 48 djece u dobi od 18 mjeseci do 13 godina. Nakon potresa mnoga su djeca ostala bez ikoga svojega, sama, gola i bosa, bez osnovnih sredstava za život. Ovogodišnjom korizmenom akcijom, dakle, želimo pružiti našu skromnu pomoći siromašnoj djeci na Haitiju.

Župnicima stavljam na srce provođenje ove akcije tijekom korizme na način koji najbolje odgovara prilikama u župi koju poslužuju. A sve koji žele sudjelovati, molim, neka svoj prilog dostave u župni ured ili pak uplate na žiro-račun Nadbiskupije s naznakom: 'za sirotište Kardinal Alojzije Stepinac':

NADBISKUPSKI ORDINARIJAT - ZADAR
HR5324070001100041082 Poziv na broj: 02 00755877-536

Uz ovu 'korizmenu akciju' i ove godine organizira se 'Tjedan solidarnosti i zajedništva s Crkvom i ljudima u Bosni i Hercegovini' (2.-8. ožujka 2015.). Podsjećam kako je milostinja koja se prikupi na 3. korizmenu nedjelju u crkvama diljem Nadbiskupije namijenjena za Crkvu u BiH i treba je čim prije dostaviti u Ekonomat s naznakom 'Kolekta za BiH 2015.'

Tjedan solidarnosti s Crkvom u BiH, pod geslom 'Nositi Isusovu ljubav' ima za cilj, ne samo materijalnu pomoći, opstanak Hrvata katolika u BiH, napose u onim dijelovima u kojima su egzistencijalno ugroženi, nego jačanje međusobne povezanosti na duhovnoj i svakoj drugoj razini između Crkve u Hrvatskoj i BiH.

Želim svima plodne korizmene dane uz pozdrav i blagoslov od Gospodina,

† Želimir Puljić, nadbiskup, v.r.

Broj: 16/2015.

Zadar, 2. veljače 2015.

Predmet: Inicijativa 40 dana za život

Svim župnim uredima, upraviteljima crkava u gradu Zadru, samostanima, redovničkim zajednicama, crkvenim pokretima, zajednicama, udrugama u Nadbiskupiji, bolničkom kapelanu u Zadru

Poštovani,

Naša Nadbiskupija, naš grad Zadar, želi se uključiti u Inicijativu 40 dana za život. Ta je inicijativa već poznata u svijetu, a isto tako sprovedena je u većim gradovima u Hrvatskoj. Naime, radi se o molitvenoj inicijativi pred bolnicama ili u krugu bolnice za život nerođenih.

Konkretno, u našem gradu Zadru, molilo bi se za život pred Općom bolnicom kroz čitavu korizmu u vremenu od 9-15 sati.

U dogовору са нашим Nadbiskupom, pozivaju се сви жупници града Zadra, redovnici и redovnice, представници свих crkvenih pokreta, zajednica i udruga i свих ostalih vjernika laika koji se жеle priključiti овој inicijativi да дођу на zajednički susret oko организације ovog događaja, у пonedjeljak, 9. сiječња 2015. године у 19,30 satи у dvoranu sjemeništa ‘Zmajević’ у Zadru, Trg sv. Stošije 2.

S поштovanjem Vas pozdravljam,

U ime Inicijative 40 dana za život.

Mons. Ivan Mustać, v.r.
koordinator za crkvene pokrete,
zajednice i udruge Zadarske nadbiskupije

Broj: 399/2015.

Zadar, 10. veljače 2015.

Predmet: Pepelnica u Katedrali

Draga braćo svećenicu,

U nedjelju, 15. veljače 2015. godine na svetim Misama s narodom oglasite sljedeće:

Na Čistu srijedu - Pepelnicu, 18. veljače 2015., u katedrali sv. Stošije, u 18 sati predvoditi ћu svetu Misu i obred pepeljanja.

Na Čistu srijedu i Veliki petak obvezni su post i nemrs: post za sve punoljetne vjernike do započete šezdesete godine života, a nemrs za sve one koji su navršili četrnaestu godinu života. Nemrs treba obdržavati u sve korizmene petke, dok se u drugo vrijeme kroz godinu može zamjeniti nekim drugim pokorničkim djelom. Dobro je na to uvijek iznova podsjećati i podučavati naše vjernike. Postom, molitvom i milostinjom pridružimo se cijeloj Crkvi kako bismo postali što sličniji svome slavnому Gospodinu.

Pozivam vjernike da mi se pridruže i da tako zajednički označimo početak svetog korizmenog hoda prema svetkovini Uskrsnuća Gospodnjega.

U Gospodinu Vas pozdravljam,

† Želimir Puljić, nadbiskup

ODREDBE

Broj: 9-02/2015.

Zadar, 9. veljače 2015.

Predmet: Susret dekana 23. veljače 2015. u 10 sati u Ordinarijatu

Poštovani gospodine Dekane,

Ovim Vas pozivam na susret dekana u Velikoj dvorani Ordinarijata, 23. veljače 2015. u 10 sati. Budući daje euharistijska godina u tijeku, tema ovog susreta bit će "praktične naravi" gledom na planiranje i programiranje euharistijskog dana u župama, euharistijskog kongresa po dekanatima, te završnog euharistijskog kongresa u Zadru:

- a. Programiranje euharistijskog dana u župama.
- b. Program euharistijskog kongresa po dekanatima.
- c. Planiranje završnog euharistijskog kongresa u Zadru.

- Što se tiče programiranja euharistijskog dana u župama, neka župnici najprije odrede kojeg datuma će se obilježiti euharistijski dan u pojedinoj župi. Bilo bi dobro da ne budu u isti dan u dekanatu, kako bi svećenici mogli pomoći jedni drugima. I dobro je predvidjeti "dnevni program" toga dana: Klanjanje, kateheza (o euharistiji, svetoj Misi...), prigoda za ispovijed, euharistija i eventualno prigodna procesija... Molim vas, poštovani gospodine Dekane, prodiskutirajte sa svećenicima o izloženom, tražite njihove prijedloge i sugestije kako biste na susretu mogli o tomu izvijestiti.

- Što se tiče euharistijskog kongresa po dekanatima, dogovorite se na susretu u kojem će se mjestu slaviti dekanatski euharistijski kongres, te u tom vidu predložite i formiranje konkretnog odbora.

- Iako je euharistijski kongres u Zadru predviđen na jesen, progovorit ćemo i o tomu na našem susretu (mjesto, vrijeme, odbor., i drugo).

Neka nam ova euharistijska godina pomogne u euharistijskoj vjeri, kao i u odgovornosti koju nam je Božja Providnost povjerila na našem krštenju i svetom ređenju. Svima pozdrav i blagoslov od Gospodina,

† Želimir Puljić, nadbiskup

Broj: 497/2015.

Zadar, 25. veljače 2015.

Predmet: Studijski susret za svećenike zaređene u zadnjih deset godina

Poštovani,

Na zadnjoj svećeničkoj rekolekciji Nadbiskup je najavio održavanje studijskog susreta za svećenike zaređene u zadnjih deset godine koji će se održati u našem Sjemeništu od 11. do 13. ožujka 2015. Susret će započeti poslije rekolekcije, u srijedu 11. 03. 2015. u 16 sati, a završiti 13. ožujka zajedničkim objedom.

Voditelj susreta je prof. dr. Josip Bošnjaković, svećenik đakovačke nadbiskupije, stručni voditelj na psihološkom i psihoterapeutskom području djelovanja u Đakovačko-osječkoj nadbiskupiji. Tema susreta je važnost dušobrižničkog razgovora s određenim teoretskim i praktičnim poteškoćama na tom polju, kao napr. zašto ljudi teško razgovaraju i ne razumiju se, ili se krivo razumiju? Kako biti slobodan pred brojnim izazovima suvremene manipulacije?! Profesor još nije dostavio konkretni program rada i teme predavanja, pa kad dobijemo, dostavit će vam se poštom.

Radi osiguranja smještaja u sjemeništu molit ću vas da ovaj listić popunite i pošaljete na adresu Ordinarijata kako bi se predvidjelo smještaj za dvije noći.

Uz pozdrav i svako dobro,

Don Igor Ikić, vikar za pastoral

RASPORED KRIZMI U ZADARSKOJ NADBISKUPIJI 2015.

Broj: 524/2015.

Zadar, 2. ožujka 2015.

Raspored dijeljenja sakramenta sv. Potvrde za 2015. godinu sastavljen je prema prijedlozima župnika i odluci nadbiskupa. U skladu s kanonskim odredbama (Kan. 882 i Kan. 884 § 1) ovime dajem delegatima ovlast za podjeljivanje ovog sakramenta.

	ORDINARIJ	GENERALNI VIKAR	PROVINCIJAL FRAN- JEVAČKE PROVINCije SV. JERONIMA	DON SREĆKO FRKA - PETEŠIĆ
11. 4.		Zadar - Bili Brig		
12. 4.		Vrana	Vrsi Poljica	
18. 4.		Zadar - Smiljevac		Zadar - Arbanasi
19. 4.			Popovići	
25. 4	Starigrad -Trib- anj-Kruščica / Seline	Zadar - Ploče	Neviđane Mrljane	
26. 4.	Sali i Žman		Pašman	
2. 5.	Euharistijski kongres	Euharistijski kon- gres	Euharistijski kongres	Euharistijski kongres
3. 5.	Karin		Vir	Povljana – Dinjiška -Vlašići
9. 5.	Biograd n/m	Sv. Ivan - Relja		Kistanje
10. 5.	Dračevac Ninski	Sv. Filip i Jakov		Islam Latinski
16. 5.	Benkovac	Zadar - Puntamika		Zadar - Belafuža
17. 5.	Pag			
23. 5.	Pridraga	Zadar - Plovanija		Zadar - Voštarnica
24. 5.	Katedrala Sv. Šime-Bokanjac			
30. 5.	Bibinje	Tinj		Zadar - Stanovi
31. 5.	Posedarje	Raštević Polača		
6. 6.		Banj		Ždrelac Dobropoljana
7. 6.				Privlaka
13. 6.				
14. 6.	Perušić		Brišovo Murvica	

20. 6.				
21. 6.	Ražanac			

U pripremi slavlja sakramenta Potvrde treba se držati sljedećega:

1. Organizirati prije slavljenja Potvrde susret Dekana ili, Djelitelja s krizmanicima ili Vikara za pastoral te sa roditeljima i kumovima, posebno.
2. Treba na pregled pripremiti za susret:
  - a) Imenik krizmanika i njihovo pohađanje kateheza za pripravu primanja sakramenta;
  - b) Popis tema, odnosno udžbenik, po kojima su se krizmanici spremali;
  - c) S Djeliteljem dogоворити način odvijanja cijelog slavlja.
3. Treba uvijek predstaviti krizmanike, nakon Evandželja, kako predviđa obred slavlja. Najbolje je kada to učini jedan od roditelja.
4. Molitvu vjernika uvijek se uzima iz obrednika. Neka je predmole odrasli vjernici.
5. Fotografiranje, zajedničko s Djeliteljem, kao i pojedinačno, mora biti obavljeno na doličan način. Nered koji se stvara u crkvi razbija njezinu sakralnost. Na to treba unaprijed upozoriti i spremiti krizmanike, roditelje i kumove.

O svim navedenim točkama trebate upoznati kako krizmanike tako i roditelje.

Svima pozdrav u Gospodinu.

† Želimir Puljić, nadbiskup

IMENOVANJA I RAZRJEŠENJA

1. Don Augustin Lozić razrješen je službe župnika župe Pristeg (dekret broj: 394/2015., od 5. siječnja 2015.);
2. Don Šimun Šindija imenovan je župnikom župe Pristeg (dekret imenovanja broj: 395/2015., od 5. siječnja 2015.);
3. Mons. Nikola Dučkić razrješen je dužnosti službe v.d. dekana Benkovačkog dekanata (dekret broj: 526/2015., od 26. veljače 2015.);
4. Don Anđelko Buljat imenovan je dekanom Benkovačkog dekanata (dekret broj: 527/2015., od 26. veljače 2015.)

Duhovne vježbe privatno obavili:

1. Don Slavko Ivoš: Samostan sv. Kuzme i Damjana, Čokovac, 26.- 29. 10. 2014.
2. Don Domagoj Kelava: Dom duhovnih vježbi D.I. Opatija, 24. – 27. 11. 2014.
3. Don Zvonimir Mikulić: Lužnica, 19. – 23. siječnja 2015.

**SVEČANA AKADEMIJA U ZADARSKOJ PRVOSTOLNICI
POVODOM 25. OBLJETNICE BISKUPSKE SLUŽBE
NADBISKUPA ŽELIMIRA PULJIĆA**

**"S DUBROVAČKOG STRADUNA
NA ZADARSKU KALELARGU"**

Dvadeset i peta obljetnica biskupskog ređenja zadarskog nadbiskupa Želimira Puljića (14. siječnja 1990. - 14. siječnja 2015.) proslavljena je u subotu 10. siječnja Svečanom akademijom u katedrali sv. Stošije u Zadru pod geslom: „S Dubrovačkog straduna na zadarsku Kalelargu“. Život i djelovanje mons. Želimira Puljića predstavili su: don Josip Lenkić, mr. don Dario Tičić i s. Mirjam Gadža. U svečanosti koju je vodila Ines Grbić sudjelovao je i Katedralni zbor sv. Stošije pod ravnanjem mo. Žana Morovića i u orguljaškoj pratnji Dragana Pejića.

Pozdravna riječ mons. Josipa Lenkića, Generalnog vikara

Preuzvišeni gospodine nadbiskupe Želimire, srebrni svečaru!

Preuzvišena gospodo biskupi,

Braćo svećenici, redovnici, sestre redovnice!

Dragi bogoslovi i sjemeništari,

Uvaženi gosti iz crkvenoga i društvenoga života,

Braćo i sestre!

Sve vas od srca pozdravljam na ovoj svečanoj akademiji posvećenoj proslavi 25. obljetnice biskupskog ređenja našega gospodina nadbiskupa mons. dr. Želimira Puljića, ordinarija ove mjesne Crkve.

Pade mi u dio veoma časna, ali ujedno i teška dužnost osvrnuti se na 25 godina biskupske službe našega jubilarca, nadbiskupa Ordinarija, preuzvišenoga gospodina mons. dr. Želimira Puljića o njegovu srebrnom biskupskom jubileju, 25. obljetnici biskupske službe. Časna, jer bih trebao progovoriti o vrsnom čovjeku Crkve kojemu je dva desetljeća bilo povjereni da bude 'anđelom Crkve Dubrovačke', njezinim Pastirom i Učiteljem, a sada 'vrlo ljubljene Crkve Zadarske, znameštite po drevnim spomenicima i novijim svjedočanstvima vjere nakon blažene smrti zadarskog nadbiskupa mons. Ivana Prende' (papinska bula imenovanja zadarskim nadbiskupom). A teška zbog toga, što bih trebao nešto reći o cijelom spektru dužnosti koje su utkane u biskupsku službu. Zato ovaj prikaz shvaćam samo kao nekoliko kamenića u mozaiku jednog aktivnog, bogatog, pa i turbulentnog života i četvrtstoljetnog biskupskog djelovanja. Ta neumorna aktivnost proizlazi dijelom iz same svećareve naravi, a dijelom iz okolnosti i vremenâ u kojima mu je bilo živjeti i voditi Crkvu Dubrovačku, a zatim Crkvu Zadarsku. Ljudi vole govoriti o 'prijeolnim vremenima'. Doista, u posljednjih 25 godina prelamala su se vremena, gomilali događaji, ispreplitala zbivanja, na crkvenom i društvenom planu.

Najprije Vam, preuzvišeni gospodine nadbiskupe, smijem u ime cijelog klera zadarskoga, u ime redovnika i redovnica, bogoslova i sjemeništara i Božjega naroda naše nadbiskupije, izreći srdačnu čestitku za Vaš srebrni biskupski jubilej, za 25 godina vjernog biskupskog služenja. Bog Vam bio nagrada za sve ono što ste učinili i činite, a neka njegov blagoslov prati Vaš budući život i djelovanje, do zlatnog biskupskog jubileja, ako je Njegova volja! Ad multos annos archiepiscopae Želimire!

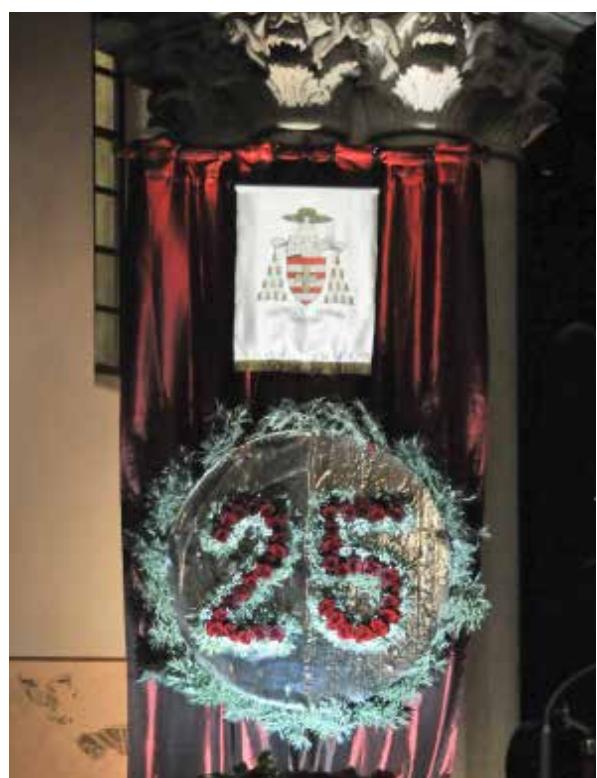

Odgajna i školska izobrazba

Izdanak 'svete loze' hrvatskoga naroda iz zemlje Hercegove, pozvane služiti Bogu i Crkvi, jest i rod Puljića, koji je samo u nekoliko posljednjih desetljeća Katoličkoj Crkvi i hrvatskom narodu darovao čak 12 svećenika i redovnika. Izdanak ove svete loze jest i mons. dr. Želimir Puljić, dubrovački biskup te zadarski nadbiskup. Rođen u mjestu Kamena, župa Blagaj, u Mostarsko-duvanjskoj biskupiji, kao peto dijete Ivana i Ane r. Raguž. Prema datumu upisanom u knjigu rođenih Matičnog ureda Blagaj, rodio se 7. ožujka 1947. godine. Međutim, pravi datum rođenja vjerojatno je 2. veljače 1947., 'ujutro rano u zoru, na Kandeloru' kako je majka Ana rekla sinu Želimiru i čemu on više vjeruje nego matičarevu zapisu'. Desiderius, Desiderans pacem, Želimir!

Osnovnu školu završio je u rodnom mjestu, a osmogodišnju u Blagaju, Mostaru i Požegi. "Srednju humanističku školu Ruđer Bošković" pohađao je u sjemeništu u Dubrovniku. Teologiju je započeo u Splitu, a nastavio u Rimu na Papinskom sveučilištu Urbaniani. Na Lateranskom teološkom fakultetu postiže magisterij iz pastoralne teologije. Osim teološkog fakulteta mons. Puljić je završio i studij psihologije na Papinskom sveučilištu Salesianumu, gdje je 1980. godine obranio doktorski rad.

Za svećenika Mostarsko-duvanjske biskupije zaređen je 24. ožujka 1974. u Rimu, u zavodskoj crkvi na Gianicolu, a zaredio ga je kardinal Agnello Rossi, tadašnji pročelnik Kongregacije za evangelizaciju naroda. Mladu misu proslavio je u Požegi, u župnoj crkvi, danas katedrali sv. Terezije, 7. srpnja 1974. Godine. A sekundicije je obilježio u rodnom mjestu u Kamenoj, na obiteljskom groblju roda Puljića. U rujnu 1978. godine dekretom mostarsko-duvanjskog biskupa mons. Petra Čule imenovan je odgojiteljem u Sarajevskoj bogosloviji. Službu prefekta studenata obavlja od 1978. do 1980. godine. Tada biva imenovan vršiteljem dužnosti rektora Bogoslove; 1981. godine postaje dekanom Vrhbosanske visoke teološke škole (danasa Teološki fakultet). Tu službu obavlja do 1986. godine. Tada biva izabran za rektora Vrhbosanske katoličke teologije i na toj službi ostaje tri godine. Na Vrhbosanskoj teološkoj školi predaje psihologiju i psihologiju religije, kršćanski socijalni nauk i katehetiku. Surađuje i piše u domaćim i stranim časopisima. Drži predavanja za studente, duhovne vježbe za časne sestre i mladež. Nastupa na tribinama, počađa župe Vrhbosanske nadbiskupije. Bio je član Katehetskog vijeća i Obiteljskog vijeća Mostarsko-duvanjske biskupije.

Iz Kamene u "grad sunca i kamena"

Nakon 12 godina službovanja u Sarajevu, 13. studenoga 1989. godine, papinski pronuncij mons. Gabriel Montalvo pozvao ga je u Beograd i upoznao sa željom pape Ivana Pavla II. da preuzme službu dubrovačkog biskupa. Nakon što je neko vrijeme razmišljao o Papinoj želji nakani, mons. Puljić je 27. studenoga javio pronunciju Montalvu 'kako svoju lađu sada ostavlja žalu...' Vijest o imenovanju za dubrovačkoga biskupa objavljena je 7. prosinca 1989. Za dubrovačkog biskupa zaredio ga je blage uspomene kardinal Franjo Kuharić, zagrebački nadbiskup, uz suposvetitelje, splitsko-makarskog nadbiskupa mons. Ante Jurića i mostarsko-duvanjskog biskupa mons. Pavla Žanića. U koncelebraciji je bilo još 12 hrvatskih biskupa. Ređenje je bilo ispred dubrovačke katedrale, 14. siječnja 1990. Za moto svoje biskupske službe izabrao je riječi: „UNITAS, LIBERTAS, CARITAS“, preuzete iz Augustinove rečenice: 'In necessariis unitas, in dubiis libertas, in omnibus caritas' - što znači: 'U bitnome jedinstvo, u dvojbama sloboda, a u svemu ljubav'.

Otići ćemo sada mišlu do Straduna i saznati kakvi su, svjetlu nasuprot, uslijedili dani tame. Ipak, bijaše na čelu Dubrovačke biskupije – čovjek odgovornosti i poslanja.

Mons. Želimir Puljić dvadeset je godina služio u dubrovačkoj Crkvi, trudeći se prožeti svoju biskupiju božanskom milošću i kršćanskim zajedništvom. Milošću Božjom posvećenje mons. Puljića koincidiralo je s padom komunizma u Europi i svijetu, nastankom neovisne i slobodne Republike Hrvatske, te uvođenjem ljudskih, vjerskih i nacionalnih prava u živote hrvatskih građana, ali i tragičnom srpsko-crnogorskom agresijom. Sve je to obilježilo prvo desetljeće djelovanja mons. Puljića, dajući njegovu životu i radu posve osobitu dimenziju, kakvu je rijetko koji od prvaka dubrovačke Crkve imao. Pred njim je bio težak zadatak. Komunizam je za sobom ostavio tešku baštinu: duhovnu pustoš i moralnu bijedu, satrveno ljudsko dostojanstvo, u kosti ucijepljen strah, servilnost i krive društvene i znanstvene postulate - pola stoljeća ateističke tiranije.

Kao stup vjere i oslonac nade svome vjerničkom narodu, u tom razdoblju, bi pozvan, i poslan, mladi biskup mons. Želimir Puljić. Za sijelo mu bi određena drevna Dubrovačka biskupija. Iako s kršćanskim korijenima još od apostolskih vremena, ta biskupija, zbog svoga specifičnog položaja: na susretištu rimokatoličanstva s pravoslavljem i islamom, te na etničkoj granici četiriju južnoslavenskih naroda, međusobne prošlosti prepune konfliktata, bijaše osobito osjetljiva i teška za djelovanje. Međutim, Želimir Puljić bijaše pravi čovjek za povjerenu mu misiju, čovjek odgovornosti i poslanja. Pad komunizma u Republici Hrvatskoj u svibnju 1990. godine omogućio je biskupu Želimiru da svim snagama prione provedbi povjerene mu misije.

Nakon slobode i demokracije rat i razaranje

A onda dođe rat, koji je zaprijetio posvemašnjem uništenju povjerene mu biskupije. Nije bio pošteđen trenutaka teške tame i duboke tjeskobe na čelu biskupije. Dug bi bio popis takvih zbijanja. Biskup Želimir 5. listopada 1991. godine upućuje papi Ivanu Pavlu II. pismo u kojem, među ostalim, piše: '... Strašna razorna sila već je ušla na teritorij moje Biskupije. Tisuće osoba pobjegle su iz svojih mjesta i nalaze se u prihvatilištima za prognanike. Čak desetak svećenika se već nalazi s njima ili su ovdje, u mojoj biskupskoj rezidenciji. Srušene kuće, zapaljene šume i strašne kanonade koje neprestano odjekuju... slika je koja zastrašuje. Tisuće vojnika i rezervista iz Crne Gore i Hercegovine prijete uništenjem naroda i mnogih spomenika. Desetak crkava je već bombardirano ili su zapaljene; izolirani smo kako na kopnu tako i na moru... Odsječeni smo; i bez vode smo, bez struje, bez telefona. Sveti Oče! Stanje je više nego dramatično...'

Stizale su vijesti o rušenjima, miniranjima, paleži, oštećivanju župnih i filijalnih crkava, župnih

kuća, grobljanskih kapelica, samostana i drugih crkvenih zdanja. Jedna ružna vijest sustizala je drugu. Jedna jobovska vijest sustizala je drugu. Nemoguće je i nabrojiti koliko je toga bilo. Suočen s nevoljama rata, biskup moli, zaklinje domaće i svjetske moćnike, zauzima se za mir, sam i s drugim vjerskim poglavarima, putuje, piše dopise i apele, susreće državnike, ratne zapovjednike, prosvjeduje, čini se – sve uzalud.

Sve su oči uprte u njega. Kao brižni duhovni otac, istodobno skrbi oko vjernika svoje biskupije. U trenutku kada je agresor okupirao Cavtat i spremao se na završni juriš prema gradu Dubrovniku, prepunom ucviljenih prognanika i uplašenih građana, on je 16. listopada 1991. godine na Radio Dubrovniku pokrenuo svakodnevni religijski program pod geslom: „Ohrabri se, narode moj; Bogu se pomoli i Njemu zavapi!“ Bio je to biskupov ohrabrujući glas u tami rata i beznađa, kojim je budio nadu u ljudima i poticao ih da ostanu u Gradu. Mnoge su od tih ohrabrujućih riječi ostale u srcima ljudi. Neke su postale dio zajedničkog projekta biskupa Želimira i poznatog hrvatskog književnika, Dubrovčanina, akademika Luke Paljetka, koje je uglazbio maestro Đelo Jusić u ratnom oratoriju 'Istina o gradu slobode'. I istinitom se pokazala ta poruka nade. Dubrovački puk je uz Božju pomoć i podršku cijelog hrvatskog naroda preživio, obranio i oslobođio svoju djedovinu.

Ohrabri se, narode moj i Bogu zavapi!

U putovanju, s nizom opasnosti i problema, obišao je prognane vjernike koji su spas našli po dalmatinskim gradovima i otocima, slao izaslanike put Kvarnera i Istre da ih pohode i da im pomognu, te vodio živu korespondenciju s domaćinima dubrovačkih izbjeglica u Italiji, interesirajući se u kakvim uvjetima žive daleko od ljubljene im domovine Hrvatske. Veliku brigu pokazivao je i za tisuće vjernika koji su ostali na okupiranom području. Nastojao im je pomoći duhovno i materijalno preko samoprijegornih slugu Božjih svećenika. Skrbio se i za tri redovnice Družbe Kćeri Milosrda koje su ostale u svom Samostanu u okupiranom Cavtatu. U središte zbivanja stupa biskupijski Caritas preko kojeg su dostavljene stanovništву na okupiranim područjima velike količine hrane, lijekova i higijenskih potrepština da mogu preživjeti u stanju posvemašnjega jada i nestasice u koju su zapali pod vlašću JNA. Biskup svoju rezidencijalnu kuću stavlja na raspolažanje, udomljuje prognane svećenike i druge.

Potraja to teško stradanje više od četiri duge godine. Prođe rat, dođe primirje, ostade pustoš u biskupiji koja je izgubila tri četvrtine vjernika. Ostadoše samo ostatci ostataka. Ali klonuti se ne smije. Glavu gore, ruke k nebu, i idemo dalje! Biskup obilazi, hrabri, tješi, potiče na obnovu i povratak. Nailazi na mnoštvo prepreka, no, on se ne da smesti. Njegovo stolovanje u Dubrovniku podudara se s najtežim trenucima u suvremenoj povijesti Dubrovnika, srpsko-crnogorskoj agresiji na grad Dubrovnik. Biskup Puljić bio je svjedok u službi istine, promicatelj mira, sigurnosti i slobode. Čovjek-čeljade! Svojim je čuvenim propovijedima tješio, davao nadu i hrabrio dubrovački puk, učvršćujući ga u nacionalnom ponosu i vjeri. Njegova pisma i apeli u kojima je tražio pomoć za svoj grad i svoju domovinu, dirljiva su svjedočanstva ljubavi prema svom narodu.

U duhu poticaja 'Odvažimo se, braćo, početi ispočetka', slijedi graditeljska aktivnost i vrijeme velike obnove. Spaljena zemlja, nad kojom se širio jauk preživjelih i smrad zgarišta. Grobna atmosfera. Nema župe u kojoj se nešto ne obnavlja, jer ih je malo u kojima nema ruševina. Grade se srušene crkve, obnavljaju župne kuće, kapelice, samostani. Obnavljaju se i ruševine u dušama, jer biskup poziva na praštanje, pomirenje, na molitvu za progonitelje i zločince. U tim teškim vremenima bio je i ostao neumorni mirotvorac. A takvi će se 'sinovima Božjim zvati' (Mt 5,9), reče naš Gospodin. Svojim mladenačkim elanom pokrenuo je niz inicijativa u biskupiji, pronađe novu snagu i pokreće akciju obnove: 'Župa župu pomaže'. Pronalazi donatore u inozemstvu i posredstvom biskupijskoga caritasa podržava drugu humanitarnu akciju 'Krov nad glavom'.

Odvazimo se, braćo, početi ispočetka!

I dok Dubrovačka biskupija krajem 1992. godine ulazi u razdoblje kakvoga-takvoga smiraja, u njezinom zaleđu, u Bosni i Hercegovini počinje novi, još suroviji rat. Vezan za tu zemlju podrijetlom i ranijom službom, biskup Želimir apelima, posredovanjima i humanitarnim akcijama nastoji pomoći tamošnjim napadnutim narodima. Biskup Želimir nikada se nije mirio s ruševinama: ni s onim materijalnim, niti s onima u dušama. Kad je ratna stihija prohujala, valjalo je graditi. U vrijeme otkako je mons. Puljić nositelj biskupske službe, osobito u ratu, u Dubrovačkoj biskupiji stradalo je ukupno 300 objekata (župnih crkava, kapela, župnih kuća, samostana, groblja). Njegovim zauzimanjem obnovljeno je 19 župnih crkava, 147 drugih crkava i kapela, 14 župnih kuća. Osobito se zauzeo preporukama drugim institucijama u zemlji i inozemstvu za obnovu 25 samostana na području Dubrovačke biskupije stradalih u ratu.

Uz obnovu crkava, župnih kuća i samostana, treba istaknuti i veliku ulogu i doprinos biskupa Želimira u obnovi križa na Srđu, koji i danas bdije nad Gradom. Križ na Srđu dao je 1935. godine podići biskup dubrovački Josip Marija Carević kao spomen na 1900 godina od Kristovog raspeća. Postavljen je i blagoslovjen 10. lipnja 1935. godine, a srušen u Domovinskom ratu 6. prosinca 1991. godine. Nakon nekoliko dana, branitelji Srđa su od nekoliko dasaka napravili drveni križ, kao znak da su još uvijek na Srđu. Zahvaljujući upravo biskupu Želimiru, križ je obnovljen 12. listopada 1997. godine. Obnovljeni križ blagoslovio je kardinal Franjo Kuharić. U povodu obnavljanja križa na Srđu, na poticaj biskupa Želimira, mo. Šime Marović uglazbio je oratorij 'In hoc signo vinces', čiji tekst su napisali biskup Želimir i don Petar Vuletić-Šjor, svećenik Mostarsko-duvanjske biskupije. Ostatke srušenog križa blagoslovio je 2003. godine na misi u Gružu papa Ivan Pavao II., nakon čega će biti ugrađeni u nove crkve i oltare u Dubrovačkoj biskupiji.

Biskup Želimir nastavio je svijetle tradicije Crkve. Ona je oduvijek ne samo učiteljica Božjega puta, nego i nositeljica školstva, kulture, dijaloga, politike. Čovjek bogate kulture, širokih pogleda i velikog pastoralnog iskustva. Bio je to idealan spoj iskustva i mladosti. Obilazio je župe, poticao buđenje vjerničkog života, tražio pojačanu katehizaciju, zalagao se za bolju pripremu mlađih na brak kroz zaručničke tečajeve; koristio je medije za navještaj evanđelja, tisak, radio i televiziju. Zauzimao se za sve što je moglo doprinijeti intenzivnjem vjerskom životu biskupije. Utemeljio je Teološko-katehetski institut u Dubrovniku pri Teologiji u Splitu 1992. godine, za obrazovanje vjernika laika, prije svega vjeroučitelja. Još kao profesor, a i kao biskup, pisao je stručne radove u području znanosti, publicistike, žurnalistike, psihologije, kulture i ljudskih prava u domaćim i stranim zbornicima i časopisima. Sudjeluje na raznim simpozijima u domovini i inozemstvu, a nekim je simpozijima bio i domaćin u Dubrovniku.

Dobro došli, Sveti Oče, u oazu hrvatske slobode

Biskup jubilarac doživio je u tih 20 godina biskupske službe i zvjezdane trenutke biskupije koju je predvodio. Sigurno je tu na prvom mjestu nezaboravni i najveći dan u cjelokupnoj povijesti Dubrovačke biskupije 6. lipnja 2003. godine. To je bio dan radosti zbog dolaska 'čovjeka u bijelom', sv. oca Ivana Pavla II. u Dubrovnik i proglašenja blaženom službenice Božje Marije od Propetog Isusa Petković iz Blata.

'Sveti Oče! Dobro došli na ovo tlo koje je stoljećima bilo oazom hrvatske slobode. Dobro došli u Grad koji je prepun uspomena povijesnih veza Apostolske Stolice i Dubrovnika... Raduje se okupljeni Božji puk što će Vaše ruke blagosloviti ne samo ljude i obitelji ovoga kraja, već i mučeničkom krvlju natopljeno tlo ove biskupije i domovine naše. Danas će se u nebu radovati i oni brojni svjedoci koji su u zgodno i nezgodno vrijeme ostali vjerni Bogu i Crkvi, te u trajno borbi

za krst časni i slobodu zlatnu, uspjeli prenijeti na svoje potomke vjeru i kulturnu baštinu od koje i danas živimo. Siguran sam kako će nam se posebice pridružiti i dubrovački mučenici s Dakse, svećenici i ugledni vjernici svjetovnjaci. Oni su, naime, upravo iz ove luke, ljeta Gospodnjega 1944., odvedeni i ubijeni na tom obližnjem otočiću. Pridružit će nam se i brojni pali branitelji iz Domovinskog rata, koji se nisu plašili ni sile, a ni oružja onih koji su bili naumili u ropstvo i okove staviti ne samo ovaj Grad - simbol slobode, već i cijelu zemlju Hrvatsku'...

Zaslужan je za posjet pape Ivana Pavla II. Dubrovniku, kao i za Papinu privolu da bude proglašen počasnim građaninom Dubrovnika. Povod radosti i ponosu svakako je i činjenica da je u 20 godina djelovanja biskupa Želimira, u Dubrovačkoj biskupiji zaređeno 19 svećenika. U svijetle i radosne trenutke Crkve Dubrovačke i njezina jubilarca spada svakako i ustanova i blagoslovljeno djelovanje Caritasa sa svim njegovim pothvatima, svećenička i redovnička zvanja, povratak nacionalizirane crkvene imovine, osobito dvaju vrijednih kulturnih objekata nulte kategorije – samostana sv. Klare u Dubrovniku, koje je trenutno središte djelovanja Biskupskog ordinarijata i drugih ureda, kao i benediktinskog samostana sv. Marije na otoku Mljetu, oaze mira i duhovnosti i velike kulturne važnosti.

Dubrovnik su na biskupov poziv pohađali brojni visoki crkveni uglednici: kardinali, papinski nunciji, nadbiskupi i biskupi svih hrvatskih i brojnih europskih dijeceza. Tu su održavana i zasjedanja biskupa HBK i BK BiH, međureligijski susreti koje je biskup jubilarac tako revno poticao, i brojni drugi skupovi kojima je on bio domaćinom. Gradsко vijeće grada Dubrovnika na sjednici održanoj 28. siječnja 2013. g. odlučilo je bivšem dubrovačkom biskupu, a sada zadarskom nadbiskupu i predsjedniku Hrvatske biskupske konferencije dr. Želimiru Puljiću, dodijeliti Nagradu Dubrovnika za životno djelo zbog dugogodišnjih iznimnih zasluga u promicanju Dubrovnika, zaštite ljudskih prava i mirotvorstva.

S dubrovačkog Straduna na zadarsku Kalelargu

Petnaestoga dana mjeseca ožujka, Gospodnje godine 2010., papa Benedikt XVI. imenovao ga je zadarskim nadbiskupom.

14. studenoga 2012., na 45. redovitom plenarnom zasjedanju Hrvatske biskupske konferencije izabran je za predsjednika HBK. U ime HBK, kao predsjednik Vijeća za inozemnu pastvu ili zbog potreba vlastite biskupije, proputovao je cijelu Europu uzduž i poprijeko, pohodio Sjevernu Ameriku, Kanadu i druge zemlje. Bio je više puta izaslanik BK na zasjedanjima susjednih Biskupskih konferencija i sudjelovao na nekoliko Biskupskih sinoda u Rimu kao predstavnik Hrvatske biskupske konferencije.

Na svom dolasku u Zadarsku nadbiskupiju, nadbiskup Želimir je svečano dočekan u župi Drage, na južnjem ulazu u Nadbiskupiju, gdje su se na čelu s mons. Milivojem Bolobanićem, dijecezanškim upraviteljem, okupili svećenici i vjernici Biogradskog dekanata i drugi, te u župnoj crkvi sv. Antuna Padovanskog pjesmom i molitvom dočekali nadbiskupa Želimira Puljića. Policija je pratila nadbiskupovo vozilo od Draga do Zadra. O dolasku u sam grad i pred katedralu, svečano su zvonila katedralna zvona.

Dva desetljeća provedena u dubrovačkom kraju učinila su da se mons. Puljić s narodom istinski sradio, podijelivši s njime najteže trenutke patnje i ratnih stradanja, ali i slasti vraćene slobode i duge godine povratka i obnove. Ne treba se čuditi što ga vjernici Dubrovnika smatraju svojim istinskim duhovnim ocem. Zbog toga je vijest o njegovu odlasku iz grada sv. Vlaha bila teško primljena. Na konferenciji za medije u dvorani Ivana Pavla II. u Dubrovniku, 15. ožujka 2010. godine, mons. Puljić je poručio:

'S potpunim predanjem u ruke Božje providnosti, te s izrazima sinovskog posluha prema papi Benediktu XVI., prihvatio sam ovu njegovu odluku, kojom me šalje da kao novi zadarski nadbiskup preuzmem upravljanje nadbiskupijom nakon iznenadne smrti mons. Ivana Prende.

Dok vam ovo priopćavam, prebirem u duši i u mislima uspomene i sjećanja na ljude i događaje od moga dolaska iz Sarajeva na čelo dubrovačke Crkve, 14. siječnja 1990. godine. U ovom trenutku izričem duboku zahvalnost za otvorenost i suradnju, najprije svećenicima, redovnicima i redovnicama s kojima sam nastojao biti brat, otac i svećenik. Zahvaljujem djelatnicima biskupijskih ureda za odanu suradnju, vjeroučiteljicama i vjeroučiteljima, od kojih je većina 'iskovala svoje zvanje' u teškim uvjetima ratnih uzbuna i sirena, za njihovo i vjerničko svjedočanstvo. Posebice pak zahvaljujem vjernom puku Božjem, od Prevlake do Stona i Dubrovačkog primorja, preko Elafita, Pelješca i Mljeta do Korčule i Lastova. Toliki brojni susreti u svim župama ove drage mi biskupije ostat će pohranjeni u mom srcu kao draga memorija koju ću rado ponijeti sa sobom. I sjećati se svih u mojim molitvama. Koristim također prigodu zahvaliti za suradnju vodstvu Grada i Županije, svim društvenim, odgojnim i kulturnim djelatnicima, predstavnicima drugih vjerskih zajednica, kao i svim ljudima dobre volje za suradnju i otvorenost koju sam doživio.

Iskreni pozdrav i blagoslov upućujem svećenicima, redovnicima, redovnicama i svim vjernicima, posebice mladima Zadarske nadbiskupije. Želim sa svima izgrađivati Isusovo kraljevstvo pravednosti, ljubavi i mira, na dobrobit svih vjernika i svih ljudi dobre volje, na području povjerene mi Zadarske nadbiskupije.

Dvadeset godina koje sam proveo u Dubrovniku ostavljaju neizbrisivi trag u meni. Zajedničke početne nade u mirni prijelaz u demokraciju prava, nezavisnosti i slobode, posebice nakon pada Berlinskog zida, pretvorile su se, nažalost, u naš patnički hod prema slobodi. U tim danima, koji su se poklopili i s mojim preuzimanjem vodstva ove biskupije, bila je ugrožena ne samo sloboda zemlje nego i naši životi i imovina naša. Sjećanje na dane zajedništva, molitve, strepnje, ali i ponosa ulijevaju mi sigurnost da je Gospodin Isus doista Gospodar povijesti i da vodi naš život, te kako je zajedništvom i s iskrenim pouzdanjem u Boga moguće prevladati sve životne kušnje. Čvrsto se nadam da će Sveti Otac providjeti novoga pastira ovoj dragoj biskupiji i njezinim vjernicima. Obećajem da ću moliti na tu nakanu, a pozivam i sve vjernike neka se mole Duhu Svetom i našem parcu sv. Vlahu za novog dubrovačkog biskupa. Odlazim i u svome srcu nosim uklesane obrise Grada s njegova dva prepoznatljiva simbola: sv. Vlaho i Libertas.

Srcem i dušom voljet ću zemlju i povjerene mi ljudе

Preuzimajući nadbiskupsku službu u Zadru upućuje pastirsku poruku iz koje izdvajamo:

Preuzimam nadbiskupiju s bogatom poviješću koja je imala tolike dične nadbiskupe, počevši od Feliksa i Donata, do Vicka Zmajevića, Vinka Pulišića, Mate Garkovića, Marijana Oblaka i Ivana Prende. Svaki od njih ostavio je pečat u vjerničkom, kulturnom i svekolikom životu nadbiskupije, grada Zadra i šire. Želja mi je u sklopu svojih mogućnosti nasljeđovati zauzetost tih neumornih pastira služeći svima kojima sam poslan. Svjestan sam, međutim, kako ne mogu sâm. Potrebna mi je molitva, pomoć i podrška. Zbog toga upućujem svoj pozdrav najprije vama svećenicima, dijecezanskim i redovničkim, koji ste pastoralno angažirani na području Zadarske nadbiskupije. Vi ste prvi biskupovi suradnici pa očekujem suradnju i zauzetost u izgradnji Kristovoga kraljevstva. Riječi preporuke u molitve upućujem vama redovnice i redovnici koji svjedočanstvom evanđeoskih savjeta siromaštva, čistoće i poslušnosti predstavljate osobiti znak u današnjem vremenu.

Ovim pismom upućujem pozdrav vama, dragi vjernici laici, posebice vama, dragi roditelji - suradnici Boga Stvoritelja, vama dragi mladi koji ste ove godine u središtu pozornosti radi susreta

Hrvatske katoličke mladeži, kao i vama, dragi stari i bolesni, koje je Gospodin nazvao "blaženima", da svoje bolove pridružite Kristovim patnjama za dobrobit naše nadbiskupije i naroda. Vama, roditelji, poručujem budite ono kako vas je Bog na početku stvaranja zamislio: "intimna zajednica ljubavi koja se ne plaši života", "prva životna stanica društva u službi izgradnje kraljevstva Božjeg i poslanja Crkve". Vama, članovima crkvenih pokreta i udruga u nadbiskupiji, preporučujem pravilo koje se pripisuju sv. Augustinu, a ja sam ga 'usvojio' kao svoje biskupsko geslo: jedinstvo, sloboda i ljubav.

Na kraju, poseban pozdrav i blagoslov upućujem vama, dragi mladi. Vi ste nada i budućnost Crkve i naroda. Dirnula me vaša pažnja prema nadbiskupu Ivanu kojemu ste posvetili lijepu himnu Susreta hrvatske katoličke mladeži u Zadru. Dok vam na tomu od srca čestitam i zahvaljujem u ime pokojnog nadbiskupa Ivana, obećavam biti vam blizu i pomagati u traženju ispravnog životnog puta. A kao kršćani znamo kako postoji samo jedan Put, put Uskrasnuloga i živoga Isusa Krista. Imajte povjerenja u njega i u njegovu Crkvu. Imajte povjerenja u svoje svećenike i u svoga nadbiskupa, koji vam već sada pruža ruku prijateljstva. Od srca zahvaljujem na zauzetosti i trudu koji ste uložili u organizaciju susreta mladih. Dok vas sve uključujem u molitve, svoje služenje stavljam pod zaštitu naše nebeske Majke Marije, najvjernije Odvjetnice Hrvatske, svete Stošije i trojice nebeskih zaštitnika Zadra, svetoga Donata i svetoga Vlaha, te posebice naših hrvatskih svetaca i blaženika.

Svečanim euharistijskim slavlјem u katedrali sv. Stošije, 24. travnja 2010., kojem je predsjedao sam nadbiskup, u nazočnosti kardinala Josipa Bozanića, apostolskog nuncija u Republici Hrvatskoj mons. Roberta Maria Cassaria, mons. Marina Srakića, predsjednika HBK, biskupa iz Hrvatske i inozemstva te mnoštva svećenika i vjernika, mons. Puljić je svečano uveden u službu zadarskog nadbiskupa ordinarija.

Obred preuzimanja službe nadbiskupa u Zadru odvijao se u ozračju nedjelje Dobrog Pastira, u svećeničkoj godini koju je papa Benedikt XVI. otvorio povodom 150. obljetnice smrti sv. Ivana Marije Vianneya. Čujmo ulomak iz homilije mons. Puljića na misi njegova uvođenja u službu zadarskog nadbiskupa, 24. travnja 2010. godine.

U kontekstu ovog obreda, slušali smo dirljive Petrove izraze naklonosti na obali Tiberijadskog jezera gdje ga Isus pita o njegovoj ljubavi: 'Šimune Ivanov, ljubiš li me više nego ovi?' Ovo Isusovo pitanje trajna je konstanta našeg svećeničkog poziva, braćo biskupi i svećenici. Ovo pitanje posebice intenzivno osobno proživljavam, dok preuzimam službu pastira ove časne nadbiskupije. I čujem u srcu njegov odjek: Želimire, voliš li ovu nadbiskupiju, ovaj patnjom i krvlju natopljen komad zadarski zemlje Hrvatske, njezine ljude, Crkvu i povijest? I kao što su Toma, Natanael i sinovi Zebedejevi (Iv 21, 1-2) bili jako znatiželjni što će Petar Isusu odgovoriti, osjećam kako su danas sveta Stošija i drugi sveti zaštitnici ovoga grada uprli svoj pogled i uho prema ovoj propovjedaonici kako bi čuli što će odgovoriti. Preuzimajući službu pastira ove Crkve Zadarske, ponavljam u skromnosti Petrove riječi, pa javno i bez pridržaja velim, da će svim srcem i dušom svojom voljeti zemlju i ljude u povjerenoj mi nadbiskupiji. S psalmistom ponavljam: „Evo, dolazim, Gospodine, vršiti volju tvoju!“ Živo se nadam kako mi neće nedostajati vaša ljubav, poštovanje i molitvena potpora, kako bih izvršio poslanje, što mi ga je u svitku životne knjige Svemogući odredio'.

Neka vas Isus povede u svoj rodni i plodni vinograd

Početak Puljićeva biskupstva u Zadru počeo je poletno i energično – s okupljenih trideset tisuća mlađih pridošlih iz cijele Hrvatske i inozemstva, na Susret hrvatske katoličke mlađeži u Zadru, 8. svibnja 2010. godine. Misno slavlje na Višnjiku predvodio je, tada već zadarski nadbiskup Želimir Puljić. Koncelebrirali su apostolski nuncije u RH mons. Cassari, kardinal Josip Bozanić i svi biskupi Crkve u Hrvata i iz inozemstva. S vjerom u zajedništvo nebeske i zemaljske Crkve, mons. Puljić nije propustio uvodno u homiliji reći i ovo: 'Nadbiskupe Ivane, tu smo, u zajedništvu, onako kako si i ti želio! I čvrsto vjerujemo da si i ti sada s nama!'. Pod geslom 'Da vaša radost bude potpuna', podloga nadbiskupovih poruka bio je navještaj iz Ivanova evanđelja o prispopobi 'Ja sam istinski trs, a Otac moj vinogradar' (Iv 15, 1). U homiliji na Višnjiku je poručio.

Dragi mladi prijatelji, izadimo s Isusom, neka nas on povede u avanturu, u svoj rodni i plodni vinograd. Dopustimo mu da nas napoji vinom svoje ljubavi. Otvorimo mu svoja srca. Isus je riječi iz usporedbe o vinogradu, trsu i lozi izrekao da njegova radost bude u nama i da naša radost bude potpuna.

Isus nam želi priuštiti pravu i istinsku radost. On nam želi darovati radost po svojoj Riječi, koja nas oslobađa. Isus nas čini radosnima i jakima kada nas hrani Tijelom svojim. Ohrabrene riječju i ojačane njegovim Tijelom, on nas šalje u svijet. Šalje vas, dragi mladi, kako bi u tužnim životnim okolnostima vaše rodbine i prijatelja, po vašoj vjeri u pobjedu dobra, te po vašim životima i licima izlio radost. Šalje vas da se u društvu s tragovima patnje i trpljenja po vašim rukama koje su spremne pomagati proširi radost. Šalje vas da u Crkvi, koja radi nedosljednosti nekih svojih članova ponekad gubi vjerodostojnost, po vašem mladenačkom oduševljenju i iskrenom prijanjanju uz Krista, učvrsti radost.

Nećete, međutim, moći svjedočiti niti biti pravi nositelji radosti, ako ne ostanete u Kristu. Ako poput loze ne ostanete čvrsto na trsu, iz kojega crpimo snagu za rast, za život i za radost. Kao što lozi nema života bez povezanosti s trsom, tako ni nama nema života ni radosti bez povezanosti s Isusom Kristom. Znam, dragi mladi prijatelji, da vas često zbunjuju sumnje vaših mladenačkih godina i dana. Ali, ne bojte se! Isus može i želi vašu sumnju pretvoriti u jaku i čvrstu vjeru, ako ustrajete u uvjerenju da vas On ljubi. Ne dopustite da sumnje, brige i životne tjeskobe slome i odvoje lozu vašega života od trsa, Isusa Krista.

Dragi mladi prijatelji! Susret hrvatske katoličke mlađeži nije puka manifestacija brojnosti. Želimo jedni druge ohrabriti i pokazati da postoji toliko mlađih ljudi, obitelji, pojedinaca i zajednica koje žele živjeti svoju vjeru, slušati Svetog Oca i nauk Crkve. Želimo li doista ostati u Kristovoj ljubavi i tražiti prave izvore iz kojih ćemo crpiti svoju radost, onda to moramo činiti slaveći spomen njegove ljubavi (euharistiju). Nigdje kršćani ne mogu bolje osjetiti svoju povezanost s Kristom, nego hraneći se kruhom koji je s neba sišao, samim Isusom u euharistiji. Sve to stavljamo u ruke one koja najbolje razumije naše potrebe; u ruke Marije, Majke Kristove, Majke Crkve i naše majke.

Zvanje je milosni Božji poziv i otajstvo Božjeg izabranja

Što se sve dogodilo u tih 25 godina? Promjena je puno (i to velikih). Nema više države u kojoj je započeo svoju biskupsku službu. Nema više ni biskupske konferencije u kojoj je kao mlađi biskup stasao, preminuo je i vrhovni poglavnik Crkve koji ga je biskupom imenovao, iako je blagopokojni sv. Ivan Pavao II. pripadao u red dugovječnijih papa. Za svećenika se, kao i za biskupa, kaže da je 'uzet iz naroda i postavljen za narod'. Četrdeset svećeničkih godina, dvadeset i pet biskupskih godina mons. Želimira Puljića, ne pripadaju samo njemu, već je to i dio povijesti mjesne, domovinske i sveopće Crkve, čiji je on, svećenik i biskup, član i službenik. Četrdeset godina svećenič-

kog i dvadeset i pet godina biskupskega vjernog služenja i predanja nije malo. Potpunog predanja Bogu i nesebičnog služenja Crkvi Božjoj.

Svećenik se dariva Isusu Kristu, te je Isus po njemu prisutan i po njemu nastavlja svoje spasiteljsko djelo u svojoj Crkvi. On u ime Kristovo naviješta radosnu evandeosku poruku te je i sam pozvan da bude čovjek Božje riječi, velikodušan i neumoran evangelizator. Svećeništvo je ipak nezasluženi Božji poziv, dar, milost i čovjekov slobodni odaziv, prihvatanje. Zato je istinito ono što je u knjizi 'Dar i otajstvo', 1996. godine, napisao papa Ivan Pavao II. prigodom 50. obljetnice svoga svećeništva: "...Svako je svećeničko zvanje veliko otajstvo, dar koji beskrajno nadilazi čovjeka...Zvanje je otajstvo Božjeg izabranja..."

Svjesni smo ovoga, dok ovom svečanom akademijom posvećenoj svećeniku i nadbiskupu mons. dr. Želimiru Puljiću, prigodom 25. obljetnice njegova plodnog i zauzetog svećeničkog i biskupskog rada i svjedočenja želimo Bogu zahvaliti što nam ga je darovao i poslao.

Na raznim su stranama vidljivi tragovi njegova djelovanja, koji se odražavaju u brizi za povjerene mu zajednice, što ga je započeo u dubrovačkoj biskupiji, a zatim su njegove biskupske krjeposti usmjerene prema zadarskoj zajednici, kada je izabran za nadbiskupa te Crkve, kojima revno naviješta spasenjsku i blagu vijest Gospodina Isusa. Upravlja povjerenim stadom i pobožno mu i sveto stoji na čelu; poput Krista voli i svećenstvo i narod, te ga štiti od zablude da ne odstupi od vjere otaca; s njima živi kao jedan od mnogih; više puta pohađa biskupiju kao otac koji biva uz djecu u radosti, u žalosti, u nevolji i u sreći. Sve u svemu, otac svoga naroda, a ne samo biskup.

Cijenjeni i dragi svečaru, poštovani naš nadbiskupe Želimire! Iskreno se radujemo što danas zajedno s Vama možemo Gospodinu reći 'Zahvalan sam za sve što mi je učinio!' i što vam mogu u svoje osobno ime i u ime svih nazočnih čestitati 25. obljetnicu biskupske službe te izreći zahvalnost pred Božjim narodom kojemu ste vjerno služili i služite svih ovih godina svoga biskupstva.

Vaš biskupski jubilej - 25 godina biskupskega služenja - zaslužuje posebnu pažnju jer je vaše svećeničko i biskupsko služenje uvijek ostavljalo svjetli trag. Danas je prilika izraziti Vam priznanje i zahvalnost za sav taj dugogodišnji rad koji je bio popraćen molitvom i odricanjem. Gospodin

Vas je obdario srdačnošću i staloženošću, marljivošću i toplinom, mirom i dobrotom, pa ste kroz svih ovih 25 godina u čistoj savjesti čuvali otajstvo vjere i predavali ga kršćanskome puku. I na tom Vašem služenju danas Gospodinu zahvaljujemo. Još jednom, upućujem srdačnu čestitku za Vaš srebrni biskupski jubilej i zahvalu za sve dobro učinjeno u ovih 25 godina, a dobrom Bogu molitvu da blagoslovi Vaš hod prema zlatnom. Neka vas Gospodin na tome putu uzdrži i blagoslovi da budete blagoslov svojoj Zadarskoj Crkvi i vjernom narodu koji vas voli i treba. Ad multos et benedictos annos!

PREDSTAVLJANJE KNJIGE NADBISKUPA ŽELIMIRA PULJIĆA

"ZADARSKI GOVORI I RAZGOVORI"

Na svečanoj akademiji povodom 25. obljetnice biskupskog ređenja zadarskog nadbiskupa Želimira Puljića u subotu 10. siječnja u katedrali sv. Stošije u Zadru, predstavljena je i knjiga 'Zadarški govor i razgovori'. Zadarška nadbiskupija kao nakladnik tiskala je ovu knjigu u kojoj su saabrani: poruke, pisma, propovijedi, nagovori i razgovori mons. Puljića koje je vodio protekle četiri godine otkako je nadpastir crkve Zadarske. Knjigu je izdala Zadarška nadbiskupija, a urednici su don Šimun Šindija i bogoslov Marko Šimundić. Lektor je bio prof. Mile Mamiću, a knjigu su na svečanoj akademiji predstavili: mr. don Zdenko Dundović, župnik u Zemuniku, dr. Josip Faričić, prorektor Sveučilišta u Zadru, te mr. Tanja Popić, urednica Vjerskog programa Hrvatskom katoličkom radiju. Donosimo njihove priloge koje su pročitali na predstavljanju knjige "Zadarški govor i razgovori".

a. Dr. Josip Faričić, prorektor sveučilišta u Zadru,

Prof. Faričić posebice se osvrnuo na drugo poglavlje gdje se govori o "Crkvi kao dobroj odgojiteljici i mudroj učiteljici", te na treće poglavlje koje je posvećeno "trojici papâ s odanošću i poštovanjem".

S obzirom na ono što sam utvrdio čitanjem propovijedi, pozdravnih govora i drugih izlaganja objavljenih u knjizi Zadarški govor i razgovori, te prateći, koliko mi je kao laiku bilo moguće, svakidašnji rad u Zadarškoj nadbiskupiji i Hrvatskoj biskupskoj konferenciji, ističem nekoliko temeljnih osobina zadarskoga nadbiskupa mons. dr. sc. Želimira Puljića, a to su: sustavnost, mudrost, odmjerenošć, zornost, ljubaznost i dobromanjernost. Te osobine počivaju na četiri stozerna stupa: stup čovjeka koji vjeruje i ljubi Boga, stup čovjeka koji ljubi i pomaže Bližnjega, stup čovjeka koji ljubi i voli Domovinu, stup čovjeka koji potiče i živi za opće dobro. To je posve logično jer, zapravo, građevina osobnog života i djelovanja svakog kršćanina, treba biti utemeljena na tim i takvima „nosačima“.

Nadbiskupovo djelovanje na polju odgoja, kulture i znanosti prožeto je, naravno, tropletom ljubavi, vjere i nade, a uokvireno tropletom, filigranski satkanim, teologije kao znanosti, liturgije kao svetoga čina kojim se svakodnevno aktualizira otajstvena žrtva te pastoralna kao živoga svjedočenja apostolskoga nasljedstva. Kao geograf ne mogu zanemariti prostorni pogled na te osobine našega slavljenika: od rođenja je započeo širiti svoje vidike što je rezultiralo širinom i dubinom duhovnih horizonata te usmjerenosti na opće i načelno, bez previda pojedinačnoga i praktičnog. Taj hod u Kristu i s Kristom pratimo od rodne hercegovačke grude u Kamenoj, preko Blagaja, Mostara i Požege gdje je pohađao osnovnu školu, Dubrovnika gdje je stekao srednjoškolsko obrazovanje, Splita i Rima gdje je studirao teologiju i psihologiju do odgojnih i profesorskih zadaća na Bogosloviji u Sarajevu, dvadesetogodišnje službe u Dubrovniku i sadašnje nadbiskupske službe u Zadru, što trenutačno uključuje i predsjedanje Hrvatskom biskupskom konferencijom u Zagrebu. Pratimo dakle odrastanje u vjeri najprije maloga dječaka Želimira sa stjenovitog krša do zreloga čovjeka koji postiže

zapažena znanstvena ostvarenja i najviše akademske naslove u središtu katoličanstva, kasnije prepoznate i priznate od Europske akademije znanosti i umjetnosti koja ga je primila kao redovitog člana, a zatim iskusnoga svećenika koji biva posvećen u sveti red biskupstva u kulturnoj metropoli hrvatskoga Juga. Zadarske godine nadbiskupa Puljića već su se lijepo ukorijenile u duhovnu i geografsku simfoniju jednoga od najstarijih i najznamenitijih jadranskih gradova s bogatim prostorom brojnih otoka, priobalja, Ravnih kotara i Bukovice te dijelova Velebita. Tu simfoniju zajedno skladaju i zdušno višeglasno izvode vrijedni ljudi, baštinici tisućljetne tradicije zadarske mjesne Crkve, djeca i mladi, težaci i ribari, obrtnici i tvornički radnici, pomorci i poduzetnici, ugostitelji i trgovci, djelatnici u javnim i državnim službama, znanstvenici, liječnici i umjetnici, ali i stari i nemoćni, koliko god im to omogućuju njihove snage i sposobnosti. Dobro je primijetiti nadbiskupovo prihvatanje snažne poruke drevnoga „Blagoslova puka“: Blagoslovi Bože Zadar, sve otoke i sav kotar! Pri tom se opaža nadbiskupova skrb i za najmanje župne zajednice kao i za vodeće institucije, jednak žar u pastoralnim susretima s vjernicima svih naraštaja, svih stupnjeva naobrazbe i različite složenosti poslova, kao i nastojanjima da se vrednuje, potiče i razvija kulturni i akademski život u Zadarskoj nadbiskupiji. Osobno svjedočim nadbiskupovo zalaganje za razvoj Sveučilišta u Zadru, najstarije visokoškolske ustanove na hrvatskom tlu. Zadarsko sveučilište poniknulo je, kao i mnoga druga europska sveučilišta, u okrilju Crkve, a danas u suradnji s Crkvom te s drugim znanstvenim i kulturnim ustanovama u Hrvatskoj i u svijetu, ponajprije putem Teološko-katehetskog odjela, djeluje na obogaćivanju akademske zajednice i njezinog srastanja s društvenim i gospodarskim okolišem u kojem djeluje.

U mnogim prigodama, tijekom misnih slavlja, obraćanja članovima prosvjetne i akademske zajednice te u razgovorima s predstavnicima medija, koji su pažljivo prikupljeni i sustavno posloženi u knjizi Zadarski govori i razgovori, nadbiskup Puljić ističe potrebu sklada duše i tijela, vjere i kulture, prošlosti i sadašnjosti. Zacijelo je taj sklad put u budućnost u kojoj možemo očekivati obilje plodova mira i dobra. U vrijeme kada svjedočimo strelovitim napretku znanosti i tehnologije istodobno se suočavamo sa strahotama ratova te državnoga i pojedinačnoga terorizma, sve većega jaza između sve mnogobrojnijih siromaha koji imaju sve manje i sve malobrojnijih bogataša koji imaju sve više. Često uočavamo olujne oblake materijalizma, laži, krađe, podmitljivosti, prijevare, hedonizma, bespoštedenoga karjerizma, te drugih kriminalnih i nemoralnih radnji, kao i magle ravnodušnosti i malodušnosti te oholosti, srditosti i sebičnosti, koje zastiru naše domove, sela i gradove, države i kontinente. K tome, svakodnevno se susrećemo s mnogo onih čija smjelost nadilazi sposobnost, koji sudjeluju u tiraniji relativizma i obezvrijedivanja svetinja (ma o kojoj se religiji radilo), ali i s onim eksponiranim pojedincima i skupinama koje zavaravaju povrijedene i obespravljenе te sve one koji s pravom očekuju sretnija vremena, prigodnim proklamacijama velikih riječi (pravednost, dijalog, reforma) koje se zapravo plasiraju javnosti kao teoretske igračke korištene u sterilnim intelektualnim akrobacijama. Stoga je neophodno da vjera u zagrljaju sa znanošću i tehnika pod ruku s etikom doprinose općem dobru, u našem gradu, u našoj domovini i u cijelom svijetu. U tom duhu nadbiskup podcrtava misli Sv. Ivana Pavla II. kako ne smijemo Bogu zatvarati vrata obitelji i škola, ali i svih drugih dijelova društvenoga i gospodarskog sustava. Rascjep vjere i kulture drama je našega vremena pa su potrebni graditelji mostova, aktivni sudionici iskrenoga i plodonosnoga dijaloga, osobe spremne nadići egzistenciju pa čak i miroljubivu koegzistenciju te promicati i ostvarivati proegzistenciju (život za drugoga).

Mons. Puljić posebnu pozornost posvećuje mjestu i ulozi Crkve u odgoju. Doista, veliki su izazovi suvremenih odgajatelja u obitelji, vrtiću, školi, sveučilištu i Crkvi a istodobno dvojbe pa i stranputice mnogih koje se odgaja. Odgoj stoga, podsjeća nadbiskup, uključuje razvoj umnih sposobnosti, proces oplemenjivanja osjećaja i osposobljavanja volje za djelovanje. Zbog toga se sveobuhvatan odgojni proces odvija na tri razine: 1) na intelektualnoj, upoznavanjem istine putem učenja i stjecanja raznovrsnih profesionalnih kompetencija; 2) na čuvstvenoj odgojem za

ljepotu, plemenitost i dobrotu putem ljubavi, pažnje i osobnog zauzimanja i 3) na voljnoj razini odgojem za akciju i motivaciju. Odgoj koji uključuje sve te sastavnice vodi oblikovanju dobre, a to znači skladne i odgovorne osobe s istančanom savješću, tj. sposobnosti razlikovanja dobra i zla te sviješću o prikladnom životu utemeljenom na ljubavi prema Stvoritelju i ispunjenom obzirom, pažnjom i stalnom skrbi o svemu stvorenome, ponajprije čovjeku (znanom i neznanom), ali i svim raznovrsnim sastavnicama prirode. O značenju Crkve u primjerenom odgoju harmoničnih dobrih osoba, bez obzira na to kojoj dobnoj, spolnoj, rasnoj, etničkoj i kulturnoj skupini pripadaju, nadbiskup Puljić progovara i u drugim cjelinama ovdje prikazivane knjige kao i svom dnevnom zauzetom radu u Zadarskoj nadbiskupiji. To slikovito, uz različite tekstove, pokazuju i fotografije, s prizorima toploga osmjeha u zagrljaju s obiteljima i mladima, do trenutaka opuštanja uz stolni tenis ili na kamenu koji mu prigodno služi kao stolac. Neposrednost, sasvim osobita duhovitost i blizina svakom čovjeku govor je učitelja koji struji u pozadini izgovorenih i napisanih kvalitetnih tekstova, utemeljenih na izvrsnom poznavanju Svetog Pisma kao i relevantne teološke literature.

Govoreći o trojici papa s odanošću i poštovanjem, mons. Puljić prepoznaće milost Duha Svetoga koji je na prijelazu dvaju tisućljeća podario Crkvi ali i cijelom svijetu duhovne velikane: Sv. Ivana Pavla II., Benedikta XVI. i Franju. Ivan Pavao II. kao neumoran suputnik i očinski supatnik cijelog čovječanstva, Benedikt XVI. kao vrhunski teolog i snažan kormilar Kristove lađe na mnogim zlima i poteškoćama uzburkanoj Zemlji te Franjo kao svjedok vjere i ljubavi koji ne zazire od periferije već hrli prema svima koji pate na marginama svakoga društva i onima udaljenim od svjetskih političko-gospodarskih jezgri (nije mu bitno odijelo već djelo), izvrsni su nasljednici Sv. Petra. Zapravo, koliko god se u detaljima narav njihova djelovanja razlikuje, zadarski nadbiskup s pravom primjećuje da spomenuta trojica papa pridonose istom cilju Crkve vršeći Petrovu službu s velikim dostojanstvom, vizijom i hrabrošću. Suočeni sa zlima 20. st., ponajprije fašizmom, nacizmom i komunizmom, a zatim u tom i u 21. st. s ideologijama koje svaka na svoj način udaljuju čovjeka od Boga, poput hladnoga pozitivizma, bezgraničnoga liberalizma, nehumanoga marksizma i protunaravnoga genderizma, Ivan Pavao II. i Benedikt XVI. stalno su i vrlo uvjerljivo svjedočili za Isusa Krista (papa emeritus to čini i trenutačno na pomalo poseban način), a papa Franjo njihovim stazama smjelo kroči kao duhovno jak, vrijedan pa i spontani pastir. Svoj trojici papa je stalo do svih koji su im povjereni, posebno do onih izgubljenih i od društva zaboravljenih. U tomu su uzor cijeloj Crkvi: laicima, redovnicama i redovnicima, svećenicima i biskupima. A ova naša zadarska mjesna Crkva dobila je u mons. dr. sc. Želimiru Puljiću njihovoga dostojnog suradnika, odnosno vrijednoga radnika u povjerenom mu vinogradu.

b. Mr. Tanja Popec, urednica Vjerskog programa HKR-a.

Kao dugogodišnja djelatnica i novinarka na Hrvatskom katoličkom radiju mr. Tanja Popec je za prikaz uzela četvrto poglavlje koje ima naslov "U otvorenom razgovoru s djelatnicima obavijesnih sredstava, te šesto poglavlje "U obrani ugroženih i nezaštićenih". Svoj prilog o otvorenom razgovoru s djelatnicima obavijesnih sredstava naslovila je "Komunikacijska razigranost teologa i pastira". A šesto poglavlje, o ugroženima i nezaštićenima, naslovila je "Krizno komuniciranje: Pedofilski skandal i kako se s tim suočiti?"

1. Komunikacijska razigranost teologa i pastira

Svjedoci smo povremenih medijskih prozivanja Crkve pod ideološkim utjecajima ili predrasudama prema svemu što je vjersko. No, ne zaboravimo niti kontekst našega vremena – sveprisutni relativizam. Kada bismo samo tako gledali medije, tada nam se ta platforma može učiniti odbojnom. Međutim, ne zaboravimo da se Crkva Drugim vatikanskim saborom opredjelila za dijalog za svijetom. Stoga je pozvana „obogatiti društvo temama, rasprava i pitanjima za koje

smatra da je dobro da su prisutna u javnom dijalogu.¹ „Otvoren stav prema javnosti i (samo) promatranje kroz 'zrcalo' javnosti može postati mogućnost za nov način doživljavanja unutar današnjeg društva i za dublje upoznavanje čovjeka i društva.“² I za taj se put opredjelio i mons. Želimir Puljić.

Zašto se mediji i nadbiskup Puljić razumiju? Sve je to posljedica dobre škole. Potvrdu nalazim u nadbiskupovim riječima: „Bavio sam se malo obavijesnim sredstvima dok sam još student bio. Imao sam prekrasne profesore koji su nas učili ne samo tehnički i važnosti modernih medija, nego prvenstveno etici i dobrom ukusu kad se o njima radi.“³ Od studentskih dana do danas prošlo je više desetljeća, ali veza s medijima je ostala unatoč razvoju suvremenih tehničkih dostignuća: „Nisam zatvoren modernom načinu komuniciranja. Istina, neke stvari sporije prihvaćam. Nije ni čudo, približavam se 'četvrtoj dobi'... No, pitam se što bi sve učinio apostol Pavao da mu je bilo staviti na raspolaganje današnju modernu tehnologiju? Dokle bi sve stigao i što sve napisao?! Bilo bi mi drago da nas ne ukori jednom, kada se 'gore' sretnemo, što nismo dovoljno iskoristili blagodati moderne tehnike u širenju Radosne vijesti.“⁴ Iz ovoga isječka jasna je motivacija koja nadbiskupa vodi u medije. Na njih gleda kao na saveznike evangelizacijskog dijela svoje službe. Unatoč tome što se radi o „delikatnom i dragocjenom području društvenog života“, kako je medije u pobudnici „Pastores gregis“ nazvao Ivan Pavao II.⁵, mons. Puljić je, slijedeći papinu preporuku, hrabro prisutan u tim novim areopazima koji su „važni za navještanje evanđelja, kao i za prenošenje vjere.“⁶ Kad bi njega samog pitali bi li želio medijsku pozornost, mogli bismo ostati i bez sugovornika. Ali nemir Evanđelja, čitanja znakova vremena i Krista, vodi ga na medijsku pozornicu na kojoj vješto svjedoči, navješta, tumači, poučava. Pritom nam nenametljivo otkriva i sebe, taman u onoj mjeri koja je potrebna za uvjerljivost o temi naših razgovora.

Bogatstvo duha Puljićev široki teološki i životni obzor dolazi do izražaja u odgovorima u kojima citira i različite autore: književnike, znanstvenike, filozofe, pjesnike. Priznaje da voli autore koji uspijevaju spojiti teološko sa psihološkim.⁷ Ono čime hrani svoje misli i duh, u pojedinim trenucima čini ga pravim umjetnikom izražavanja: „Nosim slatke tragove zahvalnosti“⁸ ili „Toliki brojni susreti pohranjeni su u mom srcu kao draga memorija koju rado nosim i pamtim.“⁹ Stvarnost gleda kroz naočale Svetog pisma. Iako će ponekad i u šali spomenuti svoje godine i „četvrtu

1 Jerko Valković, Crkva i svijet medija, Glas Koncila, Zagreb, 2013., str. 119.

2 Isto, str. 116-117.

3 Razgovor objavljen u časopisu MI, Uskrs 2012

4 Razgovor objavljen u zadarskom Regional - Voxu, 17. kolovoza 2011.

5 Ivan Pavao II., Postsinodska apostolska pobudnica o biskupu služitelju evanđelja Isusa Krista za nadu svijeta "Pastores gregis", KS, Dokumenti 137, br. 30.

6 Usp. Isto.

7 Razgovor objavljen na internet stranici portala Bitno.net, 27. siječnja 2014.

8 Razgovor objavljen u časopisu Hrvatsko slovo, 23. prosinca 2011.

9 Isto.

dob“ života u kojoj se nalazi, to mu je itekako prednost kada je potrebno bitne životne poruke sažeti ukratko, biblijski mudro: „Čovjek se zapravo prepoznaće po očekivanjima. Njegov duhovni i moralni rast mjeri se onim što iščekuje i čemu se nada.“¹⁰ Za prevladavanje, pak, duhovne i moralne krize, savjetuje kratko tri „v“: volja, vjera i vježba. Umije ponuditi primjer poticajnog i ohrabrujućeg govora. Tako o madima kaže da „njihova bezazlena lica predstavljaju idealne oblike kršćanskog života u kojima i Crkva vidi snagu rasta i pomlađivanja“¹¹

Raznolikost tema Kao što su različite kategorije medija kojima se mons. Puljić obraća – od nacionalne, preko lokalne do župne razine, tako su različite i teme o kojima govori. Njihov niz potvrđuje aktualnost i to da govorimo o pastiru koji ide u korak s vremenom i čita znakove vremena. U razgovorima s novinarima, osim tema o povlaštenim vremenima u liturgijskoj godini, dominiraju: Crkva, domovina, Hrvatska i EU, general Gotovina, kršćanska antropologija, obitelj, svećenici, zdravstveni odgoj. Usuđujem se reći da je mons. Puljić jedan od prvih hrvatskih biskupa koji je teološki promišljaо identitet Europske unije, njezine vrijednosti, ali i zamke u koje bi mogla upasti. Još devedesetih godina prošloga stoljeća, pisao je o Europi, te ga njezino poznavanje i danas čini poželjnim sugovornikom novinarima o ovoj temi. Također, kada je sudjelovao na Biskupskim sinodama o Europi, ali i drugim temama, devedesetih godina koristio je priliku kako bi biskupima cijelog svijeta rekao istinu o Hrvatskoj.¹²

Mudro i diplomatski Mudrost i diplomacija dolaze do izražaja u temi važnosti dijaloga između Crkve i države: ne površno, nego vođen za opće dobro naroda. Reći će: „Služimo istim ljudima.“ I kada se govori o nacionalnim vrijednostima kao što je, primjerice, Vukovar, mons. Puljić je jasan: „Ne trebaju podjele, nego zajednička akcija, zajednički programi, zajedničko dobro.“¹³ Crkveni primjer, pak, dolazi iz prakse članova Neokatekumenskog puta. Kada o tome govori, nadbiskup ne nasjeda na površne procjene niti se daje zarobiti strahom od radikalnosti, već pomirljivo pristupa smirujući strasti publike za i protiv, te razvija tzv. pedagogiju radikalnosti: „Pedagogija radikalnosti ne trpi polovičnost i običnost, a to onda može prouzročiti određene nesporazume. Zbog toga je dobro i spasonosno kada vjernici i pastiri imaju srca i sluha za kršćansku radikalnost.“¹⁴ U unutarcrkvenim temama i mogućim različitostima među biskupima u pojedinim pitanjima koje su – ili stvarne ili medijski „proizvedene“ – npr. slučaj Dajla, mons. Puljić čvrsto se drži svoga biskupskog gesla koje nije tek neka usputna krilatica, već smjernica službe: „U onome što je bitno, neka bude jedinstvo. U onome što je dvojbeno, neka bude sloboda. A u svemu neka vlada ljubav.“ Vodi računa o svim stranama u spornim pitanjima, daje do znanja poštovanje, promišljanje i ne daje materijala za manipulaciju niti navijačko pozicioniranje. U pitanju statusa Zadarske nadbiskupije, pak, pokazuje i veliko poštovanje prema prethodniku mons. Ivanu Prendić i daje odgovore koji ne otvaraju daljna pitanja.

Odgovornost Posebno mu je draga tema odgovornosti – i društvene i crkvene. Zbog toga je sklon i zdravoj kritici, ali i samokritici, kao što je slučaj u razgovoru o pastoralu obitelji i pripremi za brak: „Obitelj je u pravom smislu riječi 'zvanje' za koje se valja spremiti... Za druga zvanja desetljećima se ljudi pripremaju kako bi mogli dobiti diplomu i početi raditi.“ U odnosu na dje-lovanje biskupa, također ostavlja prostor drugaćijem mišljenju: „Ne isključujem mogućnost da smo mogli i više. Ne isključujem mogućnost i da smo mogli biti jači, žešći u nekim stavovima i nastupima.“¹⁵ Komentar, pak, na Crkvu i pontifikat pape Franje koji želi potaknuti reforme, ukazuje da se otvoreno i sam suočava s problemom koji prati ljudsku dimenziju Crkve: „Vidim, naime, kako želi reformirati Crkvu, pa bismo mu željeli pomoći. Nije to lako. Svaka institucija

10 Razgovor objavljen u Zadarskom listu, 24. prosinca 2011.

11 Razgovor objavljen u zdarskom Regional -Voxu, 17. kolovoza 2011.

12 Opširno o tome: hrcak.srce.hr/file/61448

13 Razgovor objavljen u Slobodnoj Dalmaciji, 25. prosinca 2013.

14 Razgovor objavljen u Zadarskom listu 02. veljače 2013., str. 8-9.

15 Razgovor objavljen na internet stranici portala Laudato, 24. prosinca 2012.

je po svojoj naravi sklona okoštati, te na neki način staviti sebe u središte.¹⁶ Osobno se ne boji kritike niti kritičara. Za svoje pogreške i propuste spremam se i ispričati.¹⁷ Društvenu odgovornost želi probuditi kao građanin koji živi u svojoj zemlji i želi joj napredak. Stoga i zrelo razmišlja o nedostatku sveobuhvatnije strategije: „Ratne rane i nevolje ne ispričavaju nikoga da ide naprijed i stvara bolje, prosperitetnije i pravednije društvo.“¹⁸ Sloboda koju živimo od nas traži tu odgovornost: „Budućnost je sada u našim rukama, kao i naš napredak u bilo kojem pogledu. Ali i nazadak, ne daj Bože!“¹⁹

Bliskost s narodom Svojim posebno istančanim osjećajem za vrijednost naroda mons. Puljić pokazuje da Crkva nije apstraktna kategorija, već stvarnost koja živi u konkretnim ljudima i „koracha“ s njima: „Crkva sa svojim službenicima ne može prati ruke i reći 'to me se ne tiče', jer ona nije izvan tog društva. I nije zajednica svetih i bezgrešnih pojedinaca, nego društvo spašenih...“²⁰ Zato Hrvatskoj i želi „da bude i ostane vjerna svojim narodnim i katoličkim korijenima, neka se ne klanja pred drugima samo zato što su jači. I neka se ne da ucjenjivati.“²¹ Nije tajna da je Hrvatska Puljićeva miljenica. A kako i ne bi kad je sa svojim Gradom i vjernicima proživio rat: „I zbog nevolja kojima smo bili izloženi u okrutnoj agresiji i razaranju, srastao sam s Dubrovnikom i njegovom poviješću.“²² Sjećajući se upravo tih ratnih trenutaka, priznaje tko su mu bili učitelji duhovnosti i „diplomatske aktivnosti“: Ivan Pavao II., ali i kardinal Franjo Kuharić „koji nas je učio kako voljeti i trpjeti sa svojim narodom i ne dati se zaraziti mržnjom rata.“²³ Puljićev osjećaj za narod došao je do izražaja i u odnosu prema hrvatskim generalima za vrijeme i nakon boravka u Haagu: „Haški sud je, vele, 'politička ustanova'. A politika je prolazna, a narod trajna kategorija.“²⁴ Mons. Puljić na trenutke se čini vjernim čuvarem narodne mudrosti: „Nije bez razloga narodna mudrost formulirala rečenicu 'dobar je strah komu ga je Bog dao'. Ne samo da ova rečenica daje pozitivnu konotaciju samome strahu, nego ga prikazuje kao Božji dar.“²⁵ Mons. Puljić razumije i grad i selo – grad jer živi u gradskim središtima i komunicira s njihovim predstavnicima i stanovnicima, a selo zato jer je „dijete sela“²⁶, kako za sebe kaže.

U odgovorima na novinarska pitanja vrlo vješto sklapa Riječ Božju, znanje, emocije, ali i narodnu mudrost. Time potvrđuje da je Crkva iz naroda i za narod, da osluškuje njegov bilo, prati ga i vodi. Slušati narod da, ali ne radi se o bezličnoj masi, već o narodu čiji su korijeni jasni – kršćanski i hrvatski. „Baš zbog toga što se progonoilo Crkvu i sve ono što je Crkva naučavala omalovažavalо, na neki način je naš čovjek, vjernik, još više vjerovao. Možda je bilo ono što bi se reklo 'što više pritišćeš, to bolje skače'.“²⁷ Sjećajući se povijesnih stradanja na našim prostorima tijekom proteklih stoljeća, narodu također upućuje ohrabrenje i vrednuje ga biblijski: „Zavodnik i neprijatelj križa i evanđelja 'kao ričući lav' prolazio je ovim prostorima Lijepe naše, zavodio i odvodio, platio i progonio. No, naš čovjek ispunjen vjerom u Uskrsloga i u najtežim trenucima znao je da će 'minuti bol i nestatijad', i da iza oluje uvijek zagrije sunce i prestaje grad.“²⁸ Ima i veliko povjerenje u snagu hrvatskog naroda: „Iako su realne opasnosti, a zamke i zavođenja nesagledive, ipak povi-

16 Razgovor objavljen u zadarskom Regional-Voxu, za Božić 2013.

17 Usp. Razgovor objavljen u Večernjem listu, 7-8-9, travnja 2012., str. 6-7. pod naslovom: Mons. Želimir Puljić – moja ispovijed; Razgovor objavljen na internet stranici portala Laudato, 24. prosinca 2012.

18 Razgovor objavljen u Slobodnoj Dalmaciji, 31. ožujka 2013.

19 Razgovor objavljen u Močile –župni časopis..., god. XX., br. 82, 25. prosinca 2014., str. 46-49.

20 Razgovor objavljen u Večernjem listu, 1. prosinca 2012. str. 32-33.

21 Razgovor objavljen u Slobodnoj Dalmaciji, 22. travnja 2011.

22 Razgovor objavljen u časopisu Hrvatsko slovo, 23. prosinca 2011.

23 Isto.

24 Razgovor objavljen u Slobodnoj Dalmaciji, 22. travnja 2011.

25 Razgovor objavljen u časopisu Hrvatsko slovo, 23. prosinca 2011.

26 Razgovor objavljen u Slobodnoj Dalmaciji, 31. ožujka 2013.

27 Razgovor objavljen u Voxu - glas Zadra, 24. prosinca 2011.

28 Razgovor objavljen u časopisu MI, Uskrs 2012.

jesno iskustvo naših ljudi daje mi nadu i vjeru u pozitivan ishod.²⁹ Biblijski čita znakove našega vremena, pa i solidarnost koja je zasjala nad Hrvatskom nakon razornih poplava prošle godine: „Ponosan sam na narod kojem pripadam... Osjetio sam u tim trenucima kako se ponavlja scena iz Djela Apostolskih gdje Luka opisuje prvu kršćansku zajednicu u kojoj je sve bilo zajedničko.“³⁰

Jasna antropologija, jasna ekleziologija Jasno daje do znanja i da Crkvu čine pojedinci, te se crkvene zajednice tiču i dobre i loše strane njezinih članova. I osjećaj ponosa zbog dobrih primjera, ali i osjećaj stida zbog loših – sve nam je to zajedničko. No, ta pripadnost Crkvi je aktivno stanje za sve staleže: „Važno je da ljudi postanu svjesni da Crkva nisu samo biskupi i svećenici. I kad se govori da je Crkva u ovom svijetu pozvana svjedočiti i naviještati Evandelje, to nije samo dužnost biskupa, svećenika i Bogu posvećenih osoba. To je dužan i svaki krštenik.“³¹ Upravo zbog toga što je u službi Evandelja i Isusa Krista, koliko god bila bliska narodu, Crkva – po mišljenju mons. Puljića – neće biti referendumski ili politički forum.³² Njegova je služba obilježena i antropološkim pitanjima. U njima je mons. Puljić promotor stava Crkve na jednostavan način: „Čovjek je nedodirljivo otajstvo koje se mora poštivati; i ne smije ga se dirati.“³³ Više puta upozorio je da se „zajedništvo u Europskoj uniji izgrađuje na krivoj slici o čovjeku“³⁴, što je potvrdio i papa Franjo u govoru u Europskom parlamentu.³⁵ Prepoznatljiv je po argumentiranim i odlučnim govorima. Nema u njemu mlakosti i bezličnosti. Ni Crkva ni narod za njega nisu apstraktna kategorija, već stvarnosti kojima pripada i srcem i dušom. Za njega je Crkva „otajstvena stvarnost koja nadilazi 'dvorove oniksa i mramora'.“³⁶ Biti biskup nije lako! „Istina, često smo iskusili slabost naših riječi. Ali nismo se dali zbuniti, a niti zastrašiti“³⁷, rečenica je sjećanja na Domovinski rat. U neugodnim situacijama, „bez dlake na jeziku“, kao što je slučaj Grubišić. Ovaj svećenik Split-sko-makarske nadbiskupije miljenik je medija, jer ih zabavlja temama koje žele čuti, a usput i sebe promovira. Stoga s vremena na vrijeme ispusti neki balon – igračku za uredničke politike i glasnogovornike degradacije Crkve u društvu. Na novinarske upite o njemu, mons. Puljić argumentirano upozorava: „Ako mu je stalo do ugleda Crkve, čije je propise pogazio, te protivno strogoj zabrani ušao u politiku, neka reviziju ugovora traži na političkom polju, a ne putem medija. Osim ako mu je stalo da se o njemu piše.“³⁸

Emotivnost i duhovitost Mons. Puljić je i emotivan sugovornik, što potvrđuje njegovu zainteresiranost za temu. Primjerice, sjećanje na teške trenutke naše povijesti: „Iako sam bio prilično ljut zbog sporosti djelovanja svjetske diplomacije, vjerovao sam u dane slobode koji dolaze.“³⁹ Ne krije niti dopušteno dozu ljutnje kad je u pitanju manipulacija, pa stoga izravno kaže/piše: „Alergičan sam na manipulacije.“⁴⁰ Niti sport ga ne ostavlja ravnodušnim: „Sport me relaksira, premda ponekad i tlak podigne.“⁴¹

Njegova emotivnost i ponesenost narodom do izražaja dolazi i u proživljavanju oslobađajuće presude generala Ante Gotovine, čemu je u ovim intervjuima posvećeno dosta pozornosti, kao i u dokumentima koji su objavljeni u zborniku. Pozoran je slušač, zainteresiran i angažiran u

29 Razgovor objavljen na HKR u lipnju 2013.

30 Razgovor objavljen u Močile –župni časopis..., god. XX., br. 82, 25. prosinca 2014., str. 46-49.

31 Razgovor voden na Hrvatskom katoličkom radiju, 17. travnja 2013.

32 Usp. Razgovor objavljen u Slobodnoj Dalmaciji, 25. prosinca 2013.

33 Razgovor objavljen u Zadarskom listu 02. veljače 2013., str. 8-9.

34 Razgovor vođen na Hrvatskom katoličkom radiju, 17. travnja 2013.

35 Usp. <http://www.ika.hr/index.php?prikaz=vijest&ID=165158>

36 Razgovor objavljen u Slobodnoj Dalmaciji, 31. ožujka 2013.

37 Razgovor objavljen u časopisu Hrvatsko slovo, 23. prosinca 2011.

38 Razgovor objavljen u Slobodnoj Dalmaciji, 25. prosinca 2013.

39 Razgovor objavljen u Zadarskom listu, 24. prosinca 2011.

40 Razgovor objavljen u Večernjem listu, 7-8-9, travnja 2012., str. 6-7. pod naslovom: "Moja isповijed".

41 Razgovor objavljen na internet stranici portala Bitno.net, 27. siječnja 2014.

komunikaciji: „Imate pravo kada velite...“⁴² Zato su razgovori s nadbiskupom Puljićem puno više od dobivanja informacija. Na trenutke postaju pravi biseri dijaloga sudionika – nadbiskupa i novinara. Mons. Puljić poznaje i šalu, a znamo da se duhovitost razvija iz zdrave duhovnosti. „Duhovit čovjek bogat je duhom.“ Vrsnoča duhovitosti raste s vrsnočom duha, s dubinom misli, s nadrastanjem vlastitih slabosti i taštine svijeta. Ponekad simpatično poželi „malo mira“ od nas novinara, što čitamo u odgovoru na pitanje o svojoj želji za Božić: „Ha, ha... Da me ne smetaš... Ha, ha.... nisam uopće o tome razmišljao.“⁴³

Duhovitost dolazi do izražaja kada o sebi govori, kao što je slučaj s komentarom na primanje nagrade za životno djelo Grada Dubrovnika: „Takve nagrade obično dodjeljuju ljudima u poodmakloj životnoj dobi, pa mi je sada jasno ko suza u kojim se godinama krećem... I neka. Ne stidim se ni godina ni prtljage koje godine sa sobom nose. Bože, podrži i ovako.“⁴⁴ Komentar na izbor za predsjednika HBK također je duhovit, ali se nastavlja u duhovnosti: „Kolege biskupi su me izabrali i opteretili dodatnim poslovima. Neka im Gospodin oprosti na toj hrabrosti... Odozgor, od Gospodina dolazi mi pomoć i snaga.“⁴⁵ Odgovori na novinarska pitanja pokazuju znanstvenu širinu profesora, angažiranost vještog komunikatora, jednostavnost iskrenog svjedoka vjere i života. „A vjera je život, a ne rasprava.“⁴⁶

Zaključak: Marljivi radnik na polju inkulturacije Evandela Ivanu Pavlu II. stalo je da biskupi usvoje evangelizaciju kulture i inkulturaciju evandela dijelom svoje biskupske službe.⁴⁷ „Stoga će svaki biskup, promatrajući kulturne vrijednosti što su prisutne na teritoriju na kojem živi njegova partikularna Crkva, uložiti svaki napor kako bi evandelje bilo naviješteno u svojoj cjelevitosti, tako da oblikuje srce ljudi i običaje naroda.“⁴⁸ Tijekom svoje biskupske službe mons. Puljić ustrajno slijedi lik sv. Augustina, što i u intervjuima daje do znanja. Stoga mogu i zaključiti da njegovo poslanje pokazuje i ove Augustinove riječi: „S obzirom na mjesto koje zauzimamo, vaši smo učitelji, ali u odnosu na jednoga Učitelja zajedno smo s vama suučenici u istoj školi.“ Sviest o zajedničkom rastu u školi koja, za zemaljskog života, neprestano traje, bez obzira koju službu vršili, kome bili nadređeni. Kad je učitelj neprestano spreman učiti i biti učenik, to je znak poniznosti i skromnosti. „Biskupska konferencija je 'škola zajedništva' koju se pohađa, uči i ide naprijed.“⁴⁹ Aktualnost teme i razgovora koje je do sada ostvario pokazuje da odgovara liku biskupa kakvoga za ovu mjesnu Crkvu želi i sadašnji poglavars Katoličke Crkve: „Crkvi su potrebni vjerodostojni pastiri, ne gospodari Riječi, nego oni koji su Njoj predani, koji su službenici Riječi.“⁵⁰ Ujedno je poželio i dva obilježja skrbi o povjerenom stadu: ustrajnost i svakodnevnost: „To je posebno važno zbog toga što se u naše doba ta dva obilježja često povezuju s rutinom i dosadom. Stadu je potrebno da pronađe svoje mjesto u pastirovu srcu.“⁵¹ „Biskup se uistinu može smatrati službenikom zajedništva i nade za sveti Božji narod jedino kada hodi u Gospodinovoj nazočnosti. Nije, naime, moguće 'služiti ljudima', a prije ne biti 'sluga Božji'.“⁵²

2. Krizno komuniciranje: Pedofilski skandal i kako se s tim suočiti?

Kada sam jednom jednog dragog mi biskupa pitala zašto ne kazni ili ne otpusti svećenike koji ga

42 Razgovor objavljen u Slobodnoj Dalmaciji, 22. travnja 2011.

43 Usp. Razgovor objavljen u Voxu - glas Zadra, 24. prosinca 2011.

44 Razgovor objavljen u Zadarskom listu 02. veljače 2013., str. 8-9.

45 Razgovor objavljen u Močile –župni časopis..., god. XX., br. 82, 25. prosinca 2014., str. 46-49.

46 Razgovor objavljen u Zadarskom listu, 24. prosinca 2011.

47 Usp. PG 30. „Vjera koja ne postaje kulturom nije vjera koja je potpuno prihvaćena, posve mišljena, vjerno življena“ (Ivan Pavao II. sudionicima talijanskog nacionalnog kongresa crkvenih pokreta..., 1982.)

48 PG 30.

49 Razgovor objavljen u Večernjem listu, 1. prosinca 2012. str. 32-33.

50 http://hr.radiovaticana.va/news/2014/02/27/papa_se_susreo_s_članovima_zbora_za_biskupe/cro-777149

51 Isto.

52 PG 13.

ne slušaju, on mi je očinski i blago odgovorio: „Vidiš, svećenici su biskupu što i djeca ocu obitelji. Mi smo upravo tako povezani. I koji bi se otac odrekao svojega neposlušnog sina? Naći će tisuću načina da mu u ljubavi pokaže da je u krivu i da ga pokuša vratiti na pravi put. Imat će u njega povjerenje i kad će mu svi okrenuti leđa. Tako i biskup sa svećenikom. Ne može, ne smije odustati od njega.“ A kad se dogodi situacija da taj sin napravi djelo kojim sam sebe isključuje iz zajednice kojoj pripada, tada je očeva bol neizreciva, zar ne? Sve mu je otac dao, a ovaj ga iznevjerio.

Prve informacije o "slučaju" – šok i nevjerica! Iz toga iskustva zasigurno možemo razumijeti i do-gađaje od ožujka 2012. godine kada nas je zaprepastila vijest o otkriću pedofilskog skandala nазваног „slučaj Ivanov.“ Nadbiskup Puljić za njega je saznao kad je bio u inozemstvu, i to od žrtve zločina. „Slušajući svjedočanstva žrtava prolazili su me osjećaji zgražanja i nevjerice. I pitao sam se kako se to mogli dogoditi jednom svećeniku?! Potresen ispoviješću žrtava, imao sam najprije u duši duboku žalost i suočavanje s njima zbog trauma i rana koje nose toliko godina.“⁵³

Vrijeme je za istinu i pravdu! A kada se vratio, postao je prvi biskup Crkve u Hrvata koji se u svojoj biskupiji obračunao s pedofilijom, ispričao se žrtvama i javnosti i na taj način postavio temelje kako se suočiti sa svećenicima pedofilima. Zbornik tome posvećuje gotovo cijelo jedno poglavlje žečeći tako javnosti dati gotovo školski primjer kako se suočiti s ovom teškom patološkom bolesti u vlastitim redovima. Mons. Puljić „oštro osuđuje svaki slučaj pedofilije u bilo kojoj skupini se dogodio. Izražava duboko žaljenje zbog patnje onih koji su pretrpjeli takva nasilja, posebice za one suočajevje koje su počinili svećenici.“⁵⁴ Novinarima, pak, pristupa saveznički, upravo onako kako i papa Franjo traži, a to je želio i njegov prethodnik. Zato će mons. Puljić reći: „Dobro je što su novinari postali osjetljivi na tu moralnu devijaciju u suvremenom društvu. Posebice što se time približavaju crkvenom stavu koji ne trpi nikakvu toleranciju na području iskorištavanja maloljetnika.“⁵⁵

Unatoč svemu, Crkva – primjer Iako ovo nije povlaštena crkvena tema, jer pedofilija je znak snažne moralne degradacije društva uopće, Crkva i ovdje daje primjer i ohrabrenje za suočavanje s istinom. Možda jedna od najpotresnijih epizoda novije crkvene povijesti jest suočavanje s pedofilijom, s čim se susreo i papa Benedikt XVI., i to upravo u Svećeničkoj godini. Sjetimo se njegovoga pisma koje je uputio Crkvi u Irskoj u ožujku 2010. godine i zaključio ga riječima: „Šaljem vam pismo s ljubavlju jednoga kršćanina kao i vi, užasnut i ranjen svime što se dogodilo u našoj ljubljenoj Crkvi.“⁵⁶ Kao što je pontifikat pape Benedikta XVI. obilježilo suočavanje s pedofilskim skandalima, tako je i prve četiri zadarske godine mons. Puljića dijelom opečatilo i iskustvo suočavanja s istom temom. Po svojim obilježjima, ovo je kategorija krizne komunikacije. I s njom se suočio odlučno.

Primjer krizne komunikacije Težak je to i neugodan slučaj. Ali od njega se ne bježi. Pravila komuniciranja u kriznim situacijama su jasna. Potrebne su brze, točne i konkretne informacije, neopterećene nebitnostima. U prenošenju informacije potrebna je sigurnost, te glasan i jasan izričaj. Važna je usmjerenost na tri naglaska: što se dogodilo, što se poduzima i što će se poduzeti. Ukoliko ova pravila propustimo, ljudi će stvarati vlastitu sliku o slučaju koja može samo pogoršati stvari, ali i u pogrešnom smjeru uputiti javnost. Najzahtjevnije u kriznim situacijama je svakako stati pred kamere, mikrofone ili fotoobjektive. No, poznavajući medijske domete, ali i utjecaj medija na mišljenje ljudi, u službi istine i suočavanja sa žrtvama potrebno je učiniti i taj korak. Iako je slučaj don Nedjeljka Ivanova u javnosti od strane Nadbiskupa i Nadbiskupije prezentiran jasno kao malo koji krizni trenutak u našoj novijoj povijesti, nije nedostajalo zlonamjernih autora koji su se poslužili svojim konstrukcijama i, umjesto da izaberu savezničku stranu u borbi

53 Razgovor objavljen u Večernjem listu, 23. veljače 2014.

54 Priopćenje za javnost Tiskovnog ureda, 14.03.2012.

55 Konferencija za tisak, Zadar, 20.03.2012.

56 http://hr.radiovaticana.va/storico/2010/03/20/pastoralno_pismo_irskim_katolicima/cro-366075

protiv zla pedofilije, odabrali su neistine i manipulaciju kako bi se umanjila vrijednost Nadbiskupova javnog postupanja.⁵⁷ A time i same Crkve.

Bijeg nije rješenje! Veličina Crkve ne mjeri se bijegom od neugodnosti, već upravo suočavanjem s istinom ma kako gorka bila. Papa Benedikt XVI. bio je svjestan da mediji mogu „uživati“ u „razgoličavanju i ocrnjivanju Crkve“⁵⁸, ali kako kaže, „dok je god u pitanju istina, moramo biti zahvalni za svako izvješćivanje... mediji ne bi mogli izvješćivati na ovaj način da nije u samoj Crkvi postojalo zlo. Samo zbog toga što je u Crkvi postojalo zlo, drugi su ga mogli iskoristiti protiv nje.“⁵⁹ I najmanji postotak pedofilije među klerom, oko 1,4%, predstavlja razlog da „Crkva 100% očisti vlastito dvorište, te uzdignuta čela i odvažna duha potiče i druge neka ne daju u svojim sredinama tom moralnom kukolju da niče i raste.“⁶⁰ Rješavanjem problema najbolje će se stati na kraj klevetama koje narušavaju dobar glas požrtvovnih svećenika. Većina uzornih ne zasluzuje nositi teret sramotnih mrlja nekolicine. Neka imperativ ne bude bijeg od nelagode zbog grijeha jednoga, već suočavanje s njim zbog dobra zajednice i svakog njezinog člana.

Drugi primjer kriznog komuniciranja Osim suočavanja s pedofilskim skandalom, nadbiskup Puljić u svojim zadarskim godinama susreo se i s tragedijom koja se također događala pred licem vjerničke javnosti, te od pastira zahtjevala odlučnost i istinu, a ne klonulost i bijeg. Bila je to situacija navještanja utjehe i nade kada su mnoga ljudska pitanja ostala bez odgovora. Jedino što je bilo moguće jest javno priznati tugu i nemoć: "Osjećam se i ljudski nemoćno, poput pisca knjige Tužaljki."⁶¹ Drhtavi glas u ovom trenutku bio je pokazatelj neizrečene poruke: "Smijem biti slab." I ponovno se vraćamo nadbiskupu dragom sv. Augustinu koji je i za svoju mjesnu Crkvu bio biskup, a s njom – čovjek. I mons. Puljić, pred svojim vjernicima stajao je kao potresen pastir: slika čovjeka koji i sam treba utjehu kako bi je mogao dati. Vjernicima je rekao istinu i nije pobjegao od nje ma kako gorka i porazna bila. Zar to nije iskustvo proroka Izabranog naroda koji su često bili shrvani, bez odgovora na ljudska pitanja, ali duboko svjesni da Bog i u najvećim tragedijama života ima posljednju riječ? I u ovom slučaju moguće je nešto naučiti: istinu ne sakriti, već je oslobođiti kako bi istinom spriječili špekulacije i manipulacije.⁶² Nikad se ne zna kome će se sljedećem dogoditi "korak koji kao ljudi ne možemo do kraja razumijeti."⁶³ No, ovaj zadarski primjer je škola da i u tim trenucima moramo biti ljudi, Božji ljudi – iskreni, potreseni, bez odgovora, ali s nadom da Gospodin rješava konačni račun. Kamere, mikrofoni, fotootkupljeni ponekad su i u ovakvim situacijama neumoljivi. Zadar je dostoјno i dostojanstveno i u ovom slučaju iskreno proživio jednu tužnu epizodu. A za Nadbiskupa je i ovo čitanje znakova vremena u kojima stoji poziv na poniznost, vapaj za milošću. "Postojanost u kušnji na kraju rađa milošću i kušnja se pretvara u krepot.⁶⁴

3. Don mr. Zdenko Dundović, župnik u Zemuniku i Pročelnik ureda za pastoral mladih Zadarske nadbiskupije.

Velečasni gospodin don Zdenko Dundović osvrnuo se na sedmo poglavje knjige "Zadarski govor i razgovori" u kojem se tekstovi odnose na svećenika koji slavi Euharistiju, a Euharistija izgrađuje svećenika, te na osmo poglavje u kojem se govori o obitelji koja je snaga Crkve i naroda

57 Konkretan slučaj: Inoslav Bešker, Jutarnji list, 21. ožujka 2012.

58 <http://www.laudato.hr/ispisi-snimi.aspx?NewsID=5056>

59 [http://www.laudato.hr/Kolumna/Sutnja-\(ni\)je-zlato/Vrijeme-je-za-priznanje--Crkva-je-pogrijesila.aspx?lang=de-DE](http://www.laudato.hr/Kolumna/Sutnja-(ni)je-zlato/Vrijeme-je-za-priznanje--Crkva-je-pogrijesila.aspx?lang=de-DE)

60 Razgovor objavljen u Večernjem listu, 23. veljače 2014.

61 Posljednji ispraćaj don Emila Bilavera: <http://www.ika.hr/index.php?prikaz=vijest&ID=163264>

62 Priopćenje u vezi tragične smrti don Emila Bilavera: <http://www.ika.hr/index.php?prikaz=vijest&ID=163176>

63 Isto.

64 Fra Mate Bašić: <http://zupa-svkrez.hr/kusnje-su-bozja-briga-za-svakoga-covjeka/>

Poštovani oče Nadbiskupe, uvaženi nazočnici proslave 25. obljetnica biskupstva zadarskoga nadbiskupa!

U čovjekovoj je naravi, od samih početaka, obilježavati neke važne događaje tijekom vlastitoga života. Važnost tih memorija je slojevita. Prvenstveno takvim slavlјima izražavamo zahvalnost za dar života i konkretnog životnog poslanja koje se prvenstveno očituje u našem izboru životnog poziva ili, kao u današnjem konkretnom slučaju, našeg slobodnog odaziva na uzvišeni poziv koji nam šalje sam Stvoritelj, kako je i naš slavljenik u 7. poglavlju svoje monografije, govoreći o svećeniku, svećeništvu i euharistiji te o njihovu uzajamnom odnosu, naglasio - Božja je milost što smo rod odabrali. Iz te činjenice izniče druga svrhovitost obljetnice - svijest da smo dar od Boga svijetu i sve što jesmo i posjedujemo Božji je dar nama. Ukoliko ozbiljno prionemo uz ovu misao ona će nužno iznjedriti misao o odgovornosti koju preuzimanjem dara prihvaćamo, jer život nam je darovan ne da s njime činimo ono što hoćemo ili što smo sami odlučili već ga je potrebno uskladiti s većim, mudrijim i savršenijim planom kojega Bog ima s nama i s drugima u našoj blizini. Stoga jesmo pozvani biti plemeniti i mudri upravitelji dobara koja su nam povjerenja. I konačno, treća je poruka obljetnica sagledati tijek dosadašnjih čovjekovih npora i suradnje s Apsolutom, u poniznosti svoga srca biti sebi iskreni i nepotkuljivi suci, ali ne radi osude i kazne nego radi jasnijeg, zauzetijeg i ispunjenijeg života koji je pred nama, opet kao dar u kojem imamo priliku sebe više zanemarivati kako bi se Krist u nama proslavio, po onoj pavlovskoj: «On treba da raste, a ja da se umanjujem».

Te je poruke u svojim homilijama i nagovorima upućenima svećenicima naš slavljenik objedinio u 7. poglavlju monografije koju danas predstavljamo, Stavljući na srce svojim svećenicima tri ljubavi: euharistiju, blaženu Djesticu Mariju, Majku Crkve i odanost Crkvi. U ispravno shvaćenom daru svećeništva i stalnim naporima da se ono što konkretnije, evanđeoski, živi, svećenik se stavlja u službu zajednice i preuzima odgovornost za zadatok koji je svojevoljno, iz ruku Crkve, primio. Djelujući uvijek u Kristovo ime, i samo povezanim s istim Kristom, svećenik može u potpunosti ispuniti zadaću i odgovornost svoje službe. Na koncu svećeničke godine krasno je to izrekao papa Benedikt XVI.: «Svećenik nije samo netko tko obavlja službu kao što to rade drugi u društvu. Ne, on radi nešto što nijedno drugo ljudsko biće ne može po sebi činiti: u ime Isusovo izgovara riječi odrješenja od grijeha; nad darovima kruha i vina upućuje riječi zahvale, te činom pretvorbe uprisutnjuje Krista Uskrasnuloga. Zbog toga svećeništvo nije obična služba, nego sakrament: Bog se sluzi siromašnim čovjekom kako bi po njemu bio nazočan među ljudima i djelovao u njegovo ime. Ova Božja smjelost, kojom sebe povjerava ljudskim bićima, te usprkos naše slabosti, smatra nas sposobnima da djelujemo u njegovo ime -ta je Božja smjelost koja se izriče u svećeništvu doista velika. Upravo kroz slavlje sakramenata, kroz vjerovanje onoga što razmatra i poučavanje onoga što vjeruje, svećenik se prije svega, dakle, stavlja u službu Bogu, naglašava naš slavljenik. I postavlja nam pitanje: «U susretu novih zadataka i novih izazovnih okolnosti mi svećenici ove nadbiskupije zadarske pitamo se koja je naša misija u ovom trenutku, na ovom mjestu gdje živimo i radimo?! U tom kontekstu u vidu ispunjenja konkretne misije i zadataka, koje traži naše vrijeme, čini mi se nužnim vidjeti koje su potrebe suvremenog čovjeka?! Koje su njegove rane i praznine suvremenoga društva jasno se navode poteškoće i pogreške u koje svećenik može upasti krivo tumačeći svoj poziv odnosno ne živeći potpunost svojeg opredjeljenja, među kojima je prvo ono odgojitelja u vjeri, svjestan da ne promiče sebe, svoju karijeru, svoju pamet na koncu nego Kristov nauk i njegov spasenjski poziv čovjeku. Najbolje se to ostvaruje u dubokoj povezanosti s euharistijskim Gospodinom i pravim, ispravnim slavljenjem euhari-

stjske Žrtve, u kojoj se isprepleću prošlost i sadašnjost.

Osmo poglavlje monografije bavi se pitanjem obitelji. Nadbiskup potiče obitelj da bude škola društvenih vrlina, Crkva u malom, poticateljica i promicateljica životne radosti, mjesto rasta u krjeposti i svetosti, vjerna Kristovom pozivu i otvorena životu, a onda i izvor duhovnih zvanja. Razmatrajući misli sv. Ivana Pavla II. o obitelji nadbiskup kaže: «*Stvaranje zajednice osoba prva je i bitna zadaća obitelji. Naime, koncilski su oci prije pola stoljeća opisali identitet obitelji kao „intimnu zajednicu života i ljubavi“* (GS 48). Bez ljubavi obitelj je obična udruga, klub, a ne intimna zajednica osoba. Nutarnje počelo, snaga i krajnji cilj njihovoga postojanja jest ljubav. Samo ljubav je kadra stvoriti ozračje zajedništva i slobode u kojoj se skladno razvija ljudska ličnost svakog člana obitelji, djece a i roditelja i ostalih članova. O njoj je teološki i pjesnički pisao sveti Pavao u poslanici Korinćanima gdje piše kako je ona „velikodušna, dobrostiva, ne zavidi, ne traži svoje, ne pamti zlo, sve pokriva, sve vjeruje, svemu se nada i sve podnosi.

(1 Kor 13, 4 -7).

Kad međutim takve ljubavi nema, onda se ne govori o „zajednici osoba“, nego o udruzi, bratstvu, klubu i ortaštvu, jer se pojedinci druže i ujedinjuju više iz osobnih ili skupnih interesa, negoli radi boljeg drugih. Udruge stoga nazivamo „društvenim zajednicama“, a ne „zajednicama osoba“. U temelju je njihova suživota načelo druženja i konačišta, a ne logika obiteljskog zajedništva i ognjišta. Njihova suradnja i djelatnost nalik je klupskom načinu ponašanja. To jedinstveno zajedništvo obavezuje na nerazrješivosti koja je unutarnji zahtjev istinske ljubavi i „potpunog predanja“ (FC 11). Krist obnavlja taj prvotni naum Stvoritelja, koji je upisan u srce muža i žene, riječima: „Ono što je Bog sastavio, čovjek neka ne rastavlja“ (Mt 19,6).

Druga temeljna zadaća na koju Stvoritelj poziva muža i ženu jest služenje životu. A to se odvija na dvije tračnice: prenošenjem života i odgojem djece. I ovo se služenje životu izvodi iz tajne stvaranja i božanske Ljubavi: „Ljubav supružnika je posebno dioništvo u otajstvu života i ljubavi samoga Boga“ (FC 29).

Konačno, unutar obitelji čovjek se odgaja i razvija u onim životnim i kršćanskim vrijednostima koja su nam potrebna ukoliko želimo sačuvati dobru dušu svijeta koji nam je podaren.

Zahvalni Bogu za današnji dan želimo Vam, poštovani Nadbiskupe, još mnoge, plodonosne i Bogom blagoslovljene godine! Živjeli!

Zahvala na koncu akademije u katedrali svete Stošije

10. siječnja 2015.

Radosna mi je obveza na koncu ovog druženja svima koje je Generalni vikar mons. Lenkić na početku pozdravio, od srca zahvaliti. Posebice dragoj braću u biskupstvu: mons. Anti Ivasu koji je ovoga ljeta obilježio svoj zlatni misnički jubilej, mons. Anti Škvorčeviću biskupu drage mi Požege u kojoj sam prije 54 godine poslije osmog razreda odlučio poći u sjemenište; mons. Josipu Mrzljaku, varaždinskom biskupu, dragom susjeda iza Velebita mons. Mili Bogoviću koji je također ovog ljeta obilježio svoj zlatni misnički jubilej, te gosparu Mati Uziniću dubrovačkom biskupu skupa s njegovim generalnim vikarom mons. Petrom Palićem, mojim negdašnjim tajnikom i vrijednim suradnikom iz onih dubrovačkih dana. Kad već spominjemo 25 godina biskupstva treba reći kako sam u Dubrovniku proveo punih 25 godina (4 godine kao sjemeništarac, 20 kao biskup i jednu kao administrator). Dakle, srebrne godine u gradu sv. Vlaha pa nije čudo što sam dobro posrebrenio. Vašim dolaskom, dragi kolege biskupi, ova je akademija dobila još svečaniji izgled. A ja kao srebrni biskup osjećam se osobito počašćen Vašom nazočnošću. Hvala Vam na tom izrazu bratske pažnje.

Pozdrav i zahvala članovima stolnog kaptola sv. Stošije, braći svećenicima, redovnicima i redovnicama, kao i svima vama koji ste nazočili ovoj akademiji. Veseli me što se ovom slavlju priključio i moj brat fra Ilijan iz New Yorka. Pozdrav i zahvala predstavnicima i dužnosnicima gradske i županijske vlasti, gospodinu Županu i Gradonačelniku s njihovim suradnicima, predstavnicima Zadarskog Sveučilišta, drugih gradova i općina, predstavnicima vojske i policije, te kulture i obavijesnih sredstava.

Osobita zahvala organizatorima i izvođačima ove akademije: Generalnom vikaru don Josipu Lenkiću i njegovim suradnicima: Urednicima knjige don Šimunu Šindiji i bogoslovu Marku Šimundiću, lektoru prof. Mamiću, predstavljajućima knjige prorektoru Zadarskog Sveučilišta dr. Josipu Faričiću, vrijednoj urednici Vjerskog programa na Hrvatskom katoličkom radiju gospođici, Tanji Popić, don Zdenku Dundoviću, voditeljici ove večeri gospodici Ines Grbić, čitačima č. sestri Mirjam Gadža i don Dariju Tičiću. Hvala na lijepom i simboličnom daru koji mi je u ime svećenika uručio don Igor Ikić. U srijedu na rekolekciji učinit ćemo probu i vidjeti kako stoji.

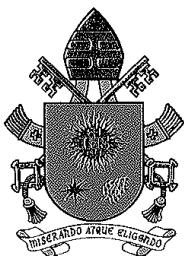
Ovaj se događaj, evo, odvija u sklopu devetnice u čast nebeskoj zaštitnici koju pobožni puk Zadra štuje kao uzvišen ures grada i svoju vjernu zagovornicu već punih 12 stoljeća. Kad sam prije 25 godina prihvatio biti dubrovačkim biskupom, trebalo je naći neki moto i nacrtati grb. Za moto

sam u kontekstu "Gundulićeve slobode" uzeo riječi "unitas, libertas i caritas". A za grb uzeo sam onaj "Dubrovačke Republike" na koji sam ucrtao križ kneza Branimira, kojemu je papa Ivan VIII. svojedobno (879.) pisao da je na Uzašašće Gospodnje služio misu na žrtveniku Sv. Petra, te digao ruke i blagoslovio njega, narod i zemlju njegovu. Branimirovim križem htio sam reći da je povijest Dubrovačke crkve prožeta kršćanstvom, i to na hrvatski način. Nisam tada ni slutio da će svoje služenje nakon Dubrovnika nastaviti u blizini Branimirove prijestolnice. Ako je sveta Stošija uz pristanak gospa sv. Vlaha tomu nešto kumovala, neka joj večeras jekne naša pjesma s katedralnim zborom kojemu pod dirigentskom palicom maestra Žana Morovića posebice zahvaljujem za aktivno sudjelovanje i animiranje svete liturgije. Pridružimo se, dakle, sada njihovim glasovima pa pjevajmo: Popijevkom veselom blagdan objavite, Stošiju blaženu, Zadrani, častite! Još jednom hvala svima!

Čestitka Pape Franje

Venerabili Fratri
DESIDERIO PULJIĆ
Archiepiscopo Iadrensi

Laetum nuntium ad Nos, Successorem beati Petri, est allatum te proximo mense Ianuario, benignissimo largiente Deo, vicesimum quintum annum feliciter esse expleturum ex quo episcopalem ordinationem suscepisti.

Iuvat igitur Nosmet Ipsos cum ecclesiali communitate Iadrensi facere non posse quin tecum, Venerabilis Frater, maximas caelesti Patri agamus grates pro tot tibi collatis beneficiis teque pariter optimis prosequamur votis.

Iuvenis enim, ad Dei hominumque servitium vocari te sentiens, sacris studiorum peractis curriculis, quibus subsecuta est Licentia in Theologia Pastorali apud Pontificiam Universitatem Lateranensem et Doctoratus in Psicologia apud Pontificiam Universitatem Salesianam, sacerdos es ordinatus pro nativa dioecesi Mandetriensi-Dunnensi ubi fuisti Praefectus Seminarii interdioecesani Seraiensis necnon Praefectus Studiorum eiusdemque Rector. Docuisti etiam Psicologiam et Catecheticam apud Institutum Theologicum Seraiense, haud pauca studia scientifica divulgasti et anno MCMXCV electus es membrum Academiae Europaea scientiarum et artium.

Anno MCMLXXXIX sanctus Ioannes Paulus PP. II, te nominavit Episcopum Ragusinum ac dein ad archiepiscopalem Sedem Iadrensem es translatus, cui nunc prodes ac praees.

Ceterum probe novimus nisus a te impensos in re pastorali, in institutione et caritate promovendis ut fideles tibi crediti - qui una cum Civilibus Auctoritatibus et Episcopis te merito existimant - essent inter se coniuncti, in fide fortes, in spe laeti atque in caritate seduli pariterque, exemplum secuti Virginis Mariae, crescerent cotidie "*in gratia et in cognitione Domini nostri et Salvatoris Iesu Christi*" (2 Pe 3,18).

Neque Nos latet opera quam sedulus praestitisti in Conferentia Episcopali Croata in qua varia obiisti officia cuiusque nunc es Praeses, dum quoque Praesidis partes geris Consilii Conferentiarum Episcopalis Croatae atque Bosniae et Herzegoviae pro cura pastorali Croatarum extra patriam degentium.

Tam faustum igitur Episcopatus tui recolens diem, Venerabilis Frater, accedens ad altare Altissimi Eucharisticum Sacrificium celebraturus, spirituali gaudio in Eo exulta his psalmistae verbis: "*In te, Domine, speravi non confundar in aeternum... Domine, spes mea a iuventute mea*" (Ps 71, 1,5).

Divinus Redemptor humani generis, auspice beata Virgine Maria, te in Sua dilectione custodiat, validissima protectione muniat supernorumque munerum copia iugiter repletat.

Quorum nuntiam et conciliaticem atque mutuae caritatis et communionis Nostrae testem Apostolicam Benedictionem de hac beati Petri Sede memores in Domino impertimur tibi, Venerabilis Frater, atque universo clero ac populo Iadrensi Nobis sane carissimo.

Valete semper in Domino, fortes ac laeti, dilecti Croati Filii, et orate pro Nobis Nostroque Petrino Ministerio.

Ex Aedibus Vaticanis, die IV mensis Decembris, anno MMXIV,
Pontificatus Nostri secundo.

Petrinus

Prijevod čestitke pape Franje

Časnom bratu Želimiru Puljiću, zadarskom nadbiskupu

Prispjela je do nas, nasljednika blaženoga Petra, radosna vijest, da će se u siječnju, hvala dobrom Bogu, sretno napuniti 25 godina tvoga biskupskog ređenja.

Radujem se, dakle, časni oče, što s Tobom i sa zadarskom Crkvom mogu zahvaliti nebeskom Ocu za tolika dobročinstva kojima Te obdario i pratim Te najboljim željama.

Kao mladić osjetio si poziv za službu Bogu i ljudima, a kad si završio studij bogoslovije, kojemu je prethodio licencijat iz pastoralne teologije na Papinskom lateranskom sveučilištu i doktorat iz psihologije na Papinskom salezijanskom sveučilištu, zaređen si za svećenika svoje matične biskupije Mostarsko-duvanjske, gdje si bio prefekt u interdijecezanskom sjemeništu u Sarajevu te prefekt studija odnosno rektor. Predavao si psihologiju i katehetiku na Bogoslovnom Institutu u Sarajevu i u isto vrijeme pisao znanstvene radove. Godine 1995. izabran si za člana Europske akademije znanaosti i umjetnosti.

Godine 1989. sveti Ivan Pavao II. imenovao Te dubrovačkim biskupom, a onda si premješten na Zadarsku nadbiskupsку stolicu kojoj sada predsjedaš i koju predvodiš.

Uostalom, poznat nam je napor koji ulažeš u pastoral, u ustanove i poticanje caritasa da bi vjernici Tebi povjereni, što priznaju biskupi i svjetovna vlast, bili međusobno povezani u jakoj vjeri, veseli u nadi, stalni u ljubavi, naslijedujući primjer Djevice Marije i da bi svakodnevno rasli "u milosti i spoznanju Gospodina našega i Spasitelja Isusa Krista" (2 Pt 3,18).

Poznat nam je i trud koji si uložio u Biskupsku konferenciju Hrvatske, u kojoj si imao razne dužnosti, a i sada, dok si njen predsjednik, u ime biskupskih konferencija Hrvatske i Bosne i Hercegovine skrbiš za pastoral onih koji žive izvan domovine.

Časni brate, kada budeš na dan svoga biskupskog ređenja pristupao oltaru Svevišnjega da slaviš Euharistijsku žrtvu, kliči duhovnom radošću zajedno sa psalmistom: "U tebe se, Gospodine, uzdam i neću se postidjeti dovjeka.. Jer, ti si ufanje moje, Gospodine, od mladosti moje" (Ps 71, 1, 5).

Spasitelj ljudskog roda, zagовором Blažene Djevice Marije, neka Te čuva u svojoj ljubavi, oboruža valjanom zaštitom i neka Te ispunja svakodnevno nadnaravnom snagom.

Na kraju, iz ove Petrove stolice, udjelujem u Gospodinu apostolski blagoslov Tebi, časni oče, sveemu svećenstvu i narodu zadarskomu, nama zaista dragome.

Živjeli, dragi hrvatski sinovi, uvijek u Gospodinu, jaki i čvrsti! Molite za me i moju petrovsku službu.

Iz Vatinskoga Grada, 4. prosinca 2014. godine, druge našega pontifikata

papa Franjo

Imena čestitara

Ovdje donosimo samo imena nekih od pristiglih čestitki koje su stigle na adresu nadbiskupa mons. Želimira Puljića u prigodi njegovog srebrnog biskupskog jubileja.

Josip kardinal Bozanić, nadbiskup zagrebački	Don Ivo Čorić
Vinko kardinal Puljić, nadbiskup vrhbosanski	Don Branko Jurić
Mons. Alessandro D Errico, apostolski nuncij u RH	Don Jozo Sebežević
Mons. Marin Barišić, nadbiskup splitsko- makarski	Don Mato Puljić
Mons. Ratko Perić, biskup mostarsko- duvanjski	Don Nikola Menalo
Mons. Marin Srakić, nadbiskup u miru	Don Antun Pećar
Mons. Ivan Milovan, biskup u miru	Don Josip Lenkić
Mons. Antun Škvorčević, biskup požeški	Don Ivan Ćurić
Mons. Josip Mrzljak, biskup varaždinski	Don Vinko Puljić, Siegen
Mons. Mile Bogović, biskup gospicko- senjski	P. Jozef Denkmayr, provincijal SVD.
Mons. Slobodan Štambuk, biskup hvarsко- bračko- viški	Fra Marko Puljić
Mons. Mate Uzinić, biskup dubrovački	Fra Veselko Kvesić
Mons. Đuro Hranić, nadbiskup đakovačko – osječki	Fra Ilija Puljić
Mons. Ivan Devčić, nadbiskup riječki	Fra Nikola Pašalić
Mons. Franjo Komarica, biskup banjolučki	Fra Jure Šarčević
Mons. Vlado Košić, biskup sisački	Mons. Thomas Vithayathil, Kerala-Indija
Mons. Vjekoslav Huzjak, biskup bjelovarsko- križevački	Družba sestara milosrdnica
Mons. Valter Župan, biskup krčki	Družba sestara Kraljice svijeta
Mons. Ante Ivas, biskup šibenski	Družba sestara franjevki od Bezgrešne
Mons. Ilija Janjić, biskup kotorski	Sestre karmelićanke Marija Bistrica
Mons. Dražen Kutleša, biskup porečko- pulski	Benediktinke svete Marije iz Zadra
Mons. Juraj Jezerinac, vojni ordinarij RH.	S. Marijana Puljić
Mons. Pero Sudar, pomoćni biskup vrhbosanski	S. M. Zvjezdana Krčalić
Mons. Nikola Kekić, vladika križevački	Zadarski bogoslovi
Mons. Đuro Gašparović, srijemski biskup	Brigadir Dragan Oljica, MORH
Mons. Tomo Vukšić, vojni ordinarij BIH	Brigadni general Mladen Fuzul
Mons. Jure Bogdan, rektor zavoda sv. Jeronim	Kapetan Ivica Zupčić, zapovjednik broda „City of Dubrovnik“
Mons. Janko Segarić	Prof. dr. sc. Emilio Marin
Mons. Ivan Čubelić	Prof. dr. sc. Pero Aračić
Mons. Juraj Batelja	Prof. dr. sc. Josip Balabanić
Mons. Lin Bosco, biskup s Tajwana	Prof. dr. sc. Ante Uglešić
Mons. Lush Gjergji, generalni vikar Prizren	Prof. dr. sc. Željko Tanjić
Mons. Petar Palić	Prof. dr. sc. Damir Magaš
Mons. Enco Rodinis	Prof. dr. sc. Damir Kužina
Mons. Fabian Svalina	Prof. dr. Franjo Topić, predsjednik HKD „Napredak“
Don Roko Glasnović	Mr. oec. Ksenija Abramović, direktorica „Laudata“
	Dr. Mladen Banović
	Dr. Mate Bižaca
	Prof. dr. Mato Zovkić
	Dr. Jakša Raguž
	Dr. Marinko Marić

Gosp. Stipe Zrilić s suprugom
Gosp. Božidar Longin s suprugom
Gosp. Božidar Kalmeta
Gosp. Živko Kolega
Gosp. Zvonimir Vrančić s suprugom
Gosp. Neven Paškvalin s suprugom
Gosp. Leonardo Mikulić
Gosp. Ivan Pehar
Gosp. Joso Nekić
Gosp. Božidar Šimunić
Gosp. Goran Troskot s suprugom
Gosp. Vladimir Mikolčević s suprugom
Gosp. Branko Kutija
Gosp. Petar Šale
Gosp. Mile Mamić
Gosp. Ante Gverić
Gosp. Stjepo Obad
Gosp. Radovan Dunatov
Gosp. Jakov Vučić
Gosp. Tomislav Marjan Bilosnić
Gosp. Zlatko Begonja
Gosp. Robert Karlo
Gosp. Mladen Raguž

Gosp. Martin Puljić
Gosp. Mato Puljić
Prof. Ljilja Vokić
Gđa. Grozdana Perić
Gđa. Nediljka Dereta
Gđa. Marija Pletikosa
Gđa. Nataša Petrušić

Gđa. Josipa Bašić
Gđa. Ana Mišković
Gđa. Milenka Bukvić, predsjednica Matice Zadrana
Gđa. Jasmina Perić, HRT.
Gđa. Milijana Raguž
Gđa. Mira Knezević
Gđa. Željka Matijanić-Puljić
Gđa. Jenny Puljić
Katolički tjednik
Crkveni odbor i mještani sela Verunić – Dugi Otok
Župljani župe Blagaj BIH.
Orbitelj Obradović iz Slavonije
Učenik Đivo Vidojević

IZ ŽIVOTA ZADARSKE NADBISKUPIJE

MISA ZAHVALNICA ZA PROTEKLУ GRAĐANSKУ GODINU U KATEDRALI SV. STOŠIJE

Zadarski nadbiskup Želimir Puljić predvodio je u srijedu 31. prosinca misu zahvalnicu sa svečanim Tebe Boga hvalimo za proteklу godinu u katedrali Sv. Stošije u Zadru. „Običaj je na kraju jednog razdoblja osvrnuti se na proteklo vrijeme, istaknuti pojedine događaje, zahvaliti Bogu za sve što se zabilo, što smo kao pojedinci i zajednica učinili te moliti oproštenje za propuste i pogreške koje smo počinili. Bilo je puno lijepoga što ćemo pamtitи i nositi kao dragu uspomenu. No, bilo je i nemilih događaja koji će biti upisani u kroniku zbivanja koja su se odigrala” rekao je mons. Puljić, dodavši da je od ‘sređivanja računa’ važnije uzdići srce i pamet k nebu i reći Bogu hvala za sve. „U svečanom Te Deumu želimo uputiti žarku molitvu za Crkvu.

Neka je Bog štiti i udijeli mir, kako bi ustrajala postojanom vjerom u ispovijedanju Krista. Papu Franju neka čuva zdrava i nepovrijeđena, kako bi uspješno vladao Božjim pukom. Neka Gospodin blagoslovi obitelji da budu vjerne u ljubavi, postojane u molitvi, gorljive u djelima dobrotvornosti. Djeci neka daruje zahvalnost prema roditeljima i poslušnost prema svima koji im žele dobro. Članovima župnih zajednica Gospodin neka udijeli milost da riječu i primjerom svjedoče vjeru u zajedništvo Katoličke Crkve”, poručio je nadbiskup, zahvalivši Bogu što je papa Franjo proglašio svetima pape Ivana XXIII. koji je otvorio Drugi Vatikanski sabor i Ivana Pavla II. „U nedjelju kad su bili progla-

šeni svetima, bio je susret hrvatske katoličke mladeži u Dubrovniku na kojem su sudjelovali i mladi iz Zadarske nadbiskupije. Nezaboravni su trenuci molitve, druženja i radosti koje su mladi pokazali”, rekao je mons. Puljić.

Podsjetio je na pohod Zadru tajnika Kongregacije za kler, mons. Celsa Morge Iruzubiete, naslovnog nadbiskupa Biograda, na prošlogodišnjу svetkovinu sv. Stošije. U međuvremenu je imenovan metropolitom u jednoj španjolskoj nadbiskupiji gdje se i preselio. Nadbiskup je istaknuo svoje pastirske pohode dekanatskim sjedištima nadbiskupije u korizmi popraćene susretima s pukom. „Nosim divna sjećanja s tih susreta, svjedočanstvo ljubavi i poštovanja koje naši vjernici imaju prema Crkvi, svećeniku i biskupu, usprkos teške anticrkvene propagande koja se nerijetko širi putem obavijesnih sredstava” rekao je mons. Puljić.

Zahvalio je Bogu za pet vrijednih svećenika koji su poklonili život i sposobnosti nadbiskupiji, a Gospodin ih je pozvao u život vječni te je i njima zahvalio za uzorno svećeničko služenje. Zahvalio je i za nova dva svećenika i trojicu đakona. „Zvanje je dar neba koji treba isprositi molitvom. Bogu treba zahvaliti jer je svećeničko i redovničko zvanje Božji poklon ljudima i Crkvi. Molimo za nova duhovna zvana. Neka Gospodin pošalje anđele da čuvaju u srcima mlađih dragocjeno sjeme zvana i neka im pomognе shvatiti veličinu Božje ljubavi koju im nudi u svećeničkoj službi. Novim ređenicima, svećenicima i đakonima neka Bog udijeli milost, pomoć i snagu da neumorno poučavaju, strpljivo i ljubazno dijele svete tajne te budu glasnici mira i dobrote svim ljudima dobre volje” rekao je mons. Puljić.

Zahvalio je Bogu za listopadsko nadbiskupijsko hodočašće obitelji u Mariju Bistrigu i za brojne obitelji koje se okupljaju u župama. „Osobito zahvalujemo Bogu za brojne obitelji koje su se prošle godine uključile u aktivnu obranu svog dostojanstva i obiteljskih prava. Ponosni smo na samozatajne, požrtvovne i odgovorne očeve i majke koji se trude djeci prenijeti vjeru

koju su primili od svojih starih. Hvala Bogu za njihovo divno svjedočanstvo molitve i sakramentalnog života”, rekao je nadbiskup Puljić, zahvalivši i za brojne krizmanike. „Dok je srce ispunjeno zahvalnošću za njihovu otvorenost Duhu Božjem, molim milost ustrajnosti njima i njihovim roditeljima. Nije lako u vremenu silnih zavodenja i površnih ponuda ostati na visini zadatka koje Gospodin traži od svojih prijatelja”, rekao je nadbiskup Puljić.

SVETKOVINA BOGORODICE I SVJETSKI DAN MIRA U KATEDRALI SV. STOŠIJE

Na svetkovinu Marije Bogorodice i Svjetski dan mira u četvrtak 1. siječnja, zadarski nadbiskup Želimir Puljić predvodio je svečano misno slavlje u katedrali sv. Stošije u Zadru. Istaknuvši kako je znakovito da se prvi dan u godini posvećuje Mariji, Bogorodici koja je rodila Boga, a on je darovatelj mira, nadbiskup je predstavio poruku pape Franje za Svjetski dan mira u kojoj razmatra o suvremenom ropstvu diljem svijeta. “Papa ističe da je za razvoj društva od temeljne važnosti priznati i poštivati dostojanstvo čovjeka i njegovu slobodu. Nažalost, uvijek je prisutna pošast izrabljivanja čovjeka, a to nanosi ranu zajedništvu ljudi. Kršćanska zajednica trebala bi biti pravo mjesto zajedništva. Usprkos tome što je međunarodna zajednica usvojila brojne sporazume s ciljem iskorjenjivanja ropstva u svim njegovim oblicima i pokrenula razne strategije za borbu protiv te pojave, i danas su milijuni ljudi svih životnih dobi lišeni slobode i prisiljeni živjeti u uvjetima sličima ropstvu” rekao je nadbiskup Puljić.

Papa Franjo ističe da su to radnici i maloljetnici podjarmljeni u raznim sektorima, selioci koji na putovanju trpe glad, lišeni su slobode ili ih se izvrgava tjelesnom zlostavljanju, osobe prisiljene na prostituciju i druga ponižavanja, žrtve trgovine ljudskim organima, prisilnog vojačenja, prosjačenja, prodaje droge ili oblike posvajanja, žrtve otmica terorističkih skupina. Uzroci takvih stanja su siromaštvo, ne razvijenost, korumpiranost onih koji to čine radi novca, oružani sukobi, nasilja, kriminalne aktivnosti, terorizam. “U poruci o zamkama

suvremenog ropstva, papa Franjo konstatira razmjere i opasnosti tog zla, ali i poziva na zajedničku borbu protiv toga. Može se steći krivi dojam kako se to događa u ozračju opće ravnodušnosti. Iako je to, nažalost, većim dijelom istinito, papa spominje veliki i tihи trud koji brojne redovničke zajednice godinama ulažu u pružanju pomoći žrtvama u tri područja: pomoći žrtvama, njihova psihološko-odgojno-obrazovna rehabilitacija te reintegracija u društvo u kojem žive. Sve to iziskuje hrabrost, strpljivost i ustrajnost, pa sa strane čitave Crkve i društva, kaže papa, zasluzuјe naše priznanje i poštovanje” rekao je mons. Puljić.

I na institucionalnoj razini treba zaštititi žrtve i sudski progoniti počinitelje. Papa apelira na sve ljude dobre volje da ne postanu sudionici zla, da ne okreću pogled pred trpljenjima ljudi lišenih slobode i dostojanstva: “Neka imaju hrabrosti dotaknuti Kristovo trpeće tijelo vidljivo na bezbrojnim licima onih koje on sam naziva ‘moja najmanja braća’”. Nadbiskup Puljić je zaključio kako se nasuprot globalizacije ravnodušnosti koja ima sve više pristaša i članova, traže oni koji će biti tvorci globalizacije solidarnosti i bratstva: “Takva solidarnost može dati novu nadu i pomoći da se hrabro kroči u tom pravcu. Papa potiče da se ne obeshrabrimo teškoćama i da se ne bojimo uhvatiti u koštač s naporom i žrtvom. Mir nije dobro koje je dostignuto, već cilj prema kojem svi težimo”.

SVETKOVINA BOGOJAVLJENJA U ZADARSKOJ KATEDRALI

„Mudraci s istoka nude i promiču pedagogiju čovjekove čežnje koja nam pomaže otkrivati radosti života i traženja onoga na koga nas zvijezde upućuju. Ta pedagogija čežnje pomaže ojačati djelotvorna antitijela u nama koja su od velike pomoći u borbi protiv banalizacije duhovnog svijeta u nama i oko nas“ poručio je zadarski nadbiskup Želimir Puljić na svetkovinu Bogojavljenja u utorak 6. siječnja, predvođeći svečano misno slavlje u katedrali sv. Stosije u Zadru. Banalizacija duhovnih vrednota uzima sve više maha, upozorio je nadbiskup, istaknuvši da je čovjek misterij i trajni tražitelj Apsolutnog, za kojim traga nesigurnim koracima. „Iskustvo čežnje nemirnog srca vrlo je značajno. Ono potvrđuje da je čovjek u svojoj dubini religiozno biće. On je poput Božjeg prsjaka koji nosi želju da upozna svjetlo koje obasjava svijet i pobuđuje osjećaj ljepote. Dakle, i u našem vremenu koje je nesklono i neosjetljivo za transcendentalnu dimenziju, moguće je početi hod traganja za smisalom života koji pokazuje da vjera nije absurdna i iracionalna“ rekao je nadbiskup, istaknuvši da čovjek samo u Bogu pronalazi pravu istinu i blaženstvo. „U sadašnjoj sekulariziranoj kulturi ta misao može zvučati kao provokacija. Mnogi suvremenici kažu da ne osjećaju tu čežnju i da su zbog toga nevjernici ili agnostiци. No, do spoznaje Boga ne može se doći polazeći samo od čovjekove čežnje. Dopustimo li toj čežnji da raste i da se ostvaruje, sve više ćemo težiti dobru koje možemo graditi vlastitim snagama i nećemo se dati obeshrabriti zbog napora i prepreka koje stoje na putu prema nebeskoj domovini. Kad se u toj čežnji otvori prozor prema Bogu, to je znak prisutnosti vjere i Božje milosti koja nam daje osjetiti kako smo na tom putovanju braća i suputnici s onima koji vjeruju i s onima koji istražuju, provjeravaju i ispituju“ rekao je mons. Puljić, istaknuvši da svetkovina Bogojavljenja pokazuje kako je sve u pokretu i odgovor je neba tajanstvenoj čežnji čovjeka za Bogom. Mudraci s istoka stižu izdaleka nošeni čežnjom susresti novorođenog kralja, noseći znakovite darove. Smirna čuva tijelo od raspa-

danja i simbol je preoblikovanja života. Zlato je simbol prosvjetljenja. Tamjan simbolizira miris koji nosi prema nebu naše molitve, spaja nebesko sa zemaljskim. „Otkad je Bog odlučio sići na zemlju i poći ususret ljudima i ljudi su krenuli prema njemu. Pastiri žure u Betlehem pokloniti se djetu Isusu. Oni bdiju i čuvaju stado od opasnosti i neprilika, stoga su budni i u iščekivanju. U stavu divljenja sposobni su vidjeti i onkraj svog privida“ rekao je nadbiskup, u tom kontekstu spomenuvši Psalm 23, ‘Gospodin je pastir moj, ni u čemu ja ne oskudijevam’. On zrači velikim pouzdanjem i izraz je radosne sigurnosti. „Slika pastira govori o povjerenju, prisnosti i nježnosti. Pastir poznaće svoje ovce, brine se za njih i čuva ih kao dragocjeno blago. Ako idemo za dobrim pastirom, ma koliko se teškim, mukotrpnima ili dugima mogu činiti puti našeg života, sigurni smo da su oni pravi i da su nam bliski. Ako je vidljivost smanjena, normalno da su ovce nemirne, jer postoji opasnost da posrnu, da se udalje i izgube. No, Božja blizina preobražava tamnu dolinu smrti pa ona prestaje biti opasna, jer putnika prati Božja zaštita na njegovom putu“ rekao je nadbiskup Puljić. I mudraci koje je do Betlehema dovela zvijezda, u djetu Isusu prepoznali su dobrog pastira kojeg je nebeski Otac poslao na zemlju da spasi i otkupi raspršeno stado. „On je pravi put koji nas vodi u život. On je svjetlost koja prosvjetljuje mračnu dolinu i pobjeđuje svaki naš strah. Obnovimo svoje pouzdanje u Boga i prepustimo se u njegove ruke. Molimo da Novorođeni, koji je radi nas ljudi došao na zemlju, pokaže svoje lice svima koji ga traže iskrena srca“ poručio je nadbiskup Puljić.

SVEĆANA VEČERNJA UOČI SVETKOVINE SV. STOŠIJE

„Temeljni stav kršćanske duhovnosti je čvrsto uvjerenje o bezuvjetnoj Božjoj ljubavi, da nas Bog voli, da je milosrdni Otac. Sve ostalo što mi činimo samo je odgovor na Božju ljubav. U tom svjetlu, divimo se primjerima kršćanskih svjedoka, koji su poput bl. Alojzija Stepinca mučeništvom branili istinu o Bogu i čovjeku“ poručio je kardinal Josip Bozanić, nadbiskup zagrebački, u propovijedi na Svečanu Večernju u srijedu 14. siječnja u katedrali sv. Stošije u Zadru, koju je uoči proslave sv. Stošije, zaštitnice Zadarske nadbiskupije i naslovnice zadarske katedrale, predvodio zadarski nadbiskup Želimir Puljić.

„Mučenici nam poručuju da je Bog uvijek bio s njima, u dobru i zlu. Nije ih napustio. To vrijedi za svakog vjernika: Bog je u Isusu Kristu za nas tu, prisutan u našem životu. Bog nije samo za nas, nego je i uvijek s nama, u svim životnim okolnostima, radosti i žalosti“ rekao je kardinal Bozanić, istaknuvši da čovjeku spasenje dolazi od Boga. Pozitivan ishod tog traganja je poniznost, koja s jedne strane promatra vlastitu slabost i bijedu, a s druge strane Božju dobrotu, Kristovu ljubav.

„Sv. Pavao nam poručuje: Kristov vjernik je u svom životu zaštićen Božjom ljubavlju. Apostol Pavao ne kaže da će nas štititi naša ljubav

prema Bogu, nego obrnuto, Kristova ljubav nas štiti pred izazovima i nedaćama svijeta. Kršćanin je pozvan da sve, svaku situaciju svog života, primi iz Božje ruke. Pozvani smo uvijek tražiti Božju volju, u svim prilikama i neprilika života. I onda kad Bogu postavljamo pitanje, zašto se to tako trebalo dogoditi. I onda kad se narav buni“ istaknuo je kardinal Bozanić, dodavši kako je apostol Pavao stigao do tatkve spoznaje kad je u Isusovom odgovoru čuo da mu je dovoljna Kristova milost. „Kršćanska vjera nas jača u egzistencijalnoj spoznaji da imamo Krista, a s njim imamo sve. Zato možemo reći: Kristova ljubav nas ispunja i onda kad nas pritišću patnje i nevolje“ poručio je kardinal Bozanić.

Radosna je prigoda da je uočica sv. Stošije, 14. siječnja, datum Puljićeva zaređenja za biskupa, rekao je kardinal Bozanić, prisjetivši se kako je tog sunčanog dana, 1990. g., kao najmlađi hrvatski biskup, nakon glavnog zareditelja, kardinala Franje Kuharića, u biskupskom posvećenju Puljića položio ruke na njegovu glavu.

„Bila je to i godina velikih hrvatskih promjena, nakon pada Berlinskog zida i početka povijesnog urušavanja komunističkih režima u zemljama Srednje i Istočne Europe. Bila je to godina darovanih nuda i očekivanja, pokretanja novih procesa u hrvatskom narodu u vidu izgradnje bolje budućnosti i osamostaljenja hrvatske države. Ali, ubrzo se nametnutim ratom

Hrvatskoj sve to htjelo zaustaviti i kotač povijesti vratiti unatrag“ upozorio je kardinal Bozanić, naglasivši da je biskup Puljić pristupio obnovi opustošene Dubrovačke biskupije. U ime hrvatskog episkopata, čestitao je srebrni biskupski jubilej mons. Puljiću, zahvalivši mu za dar njegove službe i zajedništva, te mu je poklonio medalju svetog pape Ivana Pavla II. koji ih je obojicu uvrstio u red biskupa.

Kardinal Vinko Puljić pro-

čitao je čestitku pape Franje nadbiskupu Puljiću koju mu je uputio povodom dvadeset i pet godina biskupstva. „Radujem se, časni oče, što s tobom i sa zadarskom Crkvom mogu zahvaliti nebeskom Ocu za tolika dobročinstva kojima te obdario i pratim te najboljim željama. Kada budeš na dan svog biskupskog ređenja pristupao oltaru Svevišnjega slaviti euharistijsku žrtvu, klići duhovnom radošću s Psalmistom: ‘U tebe se, Gospodine, uždam i neću se postidjeti nikada. Jer ti si ufanje moje, Gospodine, od mladosti moje’ (Ps 71, 1,5)“ piše papa Franjo, navodeći i osnovne životne podatke nadbiskupa i službu u HBK.

„Spasitelj ljudskog roda, zagovorom Blažene Djevice Marije, neka te čuva u svojoj ljubavi, oboruža valjanom zaštitom i svakodnevno te ispunja nadnaravnom snagom. Iz Petrove stolice, udjelujem u Gospodinu apostolski blagoslov tebi, svemu svećenstvu i narodu zadarskom, nama zaista dragom. Živjeli, dragi hrvatski sinovi, uvijek u Gospodinu, jaki i čvrsti! Molite za me i moju petrovsku službu“ poručuje papa Franjo u čestitci mons. Puljiću.

Na kraju Svečane Večernje, nadbiskup Puljić darovao je zaslужnim vjernicima plaketu

Sv. Stošije. Dobili su je kao priznanje za svoje življenje kao hrabri svjedoci vjere i u službi potrebnih. To su prezidij Marijine legije (župa sv. Stošije, Biograd), Jere Tokić (Vrana), Bend mlađih 'Kapljice ljubavi' (Sv. Ivan Krstitelj, Biograd-Kosa), Darko Kolanović (Privlaka), Ratko Uzelac (Radovin), župni zbor Sv. Martin (Ljubač), Anthony Buljanović (Pag), Blaženka Alić (Poličnik), Nikola Karamarko (Stanovi, Zadar), Mojmir Gobin (Relja, Zadar), Anka Stipčević (Ploče, Zadar), Šime Pavić (Voštarnica, Zadar), Iva Babić (Kožino), za promicanje euharistijske pobožnosti Smiljana Paro (Belafuža, Zadar), Dom za odrasle osobe Zemunik te u obrani ugroženih, osobito djece, Karolina Vidović Krišto iz Zagreba.

U slavlju su sudjelovali i vrhbosanski nadbiskup kardinal Vinko Puljić, bračko-hvarsко-viški biskup Slobodan Štambuk, kotorski biskup Ilija Janjić, vladika križevački Nikola Kečić, bjelovarsko-križevački biskup Vjekoslav Huzjak, članovi Stolnog kaptola sv. Stošije, brojni svećenici i puk iz cijele Zadarske nadbiskupije.

KAROLINA VIDOVIĆ KRIŠTO DOBITNIKA PRIZNANJA SV. STOŠIJE ZA OBRANU UGROŽENIH, OSOBITO DJECE

Karolina Vidović Krišto, novinarka, jedina je osoba izvan Zadarske nadbiskupije koja je u tri godine otkako se dodjeljuje plaketa sv. Stošije zaslužnim zadarskim vjernicima, dobila to priznanje uz proslavu sv. Stošije, zaštitnice Zadarske nadbiskupije. Priznanje za obranu ugroženih, osobito djece, uručio joj je zadarski nadbiskup Želimir Puljić u srijedu 14. siječnja, za vrijeme Svečane Večernje u katedrali sv. Stošije u Zadru. „Dobila sam plaketu sv. Stošije kao priznanje mom doprinosu u radu za slabije, za one koji nisu u stanju dignuti glas, osobito za djecu. To je milost. To mi je velika čast, veliko ohrabrenje, da ne posustanem na tom putu, koliko god bilo teško. Kinsey institut je i dalje savjetodavni član za obitelji i djecu UN-a. Ta se vijest mora širiti svijetom. Moramo nastojati rasvijetliti sve što se tiče Kinsey instituta i tzv. spolnog odgoja. Trebamo i dalje ustrajati na međunarodnom planu da se Kinsey institut izbaci iz UN-a, da se rasvijetli sve u vezi njega, da se spolni odgoj izbaci iz institucija, osobito iz odgoja“ rekla je Krišto, istaknuvši da u tom nastajanju nije sama. Mnogi od toga ne odustaju. „Tko god sazna za tu priču, zahvati ga ista potreba da to mijenja, da u tome sudjeluje i da se to konačno dokine. Da se istina sazna. Kad nastupi istina i kad istina rasvijetli, to prestaje. Treba raditi na tome da se ta istina što više širi. U svijetu ta bitka traje. Šezdeset godina je trajalo uhljebljenje toga zla. Ne može se preko noći očekivati da se to sve iskorijeni, ali treba raditi da se istina čuje. To je put k rješavanju tog zla. Čuda su moguća“ poručuje Krišto, ističući da samo radi svoj posao i to će nastojati i dalje činiti, raditi svoj posao.

Izrazila je veliku zahvalnost za odluku Zadarske nadbiskupije da joj se dodjeli ta nagrada. To ju je iznenadilo i pred time se osjećala nedostojno. Sudjelovanje na svetkovini sv. Stošije smatra nezaboravnim. „Mislim da će cijeli

život nositi u sjećanju te napjeve, to ozračje, prekrasne ljude. Sretna sam i zahvalna dragom Bogu da sam imala priliku to doživjeti. Još je baš na dan dodjele Stošijinog priznanja obljetnica ređenja mons. Puljića za biskupa. Dirnulo me kako je sve povezano, poklopilo se toliko lijepih stvari. Bili su i kardinali Josip Bozanić i Vinko Puljić, sve je bilo svečano, uzvišeno i lijepo. Sigurna sam da je Bog taj koji sve vodi. Bog zna zašto određene znakove šalje u određeno vrijeme. Sretna sam da je uz mene i nastojim biti dostoјna toga da uvijek bude uz mene. Prije dvije godine, kada se dogodila priča s Kinseyem, bila sam na susretu s kardinalom Bozanićem, i sada ga opet susrećem na svetkovini sv. Stošije, uz dodjelu plakete“ rekla je Krišto. Na svečanosti je bila u pratnji Ivana Zvonimira Čička, predsjednika Hrvatskog helsinškog odbora, koji izražava podršku Krišto s obzirom na izvanredni otkaz koji je dobila na HRT-u, smatrajući njeni izbacivanje s posla sramotom. HHO je obavijestio relevantne u svijetu o tome, a tražit će i očitovanje Hrvatskog sabora koji nadzire rad HRT-a o tom slučaju. Oboje su čestitali Kolindi Grabar Kitarović na izboru za hrvatsku predsjednicu. „To je pobjeda demokracije, pobjedio je netko tko je bolje pokazao svoj politički program. To je bitna promjena u političkom životu Hrvatske i to će se uskoro vidjeti. Ujedno čestitam i predsjedniku Ivi Josipoviću na korektnom, džentlmenskom držanju i fantastičnom govoru kojim je na stanovit način obrisao sve što je bilo loše u predizbornoj kampanji“ rekao je Čičak.

MISNO SLAVLJE NA SVETKOVINU SV. STOŠIJE

Svetkovina sv. Stošije, zaštitinice Zadarske nadbiskupije i naslovnice zadarske katedrale, čije su ranokršćanske moći od 9. st. u sarkofagu biskupa Donata u pokrajnjoj lađi katedrale, završena je večernjim koncelebriranim slavlјem u četvrtak 15. siječnja koje je u katedrali sv. Stošije u Zadru predvodio vrhbosanski nadbiskup, kardinal Vinko Puljić, kojeg sa Zadrom veže i činjenica da je devet godina bio odgojitelj u sjemeništu 'Zmajević'.

Uz domaćina, zadarskog nadbiskupa Želimira Puljića, suslavili su riječki nadbiskup Ivan Devčić, splitsko-makarski nadbiskup Marin Baraćić, sisački biskup Vlado Košić, varaždinski biskup Josip Mrzljak, gospicko-senjski biskup Mile Bogović, šibenski biskup Ante Ivas, porečko-pulski biskup Dražen Kutleša, banjalučki biskup Franjo Komarica, biskup kotorski Ilija Janjić, vojni biskup Juraj Jezerinac te brojni svećenici iz cijele Hrvatske. U slavlju je sudjelovalo tisuće vjernika, među kojima i hodočasnici iz susjednih biskupija.

„Sv. Stošija je stekla hrabrost mučeništva u euharistiji. Treba naći izvor za hrabrost u vjeri, a to je euharistijska žrtva. To je žrtva ljubavi. Krist u toj žrtvi daje sebe. Sjedinjujući se s time, postajemo sposobniji živjeti vjeru iz uvjerenja. Kad se čovjek suživi s ljubavlju, od toga se živi“ rekao je kardinal Puljić, istaknuvši 'Ono za što se umire, to ne odumire'. „Da bi čovjek bio sposoban umrijeti, mora biti sposoban poslušati evanđelje i prihvatići Isusov duh. Stošija mučenica je to hrabro prihvatile i vatra je nije prepala. Izgorjela je u Božjoj ljubavi“ rekao je kardinal Puljić. Naglasivši kako je u životu najvažnije naučiti ljubiti, te da je čovjek više od posla, u propovijedi je govorio o važnosti izgradnje kvalitetnih obiteljskih odnosa, upozorivši i na činjenice koje ih urušavaju. To su sebičnost, bolešću je nazvao navezanost roditelja na djecu i obrnuto, pa mnogi ostaju neoženjeni, neudani, žao im je otići iz kuće, pitaju se kako će sami.

„Obitelj je škola ljubavi gdje postajemo sposobni žrtvovati se jedni za druge. Ptica nauči letjeti i ode iz gnijezda. A čovjek želi zarobiti“ upozorio je kardinal. Brak urušava i manjak komunikacije. „Vatra i voda su dobre sluge, a zli gospodari. Tako su i televizija, internet i mobitel dobre sluge, ali zli gospodari“ rekao je kardinal, upozorivši kako ljudi više ne znaju razgovarati u osobnom, direktnom kontaktu i susretu, nego su se otuđili u svijetu tehnike gdje su dopušteni sadržaji i vrijeđanje, psovanje i drugo. Djeca trebaju pažnju roditelja, a oni su ih prepustili utjecaju medija. „Uvuklo se i ogorčenje ljudi jednih na druge, jer ne znaju praštati. Praštanje nije jednostavno, traži umiranje sebi. Ali nema zajedničkog života bez praštanja. Treba hraniti vjeru da možemo praštati“ rekao je kardinal.

Potaknuo je vjernike da ne zaborave kako u međuljudskim odnosima nekad treba i kočnica. „Prikوčiti da se ne plane i ne izbaciti gorčina koju čovjek nosi u sebi. Zaustaviti, ne dati jeziku da ide bez pameti. Narod kaže, kad u srcu gori, u glavi se dimi. Zato je važno znati suzdržati se, savladati se, strpiti, odložiti za kasnije. Onda progovoriti ljudski, plemenito, čestito“ poručio je kardinal Puljić.

Upozorio je i kako čovjek rijetko živi sadašnjost. „Idemo za onim što je bilo u prošlosti i patimo za onim što nemamo. Ne znači da se prošlost treba zaboraviti. Tko ne zna poštovati prošlost, taj ne zna graditi budućnost. Ali sadašnjost treba živjeti u suradnji s Bogom. Prošlost nam je izmakla, budućnost nije u našim rukama, važno je znati živjeti sadašnjost“ poručio je predvoditelj slavlja. Upozorio je na

oholost, citiravši Ivu Andriću kako se oholost na nekog mora popeti ili nekog skratiti, da bude vidljiva.

„Patimo zbog onoga što drugi o nama misle ili kako sebe što bolje prikazati. Niti smo mi ono što o sebi mislimo, niti smo ono što drugi o nama misle. Mi smo ono što Bog vidi. Zato nam je potrebna savjest. Dozvoliti savjesti da u nama progovori i da nam kaže kako surađivati s Bogom. Ne bježati od sebe. Zato je važna kreplost poniznosti koju treba odgajati“ rekao je kardinal Puljić, potaknuvši sve da grade život koji će surađivati s Bogom i hrane svoju vjeru, kako je to činila Stošija. „Ljudi sposobni za žrtvu hrane budućnost. Budućnost naroda neće sačuvati politika, stranka i banke, nego onaj tko nije kolijevku. Taj budućnost nije. A mi smo se prepali života. Sv. Stošija je stekla hrabrost u Kristovoj žrtvi i zato se nije bojala života. Ostala je živjeti s nama. Ne bojmo se izgubiti za Božju stvar“ zaključio je kardinal Puljić.

Prijepodnevno koncelebrirano slavlje svetko-

vine sv. Stošije u katedrali predvodio je zadarski nadbiskup Želimir Puljić, a propovijedao je hvarsко-bračko-viški biskup Slobodan Štambuk. Sv. Stošija, Rimljanka plemićkog porijekla, zbog vjernosti Kristu spaljena je na lomači 304. g. na Božić u Srijemskoj Mitrovici, za carskog progona. „U jednom trenutku, Stošija je kao žena pobijedila muškarca Dioklecijana. Osjetila je da treba biti hrabra, drugačija, nego su to druge žene oko nje. Da treba ustrajati u onome što je započela. Uspjela je pobijediti cara koji je sebe držao za Boga. Ipak, osta Stošija, a u stranu stade Dioklecijan kojeg se spominje u

kontekstu raznih mučenika, pa i Stošije“ rekao je mons. Štambuk.

Potaknuo je žene da učine sve da budu prepoznatljive poput Stošije, najprije kao majke koje imaju časnu ulogu. Majka prepoznatljiva po vrijednosti prijenosa života, lijepog odgoja, kao hrabra žena. „U tome se hrani povijest naroda. Povijest Zadra je povijest majke. Ukoliko u budućnosti ne bude imao zdrave životne majke, teško će se održati“ poručio je mons. Štambuk, zamolivši zagovor sv. Stošije da se život nikad ne ugasi. Potkrijepio je to ohrabrujućim primjerom kako je uoči svetkovine sv. Stošije na kalelargi u Zadru sreo dijete s majkom, a dijete ga je pozdravilo s Hvaljen Isus i Marija, znalo je da je ispred njega katedrala i kako se zove zadarski nadbiskup koji u njoj slavi mise.

„Takve majke su potrebne, koje odgajaju i pripremaju djecu za poznavanje takvih vrijednosti“ rekao je mons. Štambuk, zahvalivši Bogu i za 25. obljetnicu biskupskega ređenja Želimira Puljića. U prijepodnevnom slavlju, koncelebrirali su dubrovački biskup Mate Uzinić, bjelovarsko-križevački biskup Vjekoslav Huzjak, biskupi Franjo Komarica i Ilija Janjić te požeški biskup Ante Škvorčević koji je pročitao čestitku pape Franje nadbiskupu Puljiću uz njegov srebrni biskupski jubilej.

MISA ZA BRANITELJE I DOMOVINU POVODOM 22. OBLJETNICE AKCIJE ‘MASLENICA’

Povodom obilježavanja 22. godišnjice vojno-redarstvene akcije ‘Maslenica’, u srijedu 21. siječnja misu za poginule hrvatske branitelje i domovinu u crkvi sv. Šime u Zadru predvodio je zadarski nadbiskup Želimir Puljić. Suslavili su o. Jakov Mamić, generalni vikar Vojnog ordinarijata RH, o. Ivo Topalović, vojni kapelan u Zadarskoj nadbiskupiji, don Ivan Borić, policijski kapelan u Dubrovačkoj biskupiji i drugi svećenici. U misi su sudjelovali branitelji iz cijele Hrvatske, noseći stijegove svih hrvatskih postrojbi, general Ante Gotovina, predstavnici svih struktura državne, lokalne i vojne vlasti te roditelji poginulih hrvatskih branitelja.

Mons. Puljić je zahvalio Bogu za dar slobode domovini, kao i braniteljima što su izlaganjem svojih života sebe trajno ugradili u temelje hrvatske države i suverenosti. Istaknuo je da ta akcija, kojom su prometno bili povezani jug i sjever Hrvatske, oslobođanjem 92 četvorna kilometra u svega 72 sata, podsjeća na konačne pobjede u 'Oluji' 1995. g.

Ta najava pobjede konačnog oslobođenja hrvatskog okupiranog teritorija može se pro-

matrati u svjetlu navještaja Božje riječi iz poslanice Hebrejima o dovršetku novog Saveza: "Evo, dolaze dani kad će s domom Izraelovim i domom Judinim dovršiti novi Savez" (Hebr 8, 8). „Kad bi nam naša poginula braća, kojih se s poštovanjem i zahvalnošću sjećamo, mogli nešto reći, siguran sam kako bi se zahvalili što smo ih uključili u naše molitve u misi. Nama živima to je lijepa prigoda produbiti svijest o blagu što ga je Krist ostavio i povjerio Crkvi u euharistiji. Novi savez Bog je sklopio sa svojim narodom po smrti, uskrsnuću i uzašašću njegovog sina Isusa Krista. Po misnom slavlju nazočan je među nama“ rekao je mons. Puljić, istaknuvši da su i branitelji duhom svojih požrtvovnih djela ljubavi za svoj narod i dom među nama, svjedoci su vrijednosti koje treba nasljeđovati i živjeti.

Podsjetivši na Isusovu riječ u Kafarnaumu „Starajte se, ne za jelo koje prolazi, nego za jelo koje ostaje za život vječni“ (Iv 6, 27), nadbiskup je rekao da su i branitelji svojom hrabrošću u izloženosti gubitku ovozemaljskog života pokazali spremnost za život u vječnosti. „Jelo koje prolazi i jelo što ostaje za život vječ-

ni predstavljaju dva oprečna sustava, dva mentaliteta, dvije životne filozofije. Među njima je velika provalija i jasno razgraničenje. To su dva kraljevstva: ovoga i onoga svijeta, vidljivo i nevidljivo, svijet duha i materije, vjere i nevjere, prolaznosti i vječnosti. Očima vjere shvaćamo da je prava sreća u onome što ne prolazi: u duhu, istini, plemenitosti, u Bogu, vjeri i nadi, u uskrsnuću i besmrtnosti.

To su pokazali i hrvatski branitelji. Svojom žrtvom premostili su provaliju sebičnosti i ljudskog straha te su, darujući sebe za druge, poput Raspetoga na križu, uzdigli svoj duh Bogu. Bog je jedini neprolazan i vječan. On i nas po euharistiji čini dionicima svoje vječnosti. U tom vidu vjerujemo da su i poginuli hrvatski branitelji sada dionici te vječnosti“ rekao je nadbiskup Puljić, izražavajući priznanje svim stratezima i izvršiteljima akcije u kojoj su hrvatski vojnici i policajci oslobodili zadarsko zaleđe, Masleničko ždrilo i zrakoplovnu luku Zemunik. U prva tri dana operacije, u kojoj su prvi put bile angažirane sve grane hrvatskih oružanih snaga, poginulo je devetnaest pripadnika Hrvatske vojske i MUP-a, a sedamdeset ih je ranjeno. Uslijed jakih topničko-raketnih i tenkovskih napada srpskog agresora nakon akcije Maslenica, do 31. ožujka 1993. g. poginulo je 127 hrvatskih branitelja.

PETA GODIŠNICA SMRTI ZADARSKOG NADBISKUPA IVANA PRENĐE

Povodom pete godišnjice smrti zadarskog nadbiskupa Ivana Prendje, misu za dušu blagopokojnog nadbiskupa Prendju u subotu 24. siječnja u katedrali sv. Stošije u Zadru predvodio je zadarski nadbiskup Želimir Puljić.

„Zahvalni smo Bogu za dar služenja nadbiskupa Ivana koji je zadarsku Crkvu okupljaо око stola Gospodnjeg, s njom pjevao i molio, slušao i razmatrao. Pamtimо ga kao zauzetog pastira koji je bio pun optimizma i ljubavi za sve što je Božje i crkveno, upravo u duha svoga biskupskog gesla ‘Ljubiti Crkvу’. Da je poživio, ove bi godine obilježio svoj srebrni biskupski jubilej“ rekao je mons. Puljić, istaknuvši da je nadbiskup Prendja vjerno lomio kruh nebeski, hranio ljude Riječju i euharistijom koja kao središte crkvenog i liturgijskog života okuplja novo mesjansko pokoljenje.

„Dok počiva u kripti zadarske katedrale, godišnjim spomenom preporučujemo ga toplo u molitve. Slušamo kako nas poziva da se euharistijom hranimo i oko Gospodnjeg stola okupljamo“ rekao je mons. Puljić, zahvalivši Bogu za sva duhovna i materijalna dobra koja je darovao Crkvi po djelovanju nadbiskupa Prendje u njegovih četrdeset i šest godina svećeništva i dvadeset godina biskupstva. Prema Biskupskom ceremonijalu, svake godine slavi se godišnjica posljednjeg pokojnog biskupa te se potiče vjernike da se spominju svojih prestonika i mole za njih.

Govoreći o trinitarnom temelju misijskog poslanja biskupske službe, prema pobudnici o biskupima ‘Pastiri stada’ sv. Ivana Pavla II., mons. Puljić je istaknuo da biskup treba biti dobar pastir, spretan ribar, brižan nadglednik, otac, tješitelj i učitelj, nesalomljiv u načelima, ali dobar i plemenit u ophođenju, brat i priatelj.

„Te poželjne kvalitete i odlike koje imaju resiti svakog svećenika, osobito biskupa, ne dobivaju se samo rađanjem. Za njih se valja osobno boriti, a povjereni stado to mora od Boga izmoliti. Zbog toga vjerni puk, svećenici i Bogu posve-

ćene osobe mole za svog biskupa u euharistijskom slavlju, Božanskom časoslovu i osobnim dnevnim preporukama“ rekao je mons. Puljić, istaknuvši da je nadbiskup Prendja bio uzoran pastir ljudskosti i širine srca.

Na kraju mise, nadbiskup Puljić i svećenici uputili su se u pokrajnu lađu katedrale i nad grobnicom zadarskih nadbiskupa izmolili odrješenje.

Nadbiskup Prendja preminuo je iznenada 25. siječnja 2010. g. u Nadbiskupskom domu u Zagrebu u 71. godini života. Rođen je 31. prosinca 1939. g. u Zemuniku Gornjem. Nadbiskupsku klasičnu gimnaziju završio je u Zadru. Katolički bogoslovni fakultet pohađao je u Zagrebu gdje 1967. postiže licencijat iz teologije. Zaređen je za svećenika 29. lipnja 1964. g. u Zadru. Bio je župnik u Škabrnji, Nadinu i Smilčiću (1964.-1968.), duhovnik u Nadbiskupskom sjemeništu ‘Zmajević’ u Zadru (1968.-1970.), ravnatelj tog sjemeništa (1970.-1992.), kateheta mladih u Zadru (1970.-1972.), voditelj odjela za duhovna zvanja u Zadarskoj nadbiskupiji (1970.-1992.), dopisnik Glasa Koncila.

Papa Ivan Pavao II. imenovao ga je nadbiskupom koadjutorom 29. ožujka 1990. g. Za biskupa je zaređen 9. lipnja 1990. g. u katedrali

sv. Stošije. Službu zadarskog nadbiskupa preuzeo je 2. veljače 1996. g. Bio je predsjednik Vijeća HBK za kler, član Mješovite komisije HBK, Hrvatske konferencije viših redovničkih poglavara i Hrvatske unije viših redovničkih poglavara, ravnatelj Hrvatskog caritasa. U Zadarskoj nadbiskupiji u poraću je obnovio sve crkve i crkvena zdanja srušena u Domovinskom ratu. Bio je predavač na Visoko teološko

katehetskoj školi u Zadru, promicatelj Nove evangelizacije podržavajući djelovanje crkvenih pokreta i udruga te inicijator brojnih drugih pastoralnih, karitativnih, kulturnih i znanstvenih događanja u Zadarskoj nadbiskupiji. Zadnji njegov veliki angažman bio je organizacija SHKM-a u Zadru koji je okupio trideset tisuća mladih iz Hrvatske i inozemstva.

DAN POSVEĆENOG ŽIVOTA U ZADARSKOJ NADBISKUPIJI

Dan posvećenog života koji je okupio redovnice i redovnike iz Zadarske nadbiskupije proslavljen je Svečanom Večernjom koju je u crkvi sv. Marije u Zadru u nedjelju 1. veljače predvodio zadarski nadbiskup Želimir Puljić.

„Život redovništva u crkvenoj povijesti bio je živa prisutnost i djelovanje Duha Božjeg te svjedočanstvo božanskog nauma da od čovječanstva učini veliku obitelj Božje djece. Stječe se dojam da je Europa umorna, kršćanstvo se u nekim medijima prikazuje zastarjelo, na izmaku snage, da ništa novog ne nudi. Onima takvog dojma treba ukazati na snagu i vitalnost posvećenog života koja se kreće od tišine u samostanu do apostolskog uranjanja u napućenim gradovima; od razmatranja i kontemplacije do apostolata i zauzete akcije, od povlačenja iz svijeta do stvaralačkih nastupa u obavijesnim sredstvima, od monaške stabilnosti do misionarske aktivnosti. To bogatstvo pokazuje da posvećeni život ima svoju vitalnost i zadaću i u našem vremenu“ rekao je nadbiskup Puljić, u zahvalnosti Bogu na velikom daru redovništva koje je usko povezano s poviješću Crkve, hrvatskog naroda i europskog kontinenta. Redovništvo je odlučujuće oblikovalo Europu preko školstva, odgoja, kulture, običaja. Zanimljivi su razlozi pojave redovničkih zajednica.

„Redovništvo je većim dijelom bilo pokazatelj promjenjivih vremena i smjerokaz u nova stoljeća. Pojava sv. Benedikta s njegovim ‘Moli i radi’ bila je poput socijalnog stablizatora u velikoj seobi naroda. Monaška tradicija utisnula je pečat na rano srednjovjekovno agrarno društvo. Pokret sv. Franje i sv. Dominika poprimio je svoj unutarnji i vanjski oblik s nastankom

gradova i urbane civilizacije života u kasnom srednjem vijeku pri izlasku iz feudalizma. Družba sv. Ignacija Lojoloskog dobiva svoj povijesni profil početkom modernog vijeka u duhovnom srazu s izazovom protestantske reformacije i potrebama evangelizacije misijskih krajeva. U 19. st. osnovane su brojne ženske grane apostolskog djelovanja, kada su bile velike potrebe i problemi koje su sa sobom donijeli industrializacija i urbanizacija“ podsjetio je mons. Puljić, upozorivši da sadašnje vrijeme proživljava vrstu izgona duhovnih i evanđeoskih vrednota iz naše sredine.

„Pojavljuju se nova područja gdje bi, poput sv. Pavla, Bogu posvećene osobe mogle odigrati vrlo važnu ulogu, biti kvasac, sol zemlje i svjetlo svijeta. Neka duh Božji i u ovom vremenu i narodu oduševi pojedince koji će u izazovnom previranju ostvariti Isusov program Govora na gori i opstati pred zavođenjima svijeta“ rekao je nadbiskup, istaknuvši da i papa Franjo potiče na vjernost misijskom poslanju i idealima redovničkog života. Bogu posvećene osobe trebale bi se sa zahvalnošću spominjati prošlosti i oduševljeno živjeti sadašnjost. Redovnici bi trebali biti radosni u nasljeđovanju, proroci svoga vremena, kako su bili i u prošlosti; da ne budu zatvoreni svojih problema i da svojim stavom probude svijet.

„Prorok nema drugih interesa osim Božjih i na strani je siromaha i nezaštićenih. Papa Franjo iznenađuje i ide tamo kamo i nas potiče, na periferije. Išao je u Albaniju. Što je sve ta zemlja prepatila? Bila je jedina koja se hvalila kako je Boga odstranila. Tamošnjim ljudima je htio reći ‘Ne bojte se, Bog planira s vama’. Ide u siromašnu zemlju, Filipine, u iscrpljenu zemlju, gdje je desetljećima bio rat, tisuće poginulih. Ide i u BiH. To je poruka ne samo tamošnjim stanovnicima, nego i Europi i svijetu: ‘Ne ostavite tu zemlju, pomozite da se uklopi u Europu’. To papa i od nas očekuje – da budemo proroci ovog vremena. Očekuje da Bogu posvećene osobe stvaraju duhovnost zajedništva. To isključuje zavist i antagonizme“ rekao je mons. Puljić, potaknuvši redovnike da u svome okruženju i zajednici stvaraju duhovno zajedništvo te pođu na egzistencijalne periferije.

„Propitujmo u Godini posvećenog života što Bog traži od nas u ovom vremenu i zvanju kojem se nalazimo“ potaknuo je nadbiskup, dodavši da je papa Ivan Pavao II. prije osamnaest godina ustanovio Dan posvećenog života kako bi se svečanije zahvalilo Bogu na velikom daru brojnih karizmi i njihovim plodovima koji obogaćuju kršćansku zajednicu po zavjetima čistoće, siromaštva i poslušnosti. Uz poticaj

da svjetлом vjere razmatraju i prihvataju svoje poslanje u Crkvi i svijetu, nadbiskup Puljić je rekao da slika Marije koja prikazuje dijete u hramu osobito govori srcima onih koji su po redovničkim zavjetima prikazali sami sebe Gospodinu, radi izgradnje Božjeg kraljevstva.

SVIJEĆNICA U SVETIŠTU SV. ŠIMUNA U ZADRU

„Isus Krist zasvijetlio je u našem životu po sakramantu krštenja. Zato nam je svakodnevno nastojati da to Svjetlo ostane uvijek upaljeno i da drugima svijetli“ poručio je mons. Josip Lenkić, generalni vikar zadarske nadbiskupije u propovijedi svečanog misnog slavlja koje je u ponедjeljak 2. veljače na blagdan Svjećnice predvodio u crkvi sv. Šimuna u Zadru. Zadrađani imaju osobitu milost slaviti taj blagdan u svetištu gdje je u škrinji neraspadnuto tijelo proroka Šimuna koji je na svoje ruke primio božansko dijete Isusa, kad su ga Marija i Josip prikazali Bogu u hramu. Šimun je tada u tom Djetetu prepoznao obećanog Mesiju. „Pratimo Mariju i Josipa na putu u Jeruzalem, na prvoj tijelovskoj procesiji, u sveti grad. Marija i Josip nose u Hram Boga, da i u Jeruzalemu bude

Božić. Bijaše to prva tijelovska procesija u povijesti! Svečanost je nagovijestio prorok Malahija: ‘I doći će iznenada u Hram svoj Gospodin’. Petstotinjak godina kasnije, evangelist Luka to opisuje gotovo istim riječima: ‘Poniješe Isusa u Jeruzalem, da ga prikažu Gospodinu, kao što piše u Zakonu Gospodnjem’. Skladnost evanđelja s proroštvom potvrđuje da Bog svoja obećanja ne zaboravlja“ rekao je mons. Lenkić, istaknuvši kako je Sin Božji postao zajedničar ljudske naravi, da bismo mi postali zajedničari božanske naravi.

Mladi Bog pohađa revne pohoditelje Hrama, Šimuna i Anu. Oni su u predvečerje, na zalazu svoga zemaljskog života, a On, Mlado sunce, na pomolu, izlazu. „Šimunove riječi na kraju života: ‘Sad otpuštaš slugu svoga, Gospodaru’ pravi je pjev starca vjernika, a proroštvo o Isusu i Mariji najozbiljniji prolog ljudskom životu. Stiglo je k ljudima nebesko sunce, da obasja i spasi svakog čovjeka. Na to Svjetlo podsjeća i svijeća u našim rukama. Ona je znak da smo obasjani Kristom, Svjetlom“ rekao je mons. Lenkić. Zato je na blagdan Prikazanja Gospodinova običaj blagosloviti svijeće prije početka mise. Svijeće trebaju podsjetiti na poziv kršćanina: biti svjetlost svijeta, biti svjedok Boga, njegove ljubavi, njegove svemoći, njegovih obećanja. „Svjesni smo da ne možemo učiniti ništa dobra bez Božje pomoći. Zato od Boga tražimo njegov blagoslov, njegovu snagu, nadahnuće, vodstvo. Naša bi želja trebala biti proslaviti Boga u svom životu. U Govoru na gori Isus svoje učenike potiče da svijetli njihova svjetlost pred ljudima da vide dobra djela i slave Oca na nebesima. Kršćanin treba živjeti tako da se Bog proslavi u njegovom životu, da njegov život upućuje ljude na Boga“ rekao je mons. Lenkić, potaknuvši vjernike da se sjete svoga krštenja i zamole da ono obasjava njihov život kako bi, osnaženi milošću, životom proslavili Boga. „Toga Svjetla su potrebne obitelji, domovina i cijeli svijet. Toga Svjetla su potrebne mnoge ljudske stranputice: ateizam, sekularizam, hedonizam, materijalizam, individualizam, relativizam, liberalizam, ustrajavanje u teškom grijehu, potpuno oslanjanje na razum

i znanosti, različite vrste ovisnosti, eutanazija, abortus, izrabljivanje i prevare, nepravda. Sve te stranputice su tama uzrokovana ljudskom odvojenošću od Svjetla, koje je na svoje ruke primio ponizni i vjerni Šimun. Dopustimo Gospodinu da bude svjetlo u našem srcu, kako bi naš život bio znak i putokaz onima u čijim je srcima to Svjetlo zamrlo“ potaknuo je mons. Lenkić, istakнуvši da smo najpotrebniji prosvjetljene i odgovorne svijesti. „Potrebni smo svjetlonoša koji će prinositi svjetlo u tami svijeta. Molimo na tu nakanu i zahvalujmo Bogu za sve svjedoke kršćanstva, za nova duhovna zvanja i za ustrajnost postojecih“ zaključio je mons. Lenkić u propovijedi slavlja koje je počelo ophodom svećenika i puka sa svijećama oko crkve sv. Šimuna, uz pjevanje Šimunovog himna ‘Svjetlo na prosvjetljenje naroda, slavu puka svoga izraelskoga’.

MOLITVENA INICIJATIVA '40 DANA ZA ŽIVOT' POČINJE DJELOVATI I U ZADRU

Pro-life inicijativa za spas nerođenih života '40 dana za život' predstavljena je u ponедјeljak 9. veljače u dvorani Sjemeništa 'Zmajević' u Zadru. Na susretu su sudjelovali predstavnici crkvenih pokreta i udruga iz Zadarske nadbiskupije s nadbiskupijskim povjerenikom za pokrete mons. Ivanom Mustaćem. U godinu dana kako je ta svjetska inicijativa počela djelovati u Hrvatskoj, treća nacionalna kampanja '40 dana za života' u Hrvatskoj održava se od 18. veljače do 29. ožujka, od Čiste srijede do Cvjetnice, u devet gradova: Zagreb, Osijek, Vinkovci, Vukovar, Šibenik, Pula, Rijeka, Split, a sad je i Zadar u nizu hrvatskih gradova koji se pridružuje toj korizmenoj akciji. Uz poticaj 'I ti možeš spasiti život tamo gdje živiš', u Zadru će se u navedenom razdoblju ispred Opće bolnice moliti svaki dan po šest sati dnevno, s najmanje dva molitelja po satu, uz tzv. voditelja smjene. Moli se za nerođene živote da ne budu pobačeni, za obraćenje medicinskog osoblja, predstavnika vlasti da shvate vrijednost života i njegove zaštite, kao i samih pro-life aktivista. Moli se u tišini ili naglas, svaki dan na određenu nakanu, uz citat iz Svetog Pisma i razmatranje; može se moliti krunica, Križni put. Maja Devaj, nacionalna koordinatorica te inicijative, predstavila je djelovanje u Hrvatskoj i svijetu.

„Najviše života se ne gubi u ratu, bolesti, siromaštvu, gladi, nego pobačajem. U svijetu se godišnje učini 42 milijuna pobačaja, u Hrvatskoj godišnje oko deset tisuća, a taj broj je i veći uz ilegalne pobačaje. Sudionici te inicijative živo mogu osjetiti Božju prisutnost. Želimo molitvom donijeti Isusa tamo gdje je patnja, na mesta gdje se djeca radaju, ali i ubijaju“ rekla je Devaj, istakнуvši da se inicijativa sastoji od tri dijela: molitve i posta, miroljubivog bdjenja i osvjećivanja lokalne zajednice. Potaknula je prisutne da sudjelovanje u toj inicijativi promatraju i kao svoju korizmenu odluku od koje će mnogi imati velike duhovne i životne koristi. To je najveća svjetska ekumenska pro-life molitvena inicijativa koja se oslanja na biblijsku činjenicu 40-dnevne molitve i posta, pa se naslijedovanjem toga ne može pogriješiti. Plod

inicijative je i da se u javnosti više govori o zlu pobačaju i do žena dolazi više informacija o mogućnostima kako joj pomoći. U Hrvatskoj su na raspolaganju udruge Betlehem i Djetešće na sunašće. Najčešće je tim ljudima potrebna blaga riječ, razumijevanje i informacija da postoje udruge i zajednice koje ženi i djetetu pružaju potrebnu pomoć, rekla je Devaj. Plod jednogodišnjeg djelovanja u Hrvatskoj te inicijative koja okuplja dvije tisuće molitelja je šest spašenih života, smanjenje pobačaja u KBC Osijek i KBC Sestara milosrdnica u Zagrebu.

U deset godina djelovanja te inicijative u svim

jetu, koja je počela 2004. g. u Texasu, spašeno je 9 699 života od pobačaja, 107 djelatnika u klinikama za pobačaj dalo je otkaz, prestalo je raditi 59 klinika za pobačaj, održano je 3 336 nacionalnih kampanja. Inicijativa djeluje u približno šest stotina gradova u 24 države svijeta. Devaj je istaknula da volonterima inicijative postaju i žene koje su učinile pobačaj pa su uvidjele njegovo zlo, ili pak one koje su htjele pobaciti, ali su se ipak odlučile na život. Odgovorni u Organizacijskom timu inicijative '40 dana za život' u Zadru su Kristina Barić, Laura Mihanović, Štefica Paripović, Ivica Jandrić, Ivana Vinac, Josipa Razlog i Ana Marija Matak.

22. OBLJETNICA STRADANJA CIVILNIH ŽRTAVA MEDVIĐE

Župa Prikazanja BDM u Medviđi obilježila je u ponедјeljak 9. veljače 22. godišnjicu masakra nad deset civilnih žrtava Medviđe u Domovinskom ratu. Najmlađa žrtva imala je osamnaest, a najstarija osamdeset i osam godina. U Domovinskem ratu stradalo je još osam Medviđana. Misu zadušnicu u župnoj crkvi predvodio je žu-

pnik Medviđe don Krešo Ćirak. „Crkva živi od spomena na svoje mučenike, sjećajući se ljudi koji su stradali. Na toj njihovoj žrtvi Crkva se poučava i za današnje vrijeme. Narod u Medviđi nije zaboravio stradanje svojih mještana. Gorčina je tim veća jer su ljudi koji su to učinili bili njihovi susjedi. No, crkva je mjesto gdje ne molimo samo za žrtve, nego i za zločince, da se obrate od zlih djela“ rekao je don Krešo, istaknuvši biblijsku misao kako su duše pravednika u Božjoj ruci i njih se ne dotiče muka nikakva. Istaknuo je da smo, bilo to zgodno ili nezgodno vrijeme, dužni čuvati uspomenu na te ljude i ne zaboraviti križni put svoga naroda, jer u toj muci i patnji je ishođena sloboda domovine i život svih nas. Upozorio je na činjenicu da se žrtva, nažalost, relativizira, obezvrjeđuje, što potvrđuje i činjenica da za taj zločin, kao i za stradanje 230 civila na benkovačkom području, koliko ih je ubijeno u Domovinskom ratu, još uvjek nitko nije odgovarao, a znaju se imena počinitelja.

Kod spomen-obilježja u dvorištu župne crkve, predstavnici vlasti, vojske i civila položili su

cvijeće i svijeće. Župna crkva Prikazanja BDM u Medviđi, izgrađena 1855. g., u agresiji na to bukovačko mjesto bila je teško oštećena granatiranjem, postavljanjem eksploziva i paljenjem 1991. g.; obnovljenu 2002. g. posvetio ju je zadarski nadbiskup Ivan Prenda. Od nekadašnjih petsto stanovnika do pred Domovinski rat, u Medviđi sada živi oko devedeset stanovnika, a župni život i nedjeljna misna slavlja, uz štovanje i Glavosjeka Ivana Krstiteљa, puno znači tom skromnom i od državne skrbi napuštenom puku u održavanju života u toj drevnoj župi. Iz Medviđe je puno raseljenih Hrvata, žive diljem

IZ ŽIVOTA ZADARSKE CRKVE

Hrvatske i u inozemstvu, što je i bio sustavni plan srpskih vlasti u desetljećima pred Domovinski rat. Mnogi pohode svoju rodnu Medviđu i na spomen obilježavanju žrtve tih mučenika.

Kao odmazdu za oslobodilačku akciju HV-a 'Maslenica', u Medviđi u zaseoku Erstići, 9. veljače 1993. g., četnici su ubili deset nedužnih hrvatskih civila, svi prezimena Erstić: Dujo (1937.), Jeka (1942.), Petar (1944.), Jeka (1947.), Ivan (1920.), Jeka (1929.), Stoja (1932.), Šimica (1905.), Stoja (1931.), Mira (1975.). U Domovinskom ratu ubijeno je još osam hrvatskih civila: Božo Demo (1910.), Ivan Mršić (1934.), Šime Serdarević (1912.), Ika Serdarević (1926.), Ivan Adžić (1959.), Marko Genda (1944.), Anka Pilipović (1936.) i Marko Šarić (1937.). Don Krešo je istaknuo kako je i Medviđa primjer da Bogu vjeran narod, usprkos kušnjama i pogibeljima, u otvorenosti životu i vjeri u snagu uskrslog Krista opstaje tijekom povijesti, uvijek iznova podizajući se iz pepela, nepokolebljivo ostajući živjeti u zemljii svojih predaka.

STEPINČEVO NA BILOM BRIGU U ZADRU

Blagdan bl. Alojzija Stepinca svečano je proslavljen u utorak 10. veljače u župi Alojzija Stepinca na Bilom Brigu u Zadru, prvoj župi u Hrvatskoj posvećenoj tom blaženiku. Večernje koncelebrirano slavlje predvodio je zadarski nadbiskup Želimir Puljić. „U kardinalu Stepincu blista u punini katolički odgovor: vjera u Boga, poštivanje čovjeka, ljubav prema svima potvrđena praštanjem, jedinstvom s Crkvom vođenom Petrovim nasljednikom“ podsjetio je mons. Puljić na riječi sv. Ivana Pavla II., istaknuvši da je u Stepincu kao Marijinom štićeniku, beatificiranom u Mariji Bistrici kamo je Stepinac rado hodočastio, sažeta cijela tragedija Europe u 20. st., obilježene zlima fašizma, nacizma i komunizma.

„Službu navještanja Evangelijskog Isusova je svojom patnjom za Crkvu. Često zaboravljamo da je patnja snaga Crkve. Često zaboravljamo patnicima preporučiti svoje molbe, potrebe; ne samo tješiti ih, nego dati osmišljenje, da njihova patnja ima smisla, da se Crkva hrani tom

patnjom proganjениh, poniženih, obespravljenih. Sretni oni koji znaju osmislići svoju patnju i namijeniti je za dobro i budućnost Crkve“ poručio je nadbiskup Puljić. Stepinac je svoju poruku vjere zapečatio smrću.

„Draža mu je bila tamnica nego sloboda, da bi obranio slobodu Crkve i njeno jedinstvo. Nije se strašio okova, kako ne bi bile okovane riječi Evangelijske. Hrvao se s moćnicima da zaštiti nemoćne. Nije se plašio ni povijao pred moćnicima ovog svijeta. Povijest Crkve upisat će ga među najhrabrije biskupe Europe onog tragičnog vremena. Ime Stepinac ima poruku i za nas je poruka: poruka istine i dobrote, poruka vjernosti Bogu i čovjeku, ljubavi prema svome rodu“ rekao je mons. Puljić, zahvalivši Bogu što su Hrvati tog vrijednog slуга prepoznali, što ga časte, vole i njemu se mole. Bio je nadbiskup u teškom i kompleksnom povijesnom vremenu u tri suslijedne diktature.

„Kad je preuzeo upravu zagrebačke Crkve, iz Njemačke se širio zadah nacizma i fašizma, a iz Rusije bezbožna ideologija komunizma. Žestoko se protivio jednoj, drugoj i trećoj ideologiji, braneći ljudska i narodna prava. Izložio se opasnostima i radije pošao u tamnicu i smrt, nego prihvatio odvajanje Katoličke Crkve od Svetе Stolice. Stepinčeva hrabrost u tom mračnom razdoblju bila je izvorom nade za potlačene i ugrožene“ istaknuo je mons. Puljić, u zahvalnosti Bogu za dar Alojzija koji je bio jasan. Svakome je upućivao utješnu pastirsку riječ. Očevima i majkama, mladićima i djevojkama, studentima i radnicima, svećenicima i redovnicima, kulturnim djelatnicima i političarima.

„Svojim nastupima i govorima branio je Božja prava i ljudsko dostojanstvo. Kako nam ponovno trebaju ljudi koji će braniti Božja prava i ljudsko dostojanstvo. Iako se danas puno govori da ljudi imaju prava, sve više doživljavamo da su mnogi obespravljeni. Osobito je obespravljen svemogući Bog kojeg ljudi tjeraju iz svoje sredine, kao da im nije potreban. Strašno je da ljudi oduzimaju Bogu pravo da može stnovati među nama“ upozorio je mons. Puljić.

Stepinac se u nepovoljnim okolnostima cijelim bićem i utjecajnim položajem stavio na stranu ugroženih, obespravljenih i proganjениh pojedinaca, zajednica, naroda i institucija. „S punom sviješću o rizicima, Stepinac je odabrao dosljedno, riječju i djelom, zastupati vjerska i druga vrijednosna načela, ljubav, pravednost i jednakost svih“ rekao je nadbiskup, podsjetivši da je Stepinac u propovijedi u zagrebačkoj katedrali na svetkovinu Krista Kralja, 25. listopada 1942. g., dok se Europom širio nacizam koji je uvažavao samo arijevsku rasu, rekao da svi narodi i rase potječu od Boga; rodni list svakog naroda nalazi se u Knjizi Postanka; svaki narod i rasa imaju pravo na život dostojan čovjeka. Stepinac je isticao da je Crkva uvijek osuđivala nepravdu i nasilje koje se čine u ime klasnih, rasnih ili narodnosnih teorija. „Proročki duh Stepinca pokazuje njegova poruka da se ne može istrijebiti inteligenciju jer to prija radničkoj klasi, kao što je učio i učinio boljševizam. Ne može se istrijebiti Rome i Židove, jer ih se smatra inferiornom rasom. Ako se budu primjenjivali principi rasnih teorija koje nemaju temelja, da li uopće postoji za bilo koji narod još nekakva sigurnost na zemlji“ podsjetio je mons. Puljić na kardinalove riječi, dok se Europom širio nacizam koji je uvažavao samo arijevsku rasu.

„Jasnim govorom izložio je sebe i svoju službu. Bog ga je sačuvao do kraja rata, a onda je opet nastradao od druge ideologije. Taj dični sin koji blista na obzoru Crkve i hrvatske povjesnice govorio je da je Crkva odvažno dignula glas protiv zakulisnog rada internacionalne masonerije, moralne degradacije i zločina počačaja. Ona bi iznevjerila svoju zadaću, kad ne bi istom dosljednošću dizala glas u obrani

svih koji se žale na nepravde, bez obzira kojem narodu pripadali“ naglasio je mons. Puljić Stepinčeva upozorenja, rekavši da Stepinčeva pisma pokazuju kako je odabran Kristov učenik, Božji heroj neslomljivog stava.

U pismu koje je uputio Sudu u Osijeku 1959. g., Stepinac je napisao: "Osuda je bila juridičko umorstvo sa strane komunista koji poduzimaju sve da me dotuku jer za njih presporo umirem. Mogu i dalje istražitelji onemogućavati moj život, ali ja znam svoju dužnost i uz milost Božju vršit će je do kraja bez trunke mržnje, osvete prema bilo komu i straha pred bilo kim".

U pismu mons. Čekadi kaže kako su njegove bronhije sve drugo nego zdrave. „Kad su liječnici zatražili od vlasti da me puste na more, odgovorili su neka podnesem molbu. Rekao sam, nikada! Volim ovdje umrijeti, nego i za čas dati dojam da Crkva popušta i to radi kukavnog zdravlja jednog biskupa. Nanjeli su mi krvavu nepravdu i sad bih još morao moliti od njih milost i reći im da su oni u pravu, a ne Crkva, kad je dignula glas na njihove nepravde“ istaknuo je mons. Puljić herojstvo Stepinca, zamolivši njegov zagovor.

BLAGDAN GOSPE LURDSKE I SVJETSKI DAN BOLESNIKA U ZADRU

„Svjetski dan bolesnika pruža nam osobitu mogućnost biti velikodušnim učenicima dobrog Samarijanca. Taj je dan na tragu spašenjskog poslanja božanskog lječnika Isusa koji je ozdravljao i prošao zemljom čineći dobro. U tajni njegove muke, smrti i uskrsnuća, ljudsko trpljenje crpi smisao i puninu svjetla“ rekao je zadarski nadbiskup Želimir Puljić u propovijedi misnog slavlja koje je na blagdan Gospe lurdske i Svjetski dan bolesnika u srijedu 11. veljače predvodio u crkvi sv. Mihovila u Zadru, gdje puk osobito štuje Gospu lurdsku. Slijedeći Kristov primjer, svaki je kršćanin pozvan provoditi u djelo prispodobu o dobrom Samarijancu. „Isus nas potiče pragnuti se nad ranama tolike naše braće. Iskustvo bolesti i trpljenja tako postaje školom nade. Ne ozdravljaju čovjeka izbjegavanje trpljenja i bijeg od boli, nego sposobnost prihvatići nevolje i sazrijevati u njima, poput Krista koji je patnje podnio s beskrajnom ljubavlju“ rekao je mons. Puljić, istaknuvši da je Krist na Posljednjoj večeri, prije nego se vratio Ocu, oprao noge apostolima i pozvao učenike da uđu u istu logiku ljubavi koja se daje najmanjima i potrebnima. Nadbiskup je zahvalio Bogu za požrtvovni rad zdravstvenih djelatnika u službi bolesnih, rekavši da je prije trideset godina osnovano i Papinsko vijeće za dušebrižništvo zdravstvenih djelatnika, u zahvalnosti Bogu za njihov velikodušni apostolski žar u službi bolesnika i svih koji se posvećuju njihovoj skrbi. Mons. Puljić je rekao da su ljudi opterećeni bolešću i na druge načine pridruženi Kristovom trpećem tijelu, suočeni slici Božjeg Sina koji nije došao da bude služen, nego da služi. Drugi vatikanski sabor podsjeća da je zadaća Crkve skrbiti za one koji trpe te ljubavlju okružiti pogodene ljudskom slabošću. Crkva u siromasima i patnicima prepoznaje sliku patničkog Utjemeljitelja i u bolesnicima služi Kristu.

Nadbiskup Puljić je ohrabrio sve koji osjećaju teret križa da, ukoliko to žele, kao osobiti miljenici Božjeg kraljevstva, braća trpećeg Krista, s njim spašavaju svijet. „Crkva u bolesnicima prepoznaje Krista koji je svojim trpljenjem,

smrću i uskrsnućem spasio čovječanstvo. Svi koji nježno pristupaju onima koji su potrebni naše skrbi, unose nadu i Božji osmijeh u svijet pun proturječja. Zato papa Franjo kaže da vrijeme provedeno s bolesnicima postaje sveto vrijeme. Služeći potrebnima, uzdižemo hvalu Bogu, a on nas suočuje slici svoga Sina“ rekao je mons. Puljić, moleći zagovor Gospe da nas nauči služiti bolesnima, kako podnositi trpljenje i patnju te kako nalaziti izvor vedorine i pouzdanja kod uskrslog Gospodina. „Molimo Mariju neka čuje i usliši molitvene vapaje koji se dižu iz brojnih svetišta patnje i neka otevre suze svima koji trpe. Neka Gospa Lurdska pomaže svima koji rade u zdravstvenoj skrbi i neka bdije uz one koji su sami. Na sve bolesnike zazivam osobitu Marijinu zaštitu. Svima koji rade u zdravstvenim ustanovama, koja su privilegirana svetišta patnje, Majka Isusova neka isprosi i udijeli milost da budu vjerodostojni svjedoci Kristove ljubavi. Neka nam nikad ne dojadi činiti dobro svima koji zatraže našu pomoć“ zaključio je nadbiskup Puljić. Na Svjetski dan bolesnika u kapeli Opće bolnice u Zadru misu u kojoj je sudjelovalo medicinsko osoblje i pacijenti predvodio je o. Ivo Topalović, vojni kapelan u Zadarskoj nadbiskupiji. Članovi Hrvatske katoličke udruge medicinskih sestara i tehničara Zadar, s učenicima Srednje medicinske škole Zadar i Klasične gimnazije Ivan Pavao II. Zadar, koji su također sudjelovali u misnom slavlju u bolnici, pohodili su pacijente u bolnicama u Zadru, Biogradu i na Ugljanu te stičenike domova umirovljenika sv. Frane, na Boriku u Zadru i u Zemuniku. Tom prigodom su ih prigodno darovali, uz ohrabrenje i utjehu.

SUSRET BRAČNIH PAROVA I BRAĆNE TERAPEUTKINJE DR. JOSIPE ŠKARICE

Susret bračnih parova koji su krstili djecu u zadnjih pet godina u župi sv. Josipa na Plovaniji u Zadru održan je u četvrtak 12. veljače u dvorani te župe o temi uspješnog življenja bračnog života. Izlaganje potkrijepljeno mnogim primjerima iz prakse održala je dr. Josipa Škarica iz Šibenika, specijalist školske medicine. Kao obiteljski savjetodavac aktivna je godinama u održavanju niza radionica i predavanja o bračnom životu s bračnim parovima. „U jednom braku su dvije istine, žena i muškarac. U svemu su različiti, tjelesno i psihološki, a duhovno su isti. Oni su dva unikata, dva ja, dva ti, u ljubavi, povjerenju i emocionalnoj potpori, neumorno svaki dan iznova“ rekla je dr. Škarica, upozorivši da se na početku brak sastoji od pet prstiju jedne ruke, no kasnije se u dinamici muško-ženskog odnosa te ruke sve više razdvajaju, pojavljuje se deset prstiju.

U razlicitosti naravi dolazi do teškoća u komunikaciji, supružnici kao da otkrivaju da je osoba drugačija od onoga što su oni smatrali. „Muškarac je osoba u djelovanju, on smisli, radi, zaradi. Žena je biće u govoru, ima se potrebu izreći. Muškarac planira unaprijed, za sutra, žena misli o danas. Muškarac radi jedan posao za drugim, žena radi više poslova istovremeno. Žena problem želi riješiti razgovorom, muškarac se želi povući u osamu razmišljanja o problemu. Muškarca vodi logika razuma, ženu logika srca“ rekla je dr. Škarica, istaknuvši da je to opis za 80 % osobnosti i djelovanja muškaraca, i na taj način postupa 80 % žena.

Naglasivši kako po svojoj prirodnoj naravi

muškarac i žena o istoj stvari drugačije razmišljaju i drugačije vide situaciju, istaknula je potrebu da se razgovor mora znati provesti, a da supružnici jedno drugome ne kontriraju. „Nema škole za brak, i tečajevi pripreme za brak su brojem sati nedostatni. Treba dopustiti da je drugi drugačiji od mene. Sugovornika moram suošjećati. To je osnovno da bismo se razumjeli, moramo imati empatiju, ne biti isključiv, biti tolerantan. Treba hraniti bračni dijalog i ljubav u braku. U što god se ulaže, to uspijeva“ poručila je dr. Škarica, upozorivši kako se iz braka zbog nerazumijevanja samo uzima, a u odnos treba i ulagati.

Istaknula je i važnost seksualnosti u braku, tjelesnosti odjevene u ljubav, rekavši da je to kruna ljubavi, a ne jedino što je u braku. Muškarcu je tjelesni bračni čin izraz ljubavi, a žena primarno ima potrebu za iskazivanjem pažnje, nježnosti, a onda i bračnim činom. „Bračni čin bi trebao biti kruna slike, povjerenja, ljubavi. Patnja je ako samo tjelesnost ostane na kraju dana, a drugoga nedostaje. Emocionalni dio treba biti riješen, ono što je nastalo riječima, ukoliko je bio nesporazum, riješiti ga, da bi bio ostvaren i tjelesni dio“ istaknula je dr. Škarica.

Na pitanje što su očekivali od braka, sudionici susreta su odgovorili ljubav, zajedništvo, sreću, poštivanje, davanje, podršku, slogu, razumijevanje, razgovor, vjernost, povjerenje. Sudionici su u grupama, posebno muškarci i žene, odgovorili na pitanje ‘Što očekujem od svog supruga/e’, razmatrajući kako se poštivati i razumjeti. „Trebamo naučiti jedno o drugome, o naravima koje su različite. Ženi treba prići na njen način. Ako kaže da ima problem, da je muž sasluša, barem petnaest minuta dnevno; ako kaže da je umorna, dovoljno je da je suprug zagrli, a ne da odmahne rukom i pita od čega. Inače prima poruku da suprugu nije bitna i bude joj još teže. Treba naučiti jezik onoga drugoga, vjerovati jedno drugome, ne omalovažavati izražene osjećaje“ istaknula je dr. Škarica. Prisutne je pozdravio župnik Plovanije don Šime Perić, ohrabrivši ih u vjernom i sakramentalnom življenju braka.

44. GODIŠNJA SVEĆENIČKA SKUPŠTINA ZADARSKE NADBISKUPIJE

Zadarski svećenici okupili su se na 44. godišnjoj skupštini Zadarske nadbiskupije u četvrtak 12. veljače u dvorani sjemeništa ‘Zmajević’ u Zadru. Dijecezanska duhovnost bila je tema izlaganja zadarskog nadbiskupa Želimira Puljića, pri čemu se pozvao i na poruke pape Franje koje je o tome uputio za svoga pohoda Caserti u srpnju 2014. g. „Dijecezanstvo znači odnos prema biskupu i drugim svećenicima. Odnos prema biskupu je neminovan i bitan za dijecezansku duhovnost. Svećenik ne može biti ‘odcjepljen’ od biskupa. Biskup može biti čovjek teške naravi. Ali, on je tvoj biskup. Tebi je nužno i u takvim okolnostima, koje nisu najpozitivnije, držati i njegovati veze s biskupom. Ja sam po svom odnosu s biskupom dijecezanski svećenik. Znakovito je, u tom vidu, kako u obredu ređenja ređenik obećava poštovanje i poslušnost biskupu i njegovim nasljednicima“ rekao je mons. Puljić, istaknuvši da se dijecezanstvo sastoji u pozitivnom odnosu svećenika i biskupa koje mora biti trajno i u porastu. „I ono je, rekao bih, normalno stanje. No, ono se sastoji i od dobrih odnosa s drugim svećenicima i čitavim prezbiterijem. Nema dijecezanstva kad jedan ili drugi vid odnosa s biskupom ili prezbiterijem nedostaje ili je poremećen. Oboje su nužni za razvitak i rast dijecezanske duhovnosti“ rekao je nadbiskup Puljić, opomenuvši stav „s biskupom ide nekako, ali na svećeničke skupove ne idem. Tamo se raspravlja o glupostima“. U takvom stavu nedostaje osjećaj za pravu dijecezansku duhovnost, rekao je nadbiskup. „Nije lako uskladiti se s biskupom jer jedan misli ovako, drugi onako. Zato valja razgovarati, diskutirati. Ako treba i povišenim tonom. Ali, ne prekidati odnos i razgovor. Koliko puta u obitelji otac i sin žustro raspravljaju, ali ostaju u svojim ulogama oca i sina zauvijek. Ako u odnosima biskupa i klera prevlada ‘diplomacija’, tu nema Duha Svetoga, kaže papa, jer nema slobode izražavanja. Potrebno je imati hrabrosti reći „Ja tako ne smatram, jer imam drugačije mišljenje“ i duha poniznosti pa prihvatići ispravak i upozorenje. To je jako važno“ istaknuo je mons. Puljić, upozorivši da

je najveći neprijatelj tih odnosa trač. „Trač je znak duhovne praznine. Kad celibatarac nema duhovnih i pastoralnih plodova, on je u svojoj ‘ogorčenosti’ sklon traču o drugima. Time se truje zrak i stvaraju prepreke za evanđeosko, duhovno i plodno ozračje s biskupom i klerom. Trač i brbljarije najveći su neprijatelj dijecezanske duhovnosti. Ako imaš nešto protiv biskupa ili svećenika, odvaži se i podi pa im to kaži. Budi čovjek koji se ne boji, a ne tračar koji truje atmosferu“ potaknuo je mons. Puljić svećenike tragom poticaja pape Franje. Osobe koje ogovaraju su poput sijača razdora. „To počne trivialnim razgovorom. Ali toliko obuzme osobu da poput Sotone postaje sijač kukolja i ‘uboјicom’ dobrog glasa kolega i subraće. To je bo-

lest kukavica koje nemaju hrabrosti reći u lice osobama pa im govore iza leđa. Čuvajmo se terorizma naklapanja“ upozorio je mons. Puljić, smatrajući negativnim i ‘pripadnost’ zatvorenom krugu ljudi kao važnijoj od pripadnosti mističnom Kristovom tijelu. Nadbiskup je potaknuo svećenike da, ako primijete nešto što ih smeta kod subrata i misli da nije dobro za njega i ugled klera, neka mu to kaže. Ako ga ne shvati ozbiljno, neka kaže to biskupu ili njegovom prijatelju da mu pomogne. Nadbiskup je upozorio i na gorčinu, kad je netko uvijek ljut i u trajno napetim odnosima s drugima: „Čovjek se može naljutiti, kaže papa. I to nije loše. Ali, živjeti u stanju trajne ljutnje i bijesa, nije od Gospodina. Ono stvara tugu i nejedinstvo“.

Apostolski rad i vjernost Kristu koji je svećenike odabrao i poslao očituje se u tri službe: posvetiteljskoj, učiteljskoj i pastirskoj. Nadbiskup Puljić je istaknuo i da tri velike svećeni-

kove ljubavi daju pečat njegovom identitetu. To su euharistija, Majka Božja i papa. Misištvje je neraskidivo vezano s euharistijom, svećenik je pozvan biti drugi Krist. Mora biti čovjek duboke euharistijske duhovnosti i pobožnosti. Njegov svakodnevni život odvija se oko euharistijskog Isusa. On je za njega izvor snage i pokretač djelovanja, utjeha u nevolji i nagrada u vjernosti. „Za svećenika misa nije samo ‘obveza ili posao’, već razlog i opravdanje njegova postojanja. Život svećenika mjeri se po njegovoj ljubavi prema misi. Svećenik koji sa žarom slavi misu najbolje vrši svoju službu i najviše pomaže narodu“ rekao je mons. Puljić. Govoreći o Majci Božjoj kao Majci svećenika, nadbiskup je rekao da je Marijino univerzalno majčinstvo i pobožnost prema njoj povezana s Kristovim utjelovljenjem i otkupljenjem ljudskog roda. „Možemo reći da od trenutka svećeničkog ređenja Marija posvaja svećenika jer u njemu vidi svoga Sina Isusa. Ljubi ga i prati kao svoga sina i uvijek je uz svećenika. Marijanska dimenzija svećeničke duhovnosti presudna je za formiranje zrelog, sretnog i plodonosnog svećeničkog života. Iskrena pobožnost prema Mariji koju je svećenik pozvan njegovati skriva se u blagu katoličke mariologije. Molitva krunice, andeoski pozdrav, himan ‘Veliča’, različite marijanske molitve i pjesme, poticajno duhovno štivo velikih svetaca, sve to usmjerava prema njegovoj ljubavi, kraljici apostola, majci svećenika“ rekao je nadbiskup, zaključivši o svećenikovoj ljubavi prema pastiru sveopće Crkve, papi. „Crkva je uvijek imala tri ‘oružja’. Prvo je bilo jako jer su se pojavili učeni i poslušni sveti ljudi, biskupi i teolozi koji su branili vjeru. Kad je bio nemoćan učenjak, skupio bi se sabor i pokazao snagu apostolske vlasti. Najjače oružje protiv krivovjerja bila je Petrova stolica, papinstvo“ rekao je nadbiskup, istaknuvši da je puno svetaca gajilo osobitu ljubav prema Svetom Ocu. Sv. Katarina Sijenska ga je nazivala slatkim Kristom na Zemlji, sv. Franjo Asiški je na koljenima tražio njegov blagoslov za svoj red, sv. Ignacije je osnovao isusovce s četvrtim zavjetom poslušnosti papi. Sv. Escripta je pisao svećenicima da njihova ljubav, poštovanje i poslušnost uvijek budu za Kristova namjesnika na zemlji. Bl. Alojzije Stepinac je

prolio krv zbog vjernosti rimskom biskupu, bl. Ivan Merz je utisnuo ljubav prema papi generacijama mlađih katolika. „Dijecezanstvo obilježeno pozitivnim odnosom prema biskupu i svećenicima može rasti ako ga hrane te tri velike ljubavi: euharistijska, marijanska i petrovska. Učinimo sve da nas te ljubavi zahvate kako bismo napredovali u dijecezanskoj duhovnosti i rasli u kreposti i milosti pred Bogom i ljudima“ poručio je mons. Puljić.

Mr. o. Jozo Milanović predstavio je apostolsko pismo ‘Dies Domini’ upućeno biskupima, svećenicima, redovnicima i laicima, o posvećenju, poštivanju i produbljivanju Dana Gospodnjeg. Mr. don Dario Tičić govorio je o djelovanju i poslanju u vidu produbljivanja svijesti sakralnosti prostora. Don Šime Kevrić, ravnatelj NUUK-a, govorio je o djelovanju Nadbiskupijske ustanove za uzdržavanje klera i drugih crkvenih službenika Zadarske nadbiskupije. Susret je počeo misnim slavljem u sjemenišnoj kapeli koje je predvodio nadbiskup Puljić.

KORIZMENA AKCIJA ZADARSKE NADBISKUPIJE ZA POMOĆ SIROTIŠTU NA HAITIJU

Korizmena akcija Zadarske nadbiskupije ove godine namijenjena je za pomoć djeci u sirotištu ‘Kardinal Alojzije Stepinac’ u Bon Reposu u nadbiskupiji Port-au-Prince na otočju Haiti, koje vode sestre Služavke Malog Isusa. U sirotištu, uz ostale, djeluju i hrvatske redovnice Liberija Filipović i Ana Uložnik, Služavke Malog Isusa iz Provincije Bezgrešnog začeća BDM Sarajevo, koje u misiji u glavnom gradu Haitija borave od siječnja 2014. g. Sirotište je otvoreno 2010. g. nakon potresa u kojem je poginulo 300 000 ljudi a milijun i pol ih je raseljeno. Trenutno u tom sirotištu boravi četrdeset i osmero djece u dobi od osamnaest mjeseci do trinaest godina. Nakon potresa, u toj najsiro mašnjoj zemlji zapadne hemisfere, brojna dječa su ostala bez ikoga svoga, sama, bez odjeće, obuće i osnovnih sredstava za život. Polovica djece mlađe od pet godina je pothranjeno, a mnogi umru do prve godine života. Tim povodom, zadarski nadbiskup Želimir Puljić uputio

IZ ŽIVOTA ZADARSKE CRKVE

je Pismo župnicima, vjeroučiteljima, osnovnim i srednjim školama, gradovima i općinama u Zadarskoj županiji, da se odazovu sudjelovanjem u akciji donacijom novčanih sredstava u korizmenom vremenu koje osobito poziva na post, molitvu i bratsku ljubav. Nadbiskup prenosi poruku sestara koje nas potiču da u sebi pobudimo zahvalnost Bogu za sve što imamo, puno toga u izobilju i da budemo radosni, pa kad nam i nedostaju neke nebitne stvarčice. "Dok sve to proživljavamo, tješi nas činjenica da je i Dijete Isus rođen u štali, a njegov ležaj su bile jasle i slama. Živeći u blizini ljudi čija je kuća poput štalice Malog Isusa gdje u šatorčiću žive sa svojim mališanima, upravo u njima vidimo Malog Isusa gdje se skrio. U njima imamo prigodu pokloniti našu ljubav po karizmi velikog Stadlera sluge Božjega" pišu sestre u Pismu dobročiniteljima Crkve u Hrvata uz proslavu svog prvog Božića na Haitiju, prije dva mjeseca. "Unatoč svemu, u ovoj ekstremno siromašnoj državi živimo radosno, srcem, jer možemo služiti Malenom Isusu i iz ljubavi prema Njemu dijeliti sudbinu ovog naroda. Upravo njihovo siromaštvo daje nam priliku da svakodnevno susrećemo Malog Isusa. Oni su naši 'mali Isusi', jer u njima nastojimo služiti ljubavlju kojom bi služile Malom Isusu. Siromašni su materijalno, ali su duhovno bogati, pa najčešće i ne primjete da su siromašni jer se, bez sumnje, u njima rađa naš Maleni. U njima rado boravi, i nama Služavkama Malog Isusa daje mogućnost da po ljubavi budemo prepoznate kao Njegove služavke" poručuju sestre s Haitija, u zahvalnosti Zadarskoj nadbiskupiji za pomoć koju će im darovati.

01Sirotište je osnovala neprofitna humanitarna organizacija 'Croatian Relief Services' iz New Yorka, koju je 1992. g. osnovao fra Giordano Belanich, franjevac hrvatskih korijena, s otoka Ilovika (južno od Lošinja), kako bi pomogao žrtvama rata u Hrvatskoj i BiH. Kasnije se fra Giordano uključio pomagati i ugroženo stanovništvo drugih područja u svijetu. Na Haitiju približno 60 % stanovništva živi u krajnjem siromaštvu. Redovnice javljaju da ti ekstremno siromašni ljudi nešto pojedu ako uspiju ukrasti bananu, mango i slično. U toj zemlji tropске klime više od milijun ljudi živi

u urušenim kućama, a nekoliko tisuća obitelji u poderanim malenim šatorima. Djeca su sretna kad dobiju tanjur riže ili graha. "Veliki Bog se rodio u štalici, da nam pokaže dokle ljubav seže. Da nema granice, uvjeta ni privilegije. Zagledani u tu ljubav, i mi darujemo svoje srce kroz jednostavnu, poniznu i dosjetljivu ljubav" poručuju hrvatske misionarke Liberija Filipović i Ana Uložnik s Haitija.

Družbu sestara Služavki Malog Isusa 1890. g. u Sarajevu osnovao je prvi vrhbosanski nadbiskup dr. Josip Stadler. Družba ima zagrebačku, splitsku i sarajevsku provinciju. Sarajevska provincija Bezgrešnog Začeća BDM, čije su sestre na Haitiju, ima 84 sestre koje djeluju u sedamnaest zajednica. Redovnice brinu za napuštenu djecu, djecu s poteškoćama u razvoju, za stare, iznemogle i siromašne osobe u staračkim domovima i privatnim kućama. Rade u bolnici, u školama kao vjeroučiteljice, vode župni pastoral, dječje jaslice, dječji vrtići i služe u crkvenim ustanovama.

Više od desetljeća, vjernici Zadarske nadbiskupije prilozima u korizmi pomogli su potrebe raznih zdravstvenih i socijalnih ustanova, odraslih, mladih i djece u potrebi u nadbiskupiji, ali i potrebne u Vukovaru, BiH, kao i u misijama u svijetu: izgradnju i opremanje škola u Kongu, centar za smještaj i školovanje siromašne djece i mladih u Kampali u Ugandi, obnovu škole i sportske dvorane u Maipu u Čileu. U župama se za tu prigodu prikuplja kolekta na način kako to župnik odredi, za vrijeme pobožnosti križnog puta, mise, vjeronauka i slično, u akciji sudjeluju i vjeroučenici u školama, kao i poduzetnici i svi željni pomoći potrebnima. Ljudi dobre volje mogu uplatiti prilog u župni ured ili na žiro-račun s naznakom: Za sirotište Kardinal Alojzije Stepinac, Nadbiskupski ordinarijat Zadar, HR5324070001100041082. Poziv na broj: 02 00755877-536

PEPELNICA U ZADRU

Misu s obredom pepeljanja na Čistu srijedu 18. veljače u katedrali sv. Stošije u Zadru predvodio je zadarski nadbiskup Želimir Puljić.

„Korizma nas podsjeća da je kršćanski život trajna borba u kojoj se vjernici služe oružjem molitve, posta i pokore. To je vojevanje protiv zla, sebičnosti i mržnje, te umiranje samom sebi kako bismo živjeli u Bogu. Na tom putu, ujedinjeni s Kristom, i mi smo kadri dobrotom oduprijeti se zlu, istinom pobjeđivati laži i ljubavlju nadvladati zlu i mržnju“ rekao je mons. Puljić, istaknuvši: dopustimo biblijskim tekstovima, kojima sveto vrijeme korizme osobito obiluje, da nas potaknu na obraćenje, da nas rasvjetle i pouče.

„Neizmjerno blago Božje riječi pohranimo u svojim srcima i pameti, te s tim blagom i tom svetom prtljagom krenimo na korizmeni put molitve, pokore i dobrih djela u korist obraćenja i spasenja naše duše i braće u nevolji“ potaknuo je nadbiskup. Post je vezan uz milostinju koju se naziva i milosrđem jer obuhvaća dobra djela ljubavi. „Neka nas korizmeno vrijeme, uz pozorno slušanje Božje riječi, hrani na putu vjere. Naša zauzetija molitva, život popraćen

postom i dobrim djelima milostinje i milosrđa, neka nam otvore nadu koja ne razočarava. Dok pazimo jedni na druge i natječemo se u dobrom djelima, neka nas Gospodin učvrsti u prisnom zajedništvu s Kristom od kojeg nas nitko i ništa ne može rastaviti“ rekao je mons. Puljić, naglasivši da je u biće čovjeka usađena čežnja za višim, ljepšim, boljim životom, ali i potreba za pogledom koji ljubi i ispravlja, za pogledom koji poznaje i prepoznaće, duboko proniće, opominje, suosjeća i opraća.

„Upravo onako kako je činio Isus u evanđelju i nastavlja činiti i danas sa svakim od nas koje šalje s riječima: ‘Idi, pa i ti čini tako, bilo zgodno ili nezgodno“ rekao je nadbiskup. Upozorio je da izvanjskim činima i obredima mora odgovarati iskrenost duše, usklađenost s našim djelima.

„Čemu koristi čin paranja haljina, ako nam srce i dalje ostaje daleko od Gospodina. Zato je neophodno vratiti se Gospodinu raskajana i ponizna srca i steći njegovo milosrđe. Pravi je vjernik svjestan svoje grešnosti pa čitavim svojim bićem, dušom i tijelom, moli Božje oproštenje, sa željom da mu Bog povrati radost. Korizma je usko povezana s kajanjem, okajavanjem grijeha, sakramentalnim susretom s Bogom koji je došao spasiti nas od najvećih okova, a to su naši grijesi“ istaknuo je mons. Puljić, dodavši da se korizma može nazvati vojevanjem protiv zlih nagnuća, a borba protiv duha zloće traži budnost i cjelovitost.

Liturgijom Čiste srijede započinje četrdesetodnevni korizmeni hod koji uvodi u Vazmeno trodnevlje, spomen muke, smrti i uskršnjuća

Gospodinova, a to je srce otajstva našeg spa-senja.

„To je prikladno vrijeme u kojem Crkva poziva kršćane da još življe posvijeste Kristovo otkupiteljsko djelo. Po svom trajanju od četrdeset dana, mislimo na četrdeset dana općeg potopa koji su doveli do saveza kojeg je Bog sklopio s Noom i na četrdeset dana koje je Mojsije proveo na brdu Sinaj, čemu je slijedilo predavanje ploča Zakona. Korizmeno razdoblje poziva nas s Isusom proživjeti četrdeset dana koje je on proveo u pustinji, moleći i posteći, prije nego se upustio u javno djelovanje. Započinjemo hod promišljanja i molitve kako bismo se u duhu zaputili prema Kalvariji, razmišljajući o središnjim otajstvima vjere“ zaključio je nadbiskup Puljić.

ŽUPANIJSKA NATJECANJA IZ VJERONAUKA ZA OSNOVNE I SREDNJE ŠKOLE

Vjeronaučne olimpijade za osmoškolce i srednjoškolce Zadarske županije o temi ‘Drugi Vatikanski sabor’ održane su u četvrtak 19. veljače u Zadru. Natjecanje iz vjeronauka za osnovne škole održano je u OŠ Bartula Kašića u Zadru. Sudjelovalo je jedanaest osnovnih škola, odnosno 55 vjeroučenika u pratinji svojih mentora. Pobjednik vjeronaučne olimpijade za osnovne škole je OŠ Bartula Kašića, Zadar (mentori, Jolida Klarić i Ljiljana Elek). Drugo mjesto osvojila je OŠ Šimuna Kožičića Benje, Zadar (S. Marija Beroš), a treće mjesto OŠ Braća Ribar, Posedarje (Berta Perica). Vjeroučenici iz OŠ Bartula Kašića Zadar: Ema Čošić, Gloria Bojo, Sara Svorcina i Marko Bakmaz, predstavljat će Zadarsku nadbiskupiju na državnom natjecanju iz vjeronauka od 8. do 10. travnja u Krku. Raspored škola od četvrtog do jedanaestog mjeseca je sljedeći: OŠ Zadarski otoci, Zadar (Marija Šimunić), OŠ Valentin Klarin, Preko (Irena Sučić), OŠ Sveti Filip i Jakov (Gabriela Vodopija), OŠ Krune Krstića, Zadar (Lenka Perović), OŠ Jurja Dalmatinca Pag (Ana s. Tamarra Bota), OŠ Vladimira Nazora, Škabrnja (Ivana Viduka), OŠ Privlaka (Iva Lilić Pekas) i OŠ Braće Radić, Pridraga (Neda Anzulović).

Vjeronaučno županijsko natjecanje za srednje škole održano je u Medicinskoj školi Ante Kuzmanića u Zadru. Sudjelovalo je deset škola, tj. četrdeset vjeroučenika u pratinji svojih mentora. Pobjednik olimpijade za srednje škole je SŠ Kneza Branimira, Benkovac (mentor Hrvoje Oštrić), drugo mjesto osvojila je Gimnazija Franje Petrića Zadar (Marija Klanac Jozic), a treće Gimnazija Jurja Barakovića, Zadar (Slobodan Šarić). Vjeroučenici iz Srednje škole Kneza Branimira Benkovac: Marica Mikulić, Lucija Zanić, Marija Josić i Antonija Dukić, predstavljat će Zadarsku nadbiskupiju na državnom natjecanju iz vjeronauka na Krku. Redoslijed ostalih sudionika, od četvrtog do desetog mjeseta je sljedeći: Klasična gimnazija Ivana Pavla II. Zadar (don Zvonimir Mikulić), Medicinska škola Ante Kuzmanića (S. Danijela Kovač), Ekonomsko-birotehnička i trgovacka škola Zadar (Ante Čoza), Srednja škola Biograd na moru (Grgo Mišković), Škola primjenjene umjetnosti i dizajna Zadar (Anita Šerer Matulić), Tehnička škola Zadar (Harold Vrkić) te Zadarska privatna gimnazija s pravom javnosti, Zadar (Martina Maričić).

Sudionike natjecanja osmoškolaca pozdravio je nadbiskupijski predstojnik Katehetskog ureda mr. don Gašpar Dodić. „Iako Sabor nije izravno raspravlja i govorio o katehezi, on ipak snažno usmjerava na sadržaj i metodu u katehezi: htio je predstaviti vjeru na učinkovitiji način: otvara četiri perspektive koje se međusobno prožimaju, a uključuju Krista, Crkvu, čovjeka i svijet. Značajke sadržaja i izražajni oblici od znatne su katehetske važnosti. Primijeniti evanđeoske istine na životnu stvarnost, pokazati služenje koje Crkva nudi čovjeku i društvu, smjestiti se unutar tragova ljudske kulture – posadašnjenje. Metoda: otkriti vrednote ljudskih i zemaljskih vrednota u Božjem planu; dijalog u istini i ljubavi, jasnoća govora, poniznost, blagost“ rekao je don Gašpar, poželjevši svima radosno druženje u kojem će jedni druge obogatiti znanjem i vjerskim iskustvom.

IZ ŽIVOTA KLASIČNE GIMNAZIJE

IVANA PAVLA II.

Od posljednjeg broja Vjesnika zadarske nadbiskupije prošla su dva mjeseca. U ta dva mjeseca u školi su se kao „živom organizmu“ odvijali mnogi događaji poput predbožićnog susreta djelatnika, roditelja i učenika škole, obilježavanje akcije „Maslenica“, sudjelovanje u Noći muzeja, ali i gostovanje Kazališnog studija iz Dubrovnika, obilježavanje Svjetskog dana bolesnika te tradicionalno sudjelovanje na misnom slavlju na Čistu srijedu / Pepelnici. Za čitatelje Vjesnika koji revno prate „hod“ naše škole, na čemu smo zahvalni, u nastavku teksta pročitajte tek ponešto (pomalo) od odjeka, atmosfere, poruka... iz navedenog (dogodenog):

Kako (sa)čuvati Božić?

Prigodom tradicionalnog predbožićnog susreta, 22. prosinca 2014., učenici su izveli poučni humoristično-scenski prikaz u kojem je prikazana priprema za Božić u jednoj, naizgled običnoj, obitelji. Majka je okupirana pripremom hrane i čišćenjem, djeca nisu raspoložena za pomoć, a sve prati razgovor s bakom... Usred obiteljske užurbanosti i nervoze dogodi se da sin tijekom izlaska strada u automobilskoj nezgodi. Posjet sinu u bolnicu (na sam Božić) okupio je obitelj u spoznaji što je zapravo važno i vrijedno. To su njihovi odnosi, mir, zajedništvo...

U programu je nastupio i školski zbor, a okupljenima se obratio ravnatelj mons. Joso Kokić istaknuvši kako smo svjesni okruženja i onoga što nam stvara poteškoće. „Što učiniti da ne prolazimo sve te muke, svađe, da ne dođe do teškoća u proslavi Božića?“ – glasno se upitao i po-ručio: „Poput Marije, u svom srcu prebirimo, razmišljajmo o svim događajima koji nas okružuju. Vidimo što je tamno u našem životu, što prijeći Božjem svjetlu da obasja naš život.“ Nazočnima se obratio i nadbiskup mons. Želimir Puljić sljedećim riječima: „Radosni smo što Boga možemo slaviti.“ – rekao je. – „To je veliko otajstvo u malenom djetetu. Božić donosi nešto što razgaljuje ljudska srca. Ne uz nemirujmo se nepotrebnim sitnicama i ne stvarajmo bespotrebno napetu situaciju u obitelji koju onda prizemlji neka teža situacija“. Potom je blagoslovio sveprisutnu školsku obitelj. Nakon blagoslova u arheološkom dijelu škole sudjelovali smo u tradicionalnoj humanitarnoj akciji „(Do)Živi ljubav“ čiji se prikupljeni prihod uplaćuje u školski fond „Goruščino zrno“.

Preplavljeni ponosom

Domovinski rat, susreti s braniteljima, satovi sjećanja, obilježavanje značajnijih datuma vojnih pobjeda od 1991. do 1996. u nama uvijek iznosa probudi osjećaj ponosa. Tako je bilo i 22. siječnja 2015. Budnica na ulicama najavila je središnji dio proslave obilježavanja 22. obljetnice VRO "Maslenica '93". Pridružili smo se najsvećanijim trenutcima tog obilježavanja, mimohodu ratnih zastava i sudionika akcije „Maslenica“ od Branimirove obale, oko Poluotoka, do crkve sv. Šime gdje je slavljenica sveta misa za poginule branitelje i domovinu koju je predvodio zadarski nadbiskup mons. Želimir Puljić, a na kojoj su sudjelovali branitelji iz cijele Hrvatske, noseći stjegove svih hrvatskih postrojbi, general Ante Gotovina, predstavnici svih struktura državne, lokalne i vojne vlasti te roditelji poginulih hrvatskih branitelja. Nadbiskup je sve prisutne pozvao da zahvalimo Bogu za dar slobode. Istaknuo je, također, da „Maslenica '93.“ podsjeća na konačnu pobjedu oslobođenja hrvatskog okupiranog teritorija (Oluja 1995.) te se može promatrati u svjetlu navještaja Božje riječi iz poslanice Hebrejima o dovršetku novog Saveza: "Evo, dolaze dani kad ću s domom Izraelovim i domom Judinim dovršiti novi Savez" (Hebr 8, 8). Istaknuo je i to da su branitelji, osobito poginuli, svjedoci vrijednosti koje treba nasljeđovati i živjeti. Nakon svete mise sudjelovali smo i na predstavljanju dokumentarne knjige "Operacija Maslenica – sjećanje sudionika" autora Tomislava Šulja i Vladimira Brnadića.

„Ad notam“ u Arheološkom muzeju Zadar

Deseta, jubilarna Noć muzeja, noć prezentacije kulturne baštine grada Zadra održala se 30. siječnja 2015. Arheološki muzej Zadar pripremio je program pod nazivom "Antika na splavi", u sklopu kojega su profesorice klasičnih jezika Gimnazije Ivana Pavla II. vodile radionicu pod nazivom "Ad notam", u kojoj je kroz igru i učenje omogućeno mlađim i starijim generacijama upoznavanje latinskog jezika i antičke kulture.

Otkrivanje novog jezika posebno je bilo zanimljivo mlađoj djeci koja su rješavanjem križaljki uz pomoć roditelja i profesorica spojili ugodno s korisnim. Zahvaljujući uspješno riješenim zadatcima po odlasku su dobivali na dar razglednice Arheološkog muzeja ispisane latinskim izrekama kako bi im večer u Muzeju ostala u trajnjem sjećanju. I ostali posjetitelji, osim djece, nisu ostali ravnodušni u „susretu“ s mudrim izrekama na latinskom i grčkom jeziku.

Kazališni studio predstavio grčku tragediju

Kazališni studio, koji su osmislili akademski glumci Darko Kavain i njegova supruga Nerma Krešo Kavain, već je postao redovni gost u našoj školi. Nakon što su nam lani oživjeli commedi dell' arte uz mnogo smijeha i uz prve glumačke pokušaje hrabrih klasičara, ove smo godine svjedočili nečem sasvim drugačijem. Tema je, naime, bila grčka tragedija što znači da je smijeh ustupio mjesto ozbiljnosti, lagane teme zamijenjene su težima, jednostavni i niski stil postao je sada patetičan i uzvišen, a sve u svrhu pročišćavanja osjećaja ili, kako bi stari Grci rekli, katarze.

Da supružnici Kavain odlično rade svoj posao, na zanimljiv način i unoseći se potpuno u glumu, potvrđuje i puna dvorana Sjemeništa koju su 4. i 5. sat ispunili prvaši i drugaši, a 6. i 7. sat trećaši i maturanti. U uvodnom je dijelu g. Darko pojasnio izvorište same tragedije u grčkoj mitologiji – bilo je tu pregršt pitanja vezanih za grčke bogove i važne mitološke junake, ali klasičari su pokazali da su – klasičari! Točno je odgovoren na svako pitanje, primjerice: Kojih su dvanaest bogova stanovnici Olimpa? – Zeus i Hera, Ares i Afrodita, Posejdon i Demetra, Apolon i Artemida, Hermes i Atena, Hefest i Hestija. Tko je riješio Sfinginu zagonetku? – Edip odgovorivši na njeno pitanje da je čovjek taj koji ujutro ide na četiri noge, popodne na dvije a navečer na tri.

Slijedio je povjesni prikaz razvoja tragedije od kulta bogu životne radosti i vina Dionizu koji je važan za nastanak ditiramba iz kojeg se kasnije razvila tragedija. Vratili smo se tako u 6. i 5. stoljeće prije Krista kada je Tespis, odvojivši se od kora, postao prvi glumac. Eshil je zatim uveo drugog glumca, a Sofoklo trećeg čime se produbljuje sukob, razvijaju se dijalazi, smanjuje se uloga kora da bi, na posljetku, Euripid dao konačnu formu grčkoj tragediji. Glumci su stavili naglasak na Sofoklove tragedije Kralj Edip i Antigona objasnivši nam podrobnije mit iz kojeg su proizašli sukobi u navedenim tragedijama. Za kraj se već uobičajila mala kazališna radionica u kojoj sudjeluju i učenici. Na taj je način završio ovaj obrazovno-kreativni susret u kojem smo nešto ponovili, nešto novo saznali, a svakako osvježili nastavu iz hrvatskog jezika.

„Sred te se pećine Marija javi....“

Na 23. Svjetski dan bolesnika te spomendan Gospe Lurdske 11. veljače 2015. godine učenici zboraši prvih razreda naše škole posjetili su Dom za starije i nemoćne osobe kod Sfinge u svrhu razveseljavanja svih štićenika Doma pjesmom i druženjem. Naime, svake se godine obilježava

IZ ŽIVOTA GIMNAZIJE

ovaj Svjetski dan koji je utemeljio papa Ivan Pavao II. s ciljem da društvo osjeti potrebu za pružanjem pomoći bolesnima i nemoćnima te da im se osigura bolja zdravstvena skrb. Ni ova godina nije bila iznimka u ostvarivanju toga cilja za naše i učenike Medicinske škole Ante Kuzmanića.

Tema ovogodišnjeg Dana bolesnika bila je „Bjeh oči slijepcu i bjeh noge bogalju“ (Job 29, 15) uz koju je vezana “sapientia cordis” – mudrost srca, odnosno mudrost koja je “čista, zatim mirotvorna, milostiva, poučljiva, puna milosrđa i dobrih plodova, postojana, nehinjena” (3, 17) te je temelj za lakše prihvaćanje sastavnih dijelova života koje proživljavaju štićenici Doma – bolest i starenje.

U sali za održavanje sv. Mise u Domu učenici su sudjelovali u Euharistiji gdje su štićenici Doma primili bolesničko pomazanje i pričest. Nakon Svetе mise započelo je druženje sa starijima. Pošjećujući svaku od soba prvoga kata upoznali su, kako sami kažu, drage osobe, svaku posebnu na svoj način s različitim životnim pričama koje su imali strpljenja slušati.

Odreći se onoga što život nije da bi imali pravi život

Na Čistu srijedu, 18. veljače 2015., cijela se naša školska zajednica okupila u katedrali sv. Stošije. Ravnatelj mons. Joso Kokić predvodio je euharistijsko slavlje za učenike, profesore i djelatnike, u koncelebraciji s rektorm i prefektom Nadbiskupskog sjemeništa „Zmajević“ te župnikom katedralne župne crkve.

U prigodnoj riječi homilije ravnatelj je pored ostalog istaknuo kako na početku školske godine, svakog važnog događaja i sl. svatko za sebe postavi određeni program, ono što će ga voditi kroz razdoblje koje započinje. Jednako tako, na početku ovogodišnjeg korizmenog vremena bilo bi dobro da kao pojedinci i kao zajednica odredimo što će biti naš korizmeni program. To je proces – istaknuo je ravnatelj – koji ima tri glavne poluge po kojima se ostvaruje. Prva je post – a to znači – postiti od onoga što život nije. Druga je molitva, koja je, zapravo, zrcalo, razgovor s Bogom u kojem stalno pitamo: „Bože, jesam li ovo dobro napravio“, kao i „ja planiram ovo! Je li ovo dobro?“ I, treća poluga je – pokora. To je činjenje novog života. To je novo življenje. To znači hodati ovom zemljom čineći dobro. To je to što nam je Isus rekao u današnjem evanđelju – postite, molite i činite pokoru (činite dobra djela). Jer, kraljevstvo Božje – ta punina života – u punini se ostvaruje tek u vječnosti ali ona počinje ovdje, jer kraljevstvo Božje je tu među nama. Zato se kao kršćani uvijek moramo piti: zašto nešto činimo? A činimo to zato da imamo život u obilju, da se radujemo životu i da budemo sretni sa svojim likom, sa svojom slikom. Ona je ona – rekao je mons. Kokić – koju prepoznajemo u slici dobrog Boga koju nam je ostavio u sv. Pismu, i zaključio: „Evo, to je program! Na nama je da ga u našem životu svakodnevno ostvarujemo.“

KULTURNI PRILOG

Bratovština Blažene Djevice od Svetoga Ružarija u crkvi sv. Dominika

Bratovština Blažene Djevice od Svetoga Ružarija vjerojatno je osnovana oko 1248.,

kada su u Zadar stigli dominikanci. Sjedište joj je bilo u crkvi sv. Dominika tako da su je dominikanci ujedno vodili i brinuli o njoj. Pravila su joj 1604. potvrđile crkvene, a 1621. godine i državne vlasti. Pape su joj dodijelile pravo na velik broj oprosta i povlastica. Tako je imala povlasticu služiti tihu misu na Veliki četvrtak u svojoj kapeli sv. Ruzarija u crkvi sv. Dominika. Kada je samostan sv. Dominika zatvoren 1807. u vrijeme francuske uprave, bratovština se preselila u crkvu sv. Šime. Glavni oltar sv. Ružarija u crkvi sv. Dominika vlasništvo bratovštine, prodali su katedralnoj crkvi u Pagu. Pod francuskim vlastima bratovština je ukinuta 1811., te je preselila sa svim stvarima i mramornim kipom Blažene Djevice od Ružarija u crkvu sv. Šime. Ona je tamo i dalje djelovala u sklopu Bratovštine sv. Sakramenta te je zadržala svoje pobožne funkcije i pravo na vlastiti oltar. Bratovština se osamostalila 1858. od Bratovštine sv. Sakramenta te je dobila novi statut i posebne tunike od tada je brojala oko 300-tinjak članova. Nije poznato do kada je djelovala u crkvi sv. Šime.

Ova je bratovština bila jako cijenjena, a pogotovo u razdoblju svoga djelovanja u crkvi sv. Dominika gdje je imala vlastitu prostoriju za sastanke i molitve. Svrha bratovštine je bila širenje pobožnosti sv. krunice. Dok je djelovala u crkvi sv. Dominika članovi bratovštine su se pokapali unutar crkve. Godine 1807. bratovština je brojala 2140 članova (affigliati — članovi braća samostana sv. Dominika), podijeljenih na one koji nose kukuljice (da cappa) 40 članova, na one koji nose svijeće (da torzo) 400 članova i na članove goste (da figura) 1700 članova (izuzev žena). Od kad su u sv. Šimi prve nedjelje u mjesecu listopadu bratovština slavi svoj god javnom procesijom po gradu i obavlja večernju svakodnevnu pobožnost sv. krunice. Članovi su nosili bijele tunike ukrašene krunicom (brojanica).

Danas se u Arhivu Zadarske nadbiskupije nalazi tek manji dio gradiva ove bratovštine. Gradivo sadrži zapisnike sjednica bratovštine, biranje novoga upravitelja bratovštine, te popise misa koje je trebala na posebne nakane dati služiti bratovština, popise posjeda i ugovore. Iako C.F.Bianchi navodi da je u madrikulu bratovštine upisano 2505 braće te da se ona nalazi u Državnom arhivu u Zadru po dostupnim podacima ona se ne nalazi u gore navedenom arhivu. Ostaje pitanje gdje je Bianchi vido ovu madrikulu, ako je postojala u Državnom arhivu u Zadru kada je nestala (izgubljena).

Sačuvano gradivo je:

1. Knjiga sjednica bratovštine i biranja upravitelja (gestalda), 1728.–1757., 1 knj.
2. Popis obveznih misa bratovštine, 1644.–1803.; popis novčanih depozita za pokojnu braću, popisi posjeda, ugovori i sl., 1 svež.

Arhivist: Oliver Modrić

SADRŽAJ

SVETA STOLICA	4
HRVATSKA BISKUPSKA KONFERENCIJA	16
Čestitka novoizabranoj Predsjednici RH	16
Fra Ivica Petanjak novi krčki biskup	16
Nadbiskupova čestitka novoimenovanom krčkom biskupu	17
Priopćenje sa 17. zajedničkog zasjedanja HBK i BK BIH	18
Izjava predsjednika HBK	19
povodom najave papinog pohoda Sarajevu	19
Predsjednik HBK komentirao presudu Međunarodnog suda pravde	19
Priopćenje sa sjednice Stalnog vijeća HBK	21
Susret Stalnog vijeća HBK s redovničkim poglavaricama	21
Hoditi zajedno	23
Poruka za Tjedna solidarnosti	23
Pozdrav nadbiskupa Želimira Puljića	24
na susretu europskih nacionalnih ravnatelja Papinskih misijskih djela	24
Pastoralno katehetski kolokvij za svećenike	26
ZADARSKA NADBISKUPIJA	28
SVETKOVINA MARIJE BOGORODICE I SVJETSKI DAN MIRA	28
BOGOJAVLJENJE U ZADARSKOJ KATEDRALI	29
SVEČANA VEĆERNJA UOČI SVETKOVINE SV. STOŠIJE	31
SVEĆENIČKA REKOLEDICIJA U SIJEČNJU	32
22. OBLJETNICA AKCIJE MASLENICA	35
PETA GODIŠNICA SMRTI ZADARSKOG NADBISKUPA IVANA PRENĐE	36
EUHARISTIJSKO KLANJANJE PRVOG PETKA U MJESECU (6. Veljača, 2015)	37
STEPINČEVO - BILI BRIG, ZADAR	40
BLAGDAN GOSPE LURDSKE I SVJETSKI DAN BOLESNIKA	42
44. GODIŠNJA SVEĆENIČKA SKUPŠTINA	43
ČISTA SRIJEDA – POZIV NA PLODNU KORIZMU	45
ODREDBE	47
IMENOVANJA I RAZRJEŠENJA	57
SVEČANA AKADEMIJA U ZADARSKOJ PRVOSTOLNICI	
POVODOM 25. OBLJETNICE BISKUPSKE SLUŽBE	
NADBISKUPA ŽELIMIRA PULJIĆA	58
IZ ŽIVOTA ZADARSKE NADBISKUPIJE	88
IZ ŽIVOTA KLASIČNE GIMNAZIJE IVANA PAVLA II.	111
KULTURNI PRILOG	115